

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเด็กและเยาวชน

เสนอ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.วินันท์กานต์ รุจิภักดี และคณะ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีกระบวนการในการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน (pre-release) เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคมเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีชีวิตที่ดีและไม่หันกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก กล่าวได้ว่ากระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนี้มีความสำคัญมาก เป็นการมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนได้มีการเตรียมความพร้อมทั้งสภาพจิตใจ และการปรับตัวในการกลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน และการศึกษาต่อ การเตรียมความพร้อมเหล่านี้เป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนหลังปล่อยเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนและใช้ชีวิตในสังคมต่อไป อย่างไรก็ตามในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั้น เครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในคัดกรองหรือจำแนกเด็กและเยาวชนว่ามีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำหรือไม่อย่างไร คือ แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการเฝ้าระวังหลังปล่อยของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำ ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้ทำ “โครงการการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนให้เป็นเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน และเหมาะสมกับบริบท และสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนต่อไป

รายงานฉบับนี้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และการจัดทำคำแนะนำในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.4 ขอบเขตการของการศึกษา	6
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
1.7 สมมติฐานการวิจัย	11
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	74
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
3.3 ขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	77
3.4 พื้นที่ดำเนินการศึกษา	77
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	78
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 4 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล	83
4.1 รายงานการประชุมสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการทำงานจากการใช้เครื่องมือ ประเมินความพร้อมก่อนปล่อยจากผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมฯ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการทบทวนและปรับปรุงเครื่องมือ	83
4.2 รายงานการรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน	93
4.3 ผลการพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัว ของเด็กและเยาวชน	108

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน	112
5.1 เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน	112
5.2 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบประเมิน)	118
5.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย	120
5.4 สรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ของเด็กและเยาวชน	149
5.5 แนวทางในการจำแนกเด็กและเยาวชนก่อนการปล่อยตัวคืนสู่สังคม	153
 บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	 157
 บรรณานุกรม	 168
 ภาคผนวก	
- รายงานการประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัว ของเด็กและเยาวชน	
- รายงานการประชุมวิพากษ์เครื่องมือประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน ฉบับปรับปรุงใหม่	
- ประกาศนียบัตรจริยธรรมในคนมหาวิทยาลัยมหิดล	

บทที่ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญมากในกระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว แต่เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกมาเพื่อใช้ชีวิตในสังคมก็อาจพบปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เช่น การขาดโอกาสในการกลับตัว การขาดโอกาสในการได้รับการจ้างงาน การถูกตีตราจากสังคมภายหลังจากที่พ้นโทษมาแล้ว อันอาจนำไปสู่ปัญหาการกระทำความผิด และการหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนที่เพิ่มสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลสถิติของกลุ่มศาสตร์พระราชา และการพัฒนานวัตกรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่แสดงให้เห็นว่าจำนวนการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนในปี 2561 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำร้อยละ 23.77 ขณะที่ในปี 2562 จำนวนผู้กระทำความผิดซ้ำที่เป็นเด็กและเยาวชนกลับมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 25 อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาของกระบวนการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหันไปกระทำความผิด รวมถึงกระบวนการในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้มีกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีกระบวนการในการส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม และเพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยแต่เดิมนั้นจะมีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชนฝึกอบรมที่มีระยะเวลาฝึกและอบรมไม่เกิน 6 เดือน แต่ปัจจุบันได้มีการปรับกระบวนการให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยกับเด็กและเยาวชนตั้งแต่รับตัว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 โดยกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะเริ่มตั้งแต่การประเมินตัวเด็กและเยาวชน ครอบครัว และสังคม เพื่อจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเฉพาะราย จากนั้นดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดและมีการปรับแนวทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์ให้เป็นปัจจุบัน ก่อนปล่อยตัวจะต้องประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน และจัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อยร่วมกับเครือข่ายตามสภาพปัญหาและความจำเป็นเฉพาะราย ทั้งนี้ ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แต่เดิมได้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินด้านความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน และด้านความพร้อมของครอบครัวมาใช้พิจารณาประเมินความพร้อมก่อนการปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน ซึ่งผลจากการประเมินนี้จะ

สามารถแบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็น 4 กลุ่ม ตามความพร้อมของเด็กและเยาวชน และครอบครัว ได้แก่ กลุ่ม A หมายถึง เด็กและเยาวชนมีความพร้อม ครอบครัวมีความพร้อม กลุ่ม B หมายถึง เด็กและเยาวชนมีความพร้อม ครอบครัวไม่พร้อม กลุ่ม C หมายถึงเด็กและเยาวชนไม่พร้อม ครอบครัวพร้อม กลุ่ม D หมายถึง เด็กและเยาวชนไม่พร้อม ครอบครัวไม่พร้อม ต่อมาได้มีการปรับการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน ซึ่งได้มีการนำ “แบบประเมินความเสี่ยงก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน” ของระบบการดูแลเด็กและเยาวชน แบบไร้รอยต่อ มาปรับใช้ในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อให้ทราบถึงระดับในการติดตามของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

แบบประเมินความเสี่ยงก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนของระบบการดูแลเด็กและเยาวชนแบบไร้รอยต่อนี้ ทำให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ทราบถึงความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนก่อนการปล่อยตัว ตลอดจนทราบถึงปัญหา ความต้องการและความพร้อมของครอบครัวที่จะต้องดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนก่อนที่จะกลับไปใช้ชีวิตภายนอก เนื่องจากครอบครัวเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด และเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องเป็นผู้ดูแลติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้มีความเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามด้วยสภาพสังคมปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการกระทำผิด และพฤติกรรมและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับ หากพิจารณาการค้นหาสาเหตุ และการบำบัดของกรมพินิจฯ มีการจำแนกและการบำบัด โดยใช้ความเสี่ยงและความจำเป็นหรือ Risk and Need (R&N) และมีการใช้เครื่องมือประเมินทางจิตวิทยาเชิงลึก (FCBT) รวมถึงการนำหลัก Good Lives Model (GLM) มาใช้ประกอบกัน เพราะฉะนั้นจึงควรนำปัจจัยในด้านต่างๆเหล่านี้มาวิเคราะห์ และประเมินเด็กและเยาวชน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัว และวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละรายอย่างรอบด้าน

กล่าวได้ว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการในการเตรียมตัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อกลับคืนสู่สังคม รวมถึงกระบวนการในการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสังคมอีกครั้ง นอกจากกระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากแล้ว เครื่องมือในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นกัน นอกจากเป็นการประเมินด้านความพร้อมของการกลับคืนสู่สังคมแล้ว ยังเป็นการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนอีกด้วย

ดังนั้น การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน จึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนาแบบประเมินดังกล่าวขึ้นมาใหม่ เพื่อให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม และครอบคลุมกับสภาพปัญหา พฤติกรรม

การกระทำผิด และความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนอย่างรอบด้าน รวมถึงเป็นการยกระดับเครื่องมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับเด็กและเยาวชนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังปล่อยได้อย่างเหมาะสมและปกติสุข อันจะนำไปสู่การป้องกันและลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในภาพรวม และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

2.2 เพื่อหาค่าคะแนนเชิงสถิติของเครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนให้มีความน่าเชื่อถือ เหมาะสม เทียบตรง และมีความแม่นยำ

2.3 เพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

หมายถึง การดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก่อนปล่อยตัวคืนสู่สังคม โดยผ่านกระบวนการด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการเตรียมความพร้อมทั้งของตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงการจัดเตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว และการเตรียมความพร้อมให้กับทางครอบครัว ชุมชน หรือสังคม ที่เด็กและเยาวชนจะต้องกลับไปใช้ชีวิตภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว เพื่อการลดการกระทำผิดซ้ำ

เครื่องมือเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย หมายถึง ชุดการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับเด็ก

และเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (มาตรา 132 วรรค 2) ประกอบด้วยแบบประเมินความพร้อมของเด็กและ

เยาวชน โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้ประเมินตนเอง และแบบการเตรียมความพร้อมโดยพิจารณาสภาพแวดล้อมภายนอก โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อประโยชน์ในการจัดหาหรือจัดเตรียมปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต การให้คำปรึกษา การสนับสนุนทางด้านการเงิน ตลอดจนปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและพร้อมที่จะรับตัวเด็กและเยาวชนกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติ

การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

หมายถึง กระบวนการ หรือ แนวทางในการให้ความรู้ทางด้านต่างๆ การฝึกหรือเสริมทักษะในการใช้ชีวิต รวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่า ตลอดจนเห็นความสามารถและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงสามารถนำทักษะต่างๆ ที่ได้รับมาไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัว เพื่อที่เด็กและเยาวชนจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

การลงโทษเชิงแก้ไขฟื้นฟู

หมายถึง การลงโทษตามแนวความคิดสมัยใหม่ที่มีมุ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แนวคิด ทักษะคติ ของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนรวมถึงผู้กระทำความผิดครั้งแรก มากกว่าที่จะมุ่งลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกทรมาน เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดได้รับโอกาสในการกลับตัว ลดการถูกตีตราจากสังคม และพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดีของสังคม

การจำแนกเด็กและเยาวชน

หมายถึง การแบ่งประเภทของเด็กและเยาวชนเพื่อวางแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูให้เหมาะสม และเกิดประสิทธิผล โดยการจำแนกผู้กระทำความผิดในหน่วยงานพฤตินิสัยจะมีความแตกต่างกัน

ความจำเป็น

หมายถึง ความต้องการปัจจัยพื้นฐาน ตลอดจนการได้รับคำปรึกษา และการสนับสนุนทางด้านต่างๆ ของเด็กและเยาวชนภายหลังจาก การได้รับการปล่อยตัวที่เอื้อต่อการกลับตัวเป็นพลเมืองดีของเด็ก และเยาวชน

ความเสี่ยง

หมายถึง ปัจจัยเสี่ยงทางด้านต่างๆ ทั้งความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากตัว เด็กและเยาวชนเอง และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมหรือ สิ่งแวดล้อม ที่สามารถส่งผลต่อการมีพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำ ของเด็กและเยาวชน

Forensic Cognitive Behavioral Therapy หมายถึง การบำบัดพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการปรับความคิด และการปรับพฤติกรรมของผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

Good Lives Model (GLM)

หมายถึง รูปแบบหนึ่งในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิด เพื่อไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก แนวคิดนี้ใช้ใน กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดย เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการมีชีวิตที่ดีหลังปล่อย การคืนสู่สังคม ชุมชน ครอบครัว เป็นต้น เป็นการตั้งเป้าหมายและแนวทางการ ปฏิบัติเพื่อไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีก

Risk-Need-Responsivity Principles (RNR) หมายถึง หลักการความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง ซึ่งเป็นแนวคิดในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความ เสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และ การตอบสนองของเด็กและเยาวชนต่อแผนและกระบวนการในการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น และการไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

แนวทางในการดำเนินการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน มีขอบเขตในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

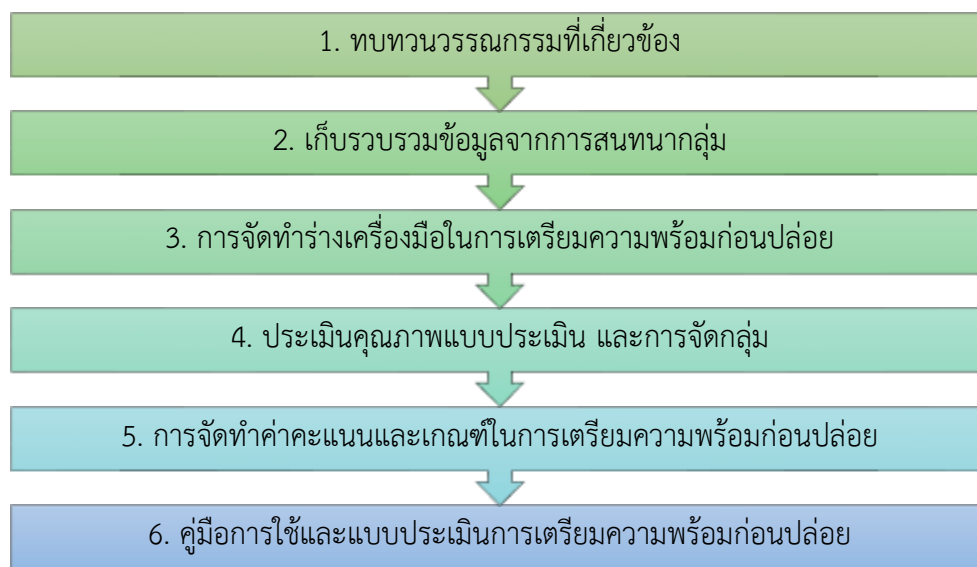
ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แนวคิดด้านการจำแนกเด็กและเยาวชน แนวคิดด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เช่น การพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน การบำบัดด้านความคิดและพฤติกรรม รวมทั้ง แนวคิดการมีชีวิตที่ดี พร้อมทั้งแนวคิดด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน 19 ศูนย์ นอกจากนี้เก็บข้อมูลจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 6 แห่ง (รายละเอียดในบทที่ 3) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเด็กและเยาวชนตามมาตรการแทนการพิพากษาคดี (มาตรา 132 วรรค 2)

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1) กลุ่มบุคลากรของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน 2) กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมสงเคราะห์ อาชญาวิทยา กฎหมาย สังคมศาสตร์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน 3) กลุ่มเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และกลุ่มเด็กและเยาวชนตามมาตรการแทนการพิพากษาคดี (มาตรา 132 วรรค 2)

1.5 วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เริ่มต้นด้วยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน และเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแนวทางในการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน จากนั้นเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) จากเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย รวมทั้งการวิเคราะห์การจัดทำเกณฑ์ในการให้คำแนะนำในการจำแนกเด็กและเยาวชน โดยวิธีการดำเนินงานในโครงการแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนหลัก

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนแรกได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

- 1) การจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจากแนวคิด Risk and Need คือ ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
- 2) การจำแนกซ้ำ (Re-classification) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) เครื่องมือทางจิตวิทยาเชิงลึกในการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยคืนสู่สังคม ได้แก่ FCBT และ เครื่องมือที่นำมาใช้กับเด็กและเยาวชนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เช่น Good Lives Model (GLM) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน จำนวน 18 คน และ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การประเมิน และการจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านจิตวิทยา อาชญาวิทยา และสังคมศาสตร์ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 18 คน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำร่างแบบประเมินในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

วิธีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การจัดทำร่างแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมจัดทำในครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์ ชำนาญการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จำนวน 81 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ได้แก่ วิธีการดำเนินการหลังจากได้ (ร่าง) แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่

- 1) การประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน
- 2) การจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
- 3) การทดลองใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่าง)
- 4) การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การประเมินความตรงเชิงโครงสร้าง และการประเมินความน่าเชื่อถือของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำค่าคะแนนและเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชน

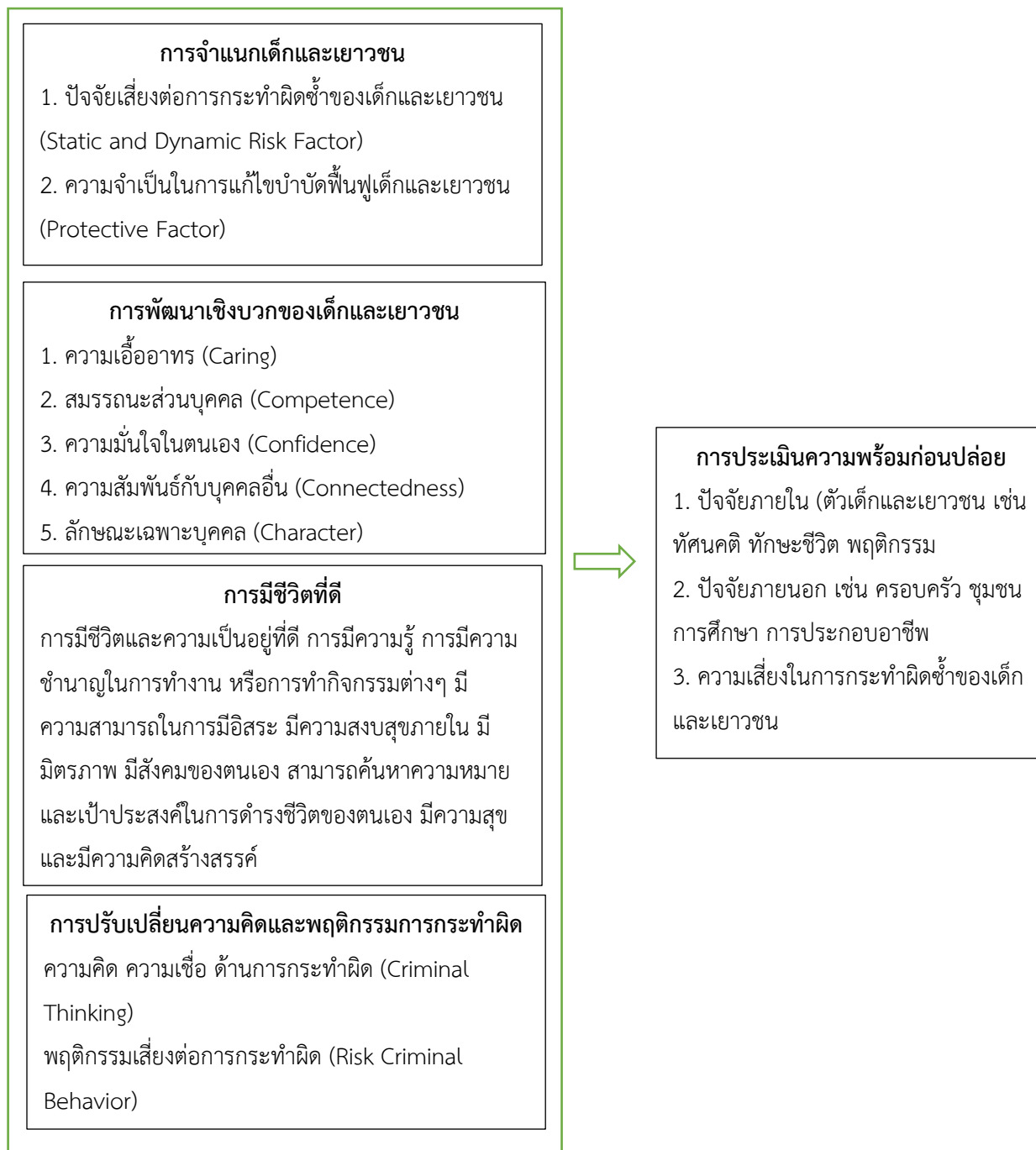
หลังจากที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ขั้นตอนนี้เป็นการจัดทำค่าคะแนน และเกณฑ์ในการจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ในขั้นตอนนี้เป็นการพิจารณาในการวิเคราะห์ค่าคะแนนของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูง กลาง และต่ำ รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมสูง กลาง ต่ำ โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงสูง เป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังหลังจากปล่อยตัว ซึ่งค่าคะแนนเป็นการสะท้อนความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัวทั้งความพร้อมในตัวเด็กและเยาวชน และความพร้อมของชุมชน และ ครอบครัวที่เด็กและเยาวชนหลังปล่อยตัว รวมทั้งค่าคะแนนสามารถเป็นแนวทางในการเตรียมการในการเฝ้าระวังหลังปล่อยเช่นกัน

ขั้นตอนที่ 6 คู่มือการใช้และแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการกระทำผิดซ้ำ

ในการจัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การดำเนินงานในส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่

- 1) การประชุมวิพากษ์ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
- 2) การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

1.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.7 สมมติฐานการวิจัย

แบบประเมินการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยเป็นกระบวนการหนึ่งในการจำแนกเด็กและเยาวชน ตามความเสี่ยงและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนการประเมินระดับความพร้อม (ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน) ในการกลับคืนสู่สังคม โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดที่ส่งผลต่อการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อย ได้แก่ แนวคิดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน (Risk and Need) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ ปัจจัยป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ และแนวคิดการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน เป็นหลักการหนึ่งในแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาภายในของเด็กและเยาวชนเพื่อเตรียมสำหรับการกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งแนวคิดการมีชีวิตที่ดี (Good Lives Model) ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดยการมุ่งเน้นการให้เด็กและเยาวชนที่ชีวิตที่ดีตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการผ่านแนวทางที่ไม่ผิดกฎหมาย (Primary Good)

นอกจากนี้แนวคิดการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Forensic Cognitive Behavior Therapy) เป็นแนวคิดหนึ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยผ่านกระบวนการปรับความคิด ความเชื่อของเด็กและเยาวชน สามารถนำมาพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการสะท้อนความคิด ความเชื่อของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกระทำผิด ดังนั้นการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในการศึกษาครั้งนี้เป็นการประยุกต์แนวคิดดังกล่าวในการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนกลับคืนสู่สังคมทั้งปัจจัยภายในเด็กและเยาวชน และปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยต่อไป กล่าวได้ว่าแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถจำแนกเด็กและเยาวชนตามปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำได้ จะส่งผลให้กระบวนการในการบำบัด แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งผลให้ระบบการติดตามหลังปล่อยในการลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพเช่นกัน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีเครื่องมือในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนฉบับใหม่ที่ใช้เครื่องมือในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และคู่มือการใช้งานเครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชนฉบับปรับปรุงใหม่
- 2) การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3) เด็กและเยาวชนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

คณะวิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี อันได้แก่ แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แนวทางในลดการกระทำผิดซ้ำ การจำแนกเด็กและเยาวชน รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

การศึกษาเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนนั้น ประเด็นหนึ่งที่มีมักจะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อสำคัญในการศึกษา คือ การพยายามในการหาแนวทางต่างๆ เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ภายใต้แนวคิดที่สำคัญในเรื่องของการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนเพื่อกลับตัวเป็นคนดีของสังคมอีกครั้ง และเพื่อเป็นการป้องกันหรือยับยั้งพฤติกรรมการกระทำผิดติดเป็นนิสัย เมื่อเด็กหรือเยาวชนรายนั้นเติบโตขึ้นก็อาจจะพัฒนาการกระทำผิดที่มีความร้ายแรงเพิ่มขึ้น อันอาจเป็นอันตรายต่อสังคมได้ ซึ่งมาตรการตลอดจนแนวทางต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มักจะเป็นกระบวนการที่จัดให้มีขึ้นในระหว่างการเข้ารับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ภายในสถานพินิจ หรือ ศูนย์ฝึกอบรมฯ เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม กลไกที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะเป็นเครื่องช่วยให้แนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แต่กลไกดังกล่าวมักจะถูกละเลยไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึง นั่นก็คือ กระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวให้แก่เด็กและเยาวชน โดยที่กลไกดังกล่าวมิใช่เพียงแค่การจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติในสังคมแต่เพียงเท่านั้น หากแต่กลไกดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้ในการกำกับ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา รวมถึงให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่เด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้วด้วย (Vigne and Halberstadt, 2010) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นอีกกลไกหนึ่งที่สามารถช่วยป้องกันหรือลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในช่วงแรกของการได้รับการปล่อยตัว ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในการที่จะหันกลับไปกระทำผิดซ้ำค่อนข้างสูง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยในการชี้วัดได้ว่ากระบวนการในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ที่ได้รับการออกแบบให้นำไปใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำ

ความผิดและถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกฯ แต่ละรายนั้น มีความเหมาะสม และบรรลุถึงเป้าหมายที่ทางกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

2.1.1 ความหมายและลักษณะของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด คือ การจัดเตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติในสังคม หรือในชุมชน ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งการเตรียมความพร้อมเช่นว่านั้นไม่เพียงแต่เป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ รวมถึงการฝึกทักษะทางอาชีพต่างๆ อันเป็นปัจจัยภายในของเด็กและเยาวชนเท่านั้น หากแต่ยังคงต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่าง ๆ อันได้แก่ สภาพครอบครัวของเด็กและเยาวชน กลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดหาอาชีพ หรือแหล่งงานที่เหมาะสม ซึ่งจะสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวควบคุมกันไปด้วยเสมอ นอกจากนี้ในความหมายอย่างกว้างแล้ว การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยอาจจะหมายถึงความรวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านของความต้องการขั้นพื้นฐานต่างๆ ของมนุษย์ด้วย เช่น การเดินทาง เสื้อผ้า อาหาร สุขภาพ แหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนระบบในการให้ความช่วยเหลือและให้ความสนับสนุนในด้านต่างๆ อีกด้วย (Vigne and Halberstadt, 2010)

นอกจากนี้ สุดจิต เจนนพกาญจน์ (2546) ได้ให้ความหมายและลักษณะของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยหรือการเตรียมการปลดปล่อย (Pre-release) เป็นกระบวนการหนึ่งในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชนที่จะได้รับการปลดปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเพื่อกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหา ก่อนได้รับการปลดปล่อยและภายหลังปล่อย โดยการจัดหาบริการสังคมในด้านต่างๆ เพื่อช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนพร้อมและสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว สังคม และดำเนินชีวิตเยี่ยงเด็กและเยาวชนปกติโดยทั่วไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งเป็นมาตรการคุ้มครองป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำผิดซ้ำและอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพอีกมาตรการหนึ่ง รวมทั้งได้อธิบายลักษณะของการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยดังนี้

1) การจัดให้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนที่จะครบกำหนดการปล่อยตัว 1 – 3 เดือน ในกรณีไม่มีปัญหาใดๆ หากเป็นเด็กและเยาวชนที่มีปัญหา เช่น เด็กเร่ร่อน ไร้ญาติ หรือเด็กที่มีปัญหาด้านภูมิลำเนา ด้านครอบครัว เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวให้เตรียมความพร้อมตั้งแต่รับตัวเข้ารับการ

ฝึกอบรมให้ได้รับโอกาสในการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม เช่น การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการออกไปดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม โดยการให้ความรู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม การศึกษาต่อ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ การหางานทำ การทำงาน การปรับตัวในการทำงาน การเก็บออม การแก้ไขปัญหาเมื่อมีปัญหา ตลอดจนการจัดให้เด็กและเยาวชนได้ออกไปฝึกงาน การให้เด็กและเยาวชนทำงานให้บริการสังคม

2) การดำเนินงานเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ปรับตนทั้งร่างกาย จิตใจและฟื้นฟูในด้านต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ และเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาก่อนและภายหลังได้รับการปลดปล่อย ตลอดจนจัดหาบริการสังคมในด้านต่างๆ เพื่อให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่มีปัญหา เช่น ไร้ญาติ ขาดที่พึ่ง หรือมีปัญหาครอบครัว หรือไม่ประสงค์จะกลับไปสู่ครอบครัวเดิมได้มีที่พักอาศัยกินอยู่หลับนอนและได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะฝีมือระหว่าง รอการมีงานทำ หรือรอศึกษาต่อ ฯลฯ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

3) ดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับครอบครัวเด็กและเยาวชนให้พร้อมที่จะรับเด็กและเยาวชนออกไปปกครองดูแล การเปิดโอกาสให้ชุมชน สังคม ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชน สังคม ได้เข้าใจและให้การยอมรับเด็กและเยาวชนที่หลงกระทำความผิดมากขึ้น

4) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นการระดมทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนเข้ามามีใช้ในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาและสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ตลอดจนเป็นการป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนและอาชญากรรม

2.1.2 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน เกิดจากแนวคิดในการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนบางรายที่ไม่ได้มีเจตนาในการกระทำความผิดมาแต่แรก แต่อาจจะตัดสินใจลงมือกระทำความผิดด้วยความหลงผิดเพียงชั่วขณะ หรือ กระทำความผิดเพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เนื่องจากในช่วงวัยดังกล่าวยังคงอยู่ภายใต้ของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (peer pressure) อยู่มาก โดยแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนที่น่าสนใจ มีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการตีตรา (Labelling Theory)

ทฤษฎีการตีตรา (Labeling theory) หรือในบางครั้งอาจเรียกว่าทฤษฎีผลสะท้อนของสังคม (Social reaction theory) เป็นทฤษฎีที่สืบเนื่องมาจากแนวความคิดในการลงโทษของ Beccaria กล่าวคือนักทฤษฎีการตีตราเห็นว่า การลงโทษโดยการส่งตัวผู้กระทำความผิดไปคุมขังในเรือนจำนั้น ถือว่าเป็นการสร้างตราบาป (stigmatize) ให้แก่ตัวผู้กระทำความผิด ทั้งนี้แม้ว่าในทางทฤษฎีการลงโทษแล้ว จะมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการขัดเกล่าให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อีกครั้ง แต่อย่างไรก็ดีในความเป็นจริงแล้ว ผู้กระทำความผิดหลายคนที่พ้นโทษไปกลับไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จึงส่งผลให้ต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำ (recidivism) โดยเฉพาะในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อาจหมดอนาคตอันเกิดจากการกระทำความผิดชั่ววูบเพียงครั้งเดียว ซึ่งจากทฤษฎีดังกล่าวจึงนำไปสู่แนวทางในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในวัยผู้ใหญ่ทั่วไป โดยนำหลักการที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ การเบี่ยงเบนการดำเนินคดี (diversion) การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (decriminalization) และการลดบทบาทของรัฐในการลงโทษผู้กระทำความผิด (deinstitutionalization) มาใช้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้รับโอกาสในการกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป (Tibbetts, 2015)

แนวคิดในการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Correction)

นอกจากทฤษฎีการตีตราแล้ว ยังมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจฯ และ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่สำคัญอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดในการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Correction) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวอธิบายว่า เป็นการแก้ไข หรือ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่เคยกระทำความผิดให้เป็นที่ยอมรับได้ในสังคม หรือ ชุมชนที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในชุมชนมาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น ศูนย์บริการงานสังคม การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การจัดหาอาชีพ การจัดให้มีการศึกษา รวมถึงการให้คำแนะนำทางด้านจิตวิทยา อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย และ พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดโดยกลไกทางสังคมเพื่อเป็นการลดโอกาสรวมถึงแนวโน้มในการเป็นอาชญากร หรือ ก่ออาชญากรรมซ้ำ (กรวรรณ คำกรเกตุ, 2559) โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับตัวของเด็กและเยาวชนผู้ที่เคยกระทำความผิดให้เข้ากับชุมชนเดิมที่เขาอาศัยอยู่ หรือ ชุมชนใหม่ รวมถึงการลดปัจจัยทางสังคมที่เอื้อต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เช่น การว่างงาน สภาพชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมที่แออัด ปัญหาการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติด หรือ การกระทำความรุนแรงประเภทต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น เจ้าพนักงานคุมประพฤติ

นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การดูแล ช่วยเหลือ หรือ สนับสนุน อาจกล่าวโดยสรุปได้คือ การใช้แนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้ชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวกลางที่คอยเชื่อมประสาน และ อำนวยความสะดวกระหว่างเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและกำลังที่จะพันโทษกับชุมชนหรือสังคมในลักษณะที่เป็นการสอดส่องดูแล มากกว่าที่จะเป็นการควบคุมหรือลงโทษนั่นเอง

แนวคิดในการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจากหลักฐานเชิงประจักษ์
(Evidence-Based Practices: EBPs)

แนวคิดในการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจากหลักฐานเชิงประจักษ์ เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีจะมีการนำมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมในทางอาญา โดยเฉพาะการออกแบบโปรแกรมการบำบัดแก้ไข พันฟูต่างๆ ที่มีการจัดให้แก่ผู้ต้องขังทั้งที่เป็นผู้ต้องขังวัยผู้ใหญ่ รวมถึงผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยแนวคิดดังกล่าวหมายถึง การนำเอาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้ในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการให้การแก้ไข บำบัด พันฟูผู้กระทำความผิดอย่างมีอาชีพ ซึ่งกระบวนการต่างๆ โดยเฉพาะการนำปัจจัยแทรกแซง (intervention) มาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน จะต้องมีการทำการศึกษามาแล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยความรอบคอบ ซึ่งสามารถนำมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น สามารถลดการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (Boar and Watler, 2012)

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแก่เด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรจะต้องประกอบไปด้วยแนวคิดที่สำคัญ 4 ประการ (เตื่อนใจ แต่เกษม และ คณะ, 2552 อ้างใน กรวรรณ คำกรเกตุ, 2559) ได้แก่

1. ควรมุ่งเน้นการลงโทษเชิงแก้ไขพันฟู (Rehabilitation) ให้แก่ผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนมากกว่าการลงโทษในเชิงแก้แค้นทดแทน (Retaliation)
2. สามารถป้องกันสังคมจากการกระทำความผิดซ้ำของผู้พันโทษโดยการกำหนดให้มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ หรือ ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้พันโทษภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว
3. การให้ความสงเคราะห์ หรือ ช่วยเหลือผู้กระทำความผิดที่พันโทษรวมถึงการติดตามหลังปล่อยเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ และ

4. การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดก่อนที่จะครบกำหนดโทษเพื่อช่วยเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้กระทำความผิด เพื่อให้มีความมั่นใจและมีความคุ้นชินต่อการใช้ชีวิตตามปกติในสังคม

กล่าวได้ว่าการที่จะเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนที่จะปล่อยตัวพวกเขาให้กลับไปใช้ชีวิตตามปกติในสังคมได้นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ หรือ ออกแบบเครื่องมือที่เป็นมาตรวัดพฤติกรรม ความคิดทัศนคติของเด็กและเยาวชน ตลอดจนความพร้อมของสังคมในการที่จะรับเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวกลับเข้าสู่สังคมอีกด้วย

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

การกระทำความผิดนั้น ไม่ว่าจะเป็นความผิดต่อกฎหมายหรือความผิดต่อบรรทัดฐานของสังคมต่างก็ล้วนแล้วแต่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่สามารถเกิดขึ้นได้กับมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยที่กำลังอยากรู้ อยากรทดลอง ซึ่งด้วยความอ่อนวัยและความอ่อนประสบการณ์ จึงเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิด หรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงวัยอื่นๆ ซึ่งหากเด็กและเยาวชนรายใดไม่อาจแก้ไข ฟื้นฟู หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวของตนเองได้ เด็กและเยาวชนรายนั้นๆ ก็อาจจะกลายเป็นผู้ที่มีแนวโน้มในการกระทำความผิดติดเป็นนิสัย (Otu, 2015) โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่เคยถูกจับกุมและดำเนินคดีบางรายที่ได้รับการปล่อยตัวให้กลับไปใช้ชีวิตตามปกติในสังคมแล้วแต่หวนกลับไปก่ออาชญากรรมอีกครั้งเป็นเหตุให้ถูกจับกุมและดำเนินคดีซ้ำ ซึ่งยิ่งยากต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันจะนำไปสู่การเป็นอาชญากรวัยผู้ใหญ่ที่อาจก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงมากขึ้นได้ในที่สุด

ดังนั้น การศึกษาเพื่อค้นหาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด รวมถึงแนวทางในการแก้ไข รวมถึงป้องกัน หรือลดโอกาสในการกลับไปกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญและกำลังได้รับความสนใจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำและการกระทำความผิดซ้ำอาจเกิดขึ้นได้จากหลากหลายสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน การว่างงาน การขาดปัจจัยในการดำรงชีวิต ปัญหาครอบครัว เช่น การขัดแย้งกันในครอบครัว การขาดความรักความเอาใจใส่ การขาดการให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การหย่าร้าง การเสียชีวิตของพ่อแม่ และปัญหาทางด้านจิตวิทยา เช่น การวิตกกังวล การมีอาการซึมเศร้า การติดสารเสพติด การมีบุคลิกภาพก้าวร้าว เป็นต้น (Tegeng and Abadi, 2018) นอกจากนี้ในกลุ่มของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน อาจจะมีปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วยอีกได้ เช่น การถูกตีตรา (labelling) หรือการถูกเลือกปฏิบัติ (discrimination)

จากสังคม อันเนื่องมาจากการเคยมีประวัติถูกดำเนินคดีมาก่อน รวมถึงการไม่ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนแต่ละคน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เอื้อให้เกิดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน

มีคำกล่าวที่ว่าเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า โดยเปรียบเด็กทุกคนเสมือนผ้าขาวกล่าวคือ หากเด็กและเยาวชนรายใดได้รับโอกาสในการเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนคนนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ แต่หากเด็กและเยาวชนรายใดที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนรายนั้นเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ หรือกลายเป็นอาชญากรวัยผู้ใหญ่เต็มตัว ซึ่งก็เป็นการก่อให้เกิดปัญหากับสังคมต่อไปเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการกระทำความผิด รวมถึงการค้นหามาตรการหรือแนวทางที่สำคัญในการลดปัญหาการกระทำความผิดรวมถึงการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไข และเป็นการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการกลับตัวเพื่อที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและช่วยพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากงานศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ได้แบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำในหลายด้าน ทั้งในส่วนที่เป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมา จะไปเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เป็นปัจจัยในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ จากการทบทวนผลการศึกษางานวิจัยต่างๆ ซึ่งปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) และปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) ที่ส่งผลต่อการไม่กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ได้อธิบายว่า ปัจจัยป้องกันเป็นปัจจัยเหมือนเครื่องมือป้องกันหรือเกราะกำบังในการที่จะลดพฤติกรรมด้านลบที่จะมีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของเด็กและเยาวชน (Venderbilt-Adriance and Shaw 2008) ส่วนปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) จะเป็นปัจจัยที่จะเพิ่มโอกาสที่เกิดผลลัพธ์ต่อตัวเด็กและเยาวชนในด้านลบ ในขณะที่ปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) จึงเป็นคู่ต่อสู้ของปัจจัยเสี่ยงและเป็นตัวช่วยลดโอกาสในการเกิดพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านอื่นของเด็กและเยาวชน การศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกปัจจัยที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (Risk Factor) และปัจจัยที่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ (Protective Factor) ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านการศึกษา และปัจจัยด้านสังคมและสภาพแวดล้อม ได้ต่อไป

2.2.1 ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

1. ปัจจัยเสี่ยงส่วนบุคคล (Individual Risk Factor)

ปัจจัยเสี่ยงส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำที่เกิดจากตัวเด็กและเยาวชนนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายในช่วงวัยรุ่นที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้สภาวะฮอร์โมนที่แปรปรวน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ชอบความเสี่ยง ความรุนแรงและทำลาย ที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงและการก่ออาชญากรรม นอกจากนี้ปัจจัยภายในมักจะเกิดจากภาวะแห่งจิตใจ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากผลแห่งการขาดวุฒิภาวะทั้งในเรื่องขาดการยับยั้งชั่งใจ มีปัญหาการควบคุมอารมณ์ มีเจตคติที่รุนแรง ความก้าวร้าว และพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ การขาดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีสัมพันธภาพ กับผู้อื่นผิวเผิน อย่างไรก็ตามปัจจัยภายใน ด้านภาวะจิตใจ หรือ สภาวะทางอารมณ์ รวมถึงการพัฒนากระบวนการความคิดที่ไม่ดี เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แสดงให้เห็นว่าความมีหรือความเป็นไปได้ของจิต หรือสภาพความรู้สึกทางใจไม่ว่าจะเป็นความว้าวุ่น ความกดดัน ความเครียด แค้น และสภาพที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้า ได้แก่ อารมณ์ดี อารมณ์ร้าย อารมณ์โกรธ เป็นต้น กล่าวได้ว่าปัจจัยภายใน ด้านแรงจูงใจหรือความประพฤติ เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แสดงให้เห็นว่า สิ่งเร้าหรือการชักนำหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้แสดงพฤติกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อสนองความต้องการหรือเป็นแรงกระตุ้นเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ รวมไปถึงการแสดงออกทั้งด้านการกระทำ อารมณ์ ความคิดและทัศนคติ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษทางอาญาและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

2. ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว (Family Risk Factors)

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรกในการสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็ก ประสบการณ์ต่างๆ ของเด็กมักจะเริ่มต้นภายในครอบครัว ครอบครัวเป็นสถานที่แห่งแรกในการหล่อหลอมพฤติกรรมและเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กและเยาวชน หากครอบครัวมีความสามัคคี มีความอบอุ่นในครอบครัว บิดามารดารักใคร่ ห่วงใยเอาใจใส่ และประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้บุตร บุตรจะเจริญเติบโตในทางที่ดีทั้งสติปัญญาและความประพฤติ ในทางตรงกันข้าม ถ้าครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีความสามัคคี ไม่ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ เด็กก็ย่อมรับเอานิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาทหรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดามีสภาวะทางอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กก็มักจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์

นอกจากนี้ ครอบครัวที่บิดามารดาเข้มงวดกวดขันมากเกินไปหรือตามใจบุตรมากเกินไป ก็จะทำให้เด็กเสียนิสัย และประพฤติดีได้ง่าย ครอบครัวที่ยากจนหรือมีบุตรมากก็ย่อมทำให้บิดามารดาดูแลไม่ทั่วถึง เด็กก็จะได้รับความเดือดร้อนยากลำบาก และขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ย่อมเติบโตขึ้นกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาทางความประพฤติ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2548) ที่ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งมีงานวิจัยและงานวิชาการจำนวนมากที่การศึกษาเกี่ยวกับประวัติและสภาพครอบครัวของเด็กที่กระทำผิดโดยเฉพาะเด็กที่มีการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ในบรรดาเด็กที่กระทำผิดซ้ำหรือมีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ มีเด็กจำนวนมากที่กระทำผิดซ้ำเป็นผลสืบเนื่องจากครอบครัวด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น

1) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว กล่าวได้ว่าภาวะความเป็นอยู่และความสัมพันธ์สำหรับสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ทั้งในเรื่องความแตกแยกของครอบครัว ความไม่สงบสุขของครอบครัว และลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และเศรษฐกิจของครอบครัว ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

2) ความไม่สงบสุขของครอบครัว ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกและแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ เด็กและเยาวชนที่พัวพันกับบิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งหรือทุบตี หรือทำร้ายร่างกายกัน การที่พ่อแม่มีประวัติพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีปัญหาทางสุขภาพจิต รวมถึงมีการทารุณกรรมและทำร้ายเด็ก ส่งผลทำให้ครอบครัวขาดความสงบสุข หรือพ่อแม่หย่าร้างกัน เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวลักษณะนี้จะขาดความมั่นคงในจิตใจและอารมณ์ บางครั้งเด็กอาจตกเป็นเครื่องมือของบิดามารดาในการที่จะต่อรองกับอีกฝ่ายหนึ่ง หรืออาจตกเป็นที่รองรับอารมณ์ของบิดามารดาเมื่อทั้งสองฝ่ายทะเลาะวิวาทกัน ทำให้เด็กเสียใจ โกรธ ผิดหวังและถูกกดดันต้องหาทางแสดงออก ซึ่งส่วนหนึ่งมักเป็นการแสดงออกในรูปการกระทำผิด

3) ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว กล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองดี ผู้ที่อบรมเลี้ยงดูซึ่งอาจเป็นผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นๆ ต้องเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีพร้อม และเป็นแบบฉบับที่ดีให้แก่บุตรธิดาได้ แต่หากในบางครอบครัวที่พ่อแม่ยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร เช่น มีการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร รวมถึงในบางครอบครัวที่เด็กมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างตนเองกับพ่อแม่ในระดับสูง ประกอบกับการใช้เวลา หรือมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อแม่กับเด็กในระดับต่ำ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เช่นเดียวกัน

4) เศรษฐกิจของครอบครัว จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาหลายๆ อย่างผสมผสานกัน และประเด็นเศรษฐกิจของครอบครัว ก็เป็น

ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน จากสถิติเด็กที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีในศาลเยาวชน พบว่า เด็กเหล่านั้นมักจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน และมักจะมีขนาดครอบครัวที่ใหญ่ เช่น มีสมาชิกในครอบครัวหลายคน ทั้งนี้เพราะความยากจนทำให้เกิดความอดอยาก หิวโหย บิบบังคับให้ต้องไปกระทำผิด ต้องไปลักขโมยหรือปล้นคนอื่นเพื่อให้ตัวเองอยู่รอด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ เมื่อออกจากสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนมา และกลับมาอยู่บ้านที่ยากจนและต้องดิ้นรนแบบเดิม ก็มีแนวโน้มสูงที่จะไปกระทำผิดซ้ำอีก

3. ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน (Risk Factors on Peers)

การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน เพราะถ้าเด็กและเยาวชนได้เพื่อนगेเริ่มมีความประพฤติที่ไม่ดีแล้วก็อาจจะเป็แรงจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำผิดและกระทำผิดเพิ่มขึ้น จากอิทธิพลของการคบเพื่อน โดยวัยของเด็กและเยาวชนที่ส่วนใหญ่จะกระทำผิด จะเป็นช่วงวัยรุ่นและเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หมดที่พึ่งทางบ้าน พ่อแม่ไม่มีโอกาสอบรมสั่งสอนหรือเด็กที่พ่อแม่ไม่พยายามเข้าใจปัญหาของลูก ย่อมทำให้เด็กต้องไปหาที่พึ่งนอกรบ้านแทน โดยเด็กอาจคบเพื่อนและใช้เวลากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเรและพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ และอาจเป็นไปได้ว่าเพื่อนที่ไม่ดีก็จะชักนำไปในทางที่ผิด เช่น เริ่มต้นจากการชักชวนหนีโรงเรียน การเข้าร่วมแก๊งเที่ยวเตร่เสเพลในแหล่งอบายมุข เป็นต้น จนกระทั่งติดเป็นนิสัย (สุชา จันทรเฒ, 2541) การกระทำผิดอาจได้มาจากการเรียนรู้และได้รับมาจากกระบวนการในชีวิตที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อใดก็ตามที่คบเพื่อนไม่ดีจะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดปัญหาเด็กกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับเรคเลส (Reckless, 1971: 94 อ้างถึงในสุชา จันทรเฒ, 2541) ที่อธิบายว่า การคบเพื่อนไม่ดีเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดและมีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากถูกปิดโอกาสทางสังคมในด้านดีๆ เนื่องจากการถูกเหยียดหยามตราหน้าและการถูกปฏิเสธจากสังคม ดังนั้น เด็กเกเรส่วนใหญ่จึงมักมีเพื่อนเป็นเด็กเกเรด้วยกัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของทฤษฎีการเลียนแบบ (Jean Gabriel Tarde อ้างถึงใน สุดสงวน สุธีสร, 2547) ที่กล่าวว่า คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดจะมีการเลียนแบบพฤติกรรมกัน ดังนั้น เด็กและเยาวชนที่ทวนกระทำผิดซ้ำ ก็มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เคยเจอกันที่สถานพินิจเด็กและเยาวชน หรือเพื่อนที่มีประวัติการกระทำผิด และเกิดการเลียนแบบหรือการเรียนรู้นำไปสู่การกระทำผิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

4. ปัจจัยเสี่ยงด้านระบบการศึกษาหรือสถาบันการศึกษา (Risk Factors on School)

ระบบการศึกษา โรงเรียน และ ครู ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีบทบาทให้เด็กและเยาวชนให้เกิดการกระทำผิดได้ เพราะโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กและเยาวชน การกระทำของเด็กส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ด้านลบที่ได้มาจากโรงเรียน เพราะโรงเรียนมีข้อบกพร่อง โดยเฉพาะข้อบกพร่องที่ไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นล่างได้ เด็กเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวหรือชุมชนให้ประพฤติผิดอยู่แล้ว ข้อบกพร่องเหล่านี้ยิ่งส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ มีการกระทำผิดมากขึ้นกว่าเดิมในกรณีนี้เด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดมากกว่าหนึ่งครั้ง หากบทบาทของสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาไม่เข้มแข็งพอ ก็จะมีส่วนส่งเสริมให้เด็กเริ่มต้นกระทำผิดและหันไปกระทำผิดซ้ำอีกได้ ซึ่งข้อบกพร่องของโรงเรียน เช่น การไม่ใส่ใจในผลการเรียนปล่อยให้ผลการเรียนของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนมีความไม่ปลอดภัยและล้มเหลวในการบริหารจัดการการศึกษาทั้งในการพัฒนาด้านวิชาการ สังคม และจิตใจของเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันกับโรงเรียนน้อย รวมถึงขาดแรงบันดาลใจในการเรียน เป็นต้น ซึ่งหากโรงเรียนขาดความสนใจที่จะแสวงหาวิธีและแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็กให้ออกจากสิ่งที่จะชักนำเด็กไปสู่การกระทำผิด และการที่โรงเรียนเพิกเฉยไม่มีแนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาด้านการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รวมทั้ง การขาดการอบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยโรงเรียนที่มุ่งสอนแต่วิชาความรู้เพียงด้านเดียวและไม่ค่อยมีการสร้างหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตที่เด็กนำไปปรับใช้ เพราะโรงเรียนจะเน้นมีความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ไม่ได้อบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักมีความรับผิดชอบต่อชุมชน

5. ปัจจัยเสี่ยงด้านสังคมและชุมชน (Risk Factors on Social and Community)

ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประเด็นนี้เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นลักษณะด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กและเยาวชนพักอาศัยที่ส่งผลหรือที่มีอิทธิพลกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนหันไปกระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย

1) นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัวสถานะเศรษฐกิจในสังคมเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเริ่มกระทำผิดและส่งผลสืบเนื่องให้เด็กและเยาวชนหันมากระทำผิดซ้ำ เนื่องจากการที่ภาวะเศรษฐกิจเสื่อมโทรม คนในสังคมมีความเป็นอยู่อย่างขัดสน คนว่างงานมากขึ้น สินค้าต่างๆ มีราคาสูง เกิดปัญหาความยากจน สัญชาตญาณในการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด บีบบังคับให้กระทำผิดกฎหมายได้ ในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ความยากจนย่อมเป็นสาเหตุหนึ่งที่บีบบังคับให้จำเป็นต้องกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งในรูปแบบการกระทำผิดครั้งแรกกับการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นสาเหตุให้เกิดการ

กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน นั้นเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจทั้งของตนเองและครอบครัวในลักษณะยากจนขาดแคลน และการว่างงาน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มไปกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากเมื่อออกมาจากสถานพินิจฯ ลักษณะสภาพครอบครัว หรือบิดา มารดา ไม่มีกิจกรรมหรือมีงานทำที่แน่นอนมั่นคง ทำให้ไม่มีรายได้ ขาดแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจในการทำสิ่งต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาครอบครัวมากมายตามมา และเมื่อครอบครัวไม่ได้เป็นที่พึ่งทั้งทางกายและใจ ให้เด็กและเยาวชน ก็จะทำให้เด็กและเยาวชนหันเหไปก่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและหันไปกระทำผิดซ้ำได้อีก

2) ชุมชนและสภาพถิ่นที่อยู่สภาพของสังคม และชุมชนมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กที่อยู่ในสังคมและชุมชนนั้น การยอมรับไม่ดีตราเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดหรือเคยพลั้งพลาด เป็นปัจจัยสำคัญที่จะไม่ให้เด็กต้องหันไปกระทำผิดซ้ำ หรือการที่สังคมหรือชุมชนนั้นจะเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการที่จะช่วยเหลือหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กที่ต้องอาศัยในชุมชนที่สภาพแวดล้อมไม่ดี ก็มีโอกาสรับเอาสิ่งไม่ดี แต่สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อบุคคลไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากครอบครัวเป็นสำคัญ สภาพสังคมและวัฒนธรรมชุมชนที่ต่างกัน การยอมรับและไม่ดีตราเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้จำนวนเด็กที่กระทำผิดมากน้อยต่างกันด้วย หากในละแวกบ้านที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม มีความเป็นอยู่ไม่ดี มีการเกิดอาชญากรรมในเขตชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่สูงอันเนื่องมาจากความไร้ระเบียบในชุมชน บุคคลในละแวกบ้านนั้นจะมีความประพฤติไปในทางฝืนระเบียบทางสังคม เมื่อเด็กได้เห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่ที่กระทำผิดแต่ไม่ถูกจับกุมกลับใช้ชีวิตอย่างสบาย เด็กก็จะได้รับอิทธิพลจากความประพฤติดังกล่าว ทำให้เกิดความเคยชินต่อการกระทำผิด ในที่สุดก็จะมองเห็นการกระทำผิดเป็นเรื่องที่ทำได้ง่าย และมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดหลายครั้งและไม่เช็ดหลาบ (โกศล วงศ์สวรรค์ และคณะ, 2537)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวทำให้เห็นว่าปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน สามารถเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ อย่างไรก็ตามอาจจะได้ข้อสรุปในเบื้องต้นได้ว่า สาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำโดยเฉพาะในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งตามคำอธิบายและการทบทวนงานการศึกษา วรรณกรรมที่ผ่านมา สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนดังสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	
ปัจจัยเสี่ยงส่วนบุคคล (Individual Risk Factor)	1. การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะฮอร์โมนและสภาพร่างกายในช่วงวัยรุ่น (Change in Physical and Hormones in Adolescence) 2. พฤติกรรมต่อต้านสังคมในช่วงวัยรุ่นและปัจจัยทางสภาวะอารมณ์ (Early antisocial behavior and emotional factors such as low behavioral inhibitions) เช่น การขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ การขาดความควบคุมอารมณ์ การขาดการยับยั้งชั่งใจ ทักษะคิดที่ไม่ดี เป็นต้น 3. การพัฒนากระบวนการความคิดที่ไม่ดี (Poor cognitive development) 4. พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเสี่ยง (Hyperactivity)
ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว (Family Risk Factors)	1. การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ (Inadequate or Inappropriate child rearing practices) 2. ครอบครัวแตกแยก (Home Discord) 3. การทารุณกรรมและทำร้ายร่างกายเด็ก (Maltreatment and abuse) 4. ขนาดครอบครัวที่ใหญ่ (Large Family Size) 5. ประวัติพฤติกรรมต่อต้านสังคมของพ่อแม่ (Parental antisocial history) 6. ความยากจน (Poor) 7. การกระทำความรุนแรงในครอบครัว (Exposure to repeated family violence) 8. การหย่าร้างของพ่อแม่ (Divorce) 9. ประวัติสุขภาพจิตของพ่อแม่ (Parental psychopathology) 10. สภาวะการเป็นพ่อแม่ตั้งแต่วัยวัยรุ่น (Teenage Parenthood) 11. ระดับการมีปัญหาระหว่างพ่อแม่กับเด็กมีความขัดแย้งสูง (A high level of parent-child conflict) 12. ระดับการใช้เวลาและมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อแม่กับเด็กมีระดับต่ำ (A low level of positive parental involvement)

ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	
ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน (Risk Factors on Peers)	1. การคบเพื่อนและใช้เวลากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกรและพฤติกรรมเสี่ยงๆ (Spending time with peers who engage in delinquent or risky behavior) 2. การเข้าร่วมแก๊งค์ (Gang involvement) 3. การถูกปิดโอกาสทางสังคมในด้านดีๆ เนื่องจากการถูกเหยียดหยามตราหน้าและการถูกปฏิเสธจากสังคม (Less exposure to positive social opportunities because of bullying and rejection)
ปัจจัยเสี่ยงด้านระบบการศึกษา และสถาบันการศึกษา (Risk Factors on School)	1. ผลการเรียนของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับต่ำ (Poor academic performance) 2. การเข้าเรียนในโรงเรียนที่ไม่ปลอดภัยและล้มเหลวในการบริหารจัดการการศึกษาทั้งในการพัฒนาด้านวิชาการ สังคม และจิตใจของเด็กและเยาวชน (Enrollment in schools that are unsafe and fail to address that academic and social and emotional needs of children and youth) 3. ความผูกพันกับโรงเรียนมีระดับต่ำ (Low commitment to school) 4. แรงบันดาลใจในการเรียนมีระดับต่ำ (Low educational aspirations)
ปัจจัยเสี่ยงด้านสังคมและชุมชน (Risk Factors on Social and Community)	1. แรงจูงใจและแรงบันดาลใจต่ำ (Poor Motivation) 2. สภาวะเศรษฐกิจของสังคมตกต่ำ (Low economic system) 3. อาศัยอยู่ในชุมชนแหล่งเสื่อมโทรม (Living in an impoverished neighborhood) 4. สังคมไร้ระเบียบในชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ (Social Disorganization in the community in which the youth lives) 5. อัตราการเกิดอาชญากรรมในชุมชนสูง (High crime neighborhoods)

นอกจากนี้การศึกษาของ Lowenkam, Latessa, and Holsinger (2006) ให้ข้อเสนอแนะว่า ปังเจกบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับประโยชน์จากบริการที่เข้มข้นสูงขึ้น ตรงข้ามกับ ปังเจกบุคคลที่มีความเสี่ยงต่ำที่จะกระทำความผิดซ้ำต้องการบริการที่มีความเข้มข้นน้อยกว่า เมื่อความเข้มข้นของบริการและระดับความเสี่ยงเป็นเรื่องที่จับคู่กันอย่างไม่เหมาะสมแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือความเป็นไปได้ของการเพิ่มขึ้นของการกระทำความผิด ปังเจกความเสี่ยงที่สามารถทำนายการกระทำความผิดซ้ำได้มากที่สุด ประกอบด้วย

- 1) ประวัติพฤติกรรมด้านการต่อต้านสังคม
- 2) บุคลิกภาพต่อต้านสังคม
- 3) กระบวนการคิดต่อต้านสังคม
- 4) ทศนคติต่อต้านสังคม
- 5) การใช้สารเสพติด
- 6) ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 7) โรงเรียน / การประกอบอาชีพ
- 8) กิจกรรมสันทนาการทางด้านสังคม

4 ข้อหลัก (Big Four) : ปังเจกความเสี่ยงเหล่านี้สามารถทำนายได้มากที่สุดในเรื่องพฤติกรรมอาชญากรในอนาคต

4 ข้อปานกลาง/ไม่รุนแรง (Moderate Four) : ปังเจกความเสี่ยงเหล่านี้สัมพันธ์กับปังเจกด้านอาชญากรรมแต่ไม่มีความสำคัญในการทำนาย

สำหรับการศึกษาของ Brown (2002, อ้างใน OTU, M. S. (2015) ได้อธิบายปังเจกที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำสอดคล้องกับที่ได้กล่าวมาแล้ว และมีเพิ่มเติมว่าตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ในการทำนายการกระทำผิดซ้ำที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ ได้แก่ การคบเพื่อนที่เป็นอาชญากร (criminal companion) การมีทัศนคติในการต่อต้านสังคม (antisocial attitudes) สถานะการถูกจ้างงาน (current employment) และปัญหาทางด้านการศึกษา (education problems) นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาในเรื่องของการปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยขาดมาตรการในการติดตามผล รวมถึงขาดการสร้างเครื่องมือในการเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับผู้ที่เคยต้องโทษ อันเป็นมาตรการสำคัญหลังจากการปล่อยตัวผู้ต้องโทษที่ทางหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน เนื่องจากเพราะไม่ว่ามาตรการแก้ไขฟื้นฟูที่นำมาใช้กับผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่นั้นจะดี หรือมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่หากกระบวนการยุติธรรมไม่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการตรวจสอบ และติดตามผลหลังจากปล่อยตัวผู้ต้องขังไปแล้วมากนัก ก็ย่อมที่จะส่งผลให้ผู้ต้องขังรายนั้น ๆ มีแนวโน้มสูงที่จะกระทำความผิดซ้ำ และถูกคุมขังได้อีกครั้งในที่สุด

2.2.2 ปัจจัยป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

ปัจจัยป้องกันเป็นรูปแบบของคุณลักษณะและสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนที่จะช่วยสนับสนุนให้ความสามารถของเด็กและเยาวชนให้กลับตัวเป็นคนดีและไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำอีกถึงแม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (Masten 2007; Jenson and Fraser, 2011) โดยรูปแบบของปัจจัยป้องกันเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจะแบ่งรูปแบบคล้ายกับปัจจัยเสี่ยง โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยป้องกันส่วนบุคคล (Individual Level Protective Factors)

ปัจจัยป้องกันส่วนบุคคล ประกอบด้วยคุณลักษณะของสมรรถนะและความเข้มแข็งทางร่างกายและจิตใจ ทักษะคิด ค่านิยม ความรู้ความสามารถ ทักษะต่างๆ ส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงและโอกาสการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรม ความรุนแรง และพฤติกรรมที่ก่อปัญหาสังคมอื่นๆ ความสามารถในการเข้าสังคม (Sociability) การมองโลกในแง่ดี (positive moods) ไม่หงุดหงิดง่าย (low irritability) อารมณ์ไม่หุนหันพลันแล่น (low impulsivity) ระดับสติปัญญาของเด็กและเยาวชน (Child IQ) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง รวมถึงการตั้งความหวัง หรือมีความสามารถในการปรับสภาวะอารมณ์ ตลอดจนได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านสังคมและทักษะการแก้ปัญหา เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยบุคคลมีการรับรู้หรือมีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่สามารถควบคุมความประพฤติตนเองได้ ซึ่งจะเป็นลักษณะส่วนบุคคลที่ช่วยให้คนมีความสามารถในการปรับตัว การประสบความสำเร็จและการจัดการทักษะในเด็กและเยาวชน (Logan-Greene et al. 2016) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ยังคงเป็นปัจจัยป้องกันในการเพิ่มความสามารถในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน (Reilly, 2012) ระดับสติปัญญา (Child IQ) เป็นหนึ่งในปัจจัยที่แพร่หลายในงานวิจัยต่างๆ ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เด็กและเยาวชนที่มีระดับสติปัญญาสูงจะสามารถใช้กระบวนการวิเคราะห์และทักษะการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ท้าทาย (Vanderbuit-Adriance and Shaw, 2008)

2. ปัจจัยป้องกันด้านครอบครัว (Family Protective Factor)

บริบทด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นปัจจัยป้องกันตัวสำคัญในการกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน (Logan-Green et al. 2011) ปัจจัยป้องกันด้านครอบครัวจะประกอบไปด้วยโครงสร้างของครอบครัว การบริหารจัดการในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัว ความมีประสิทธิภาพของพ่อแม่ในการดูแลเอาใจใส่ และความมั่นคงแข็งแรงของครอบครัว

ความสัมพันธ์ที่ดีของเด็กและเยาวชนกับพ่อแม่ ความผูกพันและความใกล้ชิดของครอบครัว โอกาสและรางวัล สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว วัฒนธรรมและรูปแบบของครอบครัวที่มีผลและอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำผิดและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างของตัวชี้วัดปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความเข้มข้นในการให้คำแนะนำโดยครอบครัว (Intensive parental) การลงโทษทางร่างกาย (Physical punishment) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว (Involvement in family activities) (Losel and Farrington, 2012) ทั้งนี้มีงานวิจัยที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กและเยาวชน โดยพบว่าความสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนและพัฒนาพฤติกรรมเสียในการที่จะเป็นเกราะป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมอาชญากรรม (Losel and Farrington 2012; Vanderbilt-Adriance and Shaw 2008) การสั่งสอนระเบียบวินัยและการเอาใจใส่ของพ่อแม่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ความใกล้ชิดของพ่อแม่ จะช่วยป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กและเยาวชน

3. ปัจจัยป้องกันด้านเพื่อน (Peers Protective Factor)

ปัจจัยป้องกันด้านเพื่อน จะมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการคบเพื่อน ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมและวัฒนธรรมกับกลุ่มเพื่อนในเชิงสร้างสรรค์ การมีบทบาทหรืออิทธิพลของเพื่อนในด้านบวก ความใกล้ชิดผูกพัน การเข้าสังคมกับเพื่อน ค่านิยมและธรรมเนียมปฏิบัติ กิจกรรม ความผูกพันความสนิทสนมใกล้ชิด และกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยผลกระทบของการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อายุ ลักษณะนิสัยส่วนตัว และเพศ (Losel and Farrington, 2012) การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ดี ไม่มีพฤติกรรมเกราะและพฤติกรรมอาชญากรรม จะช่วยเป็นเกราะป้องกันเด็กและเยาวชนจากพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงที่จะเป็นปัญหาในชีวิตของเด็ก เช่น การติดยาเสพติด (Osgood et al., 2013) โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมเสียเด็กและเยาวชนมีเป้าหมายที่จะป้องกันหรือลดปัญหาในช่วงวัยรุ่นมักจะให้ความสนใจประเด็นเรื่องอิทธิพลของเพื่อนต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชน (Gest et al., 2014)

4. ปัจจัยป้องกันด้านระบบการศึกษาและสถาบันการศึกษา (School Protective Factor)

ปัจจัยป้องกันที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา มุ่งเน้นไปในเรื่องการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผลการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน ความประพฤติในช่วงที่อยู่โรงเรียน และความผูกพันและใกล้ชิดในโรงเรียน การศึกษาของ Oliver, Wehby, and Reschy (2011) ชี้ให้เห็นว่า สังคมในโรงเรียนและใน

ห้องเรียนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กนักเรียน บรรยากาศโรงเรียนที่ดี จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เป็นอย่างดี เด็กและเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนจากคุณครู และเพื่อนในโรงเรียน จะมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ และมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยไปในทางบวก (Logan-Greene et al., 2011) นอกจากนี้โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษายังควรมีความคาดหวังในตัวเด็กให้อยู่ในระดับสูง การสร้างให้เด็กประสบความสำเร็จในผลการศึกษาที่เหนือกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีความสามารถในการอ่านเขียน และทักษะด้านคณิตศาสตร์ รวมถึงมีกฎระเบียบของโรงเรียนที่ชัดเจนในการควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก อันสะท้อนถึงการมีคุณภาพของโรงเรียน มีการสร้างโอกาสและรางวัลสำหรับความผูกพันและการมีส่วนร่วมในการเข้าสังคมของเด็กและเยาวชน ตลอดจนแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียนและทัศนคติในเชิงบวกในด้านความผูกพันกับโรงเรียนและเพื่อนที่โรงเรียน ก็จะสามารถช่วยในการลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำของเด็กลงได้เช่นกัน

5. ปัจจัยป้องกันด้านสังคมและชุมชน (Society and Community Protective Factor)

ปัจจัยป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนภายในชุมชน มักจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โอกาสทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ การจัดกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ การสนับสนุนของชุมชน ความผูกพันกับชุมชน ธรรมเนียมปฏิบัติ ทรัพยากร ความตระหนักรู้รับผิดชอบและองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างการดำเนินงานในชุมชนและต่อสมาชิกในชุมชน หลักฐานการศึกษามากมายยืนยันว่า ชุมชนและเพื่อนบ้านส่งอิทธิพลที่สำคัญต่อการพัฒนาของเด็กและเยาวชนในชุมชน (Oliver, Wehby, and Reschy, 2011) เช่น องค์ประกอบด้านการอาศัยอยู่ในชุมชนยากจน จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชน (Jain et al., 2012) นอกจากนี้ตัวชุมชนเองก็ไมควรมีเรื่องผลประโยชน์ในด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย มีการตั้งความหวังต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนโดยมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี รวมถึงจัดให้มีและเข้าร่วมของผู้ใหญ่ที่ให้ความเอาใจใส่ดูแลและให้การสนับสนุนเด็กและเยาวชน ตลอดจนสร้างโอกาสในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โอกาสในการเข้าร่วม และการคงมีของทรัพยากรในชุมชน ซึ่งการสร้าง ความผูกพันในชุมชนจะช่วยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและป้องกันเด็กและเยาวชนจากการกระทำผิดซ้ำได้ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน จากการวรรณกรรมที่ผ่านมา สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน ดังนี้

ปัจจัยป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	
ปัจจัยป้องกันส่วนบุคคล (Individual Protective Factor)	1. การตั้งความหวัง/ความสามารถในการปรับสภาวะอารมณ์ 2. สมรรถนะด้านสังคมและทักษะการแก้ปัญหา
ปัจจัยป้องกันด้านครอบครัว (Family Protective Factor)	1. ความมีประสิทธิภาพของพ่อแม่ในการดูแลเอาใจใส่และความมั่นคงแข็งแรงของครอบครัว 2. ความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ ความผูกพันและความใกล้ชิดของครอบครัว 3. โอกาสและรางวัลสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
ปัจจัยป้องกันด้านเพื่อน (Peers Protective Factor)	1. ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน 2. การเข้าร่วมกิจกรรมและวัฒนธรรมกับกลุ่มเพื่อนในเชิงสร้างสรรค์ 3. บทบาทหรืออิทธิพลของเพื่อนในด้านบวก
ปัจจัยป้องกันด้านระบบการศึกษาและสถาบันการศึกษา (School Protective Factor)	1. ความคาดหวังสูง การประสบความสำเร็จในผลการศึกษาที่เหนือกว่าเกณฑ์เฉลี่ย / ความสามารถในการอ่านเขียน และทักษะด้านคณิตศาสตร์ 2. คุณภาพของโรงเรียนกฎระเบียบของโรงเรียนที่ชัดเจนในการควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก 3. โอกาสและรางวัลสำหรับความผูกพันและการมีส่วนร่วมในการเข้าสังคมของเด็กและเยาวชน 4. แรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียนและทัศนคติในเชิงบวกในด้านความผูกพันกับโรงเรียนและเพื่อนที่โรงเรียน
ปัจจัยป้องกันด้านสังคมและชุมชน (Society and Community Protective Factor)	1. ชุมชนที่ไม่มีเรื่องผลประโยชน์และสภาพแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย 2. การตั้งความหวังต่อเด็กและเยาวชนในชุมชน 3. การมีและการเข้าร่วมของผู้ใหญ่ที่ให้ความเอาใจใส่ดูแลและให้การสนับสนุนเด็กและเยาวชน 4. โอกาสในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โอกาสในการเข้าร่วม และการคงมีของทรัพยากรในชุมชน

กล่าวโดยสรุป จากตัวชี้วัดปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) เป็นลักษณะของเด็กและเยาวชนหรือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยปัจจัยความเสี่ยงส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การกระทำผิด ความรุนแรง ยกตัวอย่างเช่น การต่อต้านสังคม ทัศนคติแบบอาชญากร การสนับสนุนจากสังคมในการก่ออาชญากรรม การใช้ยาเสพติด ความสัมพันธ์ในครอบครัว/มารดา โรงเรียน/ที่ทำงาน การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม (Bonta & Andrews, 2007) สำหรับปัจจัยป้องกัน (Protective Factors) ที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการ

กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน จะพบว่ามีหลายปัจจัยที่สอดคล้องกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal และเยาวชนกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะปัจจัยในเรื่องของการส่งเสริมสมรรถนะทางร่างกายและจิตใจให้กับเด็กและเยาวชน การจัดให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีการเรียนรู้ทั้งในแง่ของการศึกษาในสถาบันการศึกษา การพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ ตลอดจนโอกาสและพื้นที่ในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน กล่าวได้ว่าปัจจัยป้องกันสามารถนำมาใช้ในการลดความเสี่ยงกระทำผิด/กระทำผิดซ้ำ หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมกระทำผิด ซึ่งเป็นจุดแข็งเชิงบวกภายในตนเอง สภาพแวดล้อมเชิงบวกของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เช่น ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว คนในชุมชน เพื่อนและครูที่โรงเรียน ความมุ่งมั่นเรื่องการเรียน เป็นต้น ปัจจัยเชิงป้องกันนอกจากจะช่วยลดความเสี่ยงกระทำผิด ยังช่วยส่งเสริมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ประสบความสำเร็จอีกด้วย (Turner et al., 2007)

2.3 แนวทางในการลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (เช่น ชาญคณิต และอุนิษา, 2553) ได้อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างโปรแกรมแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด หรือ แนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) ด้านความผูกพัน และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Bond and Social Interaction) การสร้างโปรแกรมการป้องกันทางสังคม ควรเน้นถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นอันดับแรก (Bruce Watt, Kevin Howells and Paul Delfabbro, 2004) โดยการสร้างโปรแกรมจะต้องเน้นหนักให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกถึงความรักของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และความเสียใจต่อการกระทำของบุตร เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงความรู้สึกของบุคคลในครอบครัวหากตนเองกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และควรชี้ให้เด็กและเยาวชนสำนึกคิดถึงผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง และเพื่อให้เด็กและเยาวชนคิดหาทางที่จะบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมมากขึ้น

2) ด้านของศาสนา การจัดโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสำนึกต่อการกระทำผิดและผลของการกระทำตามความเชื่อของศาสนาที่สอนเรื่องผลของการกระทำดีและชั่ว โดยไม่เลือกเฉพาะเจาะจงศาสนาใดศาสนาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นในการสร้างโปรแกรมการป้องกันและแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การนิมนต์พระสงฆ์มาอบรม การตักบาตรใน

ตอนเช้า การสวดมนต์ก่อนนอน การนั่งสมาธิ เพื่อช่วยกล่อมเกลাজิตใจเด็กและเยาวชนให้มีความคิดและการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามกรอบของศีลธรรมอันดีต่อไป

3) ด้านของการคบเพื่อน บังคับด้านเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน การจัดโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องเป็นโปรแกรมหรือแนวทางที่เน้นส่งเสริมการเลือกคบเพื่อนให้แก่เด็กและเยาวชน ลักษณะของเพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร โดยแสดงให้เห็นถึงผลดีหรือผลเสียของการเลือกคบเพื่อน นอกจากนี้ จะต้องเป็นโปรแกรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้เวลาและมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อน การเรียนรู้จากการคบหาสมาคมกับผู้อื่น การวางตัวในการเข้าสังคมกับเพื่อนใหม่ และการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้กระทำผิด

4) ด้านสภาวะทางอารมณ์และการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่มักจะกระทำผิดซ้ำ ไม่สามารถห้ามใจไม่ให้กระทำความผิดได้ เนื่องจากการดื่มสุรา การใช้สารเสพติด ที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีอารมณ์หุนหันพลันแล่น และทำให้เกิดการขาดสติ และกระทำสิ่งต่าง ๆ ลงไป โดยขาดความยับยั้งชั่งใจ ดังนั้นการสร้างโปรแกรมหรือแนวทางที่จะต้องใช้ความอดทน อดกลั้น การส่งเสริมด้านจริยธรรมคุณธรรมเพื่อการควบคุมตนเอง ส่งเสริมที่กิจกรรมที่รู้แพ้รู้ชนะ รู้จักการให้อภัย เกิดความมั่นใจในตัวเอง เสริมสร้างจิตใจให้มีความแข็งแกร่ง และให้เด็กและเยาวชนมีทักษะทางด้านความคิด อารมณ์ และการพัฒนาการทางจิตใจให้สูงขึ้น

5) ด้านปัจจัยด้านการเลียนแบบ การลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน จากการคลุกคลีกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมตามกันเมื่อทำอะไรก็มักจะทำคล้าย ๆ กัน จะรู้สึกไม่แปลกแยกเป็นพรรคพวกเดียวกัน เมื่อเกิดการกระทำความผิดก็มักจะมีการทำผิดเหมือนกัน เนื่องจากอยากจะเป็นเหมือนกัน และจะได้ไม่รู้สึกแปลกประหลาดในกลุ่มเพื่อน และต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดความกล้าในการกระทำความผิดจากการต้องการความโดดเด่นและการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นเพื่อเป็นการลดปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ การสร้างโปรแกรมหรือแนวทางการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ จึงควรเน้นการสร้างโปรแกรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาร่วมกันในทางที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ชักชวนกันไปทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในทางบวกร่วมกัน ควรสร้างกิจกรรมหรือการฝึกอบรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สร้างต้นแบบที่ดี หรือสร้างบุคคลต้นแบบที่จะเป็นผู้ฝึกสอน หรือเป็นแม่แบบที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน ให้มีตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน (ภัทร์ชมน, 2561)

นอกจากนี้ การศึกษาของ Butorac et al. (2017) ประเด็น การลดการกระทำความผิดซ้ำในคดีอาญานั้น โดยอธิบายข้อควรพิจารณา 6 ประการในการลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และได้เสนอ

แนวคิดที่สำคัญโดยเสนอว่า การที่จะลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไม่ควรมุ่งเน้นไปที่วิธีการแบบเดิม อันได้แก่ การเฝ้าระวัง ควบคุม ยับยั้ง หรือ การฝึกระเบียบวินัยแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ควรมีการออกแบบ โปรแกรมหรือแผนการบำบัด พื้นฟูต่างๆ โดยอาศัยแนวปฏิบัติที่มีหลักฐานมาจากสิ่งที่เห็นประจักษ์ (Evidence-Based Practice: EBP) โดยในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทาง หรือมาตรการต่างๆ ในการช่วยลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรมีการคำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักความเสี่ยง (the risk principle) หลักดังกล่าวเป็นหลักที่มุ่งคัดกรองกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ของเด็กและเยาวชนในแต่ละราย ด้วยการใช้อุปกรณ์หรือแบบวัดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนออกเป็นผู้กระทำความผิดที่ไม่มีความเสี่ยง หรือมีความเสี่ยงน้อย ผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงปานกลาง ไปจนถึงผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อนำไปสู่การกำหนดโปรแกรมหรือแผนในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ได้ตรงกับระดับความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม

2) หลักความต้องการ (the need principle) เป็นหลักที่กล่าวถึงแรงสนับสนุนในการก่ออาชญากรรม (criminogenic needs) ในตัวเด็กและเยาวชน โดยเครื่องมือหรือแบบวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพควรที่จะสามารถช่วยทำให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่เป็นแรงสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำไปสู่การกำหนดปัจจัยแทรกแซง (intervention) ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้เกิดความเหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหา และความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการบำบัดของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในแต่ละราย

3) หลักการตอบสนองต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู (the treatment and responsivity principles) หลักดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงกระบวนการในระหว่างและภายหลังจากการที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้ารับโปรแกรมหรือแผนในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรมเรียบร้อยแล้ว เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมหรือแผนที่นำมาใช้ในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู รวมถึงการตอบสนองของเด็กและเยาวชนที่มีต่อโปรแกรมหรือแผนดังกล่าว เพื่อที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงผล หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมถึงสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไข บำบัด หรือฟื้นฟู ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่น ความตระหนักรู้ การเสริมพลังทางด้านบวก หรือ รูปแบบการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เป็นต้น รวมถึงยังควรต้องมีการสนับสนุนการ

ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการดำเนินงานของโปรแกรม และในด้านของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดภายหลังจากการที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว

4) เพื่อที่จะช่วยให้การลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ข้อควรพิจารณาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ควรที่จะมีการสร้างให้เจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk/Needs Assessment Instrumental) มาใช้เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจำแนกกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามลักษณะและระดับของความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ และสามารถกำหนดแนวทางในการให้การแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูได้เหมาะสมตรงกับลักษณะของความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวจะต้องสามารถประเมินได้ทั้งปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (dynamic risk factors) และปัจจัยที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic needs) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลที่ได้จากการใช้เครื่องมือดังกล่าวจะต้องสามารถใช้อธิบายถึงเหตุผลในการปล่อยตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงกระบวนการติดตามเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัวให้แก่สังคมได้รับทราบและเข้าใจด้วย

5) หลักเกณฑ์ประการต่อมาในการลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน คือ การที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู จะต้องมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ และความไว้วางใจให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเกิดความไว้วางใจและเชื่อใจกับตัวเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกอบรมฯ ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นประกอบด้วย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่สามารถสร้างความไว้วางใจ หรือสร้างความเชื่อใจให้แก่เด็กและเยาวชนในกลุ่มดังกล่าวได้แล้ว ก็จะสามารถนำไปสู่การสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการปรับทัศนคติและวิถีคิดของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร อันถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่สามารถส่งผลกระทบต่อแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้

6) ควรจะต้องออกแบบให้มีการบูรณาการระหว่างการใช้การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Sanctions) ที่จะต้องมีการทำงานที่สอดประสานกันระหว่างหน่วยงานภายในที่ทำหน้าที่ในการให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน กับหน่วยงานภายนอกทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐอื่น หน่วยงานเอกชน องค์กรที่ไม่หวังผลกำไรต่างๆ และที่สำคัญคือชุมชนที่เด็กและเยาวชนที่พ้นจากระยะเวลาในการควบคุมตัวแล้วจะต้องกลับไปใช้ชีวิต โดยหัวใจสำคัญของหลักเกณฑ์ดังกล่าวคือ การสร้างความร่วมมือในลักษณะที่เป็นองค์รวม โดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำคัญในการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการกลับตัวเป็น

พลเมืองดีของสังคม รวมถึงการให้ความร่วมมือกับทางกรมพินิจฯ ในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว โดยเฉพาะในช่วงแรกที่เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำสูง ดังเช่นโครงการ Yellow Ribbon ของประเทศสิงคโปร์ในการส่งคืนตัวผู้ต้องขังในการกลับคืนสู่สังคมที่เป็นการทำงานร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน เพื่อสร้างการยอมรับ และสร้างความตระหนักรู้ รวมถึงความจำเป็นในการให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังในการที่จะกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป

2.4 แนวคิดการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (Risk-Need-Responsivity Model: RNR)

แนวคิดการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชน เพื่อลดการกระทำความผิดซ้ำ โดยการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น จะพิจารณาคัดแยกเด็กและเยาวชนตามค่าคะแนนของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น โดยอาจอยู่บนฐานพื้นฐานความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ การควบคุมโดยสถาบัน การพิจารณาเปลี่ยนที่อยู่อาศัย ระดับการควบคุมดูแล ความต้องการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น นอกจากนี้การประเมินเด็กและเยาวชนกระทำความผิด เพื่อจำแนกเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับการวางแผนบำบัด นับว่ามีประโยชน์ทั้งต่อเด็กและเยาวชน คือ การประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเป็นรายกรณีถือเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมและเท่าเทียม ทั้งยังมีความแม่นยำ และช่วยให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้รับการบริการในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัด รวมทั้งเป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย กล่าวคือ การประเมิน การจำแนก และการจัดการเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเป็นรายกรณีช่วยให้การตัดสินใจวางแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเด็กและเยาวชนที่ผ่านการประเมินและจำแนกเพื่อคัดแยกให้อยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะ/ปัจจัย กระทำความผิดเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจะได้รับการพิจารณาวางแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในทุกกรณี และช่วยให้การจัดการคดีเป็นไปอย่างมีระบบและชัดเจนในการปฏิบัติงาน เมื่อทำการตัดสินใจเกี่ยวกับกรณีที่มีการโต้เถียง เจ้าหน้าที่ที่ทำการประเมินเด็กและเยาวชนกระทำความผิดจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

จากการศึกษาแนวทางในการลดการกระทำความผิดซ้ำ 6 ประการที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดนโยบายเพื่อลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนดังที่กล่าวแล้วข้างต้น พบว่า มีความสอดคล้องกับการออกแบบเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น รวมถึงการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู (Risk-Need-Responsivity Model) ในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการนำแบบประเมินฯ ดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบ

โปรแกรมหรือแผนแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู ให้มีความเหมาะสม ตรงกับสภาพปัญหา รวมถึงสาเหตุในการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชนแต่ละราย ตลอดจนนำมาใช้เป็นข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อยตัวให้แก่เด็กและเยาวชนที่ใกล้พ้นระยะเวลาในการควบคุมจากสถานพินิจฯ หรือ ศูนย์ฝึก และอบรมฯ เพื่อที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ และไม่หันกลับไปกระทำ ความผิดซ้ำอีกได้อีกด้วย โดยแบบประเมินดังกล่าวได้มีการนำเอาหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ หลัก ความเสี่ยง หลักความจำเป็น และหลักการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู มาใช้ในการประเมิน หรือ Risk-Need-Responsivity Model โดย Hanson et al. (2017) ได้อธิบายถึงสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการดังกล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

2.4.1 หลักความเสี่ยง (Risk Principle)

หลักความเสี่ยง หรือปัจจัยเสี่ยง เป็นหลักที่พิจารณาถึงการจัดโปรแกรมหรือแผนในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู ให้มีความเหมาะสมกับระดับความรุนแรงของความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน แต่ละราย โดยประเด็นดังกล่าวมีงานศึกษาว่า การที่เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลที่เหมาะสม ประกอบกับการ นำโปรแกรมบำบัด แก้ไข และฟื้นฟู มาใช้สำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ ในระดับปานกลางและระดับสูง พบว่า สามารถช่วยลดอัตราในการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า การใช้มาตรการการดูแลที่มีความเข้มงวดสูง (high intensity supervision) อาจจะไม่มีประสิทธิภาพมากนักสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ ที่จาก การศึกษากลับพบว่าการใช้แนวทางในการดูแลหรืออบรมที่มีความเข้มงวดสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง ในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ อาจจะนำไปสู่การมีแนวโน้มในการกระทำความผิด หรือการมีพฤติกรรมอาชญากร เพิ่มขึ้นในเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวได้ ดังนั้น จึงอาจได้ข้อสรุปว่าในการกำหนดโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในแต่ละราย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการคัดกรองกลุ่ม ผู้กระทำความผิดออกเป็นอย่างน้อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำกลุ่มหนึ่ง และ กลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำปานกลางและสูงอีกกลุ่มหนึ่ง เพื่อที่จะนำไปสู่การออกแบบ โปรแกรมที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มและสามารถลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 หลักความจำเป็น (Need Principle)

หลักความจำเป็น เป็นหลักที่มุ่งพิจารณาถึง แรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic needs) ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการมีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน โดยแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ ได้แก่

1) การมีทัศนคติที่โน้มเอียงไปในด้านการประกอบอาชญากรรม (attitudes supportive of crime) เช่น การคบหากับกลุ่มเพื่อนที่ชอบประกอบอาชญากรรม การขาดที่ยึดเหนี่ยวจากสถาบันครอบครัว หรือ สถานที่ทำงาน การเสพสารเสพติด การใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด

2) การใช้ชีวิตอย่างไม่มีแก่นสาร (lifestyles instability) ไม่มีเป้าหมาย หรือความคาดหวังที่ชัดเจนในชีวิต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า หากสามารถควบคุมปัจจัยดังกล่าวได้มากเท่าใดก็จะช่วยให้สามารถลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำลงได้มากขึ้นเท่านั้นเช่นกัน ดังนั้น การลดแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา รวมถึงมีการออกแบบเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมในตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในแต่ละราย เพื่อที่จะได้กำหนดแผนในการแก้ไขบำบัด และฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในแต่ละรายได้อย่างตรงจุดต่อไป

2.4.3 หลักการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู (Responsivity Principle)

หลักการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู เป็นหลักที่ให้ความสำคัญกับความสามารถและวิธีการในการเรียนรู้ รวมถึงความพร้อมของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการเข้ารับโปรแกรมการแก้ไข บำบัด หรือ ฟื้นฟู ที่เด็กและเยาวชนแต่ละรายได้รับ โดยมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับการกำหนดวิธีการจัดการเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการเรียนรู้ หรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู ดังกล่าว ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประการที่สำคัญ กล่าวคือ

1) การตอบสนองโดยทั่วไป (general responsivity) เป็นการให้ความสำคัญกับความต้องการในการนำปัจจัยแทรกแซง (intervention) บางอย่างมาใช้ เพื่อช่วยชี้ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic risk factors) เช่น ความคิดในเชิงต่อต้านสังคม การมีทัศนคติทางด้านลบต่อสังคมหรือการเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคม อารมณ์โกรธที่ก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น รวมถึงการสร้างแรงจูงใจต่างๆ ของเด็กและเยาวชนในการเข้าสู่โปรแกรมการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เช่น การยินดีในการมีส่วนร่วมกับตัวโปรแกรมหรือแผนในการบำบัด การที่เด็กและเยาวชนเห็นประโยชน์จากการเข้ารับการฝึกอบรม โดยในการตอบสนองโดยทั่วไปนี้ มีงานศึกษาว่าการนำแนวทางการเรียนรู้ทางสังคม (social learning approaches) และ การบำบัดเพื่อสร้างพฤติกรรมความตระหนักรู้ต่างๆ (cognitive behavioral therapies) รวมถึงการสร้างแบบอย่างในการปฏิบัติตามแนวทางของสังคม (pro-social modeling) การพัฒนาทักษะ

ทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะทักษะทางด้านการแก้ไขปัญหา รวมถึงการเสริมพลังทางด้านบวก มาใช้ประกอบในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ก็จะช่วยให้นวทางดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การตอบสนองเฉพาะด้าน (*specific responsivity*) เป็นแนวทางในการคัดแยกเฉพาะความต้องการส่วนบุคคล (personal needs) ที่เป็นปัจจัยการกระทำความผิดเฉพาะของผู้กระทำผิดในแต่ละรายออกมา เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมต่อการเข้ารับการบำบัด แก้ไข พื้นฟู โดยมีเป้าหมายสำคัญในการลดการมีพฤติกรรมอาชญากร เช่น การใช้แนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการตระหนักรู้ในเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดบางรายที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตเข้ามาประกอบด้วย นอกจากนี้การตอบสนองเฉพาะด้านดังกล่าว ยังหมายความรวมถึงความเข้มแข็ง บุคลิกภาพ ความสามารถและวิธีการในการเรียนรู้ การสร้างแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ อัตลักษณ์ทางเพศ อีกด้วย โดยการตอบสนองเฉพาะด้านจะมีสำคัญในการช่วยให้การออกแบบโปรแกรมในการบำบัด แก้ไข พื้นฟูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ปรับเปลี่ยน แก้ไข พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้จริง เข้าถึงได้ง่าย และเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

2.4.4 ข้อจำกัดบางประการของแบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด พื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

แม้ว่าในปัจจุบันนี้ แบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด พื้นฟู (Risk-Need-Responsivity Model) ดังกล่าว จะได้รับการยอมรับและมีการนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนอย่างแพร่หลาย แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Basanta et al. (2018) กลับชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดที่สำคัญ 5 ประการในการนำแบบประเมินฯ ดังกล่าวมาใช้ โดยข้อจำกัดดังกล่าวมีสาระสำคัญสามารถสรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

1. เนื้อหาของแบบประเมินฯ บางส่วนยังมีข้อบกพร่องในเรื่องของความสอดคล้องของเนื้อหาในตัวแบบประเมินฯ ที่ยังขาดการอธิบายความในเชิงลึก รวมถึงยังขาดการตรวจสอบความตรงภายนอก (external validity) ของตัวแบบประเมินฯ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดดังกล่าวถือเป็นข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อยที่ทางผู้ออกแบบประเมินฯ สามารถแก้ไข หรือ ออกแบบแบบประเมินฯ เสียใหม่มีความสมบูรณ์ขึ้นได้

2. มาตรฐานประสิทธิภาพของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู บางอย่างอาจจะยังมีความไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาผลลัพธ์สุดท้ายในเรื่องของการที่เด็กและเยาวชนจะหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่

แต่เพียงประการเดียวมาใช้เป็นมาตรวัดประสิทธิภาพของปัจจัยแทรกแซงในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ที่ได้มีการกำหนดไว้ในโปรแกรมหรือแผนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ให้แก่เด็กและเยาวชนเสมอไป ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำ ความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในอีกหลายกรณีภายหลังจากที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว ก็ อาจจะไม่ได้มีการรายงาน (unreported) หรือ ในบางกรณีไม่สามารถติดตาม ตรวจสอบ จับกุม (undetected) ตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำอีกได้ ดังนั้น การที่จะอาศัยแต่เพียงผลลัพธ์สุดท้ายดังกล่าวจึงอาจไม่ สะท้อนถึงประสิทธิภาพที่แท้จริงของตัวปัจจัยแทรกแซงต่างๆ ที่นำมาใช้กำหนดในโปรแกรมหรือแผนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนได้เช่นกัน

3. การกำหนดปัจจัยแทรกแซงในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู แก่เด็กและเยาวชนบางรายโดยเชื่อว่าการให้ การรักษายาบาลทางคลินิก (clinical intervention) เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มศักยภาพในการสร้าง ความตระหนักรู้ทางด้านต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แต่วิธีการดังกล่าวอาจจะไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนบางรายที่ไม่ได้มีอาการเจ็บป่วย โดยเฉพาะอาการ เจ็บป่วยทางจิตเวช ดังนั้น การนำปัจจัยแทรกแซงในลักษณะดังกล่าวมาใช้เป็นกระบวนการในการบำบัดรักษา แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกรายจึงอาจไม่ตรงต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่เป็นไปตามหลักการ ตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และพื้นฟู (Responsivity Principle) ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว นอกจากนี้การใช้ แนวทางดังกล่าวยังอาจจะกลายเป็นการตีตรา (labelling) ให้เด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้กลายเป็นกลุ่มผู้ป่วยทาง จิตเวชได้อีกด้วย ซึ่งการวินิจฉัยที่ไม่ละเอียดถี่ถ้วนเพียงพอดังกล่าวก็จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ที่ผิดพลาด อันเป็นอีกสาเหตุหนึ่งในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้ในที่สุด

4. การละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง (non-criminogenic needs) เช่น ความเคารพตนเอง ความวิตกกังวล การมีสภาวะทางจิต ความสามารถในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น เท่าที่ควร ซึ่งข้อบกพร่องดังกล่าวถือเป็นข้อบกพร่องที่สำคัญของการนำแบบประเมิน ความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมา ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินพฤติกรรม ซึ่งแม้ว่าปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง จะไม่ได้เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุในการประกอบอาชญากรรมด้วยตัวเอง แต่ปัจจัยดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็น ตัวกลาง หรือเป็นเครื่องแทรกแซงในการยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนได้ จึงควรมีการนำ ปัจจัยดังกล่าวมากำหนดเป็นปัจจัยแทรกแซงในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การ นำแนวทางในการบำบัดรักษาทางจิตวิทยาใช้ในลักษณะที่เป็นส่วนเสริมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนที่มีสภาวะทางจิตมากกว่าที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางหลักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนอย่างเช่นในอดีต

5. ปัญหาเรื่องความต้องการหรือความรู้สึกขาดแคลน ของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งกรณีดังกล่าวก็จะมีหลากหลายแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับของความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการหรือความรู้สึกขาดแคลนที่มีต่อความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำนั้น พบว่า จะมีการแปรผันตามระดับของพัฒนาการในเด็กและเยาวชนแต่ละราย ดังนั้น ระดับของความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำที่จะต้องเข้ารับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู จึงอาจมีได้หลายระดับและต้องใช้กระบวนการในการบำบัดรักษาที่แตกต่างกันออกไป โดยเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง ก็ควรที่จะเข้าสู่แผนบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ที่มีความเข้มข้น ขณะที่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำก็อาจจะจัดแผนบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูที่มีความเข้มข้นปานกลาง หรืออาจจะไม่ต้องอาศัยปัจจัยแทรกแซงใดๆ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเลย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จะมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงในการกระทำความผิดซ้ำเป็นสำคัญ

2.4.6 แนวทางในการปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ดังที่ได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด หลักการ ตลอดจนข้อบกพร่องบางประการในการนำเอาแบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (Risk-Need-Responsivity Model) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการคัดกรองกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อนำมาใช้ข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบแผนหรือโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละราย ทำให้คณะผู้วิจัยพบว่า การที่จะพัฒนาแบบประเมินฯ ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรที่จะทำการศึกษาถึงลักษณะ หรือ ประเภทของปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ตลอดจนทำการศึกษาถึงปัจจัยแทรกแซงบางอย่างที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันหรือลดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors)

ปัจจัยเสี่ยง คือ ปัจจัยที่เพิ่มความเสี่ยง หรือมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำรวมถึงกระทำความรุนแรงต่างๆ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมักจะมีเกี่ยวข้องกับ ลักษณะของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิต ซึ่งปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการทำนายความร้ายแรงของการกระทำความผิด รวมถึงความรุนแรงต่างๆ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้

อีกด้วย โดยปัจจัยเสี่ยงนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยงคงที่ (Static Risk Factors) และ ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (Dynamic Risk Factors) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 *ปัจจัยเสี่ยงคงที่ (Static Risk Factors)* หมายถึง ปัจจัยเสี่ยงที่ไม่สามารถถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยการใช้ปัจจัยแทรกแซง (intervention) หรือโดยวิธีใดๆ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวมักจะมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ เช่น ประวัติอาชญากรรมในการกระทำความผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน การเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชญากรรม (family criminality) การมีประวัติในการใช้สารเสพติดครั้งแรก การมีประวัติในการใช้ความรุนแรงต่างๆ ไม่ว่าจะถูกจับกุมดำเนินคดีหรือไม่ก็ตาม เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวแม้ว่าจะเป็นปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่เด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดซ้ำ แต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นมาแล้วและไม่อาจได้รับการเปลี่ยนแปลงให้เป็นประการอื่นได้ ปัจจัยลักษณะนี้จึงอาจจัดอยู่ในกลุ่มปัจจัยเฝ้าระวังมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้โดยการใช้ปัจจัยแทรกแซง

1.2 *ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (Dynamic Risk Factors)* หรือ อีกชื่อหนึ่งคือ ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic need factors) โดยปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงได้หากได้รับปัจจัยแทรกแซงที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัตบางตัวอาจมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ โดยปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัตที่สำคัญในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ การอยู่อาศัยกับผู้ปกครองที่ไม่เคารพกฎระเบียบของสังคม การใช้สารเสพติดจนเกินขนาด การคบหากับกลุ่มเพื่อนที่มีแนวโน้มในการกระทำความผิด การมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม (deviant) หรือ การขาดโอกาสในการได้รับการศึกษา ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัตนี้สามารถนำมาใช้ในการทำนายแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำโดยเฉพาะในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน รวมถึงสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการออกแบบปัจจัยแทรกแซงที่เหมาะสมเพื่อกำหนดแผนหรือโปรแกรมในการบำบัด แก้ไข หรือฟื้นฟูให้แก่เด็กและเยาวชนแต่ละรายได้อย่างเหมาะสมต่อไป อย่างไรก็ตาม ในเรื่องดังกล่าว Vincent et al. (2012) ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อสำคัญที่ควรพิจารณาประการหนึ่ง คือ ปัจจัยที่เป็นพลวัต หรือปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมนี้มักจะมี ความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำในระดับกลุ่ม (group) แต่สำหรับการกระทำความผิดซ้ำในระดับปัจเจก (individual) กลับพบว่ามีเพียงปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมบางตัวเท่านั้นที่เป็นแรงขับเคลื่อนการนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำในกลุ่มเด็กและเยาวชน เช่น การใช้สารเสพติดในเยาวชนคนหนึ่งอาจนำไปสู่การกระทำความผิดได้ หากว่าเยาวชนคนนั้นเป็นผู้ไวต่อการถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกก้าวร้าวรุนแรงในทุกครั้งที่มีการเสพสารเสพติด แต่ในขณะที่เยาวชนคนอื่นอาจจะไม่ได้ถูกกระตุ้นในลักษณะเช่นนั้น

2. ปัจจัยป้องกัน (Protective Factors)

ปัจจัยป้องกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงกับปัจจัยเสี่ยงในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถช่วยลดผลกระทบความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยง โดยหากเด็กและเยาวชนรายใดได้รับการประเมินว่าเป็นผู้ที่มีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งปัจจัยป้องกันจะเป็นกลไกสำคัญในการช่วยลดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยด้านบวกที่สำคัญในการช่วยลดความเสี่ยง (risk-reducing) ในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การอยู่อาศัยในย่านหรือแหล่งเสื่อมโทรมที่มีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมแต่หากว่าเด็กและเยาวชนได้รับแรงสนับสนุนสำคัญจากพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือการใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว ก็จะเป็นแรงต้านทานที่สำคัญในการช่วยลดปัจจัยเสี่ยงในการกระทำความผิดในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในประเด็นดังกล่าว Vincent et al. (2012) ได้ให้ข้อสังเกตที่สำคัญว่าปัจจัยป้องกันนั้นไม่ได้หมายความว่าเป็นส่วนกลับของปัจจัยเสี่ยงเสมอไป เช่น การที่เด็กและเยาวชนมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีมากนักในขณะที่อยู่ที่โรงเรียนถือว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงในการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง แต่การมีสัมพันธภาพที่ดีในขณะที่เด็กและเยาวชนอยู่ที่โรงเรียนก็ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยอัตโนมัติแต่อย่างใด

โดยที่ตัวปัจจัยป้องกันนั้น ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่เป็นพลวัตประเภทหนึ่งที่สามารถมีความเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวจึงทำให้การออกแบบปัจจัยป้องกันสามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และช่วยลดอัตราการเกิดของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิดต่างๆ ได้อย่างครอบคลุม และยิ่งเด็กและเยาวชนมีปัจจัยในการป้องกันมากเท่าใดก็จะมีความเสี่ยงในการกระทำความผิด รวมถึงการกระทำความผิดซ้ำที่น้อยลงมากขึ้นเท่านั้น (Barnes-Lee และ Campbell, 2020) ซึ่ง OJJDP (2015) ได้แบ่งปัจจัยป้องกันออกได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ปัจจัยป้องกันในระดับปัจเจกบุคคล อันได้แก่ การมีความคาดหวังและการมีทัศนคติด้านบวกในระดับสูง การมีทักษะในการแก้ไขปัญหาและมีความสามารถในการแข่งขันสังคม การมีทัศนคติที่ดีต่อขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของชุมชน หรือสถานศึกษาที่ตนเองสังกัดอยู่ และ มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ ตามแต่โอกาส

2.2 ปัจจัยป้องกันในระดับครอบครัว ได้แก่ การมีครอบครัวที่อบอุ่น การมีสัมพันธภาพที่ดีกับพ่อแม่ผู้ปกครอง และสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว รวมถึงการได้รับโอกาสหรือได้รับรางวัลบางอย่างจากการมีพฤติกรรมไม่ต่อต้านสังคม (prosocial)

2.3 *ปัจจัยป้องกันในระดับกลุ่มเพื่อน* ได้แก่ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มเพื่อน การคบหากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมคล้อยตามบรรทัดฐานทางสังคม รวมถึงการมีเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของสังคม

2.4 *ปัจจัยป้องกันในระดับสถานศึกษา* ได้แก่ การตั้งเป้าหมายในการได้รับผลการเรียนในระดับสูง การมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และการมีทักษะทางคณิตศาสตร์ การได้รับโอกาสในการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถอบรมบ่มนิสัยตลอดจนหล่อหลอมการมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมถึงการได้รับโอกาสหรือได้รับรางวัลบางอย่างจากการมีพฤติกรรมไม่ต่อต้านสังคม (prosocial) การสร้างแรงจูงใจและการมีทัศนคติในเชิงบวกระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน

2.5 *ปัจจัยป้องกันในระดับชุมชน* ได้แก่ การมีเพื่อนบ้านที่ไม่เอาเปรียบและมีสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยที่ปลอดภัย การมีความคาดหวังของชุมชนต่อเด็กและเยาวชนในระดับสูง การให้ความดูแลเอาใจใส่แก่วัยรุ่นในชุมชน และการมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนบ้านที่มีพฤติกรรมไม่ต่อต้านสังคม

3. ปัจจัยตอบสนอง (Responsivity Factors)

ปัจจัยตอบสนอง อาจจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่เป็นส่วนเสริมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วปัจจัยดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดโดยตรง (non-criminogenic needs) อันได้แก่ แรงกระตุ้นทางด้านบวกต่างๆ การเคารพ เชื้อพัง รวมถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถือเป็นปัจจัยที่เป็นพลวัต (dynamic factor) ประเภทหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงความต้องการและความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการเข้ารับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู รวมถึงสภาพปัญหาเฉพาะด้านที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนแต่ละรายที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ปัจจัยดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญในการวางแผน หรือกำหนดปัจจัยแทรกแซง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้แก่เด็กและเยาวชน ได้อย่างเหมาะสม โดยลักษณะของปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ การตระหนักรู้ ระดับของความวิตกกังวล แรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจในการเข้ารับการบำบัดรักษา เป็นต้น ซึ่งปัจจัยการตอบสนองมีลักษณะเป็นบุคลิกเฉพาะตัวของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในแต่ละรายที่อาจแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนเติบโตขึ้นมา

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น พบว่าแบบประเมินฯ ดังกล่าวยังคงมีความจำเป็น และเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยคัดกรอง และจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำในลักษณะต่างๆ เพื่อที่จะได้นำเอาข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบโปรแกรมหรือแผนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนแต่ละรายเพื่อป้องกันการหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แต่อย่างไรก็ตามแบบประเมินฯ ดังกล่าวอาจจะยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้างในบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการกำหนดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะนำมาใช้เป็นองค์ประกอบหรือข้อพิจารณาที่สำคัญในการคัดแยกกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยปัจจัยที่ควรให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อการมีพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (dynamic risk factors) หรือ ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic need factors) เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงในลักษณะดังกล่าวสามารถส่งผลโดยตรงต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และเป็นปัจจัยที่สามารถได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้ โดยอาศัยการนำเอาปัจจัยป้องกัน (protective factors) มาใช้เป็นปัจจัยแทรกแซง (intervention) ในการออกแบบโปรแกรมหรือแผนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อสร้างพฤติกรรมทางด้านบวกและเพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังควรต้องมีการนำปัจจัยการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมหรือแผนที่นำมาใช้ในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู รวมถึงการตอบสนองของเด็กและเยาวชนที่มีต่อโปรแกรมหรือแผนดังกล่าว เพื่อที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไข บำบัด หรือ ฟื้นฟู ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตลอดจนควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว แต่สำหรับปัจจัยเสี่ยงคงที่ (static risk factors) เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวแม้ว่าจะเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน แต่เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงคงที่เป็นปัจจัยที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ไม่อาจจะเป็นการใช้ปัจจัยแทรกแซงใดๆ ดังนั้น ปัจจัยดังกล่าวจึงควรนำมาใช้ในลักษณะที่เป็นปัจจัยเฝ้าระวังมากกว่าที่จะนำมาใช้เป็นปัจจัยที่สร้างความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้านบวกให้แก่เด็กและเยาวชน

นอกจากนี้จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแนวคิดปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งการศึกษานี้สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยได้เช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Basanta, Fariña และ Arce (2018) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ศึกษากรณีความขัดกันของปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (criminogenic need) กับปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง

(non-criminogenic needs) ในความเสี่ยงสูงหรือต่ำในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยงานศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาที่ต่อยอดมาจากข้อค้นพบที่ว่า การใช้แบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูมีความเหมาะสมในการนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอัตราความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำและมีปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมสูงมากกว่าการนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอัตราความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ การศึกษานี้จึงมุ่งทำการศึกษาเพื่อที่จะประเมินความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำกับปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมกับ ปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีทั้งความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ และมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงโดยใช้ Youth level of Service/Case Management Inventory (YLS/CMI) เป็นเครื่องมือในการจำแนกจำนวนทั้งสิ้น 101 คน ซึ่งอาศัยการประเมินจากความล้มเหลวทางการศึกษา การมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (behavioral disorganization) การมีปัญหาด้านสุขภาพจิตใจ และทักษะทางสังคมต่างๆ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนการกระทำความผิดซ้ำสูง อันได้แก่ ความล้มเหลวทางการศึกษา รวมถึงการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จะสามารถพบได้จากผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมากกว่าผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ นอกจากนี้ในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำก็มีอัตราในการกระทำความผิดซ้ำที่สูงกว่าในกลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วไป สำหรับปัจจัยที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยตรง อันได้แก่ การปรับตัวทางจิตวิทยา และทักษะทางสังคม ผลการศึกษาพบว่าในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงจะมีปัจจัยดังกล่าวน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจัยดังกล่าวพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนในกลุ่มทั่วไป

Crews (2017) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ โดยมุ่งเน้นไปที่การนำเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น การตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และแรงสนับสนุนการประกอบอาชญากรรมมาใช้ในการลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ เนื่องจากพบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาอัตราการเกิดอาชญากรรม กับการให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู หรือการจำคุกผู้กระทำความผิดมีความไม่ได้สัดส่วนกันในระดับสูง นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าจากการติดตามผู้กระทำความผิดภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวจำนวน 400,000 ราย ในปี 2005 มีจำนวนผู้กระทำความผิดและถูกจับกุมซ้ำถึง 2 ใน 3 ของผู้กระทำความผิดทั้งหมดที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 3 ปีภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว และเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3 ใน 4 ภายหลังจากระยะเวลา 5 ปีภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว โดยในจำนวนของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวกว่าครึ่งหนึ่งที่ถูกรับกุมภายในระยะเวลาเพียงแค่ 1 ปี หลังจากการกระทำความผิดซ้ำ โดยงานศึกษาชิ้นนี้มุ่งในการศึกษาถึงการนำเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อ

การแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู จะสามารถนำมาใช้ในการช่วยคัดกรองและประเมินผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงสูงในการกระทำความผิดซ้ำได้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งหากการคัดกรองดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถนำมาใช้ช่วยในการกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู รวมถึงการจัดเตรียมการสนับสนุนที่เหมาะสมจากสังคมหรือชุมชนที่ผู้กระทำความผิดใช้เป็นที่พักอาศัยภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว ในงานศึกษานี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การศึกษาเชิงเอกสาร (documentary research) โดยข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้มาจาก Ohio Risk Assessment System รวมถึงเครื่องมือที่สำคัญต่างๆ ที่มีการนำมาใช้ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และได้มีการนำทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning) และ ทฤษฎีพันธะทางสังคม (social bond) มาใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมและความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งหากกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาสามารถออกแบบโปรแกรม และแนวทางในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ที่เหมาะสมโดยอาศัยฐานคิดจากระดับความเสี่ยง รวมถึงการใช้เครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นการช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำลงได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย โดยผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการออกแบบโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู อย่างเข้มข้น มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง อย่างไรก็ตามกลับพบว่าแนวทางในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูดังกล่าวเป็นการเพิ่มอัตราการกระทำความผิดซ้ำในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำให้เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่ได้รับการปล่อยตัว โดยเครื่องมือต่างๆ ที่นำมาใช้ในการประเมินเป็นการนำมาใช้ในฐานที่เป็นแนวทางพื้นฐานเบื้องต้น แต่อย่างไรก็ตามการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์หรือมีความเชี่ยวชาญก็ยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

Chu, Yu, Lee และ Zeng (2014) ทำการศึกษาถึงประโยชน์ในการนำ The Youth Level of Service/Case Management Inventory–Screening Version (YLS/CMI-SV) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ที่ได้มีการนำไปใช้ในหลายประเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในประเทศสิงคโปร์ เนื่องมาจากแบบประเมิน YLS/CMI-SV ได้รับการออกแบบมาเพื่อเป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการประเมินระดับความเสี่ยงในการกระทำความผิด รวมถึงการมีพฤติกรรมในการต่อต้านสังคมของเด็กและเยาวชน การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอำนาจในการจำแนกและคาดการณ์ของแบบประเมิน YLS/CMI-SV ในการคัดกรองและจัดกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมความรุนแรง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่มีพฤติกรรมความรุนแรง และ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำ จากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจำนวน 3,264 คน ในบริบทของประเทศสิงคโปร์ โดยผลการศึกษาพบว่า แบบประเมิน YLS/CMI-SV สามารถนำมาใช้ในการจำแนกการมีพฤติกรรมใน

การกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงการมีพฤติกรรมความรุนแรงในกลุ่มเยาวชนชายที่เป็นผู้กระทำความผิดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อาจจะมีผลมานักในการนำมาใช้จำแนกผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนหญิง ในภาพรวมสามารถสรุปได้ว่าการนำแบบประเมิน YLS/CMI-SV มีความเหมาะสมในการประเมินระดับความเสี่ยงในการกระทำความผิดของกลุ่มเยาวชนชาย แต่หากจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดเห็นว่ายังควรต้องมีการทำการศึกษาเพิ่มเติม

Wooditch, Tang และ Taxman (2014) ทำการศึกษาถึงการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมบางลักษณะที่สามารถช่วยส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในการก่ออาชญากรรมและการใช้สารเสพติดต่างๆ ซึ่งมีงานศึกษาหลายเรื่องที่ใช้ให้เห็นว่าปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมที่สำคัญ และอาจส่งผลต่อการลดจำนวนการเกิดของอาชญากรรมได้ อันได้แก่ การใช้สารเสพติด การมีทัศนคติในการต่อต้านสังคม การมีพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมต่อการต่อต้านสังคม สถาบันครอบครัวรวมถึงความสัมพันธ์ในระหว่างคู่สมรส การจ้างงาน การใช้เวลาว่างและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ โดยในงานศึกษาชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า การหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรมที่เป็นพลวัต (dynamic criminogenic needs) และการสามารถระบุได้ถึงปัจจัยด้านความจำเป็น (need) ที่ควรได้รับการเปลี่ยนแปลง เป็นแนวทางที่ดีที่สุดในการคาดการณ์พฤติกรรมอาชญากรรม รวมถึงการใช้สารเสพติดเกินขนาด โดยเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติในฐานะความผิดที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดจำนวน 251 คน โดยผู้ที่ถูกคุมประพฤติมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัจจัยด้านความจำเป็นหลายประการรวมถึงมีส่วนร่วมในการเข้ารับการบำบัด แก๊ซ ฟันฟู นอกจากนี้ผู้ถูกคุมประพฤดียังมีแนวโน้มในการเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมลดลง มีการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ รวมถึงสามารถลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอัตราแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมลดลงอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ในกลุ่มของผู้ที่ใช้เวลาว่างในการร่วมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ พบว่ามีแนวโน้มในการเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดน้อยมาก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับปัจจัยด้านความจำเป็นที่เป็นพลวัต (dynamic need changes) อาจจะเป็นแนวทางที่มีความสำคัญมากกว่าแนวทางอื่น รวมถึงการกำหนดแนวทางในการใช้ปัจจัยสอดแทรก (intervention) เพื่อให้ส่งผลต่อปัจจัยด้านความจำเป็นต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อไป

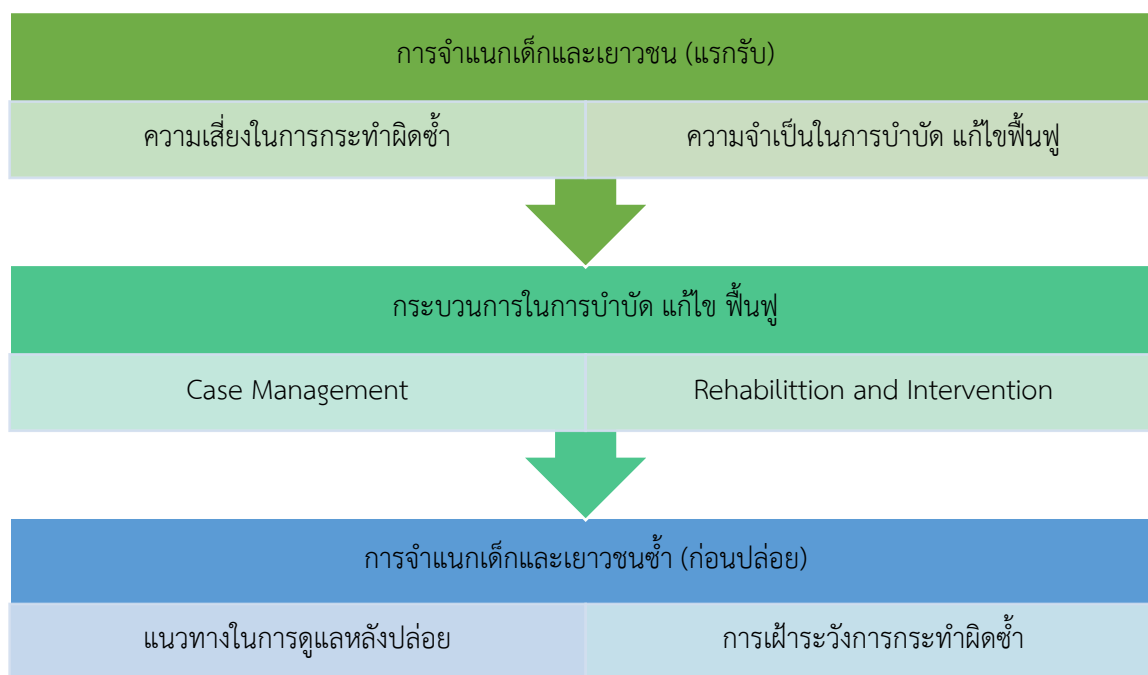
Vincent, Paiva-Salisbury, Cook, Guy and Perrault (2012) ได้ทำการศึกษาในเรื่องของผลกระทบของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจากการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน เนื่องจากพบว่าในปัจจุบันมีการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูพฤติกรรม รวมถึงการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีการศึกษาถึงประสิทธิผลจากการนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้

ในการประเมินพฤติกรรม โดยเฉพาะในด้านการสร้างความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดที่ยังค่อนข้างน้อย ในงานศึกษาดังกล่าวจึงได้ทำการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากเจ้าพนักงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชนจำนวน 111 คน จากสำนักงานคุมประพฤติ (probation office) จำนวน 6 แห่ง จากการใช้แบบประเมิน Structured Assessment of Violence Risk for Youth (SAVRY) และ/หรือ the Youth Level of Service/Case Management Inventory (YLS/CMI) เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติของเจ้าพนักงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชน รวมถึงการใช้ดุลพินิจในการกำหนดแนวทางหรือแผนการบำบัด แก่ไข ฟันฟูต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้มีการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ โดยจากการศึกษาพบว่า ทัศนคติทางด้านลบของเจ้าพนักงานคุมประพฤติที่มีต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำมีการลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการแก้ไข บำบัด ฟันฟู รวมถึงการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟันฟูมากขึ้น อาทิเช่น การกำหนดแนวทางหรือแผนแก้ไข บำบัด ฟันฟูโดยอาศัยฐานคิดจากปัจจัยเสี่ยงที่เป็นแรงสนับสนุนในการประกอบอาชญากรรม (Criminogenic Need Factors) ในเด็กและเยาวชนแต่ละราย เป็นสำคัญ หรือการกำหนดระดับในการติดตามให้คำแนะนำโดยคำนึงถึงระดับของความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เป็นต้น อันเป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางต่างๆ จากหลักฐานหรือข้อมูลที่เป็นที่เห็นประจักษ์ (Evidence-based) ในปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (Dynamic Risk Factors) ต่างๆ มากขึ้น โดยไม่ว่าจะใช้เครื่องมือใดในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

Voorhis, Wright, Salisbury และ Bauman (2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิงที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น อันเนื่องมาจากการศึกษาในเรื่องเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในปัจจุบันที่มักจะมองข้ามการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิง โดยที่การประเมินการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด ฟันฟูในปัจจุบันส่วนใหญ่มักจะเป็นการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่มีลักษณะเป็นกลางที่สามารถนำมาใช้สอบถามได้ทั้งในผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ชายและในการกระทำความผิดที่เป็นผู้หญิง (gender-neutral) จากงานศึกษา 6 ใน 8 ของตัวอย่างที่ทำการศึกษา พบว่า มาตรฐานในการตอบสนองต่อการแก้ไข บำบัด และฟันฟูมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นที่มีลักษณะเป็นกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีผลการศึกษที่น่าสนใจ กล่าวคือ 1) ความเครียดของพ่อแม่ผู้ปกครอง การสนับสนุนของครอบครัว การมีประสิทธิภาพในตนเอง ระดับการศึกษา ความปลอดภัยในที่พักอาศัย ความโกรธหรือความอาฆาตมาดร้าย และปัจจัยทางสุขภาพจิต สามารถส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระหว่างถูกคุมประพฤติ 2) การล่วงละเมิดเด็ก ความโกรธและความอาฆาตมาดร้าย ความล้มเหลวในความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยทางสุขภาพจิต สามารถส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังอยู่ใน

เรือนจำ และ 3) การตกเป็นเหยื่อในช่วงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ ความโกรธและความอาฆาตมาดร้าย ระดับการศึกษา และการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถส่งผลต่อกลุ่มผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยค่าอำนาจในการคาดการณ์แนวโน้มในการโดยการใช้เครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมที่มีความเป็นกลางสามารถนำมาใช้สอบถามได้ทั้งในผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ชายและเป็นผู้หญิง โดยจำนวน 7 ใน 8 ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษพบว่ามีความอำนาจในการคาดการณ์ของเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

จากการทบทวนแนวคิดด้านการจำแนกเด็กและเยาวชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นได้ว่าการแนวคิดในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมากในการกระบวนการด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยเริ่มตั้งแต่การหาแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละรายหรือแต่ละกลุ่ม (Case Management) จากนั้นเป็นกระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งกระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั้นสามารถนำแนวคิดด้านการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเข้ามาประยุกต์ใช้ได้เช่นกันแต่เป็นการจำแนกซ้ำหรือ re-classification เพื่อการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนหลังปล่อยนั่นเอง นอกจากนี้กระบวนการในการจำแนกซ้ำ ยังเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอีกด้วยว่าเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร รวมทั้งเป็นการประเมินการตอบสนองต่อกระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเช่นกัน ซึ่งการนำกระบวนการในการจำแนกเด็กและเยาวชนมาประยุกต์ในขั้นตอนก่อนปล่อย โดยมีเป้าหมายการจำแนกซ้ำเพื่อการเฝ้าระวัง และการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อยคืนสู่สังคมในการลดการกระทำผิดซ้ำนั่นเอง สรุปดังแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 กระบวนการในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามแนวคิดความเสี่ยงและความจำเป็น

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการจำแนกเด็กและเยาวชนนั้น เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งการจำแนกฯ นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำ หรือการออกแบบ โปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เพื่อการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งการส่งผลถึงการ จำแนกซ้ำเพื่อการติดตามเฝ้าระวังหลังปล่อยเช่นกัน

2.5 แนวคิดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

การศึกษาค้นคว้าได้นำแนวคิดในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเป็นกรอบในการ ออกแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยมี 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาเชิงบวกของเด็ก และเยาวชน (Positive youth development) แนวคิดการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy) และแนวคิดการมีชีวิตที่ดี (Good Lives Model)

2.5.1 แนวคิดการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน (Positive youth development)

แนวคิด Positive youth development (PYD) เป็นรูปแบบหนึ่งที่น่ามาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการมองถึงการพัฒนาร่างกายในตัวบุคคล (ปัจจัยภายใน) เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความคิดภายในตัว ของเด็กและเยาวชน มากกว่าจะมองที่ปัญหาของเด็กและเยาวชน และการแก้ไขปัญหานั้นๆ การนำแนวคิดการ พัฒนาเชิงบวกมาประยุกต์ใช้กับเด็กและเยาวชน เป็นการพัฒนาผ่านหลากหลายช่องทาง และช่องทางหนึ่ง ที่ ได้รับความสำเร็จจากผลลัพธ์เชิงบวกของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชนผ่าน กิจกรรมกีฬา หรือผ่านกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของเด็กและเยาวชน โดย Fraser-Thomas, Cote and Deakin (2005) ได้นำเสนอการออกแบบโปรแกรมในการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน และข้อควร พิจารณา 8 ประเด็นที่ควรคำนึงในการออกแบบโปรแกรมสำหรับการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน ได้แก่

1. ความปลอดภัยทางด้านร่างกายและจิตใจ
2. โครงสร้างที่เหมาะสม
3. การสร้างความสัมพันธ์อันดี
4. โอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นผู้ร่วมคิดร่วมสร้าง
5. การดำเนินชีวิตในสังคมเชิงบวก
6. การได้รับการสนับสนุนด้านความสามารถ
7. โอกาสในการเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ
8. การผสมผสานของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

กล่าวได้ว่าแนวคิดนี้เป็นการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากปัจจัยภายในตัวของเด็กและเยาวชน การศึกษา ของ Benson และคณะ (2006) ได้มีการศึกษาพบว่า ในการพัฒนาสิ่งที่อยู่ภายในตัวของเด็กและเยาวชนนั้น (self-assets) มีองค์ประกอบ 3 ประการ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การ ป้องกัน การส่งเสริม (การเกื้อหนุน) และความยืดหยุ่น

- 1) บทบาทในการป้องกัน ได้แก่ หากเด็กและเยาวชนมีเกราะในการป้องกันตนเอง ก็จะมี ความ เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงในการกระทำผิดน้อยลง เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการเสพยาเสพติด และเด็กและเยาวชนที่มีเกราะในการป้องกันตนเองสูง จะห่างไกลจาก ปัญหาสุขภาพจิต พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมรุนแรง และพฤติกรรมต่อต้านสังคม เป็นต้น

- 2) บทบาทในการส่งเสริม (เกื้อหนุน) คือ เด็กและเยาวชนที่มีการพัฒนาในด้านนี้จะเป็นผู้ใหญ่ (การเติบโต) มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน มีภาวะผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่น การแสดงถึงความห่วงใย ใส่ใจต่อผู้อื่น รวมทั้งการมองโลกในแง่ดีที่เกี่ยวข้องกับความสุขและความสำเร็จในชีวิต
- 3) บทบาทด้านความยืดหยุ่น คือ เด็กและเยาวชนที่มีความยืดหยุ่นนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาและทนต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากได้

นอกจากนี้ มีกรอบแนวคิดด้านการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชนอีกรูปแบบหนึ่ง ตามแนวคิดของ Lerner และคณะ ได้แก่ ผลลัพธ์ของการพัฒนาเด็กและเยาวชนใน 5 รูปแบบ หรือ 5Cs ของ Learner และคณะ (2005, 2011) ดังนี้

- 1) ความเอื้ออาทร (caring) เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นในลักษณะของ ความห่วงใย และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 2) สมรรถนะส่วนบุคคล (Competence) เป็นความสามารถสมรรถนะด้านอารมณ์และปัญญา โดยเน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเด็กและเยาวชนด้านสังคม การเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ เป็นต้น
- 3) ความมั่นใจในตนเอง (Confidence) หรือความเชื่อมั่นในตนเอง ในการผ่านพ้นจากอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น การพัฒนาในส่วนนี้เป็นการเสริมสร้างทักษะทางสังคมต่างๆ การตัดสินใจ รวมทั้งการรับรู้ความสามารถและการนับถือตนเองของเด็กและเยาวชน
- 4) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Connectedness) เน้นด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อน ครอบครัว โรงเรียน และสังคมที่พักอาศัย
- 5) ลักษณะเฉพาะบุคคล (character) รวมถึงบุคลิกภาพตามบรรทัดฐานสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ

สำหรับแนวทางการพัฒนาเชิงบวกโดยใช้หลักการพัฒนา 5C นั้น เปรียบเสมือนการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งโปรแกรมในการพัฒนา 5C สามารถพัฒนาได้โดยผ่านกิจกรรม / โปรแกรม โดยการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมเหล่านี้ นำไปสู่ช่องทางในการเกิดผลลัพธ์เชิงบวกของเด็กและเยาวชน มีการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น Mahoney และคณะ (2009) ได้นำแนวคิดการพัฒนาเชิงบวกไปจัดกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน โดยการออกโปรแกรมด้านกิจกรรมทางกาย ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่

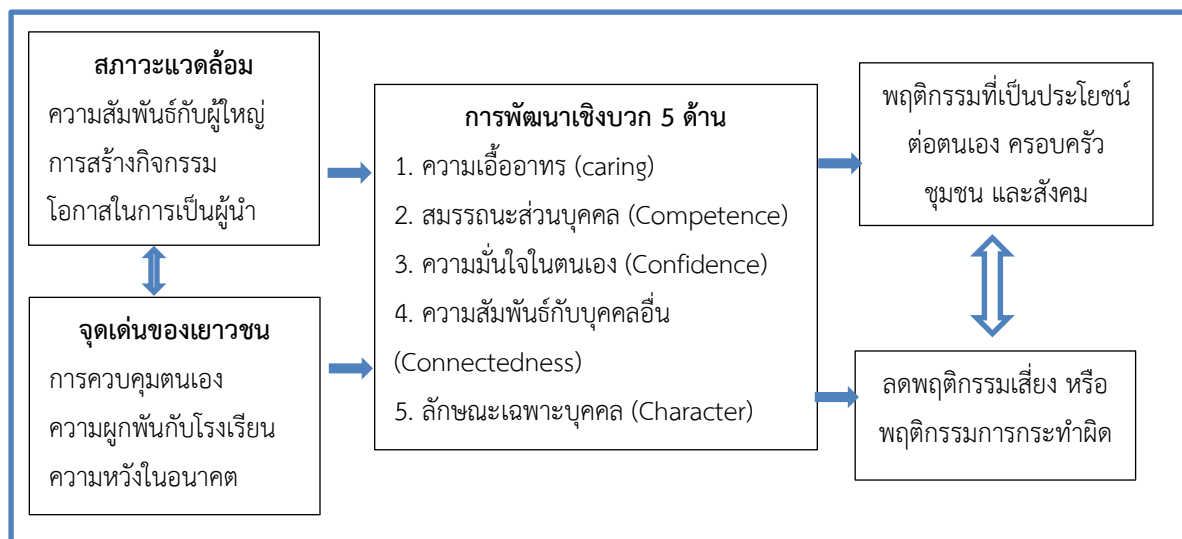
เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมทางกายโดยใช้แนวคิด PYD มีการพัฒนา (ผลลัพธ์) ดีกว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างอื่น ดังนั้น โปรแกรมกิจกรรมทางกายสำหรับเด็กและเยาวชน สามารถที่จะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีการพัฒนาในเชิงบวก นอกจากนี้ Learner และคณะ (2013) ได้เสนอ 3 องค์ประกอบที่สนับสนุนการพัฒนาเชิงบวกของเด็ก ในการนำแนวคิดการพัฒนา 5Cs ได้แก่

- 1) การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างต่อเนื่องระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
- 2) กิจกรรมในการสร้างทักษะชีวิต และ
- 3) โอกาสสำหรับเด็กและเยาวชนที่จะใช้ทักษะเหล่านี้ในสังคม หรือการแสดงภาวะผู้นำในสังคม (กิจกรรมในชุมชน)

กล่าวได้ว่าแนวคิดนี้ควรมีการให้ความสำคัญควบคู่กับกรอบแนวคิดหลักการของ 4H ในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาเชิงบวก 5Cs ได้แก่

- 1) ความเป็นเจ้าของ (belonging) เช่น ความตระหนักต่อสังคม ความปลอดภัยในร่างกาย การสนับสนุนทางอารมณ์ และ ความสัมพันธ์เชิงบวก
- 2) การเรียนรู้ (mastery) ได้แก่ การจัดการเพื่อเป้าหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การรับผิดชอบในการตัดสินใจ
- 3) ความเป็นอิสระ (independence) เช่น การตัดสินใจด้วยตนเอง โอกาสในการเป็นผู้นำ
- 4) ความเอื้ออาทร (generosity) ความรู้เรื่องชุมชน ต้นทุนทางสังคม
- 5) ความสามารถในการสื่อสารต่อสังคม

องค์ประกอบทั้ง 4 ประการนี้สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนประสบความสำเร็จในอนาคตและใช้ในการออกแบบกิจกรรมร่วมกันแนวคิด 5Cs ในการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน (แผนภาพที่ 2.2) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนา 5 ด้าน ควบคู่กับ 4H ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่มี 5C สูงจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงที่ลดน้อยลง เช่น การรังแกผู้อื่น ความซึมเศร้า และการกระทำผิด (Bower et al., 2015 ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 5C และพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเด็กและเยาวชน)

แผนภาพที่ 2.2 แนวคิดการพัฒนาเชิงบวกในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

สำหรับแนวคิดการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน เป็นแนวคิดหนึ่งในการบำบัด แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในเชิงบวก โดยลดพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมก่อการกระทำผิด โดยผ่านกระบวนการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน 5 ด้าน รวมทั้งการพัฒนาจุดเด่นของเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการออกแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดยการพิจารณาความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยคืนสู่สังคมทั้งด้านปัจจัยภายในของเด็กและเยาวชนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบหรือเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม เป็นต้น

2.5.2 แนวคิดการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy)

การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy ; CBT) เป็นแนวคิดทางจิตบำบัดประเภทหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเรียนรู้ ตระหนัก และรับมือกับปัญหา รูปแบบ ความคิด หรือความผิดปกติทางจิตต่างๆ ที่รบกวนหรือส่งผลกระทบด้านลบ ทั้งต่อการกระทำและอารมณ์ CBT เป็นกระบวนการหนึ่งในการบำบัดหรือปรับเปลี่ยนทางความคิดและพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นที่การพูดคุยและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยลดหรือปรับแก้ปัญหาทางอารมณ์พฤติกรรม ตามความเชื่อที่ว่าสิ่งเร้าไม่ได้มีผลต่ออารมณ์พฤติกรรมและสรีระโดยตรงแต่ต้องผ่านกระบวนการคิดซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคล การเล็งดูและประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งการศึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมว่าเป็นการช่วยลดปัญหาทางอารมณ์ต่างๆ เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด ความซึมเศร้าหรือภาวะซึมเศร้า (ดราวรรณ ต๊ะปิ่นตา, 2558)

นอกจากนี้โปรแกรม CBT นั้น มีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กและเยาวชนอีกด้วย (กัลยา ตาสา นุชนาถ บรรทมพร, และชมชื่น สมประเสริฐ, 2563)

สำหรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วยแนวทาง CBT นี้ กล่าวได้ว่า การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม เป็นแนวทางหนึ่งในการลดการกระทำความผิดซ้ำ ทั้งในกลุ่มเด็กและเยาวชนและผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด โดยแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลมีความคิด และพฤติกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนในเชิงบวกได้ ความคิดเป็นผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมและประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งในบางครั้งอาจจะเป็นประสบการณ์ในเชิงลบ และไม่สามารถสะท้อนความเป็นจริงได้อย่างถูกต้อง การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม พบว่า มีประสิทธิภาพกับผู้กระทำความผิด ทั้งเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้สารเสพติด และผู้กระทำความผิดรุนแรง ซึ่งโปรแกรม CBT เป็นการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดจะได้รับพัฒนาทักษะทางสังคม การแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการ การให้เหตุผลเชิงวิพากษ์ การให้เหตุผลทางศีลธรรม รูปแบบการรับรู้ การควบคุมตนเอง การจัดการแรงกระตุ้น และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นต้น (Clark, 2010)

Mark Lipsey (2009) จาก Vanderbilt University ได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของวิธีการต่างๆ ในแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จำนวน 548 กรณีศึกษา และได้จัดกลุ่มการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูออกเป็น 7 กลุ่มๆ ได้แก่

- การให้คำปรึกษา
- การป้องกัน
- การลงโทษ
- บริการประสานงานหลายรายการ
- โปรแกรมฟื้นฟู
- การสร้างทักษะ
- การเฝ้าระวัง

ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในกลุ่มของการลงโทษและการป้องกัน เป็นวิธีการที่ทำให้การกระทำความผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามแนวทางการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู โดยการให้คำปรึกษา การสร้างทักษะ และบริการที่หลากหลาย ส่งผลต่อการลดลงของการกระทำความผิดซ้ำได้ดีกว่าการลงโทษ และผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาและการสร้างทักษะโดยเฉพาะการสร้างทักษะทางด้านความคิด และพฤติกรรมมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมทางอาชญากรรมและการกระทำความผิดซ้ำได้ดีที่สุด ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากการวิจัยอื่นๆ นานา แลนเดนเบอร์เกอร์ และ ลิปซีย์ (2005) พบว่าโปรแกรมที่ยึดตาม

การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม มีผลกับทั้งเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ที่กระทำผิด รวมทั้งผู้ที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติในชุมชน ซึ่งการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญการกระทำผิดลดลง แม้ในกลุ่มผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงก็ตาม และแนวทางที่จะได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการลดพฤติกรรมเสี่ยง หากเป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและได้รับการสนับสนุนพร้อมกัน เช่น การกำกับดูแล การจ้างงาน การศึกษาและการฝึกอบรม และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตอื่นๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ได้มีการนำแนวคิดการบำบัดความคิดและพฤติกรรมซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยามาใช้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะยาว โดยใช้กิจกรรมด้านกีฬา การศึกษา การให้คำปรึกษา การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และกลุ่มเพื่อนเป็นหลักในกระบวนการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม หรือเป็นแนวคิด CBT กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ผ่านเทคนิค *Forensic Behavioral Therapy (FCBT)* ซึ่งมุ่งเน้นการรักษามากกว่าการลงโทษ

สำหรับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (มปป.) ได้นำแนวคิดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านความคิด พฤติกรรม อารมณ์ มาใช้ในกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยใช้เทคนิค Forensic CBT เป็นเทคนิคการบำบัดความคิด พฤติกรรมที่ใช้การผสมผสานระหว่างเทคนิคการปรับความคิดและการปรับพฤติกรรม โดยเน้นที่ผู้รับการบำบัดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งในการบำบัดโดยวิธีนี้ กลไกสำคัญได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ต้องทำหน้าที่ในการประเมินมิติต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ประเมินภาวะสุขภาพจิต และให้ความช่วยเหลือ บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู หรือส่งต่อในกรณีที่พบภาวะสุขภาพจิต ร่วมกับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการไม่ละเลยในการให้ความช่วยเหลือภาวะสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนที่พบอีกด้วย นอกจากนี้แนวคิดนี้มีการพิจารณามิติความคิดแบบผู้กระทำผิด (Criminal Thinking) ซึ่งเป็นมิติที่สำคัญที่ผลักดันให้เกิดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่สูง โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการบำบัด มีความรับผิดชอบในการชี้แนะให้ผู้รับ การบำบัดได้เข้าใจรูปแบบต่างๆ ของความคิดที่เบี่ยงเบนและพฤติกรรมที่ผิดปกติ โดยการอธิบายโต้แย้ง ความคิดที่ผิดปกติดังนี้เป็นระบบ ประกอบกับการให้ผู้รับการบำบัดฝึกทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการบ้านเพื่อช่วยให้ผู้รับการบำบัด ประเมินและปรับเปลี่ยนความคิดที่เบี่ยงเบนและพฤติกรรมที่ผิดปกติดด้วยตนเอง

นอกจากนี้แนวคิดของ FCBT ใช้แนวคิดพื้นฐานจากความเสี่ยง Risks Based ในการประเมินปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน โดยให้ความสำคัญกับอาการ Symptom Based โดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นในกระบวนการศึกษาปัจจัยเสี่ยง ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทางด้านความคิดและพฤติกรรม กล่าวคือ แนวทางนี้มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยง หรือปัจจัยเสี่ยงที่สามารถลดการกระทำผิด

ซ้ำได้มากกว่าการมุ่งเน้นไป ที่ปัจจัยที่ไม่ได้นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ เช่น อาการเจ็บป่วยทางจิต เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล จิตเภท ซึ่งไม่ได้เป็นปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ที่มีความผิดปกติทางจิตไม่ได้มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางนี้ก็ไม่ใช่ว่าไม่สนใจในเรื่องความเจ็บป่วยทางจิตเลย เนื่องจากการบำบัดสุขภาพจิตให้กับผู้ที่อยู่ในที่มี ปัญหาทางจิตถึงแม้ว่าไม่ได้ปัจจัยในการลดการกระทำผิดซ้ำโดยตรง แต่สิ่งที่ช่วยลดการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต คือ การบำบัดปัญหาสุขภาพจิตและจัดการกับปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นแนวทางในการบำบัดความคิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น นอกจากสามารถแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตแล้วยังเป็นแนวทางด้านจิตวิทยาที่ช่วยปรับความคิดและ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยมุ่งเน้นด้านปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความจำเป็นใน การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการดูแลทางด้านสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนเช่นกัน

กล่าวได้ว่าแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยผ่านกระบวนการ FCBT นั้นเป็น เครื่องมือหรือกระบวนการหนึ่งที่มุ่งเน้นด้านปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ โดยการใช้กระบวนการในการบำบัด ความคิดและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด รวมทั้งปัจจัยที่จำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและ เยาวชนเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั้นได้นำแนวคิด นี้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังจากที่ได้รับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูจากหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อการคัดกรองเด็กและเยาวชนก่อนคืนสู่ สังคม และการติดตามหลังปล่อยต่อไป

2.5.3 แนวคิดการมีชีวิตที่ดี (Good Lives Model)

แนวคิดนี้มีรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ซึ่ง เป็นการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำโดยการให้ความสำคัญกับการมีชีวิตที่ดี โดยรูปแบบของการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูนั้นนอกจากการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำแล้ว ยังให้ความสำคัญกับ เป้าหมายในชีวิต หรือการสร้างชีวิตที่ดีเพื่อการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงในการให้บุคคลนั้นไปกระทำผิดซ้ำอีก และ การมีชีวิตที่ดีนั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ เช่น การมีอิสระ และความเป็นตัวตนของตนเอง การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่น ส่วนความต้องการด้านสังคม คือ การได้รับ สนับสนุนทางสังคม โอกาสในการทำงานที่มีคุณค่า รวมทั้งโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจและการ สร้างความสุขในเวลาว่าง เป็นต้น แนวคิดนี้มีความเชื่ออีกว่าการมีชีวิตที่ดีนั้นเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล โดยพิจารณา จากประเด็นดังนี้ (Birgden, 2002)

- 1) ความต้องการมีชีวิตที่ดีนับเป็นความต้องการพื้นฐานที่เป็นธรรมชาติของบุคคล
- 2) บุคคลในสังคมจะได้รับสิ่งดีๆ หล่อเลี้ยงจากบุคคลอื่นในสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองทางร่างกาย จิตใจและสังคม
- 3) การมีชีวิตที่ดีนั้นต้องเป็นการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง
- 4) การมีชีวิตที่ดีนั้นมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล แม้ว่าเป็นเป้าหมายเดียวกัน แต่ความพึงพอใจในความเป็นอยู่ที่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ความสนใจเฉพาะบุคคล สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลในการกำหนดรูปแบบการมีชีวิตที่ดี

นอกจากทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบกระบวนการในการปรับเปลี่ยนแก้ไข ฟันฟู (rehabilitation) ตัวผู้ต้องขังที่อยู่ในระหว่างถูกคุมขัง รวมถึงการลดปัจจัยเสี่ยงที่มีส่วนต่อการทำให้ผู้ต้องขังย้อนกลับไปสู่การกระทำความผิดซ้ำได้แล้วนั้น ยังมีการนำเสนอแนวคิดในเรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตที่ดี หรือ Good Lives Model (GLM) ซึ่งเป็นหลักคิดแนวใหม่ที่ถูกริเริ่มขึ้นเพื่อการป้องกันอาชญากรรม นอกเหนือไปจากการใช้มาตรการที่เป็นการแทรกแซงลักษณะอื่นที่มีอยู่แต่เดิม โดยแนวคิดดังกล่าวมีรากฐานความคิดมาจากรูปแบบการตอบสนองต่อความเสี่ยง หรือ Risk Need Responsivity Model (RNR) โดยแนวคิดในเรื่องของ GLM เกิดขึ้น และพัฒนาโดย Ward และคณะ (Ward et al. 2012) ที่กล่าวถึงแนวทางในการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลทั้งจากภายใน และภายนอก เพื่อให้มีชีวิตที่ดีกว่า เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงเป็นการสร้างความหมายให้กับชีวิตของคนๆ นั้น

โดยที่แนวคิดในเรื่อง GLM ได้ตั้งข้อสมมติฐานของแนวคิดไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานอันเป็นค่านิยมหลัก หรือสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่ดี (primary goods) เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง แต่ในความเป็นจริงนั้นเป็นการยากที่มนุษย์คนใดจะมีเป้าหมายพื้นฐานดังกล่าวได้ครบ ดังนั้น มนุษย์จึงจำเป็นอย่างที่จะต้องเลือกเป้าหมายเพียงบางประการที่ตนเองเห็นว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญ และสะท้อนถึงตัวตนของคนๆ นั้นอย่างแท้จริง โดยแนวคิดที่สำคัญของ GLM ตั้งสมมติฐานไว้ว่ามนุษย์ทุกคนมุ่งที่จะสร้างชีวิตตามค่านิยมหลักเหล่านั้น อันนำไปสู่การมีรูปแบบ หรือแบบแผนการชีวิตที่ดีไปโดยปริยาย โดยมีค่านิยมรอง (secondary goods) เป็นเครื่องมือ หรือวิธีการ (means) ในการช่วยให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงเป้าหมายต่างๆ เหล่านั้น เช่น หากว่าอยากจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ก็อาจจะใช้วิธีในการใช้เวลาอยู่กับเพื่อน หรือครอบครัว หรือออกไปพบปะผู้คนใหม่ๆ เป็นต้น อันเป็นค่านิยมรองที่สังคมให้การยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม ค่านิยมรองบางประการก็อาจจะไม่ได้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้เช่นกัน โดยเฉพาะหากค่านิยมรองเหล่านั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมบางประการ เช่น กลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (antisocial) ที่อาจจะเลือกใช้สารเสพติดเพื่อเป็นการบรรเทาความรู้สึกในด้านลบ เป็นต้น โดยที่ค่านิยมรองในลักษณะเช่นนี้

อาจจะนำไปสู่ความต้องการเป็นอาชญากร หรือที่เรียกว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงในลักษณะที่เป็นพลวัตร ซึ่งแนวคิดทาง GLM มองว่าเป็นอุปสรรคหนึ่งต่อการปิดกั้นการเข้าสู่ค่านิยมหลักได้อีกด้วย

แนวคิดในเรื่อง GLM ได้รับการพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการเสนอแนวคิดในเรื่องของ Good Lives Model-Comprehensive (GLM-C) โดย Ward et al. (2007) เพื่อให้เกิดความครอบคลุม และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังเกี่ยวกับเพศ อย่างไรก็ตาม GLM-C ก็ยังสามารถนำไปใช้กับผู้ต้องขังประเภทอื่นๆ ได้ด้วยเช่นกัน โดยที่ GLM-C ถือเป็นทฤษฎีใหม่ของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังทางเพศบนหลักการของจิตวิทยาเชิงบวก มุ่งเน้นไปที่ความต้องการของมนุษย์และการพัฒนาของมนุษย์แต่ละคนใหม่ โดย GLM-C จะมุ่งเน้นไปที่การได้รับผลลัพธ์ที่ผู้กระทำผิดเห็นคุณค่า หรือวิธีการ (means) ที่สังคมยอมรับได้ มีแนวโน้มที่จะยอมรับการบำบัด มากกว่าที่จะถูกบังคับให้เข้ารับการบำบัด และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังหันกลับมาชื่นชมค่านิยม และวิธีการทางสังคมที่ได้รับการยอมรับจากสังคมได้ โดยการใช้วิธีที่เห็นอกเห็นใจผู้ต้องขังเหล่านั้นอย่างมีมนุษยธรรม และเป็นการประสานวิธีการบำบัดระหว่างวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการทางศิลปะอันแสดงให้เห็นถึงพลังการผสมผสาน และรวมเป็นหนึ่งเดียวของกรอบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังแบบ GLM-C เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยสร้างทัศนคติที่ดี รวมถึงเป็นการสร้างความมั่นใจ และการยอมรับในคุณค่าของตนเองให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตต่อไปในฐานะพลเมืองดีของสังคมได้อย่างปกติสุข

Ward et al. (2007) กล่าวว่า แนวคิดในเรื่องของ GLM-C เกิดขึ้นจากข้อสมมติฐานว่าสาเหตุที่บุคคลใดก็ตามเลือกที่จะกระทำความผิดนั้น ก็เนื่องมาจากการที่บุคคลคนนั้นขาดความสามารถในการตระหนัก หรือเห็นคุณค่าของผลจากการเป็นพลเมืองดี (outcomes in personally fulfilling) และแนวทางการปฏิบัติตนที่สังคมให้การยอมรับ (socially acceptable ways) ดังนั้น การที่จะป้องกัน หรือแก้ไขไม่ให้ผู้ต้องขังหวนกลับไปสู่การกระทำความผิดซ้ำหลังจากการพ้นโทษอีกก็คือการค้นหาคำว่าผู้ต้องขังนั้นๆ จะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (antisocial action) ซึ่งหลักการทั่วไป และข้อสมมติฐานของ GLM-C ได้แก่

ข้อสันนิษฐานประการแรกตั้งอยู่บนหลักคิดพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ทุกคนที่มีแนวโน้มในการที่จะมีค่านิยมหลักอันเป็นความต้องการสิ่งอันพึงประสงค์ขั้นพื้นฐาน (primary goods) ซึ่งค่อนข้างจะมีความเป็นปัจเจกแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานะส่วนบุคคล (states of affairs) สถานะแห่งจิตใจ บุคลิกภาพ กิจกรรมที่ทำ ประสบการณ์ที่ผ่านมาของคนๆ นั้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวบุคคลคนนั้น รวมถึงอาจจะเป็นการเพิ่มการมีสถานะทางจิตที่ดี (psychological well-being) ได้อีกด้วย โดยสิ่งอันพึงประสงค์ขั้นพื้นฐานอาจจะแบ่งออกได้เป็น 10 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ การมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี การมี

ความรู้ การมีความชำนาญในการทำงาน หรือการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสามารถในการมีอิสระ มีความสงบ สุขภายใน มีมิตรภาพ มีสังคมของตนเอง สามารถค้นหาความหมาย และเป้าประสงค์ในการดำรงชีวิตของตนเอง มีความสุข และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยที่แต่ละบุคคลก็อาจจะมีแนวทางที่แตกต่างกันในการนำไปสู่ หรือบรรลุ ซึ่งสิ่งอันเป็นที่พึงประสงค์พื้นฐานเหล่านั้น ซึ่งในบุคคลที่เป็นอาชญากรอาจจะได้รับการสนับสนุนไว้ก่อนได้ว่า ไม่ได้ใช้แนวทางในการบรรลุซึ่งสิ่งอันเป็นที่พึงประสงค์พื้นฐานในลักษณะที่เป็นที่ได้รับการยอมรับจากสังคม รวมถึงอาจมีความรู้สึกไม่พอใจหากจะต้องยอมรับ หรือปฏิบัติตามในสิ่งอันเป็นที่พึงประสงค์พื้นฐานของมนุษย์ทั่วไป

ประการต่อมาคือ การปรับเปลี่ยน แก่ไข พื้นฟู พฤติกรรมของผู้กระทำผิด จะต้องมีการพิจารณาถึงคุณค่าทางสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย รวมถึง 1) คุณค่าอันเกิดจากการไตร่ตรอง (prudential values) ของตัวผู้ต้องขัง อันได้แก่การพยายามหาคำตอบว่าอะไรคือผลประโยชน์สูงสุดที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการกระทำ ความผิดฐานนั้นๆ 2) คุณค่าทางจริยธรรม อันเป็นการหาคำตอบว่าอะไรคือประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับสังคม ชุมชน และ 3) ความรู้ที่เชื่อมโยงกับคุณค่าเหล่านั้น (epistemic or knowledge related values) กล่าวคือ เป็นการหาคำตอบว่าอะไรคือรูปแบบแนวทางปฏิบัติ หรือวิธีการที่เหมาะสม

ประการที่สามคือ แนวคิดในเรื่อง GLM-C เน้นเรื่องความสำคัญในเรื่องของโครงสร้างทางอัตลักษณ์ของบุคคล (construct of personal identity) ความรู้ ความเข้าใจของผู้กระทำผิดในประเด็นที่ว่าจะสามารถทำอย่างไรในการนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีได้ โดยที่คนทั่วไปจะสามารถรับรู้ได้ว่าตัวเองเป็นใคร และอะไรที่เป็นสิ่งสำคัญจริงๆ ได้จากสิ่งที่คนๆ นั้นได้กระทำลงไป ดังนั้นจึงอาจเป็นการไม่เพียงพอหากว่าจะกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ในการกระทำผิดแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของบุคคลอย่างเป็นรูปธรรมร่วมด้วย

ประการที่สี่คือ แนวคิดในเรื่องของการมีสภาวะจิตที่ดี (psychological well-being) ควรที่จะต้องมีการมีบทบาทหลักในการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาของโปรแกรมการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พฤติกรรมของผู้ต้องขัง ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ อีกด้วย ดังนั้น แผนในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังจึงมีความจำเป็นที่จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งอันพึงประสงค์พื้นฐาน (primary goods) ที่หลากหลาย เช่น สุขภาพที่ดี ความมีอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ เป็นต้น รวมถึงยังต้องมีการจัดหาปัจจัยเกื้อหนุนทั้งที่เป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกในการเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้นในลักษณะที่เป็นองค์รวม

ประการที่ห้าคือ แผนการแก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังควรจะต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างบุคลิกลักษณะของผู้ต้องขัง และสภาพแวดล้อมที่ตัวผู้ต้องขังรายนั้นๆ เกี่ยวข้องใกล้ชิดด้วย

เสมอ ดังนั้น การออกแบบโปรแกรม หรือการออกแบบแผนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู รวมถึงทักษะในการเผชิญปัญหา (coping skills) ต่างๆ จึงควรที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง และมีความเกี่ยวเนื่องกับบริบททางสังคมที่ผู้ต้องขังจะต้องกลับไปใช้ชีวิตต่อไปเสมอ

ประการสุดท้าย แผนแก้ไข บำบัด พื้นฟู รวมถึงการเยียวยาต่างๆ ควรที่จะมีโครงสร้างของแผนที่เป็นไปตามรูปแบบของแนวคิดในการมีชีวิตที่ดี กล่าวคือ แผนดังกล่าวควรที่จะต้องพิจารณาจากสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง สิ่งอันพึงประสงค์พื้นฐาน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไป และสามารถระบุเฉพาะได้อย่างแน่นอนว่าอะไรคือความสามารถ และแหล่งข้อมูล หรือทรัพยากรในการบรรลุถึงสิ่ง อันพึงประสงค์เหล่านั้น ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ควรได้รับการคำนึงถึงในกระบวนการข้อนี้ก็คือการยอมรับ และเคารพความสามารถในการตัดสินใจของตัวผู้ต้องขังเอง

สำหรับการนำแนวคิด GLM ไปเชื่อมโยงกับการบำบัด แก้ไข พื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นมียุทธวิธีด้วยกันสองประการ กล่าวคือ 1) ส่งเสริมการสร้างคุณธรรมความดีขึ้นในตัวผู้ต้องขัง และ 2) บริหารจัดการและลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่อาจจะนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้น เป้าหมายหลักที่สำคัญของ GLM หรือ GLM-C คือการจัดให้ผู้ต้องขังมีทักษะต่างๆ รู้สึว่าตนเองมีคุณค่า มีทัศนคติที่ดี ตลอดจนมีทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการนำไปสู่การใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม โดยจุดมุ่งหมายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อสันนิษฐานทางสาเหตุที่ผู้กระทำผิดกำลังค้นหาสิ่งอันพึงประสงค์พื้นฐานโดยผ่านการกระทำผิด นอกจากนี้ตามแนวคิดในเรื่อง GLM ซึ่งได้กล่าวว่าปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาจนำไปสู่การละเว้น หรือการบิดเบือนเงื่อนไขภายใน และภายนอกที่จำเป็นต่อผู้ต้องขังในการดำเนินการตามแผนชีวิตที่ดีภายใต้สภาวะแวดล้อมเฉพาะบางอย่าง ดังนั้น แนวคิดทางด้าน GLM จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะออกแบบโปรแกรมการแก้ไข บำบัด พื้นฟู แผนการใช้ชีวิตที่ดี รวมถึงการลดปัจจัยเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละราย อันอาจได้แก่ ความสนใจ คุณค่า สังคม และสภาพแวดล้อมส่วนบุคคล รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แก่ผู้กระทำผิด

จากการศึกษาในเรื่องแนวคิดทางด้าน GLM รวมถึง GLM-C จะเห็นได้ว่าแนวคิดดังกล่าวถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการกำหนดรูปแบบ หรือแนวทางในการเสริมสร้างการใช้ชีวิตที่ดีให้แก่ผู้ต้องขัง โดยอาศัยการปรับแนวความคิด ทัศนคติ รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้ต้องขังเพื่อลดการหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเดิม หรือจะเป็นการกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานใหม่ก็ตาม โดยผู้ออกแบบโปรแกรมสามารถนำแนวคิดทางด้าน GLM หรือ GLM-C ไปปรับใช้โดยการออกแบบให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบโปรแกรมต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ผู้ต้องขัง ซึ่งแนวทางดังกล่าวก็

สามารถที่จะนำมาใช้กับโปรแกรมการใช้กีฬาในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก ภายหลังจากที่ได้พ้นโทษออกไปแล้ว

สำหรับแนวคิด GLM ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยรวมทั้งการติดตามหลังปล่อย ตามรูปแบบการดำเนินชีวิต ในสังคมได้อย่างปกติสุข Good Lives Model (GLM) 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) เรียนหนังสือ/มีงานทำ หมายถึง เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา/ประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้หรือค่าตอบแทน

2) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย หมายถึง มีที่พักอาศัยชัดเจนแน่นอนไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ่อย ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงแข็งแรง สะอาด สภาพแวดล้อมไม่มีปัญหาทางด้านอาชญากรรม หรือเป็นแหล่งอบายมุข

3) สัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน (1) ด้านครอบครัว หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ที่สมาชิกในครอบครัวแสดงออกในทางที่ดีต่อกัน เช่น ทำกิจกรรมครอบครัวร่วมกัน กินข้าว พูดคุย ไปเที่ยวร่วมกัน มีการแสดงความรักความห่วงใย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัวสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานอย่างสุจริต (2) ด้านชุมชน หมายถึง ชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวเด็กหรือเยาวชน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลสอดส่องดูแลเด็กหรือเยาวชน และมีกิจกรรมต่างๆ ตามโอกาสร่วมกับชุมชน

4) มีการคบเพื่อนที่ดีหมายถึง ผู้ที่เด็กหรือเยาวชนรักใคร่คบหา ชอบพอกัน คั่นเคยกัน นิสย และความประพฤติดของเพื่อนที่คบหามีความเหมาะสมไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งผิดกฎหมาย หรือมีลักษณะเป็นอาชญากร อันธพาล

5) มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หมายถึง การทำกิจกรรมของเด็กหรือเยาวชนในเวลาว่างจากการเรียนหรือทำงาน หรือการประกอบอาชีพที่ให้เกิดประโยชน์และไม่เกิดโทษต่อตนเองผู้อื่น เช่น ไปเล่นกีฬา นอนพักผ่อน ช่วยงานบ้าน อ่านหนังสือเป็นประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดการมีชีวิตที่ดีนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างเป้าหมายในชีวิตของผู้กระทำผิด และวิธีการในการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยแนวทางที่ถูกต้อง โดยการสร้างทัศนคติที่ดี ความมั่นใจ และการยอมรับในตนเอง เพื่อสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีเป้าหมายและแนวทางที่สังคมยอมรับ โดยแนวคิดนี้ส่วนใหญ่ใช้ในกระบวนการก่อนที่ผู้กระทำผิดหรือเด็กและเยาวชนจะกลับคืนสู่สังคม คือ การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั่นเอง ดังนั้นแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงได้นำแนวคิดนี้

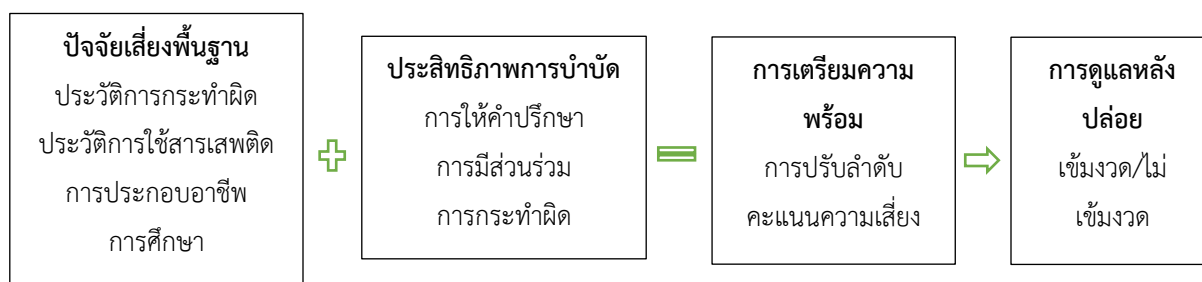
มาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความพร้อมที่จะมีชีวิตที่ดีในการกลับคืนสู่สังคม โดยมีเป้าหมายที่ต้องการและแนวทางในการไปสู่เป้าหมายที่ไม่เอื้อต่อการกระทำผิดซ้ำอีก

2.6 การประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยพบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้นเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการประเมินในลักษณะเดียวกันกับการจำแนกความเสี่ยงและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน หรือ Risk Assessment นอกจากนี้การประเมินการเตรียมความพร้อมเป็นกระบวนการหนึ่งในการปล่อยตัวคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน และในการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรพิจารณาควบคู่กับการปรับตัวของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคม เนื่องจากการกลับคืนสู่สังคม หรือ Reentry นั้นเป็นการปรับตัวของเด็กและเยาวชนเข้ากับสังคมเดิม ดังนั้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างประสบความสำเร็จโดยไม่หันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ควรนำประเด็นเรื่องการคืนสู่สังคมมาเป็นเกณฑ์หนึ่งในการออกแบบการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งนอกจากเป็นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคมแล้ว Meats และ Travis (2004) ได้ให้ข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมของบริบททางสังคมของเด็กและเยาวชนควบคู่ด้วย ได้แก่ การประเมินสภาพแวดล้อมชุมชน สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน และประเด็นที่สำคัญคือ ครอบครัว ดังนั้นในการศึกษาถึงแนวทางหรือเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรนำประเด็นทั้งด้านการจำแนกปัจจัยเสี่ยงและการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนมาประกอบการพิจารณา ดังงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันต่อไปนี้

การศึกษาของ Farabe et al. (2007) ทำการศึกษาในเรื่องของการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการหวนกลับมาถูกควบคุมตัวใหม่ (Inmate Prerelease Assessment : IPASS) ซึ่งพัฒนามาจากการนำแบบประเมิน 3 แบบ โดยแบบประเมินแบบแรก ได้แก่ แบบประเมิน Texas Christian University Drug Screen (TCUDS) อันเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงทางด้านการใช้สารเสพติดต่างๆ ของตัวผู้กระทำความผิด จำนวน 7 ข้อ แบบประเมินต่อมา ได้แก่ แบบประเมิน Client Evaluation of Treatment (CET) อันเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้กระทำความผิดที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในโปรแกรมบำบัดต่างๆ ที่ทางเรือนจำหรือ ศูนย์ฝึกอบรมฯ ได้มีการจัดทำขึ้น จำนวน 9 ข้อ และ แบบประเมินสุดท้าย ได้แก่ แบบประเมิน

Counselor Evaluation of Client (CEC) อันเป็นแบบประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินผลในการให้คำปรึกษา แก่ตัวผู้กระทำความผิด โดยเป็นการพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวผู้กระทำความผิดภาย หลังจากการเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 9 ข้อ จากการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือโดยวิธีการ Confirmatory Factor Analysis (CFA) พบว่า ค่า RMSEA อยู่ที่ .06 ค่า SRMR อยู่ที่ .07 และค่า CFI อยู่ที่ .95 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี นอกจากนี้ยังมีแนวคิดในการที่จะนำแบบประเมิน IPASS มา ทดสอบในการทำนายการกระทำความผิดซ้ำโดยอ้างอิงจากบันทึกการจับกุมซ้ำ (re-arrest) ที่เกิดขึ้นในรอบ 6 เดือนอีกด้วย สำหรับแบบประเมิน IPASS นี้ได้มีการนำแนวคิดเรื่องความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ และจาก การศึกษาของ Farabe และคณะ (2005) ก่อนหน้านี้ได้เสนอ Model ในการประเมินการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยโดยนำแนวคิดความเสี่ยง หรือ Risk Factor มาเป็นฐานคิดในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อย หรือ IPASS ดังนี้

Vigne และ Halberstadt (2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแบบประเมินตนเองเพื่อใช้ในการวางแผน ก่อนปล่อยตัวผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันมิให้วนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยงานศึกษาดังกล่าวไม่ได้ เป็นการศึกษาด้านของตัวผู้กระทำความผิด แต่เป็นการศึกษาจากในด้านของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการคุมขัง หรือ ควบคุมผู้กระทำความผิด โดยกล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่หน่วยงานดังกล่าวควรให้ความสำคัญถึงก่อนที่จะทำ การปล่อยตัวผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมในรูปแบบของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเอง (self-assessment) และการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่ผู้กระทำความผิด อันมีเนื้อหา สำคัญ ได้แก่ การทำแบบประเมินตนเองในระดับของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การประเมินการวางแผนก่อนปล่อย ผู้กระทำความผิดของพัศดี (warden) การรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานประจำปี และ แบบติดตาม พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดภายหลังปล่อย (Individual Prison Tracking Form) โดยจัดอยู่ในรูปแบบของ คู่มือการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยในเครื่องมือดังกล่าวจะเป็นการสอบถามถึงประเภทของผู้กระทำ ความผิดที่ได้รับการปล่อยตัว เช่น อยู่ระหว่างคุมประพฤติ (probation) หรือ อยู่ระหว่างถูกทัณฑ์บน (parole) การตรวจสอบความเข้าใจในตัวผู้กระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัว (understanding the exiting prisoner) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัว นโยบายในการ

วางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่ผู้กระทำความผิด รวมถึงการสอบถามถึงความต้องการพื้นฐานของผู้กระทำความผิดภายหลังได้รับการปล่อยตัว เช่น ที่อยู่อาศัย การจ้างงาน การศึกษา สุขอนามัย เป็นต้น

การศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้กระทำความผิด ของ Vigne and Halberstandt (2010) ได้ศึกษาในประเด็นการวางแผนสู่ความสำเร็จหลังปล่อยตัว โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยว่ามีความสำคัญมากในกระบวนการปรับตัวของผู้กระทำความผิดหลังปล่อย โดยผู้กระทำความผิดควรที่จะได้รับการเตรียมตัวก่อนได้รับการปล่อยตัว และบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างแบบประเมินเพื่อที่จะวินิจฉัยความจำเป็นในการดูแลผู้กระทำความผิดหลังปล่อย ความพร้อมในด้านต่างๆ ของผู้กระทำความผิด รวมทั้งความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรประเมินในประเด็นดังนี้

- 1) สถานภาพหลังปล่อย ได้แก่ การอยู่ระหว่างคุมประพฤติ (หรือไม่) การได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่รัฐ หรือการได้รับการดูแลจากชุมชน เป็นต้น
- 2) ประวัติของผู้กระทำความผิด เช่น ประวัติการกระทำผิดในคดีต่างๆ สภาวะสุขภาพจิต เป็นต้น
- 3) การพักอาศัย (หลังปล่อย)
- 4) การเดินทางกลับสู่ที่พักหรือชุมชนที่พักอาศัย
- 5) เครื่องใช้ / อุปกรณ์บริโภคในชีวิตประจำวัน
- 6) การศึกษา / การประกอบอาชีพ
- 7) สถานภาพทางการเงิน
- 8) สุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
- 9) การสนับสนุนจากครอบครัว และชุมชน

ประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเท่านั้น Vigne and Halberstandt (2010) ยังพบว่าสิ่งที่มีในแบบประเมินการพร้อมก่อนปล่อย ได้แก่ การวางแผนในชีวิตหลังปล่อย รวมทั้งเป้าหมายของผู้กระทำความผิด และระยะเวลาที่คาดว่าจะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม

นอกจากนี้การศึกษาในประเด็นเครื่องมือการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นขั้นตอนแรกของการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านจากการใช้ชีวิตที่อยู่ระหว่างการควบคุมตัว และการกลับคืนสู่สังคม (Reentry Transition) เป็นการกลับไปใช้ชีวิตอย่างอิสระ หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมจะทำให้เมื่อกลับคืนสู่สังคมก็อาจจะส่งผลกระทบต่อปัญหาในด้านการปรับตัวได้เช่นกัน ดังนั้น การ

ออกแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงจำเป็นต้องนำข้อมูลด้านการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนเข้ามาพิจารณาเพื่อเป็นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนว่ามีความพร้อมสำหรับการกลับคืนสู่สังคมหรือไม่อย่างไร รวมทั้งมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำมากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นการเฝ้าระวังเบื้องต้นนั่นเอง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการออกแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ดังต่อไปนี้

Taylor (1968) ทำการศึกษาถึงแบบวัดทัศนคติความเป็นอาชญากรแบบย่อ (A brief criminal attitude scale) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามในการวัดทัศนคติของผู้กระทำความผิดที่มีต่อผลของคำพิพากษา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงทัศนคติต่ออาชญากรรม จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ โดยแบบวัดทัศนคติดังกล่าว พบว่า มีความเที่ยง และความตรงของเครื่องมือที่เพียงพอต่อการนำมาใช้วัดทัศนคติเพื่อประเมินระดับของแนวโน้ม และความเป็นไปได้ในการก่ออาชญากรรมในกลุ่มของผู้กระทำความผิดประเภทต่าง ๆ รวมถึงสามารถนำมาใช้ในการช่วยจำแนกวิธีการในการปฏิบัติ (procedures) หรือ การดูแลรักษาทางด้านคลินิก (clinical practice) ในลักษณะต่างๆ ที่มีความเหมาะสมให้แก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายอีกด้วย

แนวคิดของรัฐ Victoria ประเทศออสเตรเลีย (The Victorian Ombudsman, 2015) เรื่องการกลับคืนสังคมของผู้กระทำความผิด ภายใต้โครงการ The Corrections Victoria Reintegration Pathway โครงการนี้ได้จัดทำเส้นทางในการกลับคืนสู่สังคม โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกรับ เป็นขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่กระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งเป็นการให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการปรับตัวของผู้กระทำความผิด และขั้นตอนต่อเป็นกระบวนการในการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงไปสู่การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั้นเป็นกระบวนการช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนผู้กระทำความผิดอีกครั้งในด้านการเปลี่ยนผ่านหรือการปรับตัวเข้ากับสังคม โดยพิจารณาในประเด็นการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และการให้การสนับสนุนผู้กระทำความผิดทั้งก่อนปล่อยและหลังปล่อย ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการฯ เพื่อการลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และได้ตั้งเป้าหมายของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยว่าต้องให้ความสำคัญกับ 7 ประเด็นหลักเพื่อประเมินความพร้อมและการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างประสบความสำเร็จโดยไม่กระทำผิดซ้ำ ได้แก่

- 1) ที่พักอาศัย
- 2) อาชีพ / การทำงาน
- 3) การศึกษาและการอบรม
- 4) ทักษะการใช้ชีวิต
- 5) สุขภาพจิต

6) แอลกอฮอล์และยาเสพติด

7) ความเชื่อมโยงของครอบครัวและชุมชน

การประเมินปัจจัยหลักทั้ง 7 ด้านนั้น เป็นการพูดคุยและการประเมินโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำโปรแกรม และผลการประเมินทั้ง 7 ด้านเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมความพร้อมและการเชื่อมต่อของแนวทางของผู้กระทำให้เกิดในการใช้ชีวิตในการกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กระทำผิดซ้ำหรือสร้างความหวาดกลัวให้กับสังคม

Steinberg, Chung และ Little (2004) ได้ศึกษาการพัฒนาเชิงจิตวิทยาของเด็กและเยาวชนในกระบวนการกลับคืนสู่สังคม โดยให้ข้อเสนอแนะว่าในการการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนนั้น การเตรียมพร้อมด้านจิตวิทยาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการใช้ชีวิตภายนอกอีกครั้งหนึ่ง การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยด้านจิตวิทยาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ วุฒิภาวะทางจิตและสังคม (Psychosocial Maturity) โดยมี 3 ปัจจัยหลักๆ ได้แก่

1) Mastery and Self-competence ได้แก่ การพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การเรียน หรือการใช้ชีวิตในสังคม

2) Interpersonal Relationship and Social Functioning ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่เหมาะสมกับคนในสังคม รวมทั้งพฤติกรรม / หน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม

3) Self-definition and Self-governance ได้แก่ การพัฒนาคุณค่าในตนเอง และความสามารถในการรับเป้าหมายในชีวิตโดยแนวทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม Steinberg, Chung และ Little ไม่ได้นำเสนอแบบประเมินที่ชัดเจน เป็นเพียงการนำเสนอมุมมองทางด้านจิตวิทยาในการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยเน้นเรื่องการเปลี่ยนผ่านจากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ และวุฒิภาวะทางจิตวิทยา ของกลุ่มเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคม

การศึกษาของ Altschuler และ Armstrong (2001) ได้ศึกษาเรื่องความเสี่ยงในการปรับตัวสู่สังคมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และได้ใช้โปรแกรมการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อย พบว่า การที่เด็กและเยาวชนจะประสบความสำเร็จหลังกลับคืนสู่สังคมได้นั้น ควรมีกระบวนการในการเตรียมความพร้อม และการประเมินความเหมาะสมของเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการเตรียมตัว โดยผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงหลักการเบื้องต้นในการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในการปรับตัวเข้ากับสังคม ทำให้ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำได้ โดยแนวคิดในการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน 5 ประเด็นหลักๆ ได้แก่

- 1) การเตรียมตัวเรื่องความพร้อมต่อการใช้ชีวิตในสังคม (ที่มีอิสระเสรีภาพ) และการมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) การเตรียมการด้านการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนต่อสังคม การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับชุมชนที่พหุภาคี
- 3) การปรับตัวของชุมชนในการอยู่ร่วมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด รวมทั้งการให้การสนับสนุนทางชุมชนในการปรับตัว
- 4) การเตรียมสิ่งที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต
- 5) การประเมินการติดตาม และการทดสอบความสามารถของเด็กและเยาวชนในการรับมือกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ Altschuler และ Armstrong ได้นำเสนอประเด็นที่ท้าทายของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในการกลับคืนสู่สังคม โดยประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับเด็กและเยาวชนหลังปล่อยดงนั้น ควรมีการประเมินความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อม 5 ประเด็นเบื้องต้น และการที่เด็กและเยาวชนจะกระทำผิดซ้ำหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักในการประเมิน 7 ด้านดังต่อไปนี้

- 1) ครอบครัวและการพักอาศัย โดยการที่เด็กและเยาวชนกลับไปสู่การดูแลของครอบครัวที่เป็นแบบอย่างที่ดี ให้การช่วยเหลือและอบรมเด็กและเยาวชนในเชิงบวก และการพักอาศัยกับผู้ปกครองที่มีสัมพันธภาพที่ดี เป็นปัจจัยหนึ่งในการลดการกระทำผิดซ้ำได้
- 2) กลุ่มเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินกลุ่มคนใกล้ชิดเมื่อเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคม หากเด็กและเยาวชนมีโอกาสในการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่กระทำผิดหรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ย่อมส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการกระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน
- 3) สภาวะสุขภาพจิต สุขภาพกาย และพฤติกรรม การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินสุขภาพจิต และสุขภาพกายที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมต่อต้านสังคม เช่น ความวิตกกังวล อารมณ์ไม่คงที่ พฤติกรรมเกเร ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากไม่ได้รับการประเมินในเบื้องต้นส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนในสังคมและส่งผลต่อการเรียนและการทำงานอีกด้วย
- 4) การเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนหากมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด หรือการได้รับผลกระทบในการดำเนินชีวิตจากสารเสพติด ก็จะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการกระทำผิดได้

5) การศึกษา ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับการเรียน และการเข้าถึงระบบการศึกษา หากเด็กและเยาวชนไม่มีความพร้อมในระบบการเรียน เช่น กังวลสัมพันธภาพ และไม่มีความผูกพันกับโรงเรียนเดิม แต่ต้องเข้าเรียนในระบบปกติ ก็ควรมีการเฝ้าระวังและการเตรียมความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว

6) อาชีพและการฝึกวิชาชีพ สำหรับด้านนี้เป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ใหญ่ในการทำงาน เป็นการประเมินแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

7) การใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชน โดยการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงบวกทางสังคม ปัจจัยด้านนี้เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมต่อต้านสังคม

การศึกษาในปัจจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Snyder (2004) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน หากไม่มีการประเมินความพร้อมในด้านดังกล่าวอาจจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน นอกจากการประเมินปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชน ควรมีแนวทางในการสนับสนุนด้านการบริการแก่เด็กและเยาวชนหลังจากปล่อยตัวคืนสู่สังคม เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยให้เด็กและเยาวชนปรับตัวคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ โดยไม่หันมากระทำผิดซ้ำอีก

สำหรับการศึกษาของ Chung, Schunert และ Mulvey (2007) ได้ทดสอบกระบวนการในการปล่อยตัวคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยใช้กระบวนการ Community-bases service ซึ่งมาจากข้อค้นพบว่าเด็กและเยาวชนที่กลับคืนสู่สังคมนั้นส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการกลับคืนสู่ระบบการศึกษา การว่างงาน การไม่ได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ การขาดดูแล รวมทั้งการกลับคืนสู่ครอบครัวที่ไม่พร้อมในการดูแล ซึ่งประเด็นดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น ดังนั้นกระบวนการในการปรับตัวเข้ากับสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญมากจึงได้มีการจัดทำการศึกษาการปรับตัวเข้ากับสังคม โดยได้มีการออกแบบสำรวจทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และสภาพแวดล้อม และได้จัดกลุ่มแบบประเมินการปรับตัวในการกลับคืนสู่สังคม เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ อายุเมื่อกระทำผิด เป็นต้น
- 2) ประเภทการดูแลหลังปล่อย เช่น การอยู่ในความดูแลของศาล เป็นต้น
- 3) ความสัมพันธ์กับกลุ่มคนใกล้ชิด เช่น ครอบครัว เพื่อน เป็นต้น
- 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ในส่วนนี้ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตหลังปล่อยของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ลักษณะของชุมชนที่พักอาศัย การศึกษาของ

ผู้ปกครอง ประวัติพฤติกรรมต่อต้านสังคม (พฤติกรรมรุนแรง) การศึกษา ประวัติปัญหาด้านสุขภาพจิต

การศึกษาของ Scanlan (2015) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำของผู้หญิงโดยใช้แนวทางในการตรวจสอบความเที่ยงตรงในการคาดการณ์แนวโน้มของการประเมินความเสี่ยงแบบที่เป็นพลวัต (Dynamic Factor) สำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างชายและหญิงที่ถูกตัดสินจากชุมชน โดยงานศึกษาดังกล่าวเริ่มจากแนวคิดที่ว่าแม้ชายและหญิงอาจจะมีปัจจัยเสี่ยงร่วมกันในการกระทำความผิด แต่ก็ยังมีนักวิชาการอีกบางกลุ่มที่เห็นว่าปัจจัยเสี่ยงบางอย่างอาจจะมีแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านเพศของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ รวมถึงการศึกษาถึงเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิงยังมีการให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยมาก โดยที่แบบสอบถามหรือเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดในปัจจุบันมักจะอยู่ในรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ประเมินได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยงานศึกษาชิ้นนี้มุ่งทำการศึกษาถึงเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำที่สามารถนำมาใช้ประเมินได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิงและชาย หรือ *Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry (DRAOR)* การศึกษาชิ้นนี้ได้ข้อสรุปว่าสามารถนำแบบประเมิน DRAOR มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดได้ทั้งในผู้กระทำความผิดที่เป็นเพศหญิงและเพศชายโดยเฉพาะในการพิพากษาตัดสินโดยชุมชน (community-sentenced) นอกจากนี้งานศึกษาชิ้นนี้ยังเน้นให้เห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงการประเมินปัจจัยเสี่ยงที่เป็นพลวัต (dynamic risk assessments) ต่างๆ ให้มีความทันสมัยเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการคาดการณ์แนวโน้มในการกระทำความผิดของทั้งเพศหญิงและเพศชายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับแบบประเมิน Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry (Serin et al., 2010) เป็นแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นในการประเมินผู้ที่กระทำความผิดในการกลับคืนสู่สังคม โดยแบบประเมินแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ Stable Risk Factors, Acute Risk Factors และ Protective Factors โดยแต่ละ ปัจจัยหรือ Factor ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

Stable Risk Factors ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 2) ทักษะคิดต่อการใช้อำนาจ
- 3) ความรุนแรงพลันแล่น

- 4) คุณค่าในตนเอง
- 5) ความผูกพันกับผู้อื่น

Acute Risk Factors ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ผลกระทบจากการใช้สารเสพติด
- 2) อารมณ์โกรธ
- 3) โอกาสในการตกเป็นเหยื่อ
- 4) ความซึมเศร้า/วิตกกังวล
- 5) การจ้างงาน
- 6) ปฏิสัมพันธ์
- 7) ที่พักอาศัย / การพักอาศัย

Protective Factors ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) การตอบสนองต่อการให้คำปรึกษา
- 2) อัตลักษณ์ทางสังคม
- 3) ความคาดหวัง
- 4) ผลกระทบทางสังคม
- 5) การสนับสนุนทางสังคม
- 6) การควบคุมทางสังคม

การใช้แบบประเมินนี้นอกจากเป็นการประเมินระดับของปัจจัยแต่ละปัจจัยแล้วยังเป็นการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอีกด้วยเพื่อนำมาประกอบในการประเมินการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิดเพื่อการควบคุมดูแลหลังปล่อย และนอกจากการศึกษาของ Scanlan (2015) แล้วยังมีการศึกษาของ Yesberg, และ Polaschek (2014) ซึ่งนำแบบประเมิน Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry มาทดสอบความน่าเชื่อถือและการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำในชุมชน ซึ่งพบว่าแบบประเมินนี้สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำได้ และผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้าน Acute Risk Factor สามารถจำแนกเป็น 2 ปัจจัยย่อยในการประเมินการกลับคืนสู่สังคม ได้แก่ Internal Acute Subscale ซึ่งประกอบด้วย ผลกระทบจากการใช้สารเสพติด, อารมณ์โกรธ, ความซึมเศร้า/วิตกกังวล และ External Acute Subscale ประกอบด้วย ปฏิสัมพันธ์, ที่พักอาศัย / การพักอาศัย การจ้างงาน อย่างไรก็ตาม ในการนำแบบประเมิน Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry มาใช้ในการประเมินผู้กระทำผิดในการกลับคืนสู่สังคมนั้น สามารถทำการศึกษาในลักษณะของการศึกษาระยะยาวได้ คือ การให้ผู้กระทำผิดทำแบบประเมินก่อนการปล่อยตัว และหลังจากปล่อยตัวแล้ว

เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เช่นกัน และในการประเมินในแต่ละกลุ่มนั้นควรมีการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อเป็นการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือและได้ผลการศึกษาที่ผ่านเครื่องมือที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

จากการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิดนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่การพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นการพัฒนาจากแนวคิดด้านการจำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและแนวคิดด้านการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน (Reentry) เนื่องจากการเตรียมความพร้อมก่อนนั้น เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการปรับตัวคืนสู่สังคมภายหลังจากการถูกควบคุมตัว ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก หากมีแบบประเมินที่เหมาะสม ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในของเด็กและเยาวชนและปัจจัยภายนอก รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและปัจจัยในการป้องกันพฤติกรรมต่อต้านสังคม ก็จะสามารถเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชน ในการประเมินเบื้องต้น และเป็นประโยชน์ในการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) ในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1	กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 18 คน เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการประเมินในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน และแนวทางการพัฒนาแบบประเมินที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานเดียวกัน
กลุ่มที่ 2	กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การประเมิน และการจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา กฎหมาย และสังคมศาสตร์ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 18 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นในประเด็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
กลุ่มที่ 3	กลุ่มผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง เช่น หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน นักสังคมสงเคราะห์

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จำนวน 81 คน กลุ่มนี้เป็นการให้ความคิดเห็นในการจัดทำร่างแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กและเยาวชน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มนี้ได้แก่ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เข้ามาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา มาตรา 132 วรรค 2 จำนวนรวมทั้งสิ้น 244 คน

3.2 เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มที่ 1 – 2 นั้นจะเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด การประเมิน และการจำแนกเด็กและเยาวชน ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านอาชีวศึกษา กฎหมาย และสังคมศาสตร์ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ดังนั้นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ จำนวน 36 คน

การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 3 นั้น เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจงเช่นกัน (Purposive Sampling) โดยเน้นกลุ่มผู้บริหารและปฏิบัติงานที่นำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยไปใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ และ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 81 คน

สำหรับกลุ่มที่ 4 ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งหมด 244 คน โดยสุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (ที่อยู่ในช่วงเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว) และกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เข้ามาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา มาตรา 132 วรรค 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากศูนย์ฝึกฯ และ

สถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวน 25 แห่ง จำนวน 249 ชุด แต่อย่างไรก็ตาม แบบประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 244 ชุด ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกรุณา	จำนวน 1 คน
2. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมุกิตตา	จำนวน 2 คน
3. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา	จำนวน 12 คน
4. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปรานี	จำนวน 4 คน
5. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร	จำนวน 3 คน
6. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา	จำนวน 3 คน
7. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง	จำนวน 10 คน
8. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 1 ระยอง	จำนวน 30 คน
9. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 ราชบุรี	จำนวน 6 คน
10. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 3 นครราชสีมา	จำนวน 3 คน
11. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 ขอนแก่น	จำนวน 12 คน
12. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 อุบลราชธานี	จำนวน 32 คน
13. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 นครสวรรค์	จำนวน 15 คน
14. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่	จำนวน 15 คน
15. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 8 สุราษฎร์ธานี	จำนวน 18 คน
16. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 ยะลา	จำนวน 15 คน
17. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 10 พังงา	จำนวน 12 คน
18. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 11 ลพบุรี	จำนวน 6 คน
19. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นครราชสีมา	จำนวน 10 คน
20. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อุบลราชธานี	จำนวน 6 คน
21. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สกลนคร	จำนวน 6 คน
22. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เชียงใหม่	จำนวน 3 คน
23. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นครสวรรค์	จำนวน 9 คน
24. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิษณุโลก	จำนวน 10 คน
25. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สุราษฎร์ธานี	จำนวน 6 คน

3.3 ขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษานี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลข 2021/095.0308 โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 3 สิงหาคม 2564

3.4 พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่าง) ในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกรุณา
2. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมุกดา
3. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา
4. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านปรานี
5. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร
6. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
7. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง
8. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 1 ระยอง
9. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 ราชบุรี
10. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 3 นครราชสีมา
11. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 ขอนแก่น
12. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 อุบลราชธานี
13. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 6 นครสวรรค์
14. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่
15. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 8 สุราษฎร์ธานี
16. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 ยะลา
17. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 10 พังงา
18. ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 11 ลพบุรี
19. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นครราชสีมา

20. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อุบลราชธานี
21. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สกลนคร
22. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เชียงใหม่
23. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นครสวรรค์
24. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิษณุโลก
25. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สุราษฎร์ธานี

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 และ 2
- 2) แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย เป็นแบบประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัว โดยแบบประเมินฯ นี้มี 2 ชุด ได้แก่ แบบประเมินสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ (สัมภาษณ์เด็กและเยาวชน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง) และแบบประเมินสำหรับเด็กและเยาวชน (ประเมินตนเอง) รายละเอียดของแบบประเมินฯ ส่วนนี้ นำเสนอในบทที่ 5

สำหรับแบบสัมภาษณ์ในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงการ (Semi-structured Interview) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

แนวคำถามสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

- 1) การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนมีกระบวนการในการปฏิบัติงานอย่างไร (ขั้นตอนแรกรับของศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ไปสู่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน)
- 2) โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนมีรูปแบบอย่างไร

- 3) แบบประเมินหรือฟอร์มต่างๆ ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนมีอะไรบ้าง และได้นำผลการประเมินต่างๆ ของเด็กและเยาวชนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนอย่างไรบ้าง
- 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไรบ้าง
- 5) การจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนควรให้ความสำคัญกับประเด็นใดบ้าง และควรเป็นไปในรูปแบบใด เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
- 6) ประเด็นหรือลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ควรมีประเด็นสำคัญใดบ้าง และลักษณะของข้อคำถามควรเป็นอย่างไร
- 7) แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ควรมีการเตรียมการจัดทำหรือควรมีกระบวนการในการจัดทำอย่างไร
- 8) แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

แนวคำถามสำหรับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

- 1) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีความสำคัญอย่างไร
- 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนอย่างไรบ้าง
- 3) ท่านคิดว่าการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชนควรให้ความสำคัญกับเรื่องใดบ้าง และควรมีการออกแบบในรูปแบบใด เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
- 4) ประเด็นหรือลักษณะของข้อคำถามในแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ควรมีประเด็นสำคัญใดบ้าง และลักษณะของข้อคำถามควรเป็นอย่างไร
- 5) การกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนพิจารณาในประเด็นใดบ้าง
- 6) แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ควรมีการเตรียมการจัดทำหรือควรมีกระบวนการในการจัดทำอย่างไร

- 7) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย

สำหรับแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนอยู่ระหว่างการดำเนินงานพัฒนาฯ และนำเสนอในวงงานถัดไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ มีแนวทางดังต่อไปนี้

- 1) การประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการด้านเด็กและเยาวชน นักจิตวิทยาชำนาญการ นักจิตวิทยาปฏิบัติการ นักสังคมสงเคราะห์ พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและสำนวนภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมากยิ่งขึ้น
- 2) การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้สถิติ Factor Analysis ในการวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย
- 3) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยประเมินค่าความสอดคล้องภายใน (internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficients) ของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Approach)

เริ่มต้นด้วยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล 3 ส่วนได้แก่

- 1) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการในส่วนนี้เป็นกระบวนการการรวบรวม และวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้แก่ การ

เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ส่วนนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นไปใช้ในการจำแนกเด็กและเยาวชน คือ กลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน จำนวน 18 คน

นอกจากนี้ได้ทำการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา สังคมสงเคราะห์ กฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ในประเด็น ความสำคัญของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย จำนวน 18 คน

3) การจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร นักสังคมสงเคราะห์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 81 คน

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวนรวม 244 ชุดนั้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งเป็นการพัฒนาหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลในกลุ่มที่ 1 – 3 เสร็จสิ้นแล้ว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการ Interview Questionnaire คือ การให้นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเป็นผู้สัมภาษณ์เด็กและเยาวชน และลงรหัสข้อมูลเพื่อทำการบันทึกข้อมูล ซึ่งผู้ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นต้องได้รับการอบรมความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็กและเยาวชนก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analyses) และ การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ในการสรุปประเด็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน และประเด็นข้อควรพิจารณาในการออกแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย

สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ในการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย และ การวิเคราะห์ค่าอัลฟาครอนบาช (Cronbach's alpha) ซึ่งเป็นการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น โดยค่า Cronbach's alpha มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 และค่าที่ยอมรับได้ของตัวสถิติคือ มากกว่า 0.7

บทที่ 4

แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนในบทนี้นั้น แบ่งการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาฯ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยฯ จากผู้ปฏิบัติงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน (กลุ่มที่ 1) แนวทางการพัฒนาฯ จากกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ เช่น ด้านอาชญาวิทยา สังคมสงเคราะห์ กฎหมาย (กลุ่มที่ 2) และส่วนสุดท้ายได้แก่ ผลการพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาฯ จากผู้ปฏิบัติงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

แนวทางหรือวิธีการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

ดังที่เป็นที่ทราบกันว่าการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมถึงช่วยอำนวยความสะดวกทางด้านการต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชน อันได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ การเตรียมความพร้อมทางด้านของครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อม การให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ รวมถึงการจัดหาอาชีพที่เหมาะสมและสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยที่ไม่คิดจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำและยินดีที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สามารถที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชน ทางคณะผู้วิจัยพบว่ามีข้อความคิดเห็นที่น่าสนใจหลายประการ และสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนซึ่งดำเนินการโดยศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนั้น พบว่า เป็นการใช้แนวทางหรือกระบวนการตามที่ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กำหนดไว้ ทางกรมพินิจฯ ได้มีแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้มีการจัดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ช่วงแรกที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัว กล่าวคือ ทางศูนย์ฝึกฯ หรือ กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องต้องมีแนวทางในการดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชนแต่ละราย นับจากวันที่เด็กและเยาวชนแต่ละรายเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรม จากนั้นก็จะมีการดำเนินงานตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูควบคู่ไปกับการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยสำหรับแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนั้นจะมีการกำหนดให้ครูที่ปรึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนควบคู่ไปกับนักสังคมสงเคราะห์ โดยเฉพาะในเรื่องของการกำกับติดตามทั้งแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และเมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาใกล้ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปล่อยตัวก็จะจัดให้มีการจัดทำแผนในการติดตามหลังปล่อยอีกครั้ง

สำหรับการดำเนินการของสถานพินิจฯ ในการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน ตามที่มีการกำหนดไว้ในมาตรา 132 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นั้น พบว่า ทางสถานพินิจฯ จะใช้กระบวนการในการคัดแยกรายชื่อของเด็กและเยาวชนที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัว จากนั้นจะมีการจัดการประชุมร่วมกับนักวิชาชีพอื่น ได้แก่ ครูที่ปรึกษา นวก. พ่อบ้าน พยาบาล นักจิตวิทยา เพื่อที่จะได้มาร่วมพิจารณาว่าเด็กและเยาวชนแต่ละรายนั้นควรมีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยอย่างไรจึงจะเหมาะสม โดยข้อพิจารณาต่างๆ ได้แก่ ปัญหาทางด้านสุขภาพ ปัญหาเรื่องครอบครัว ปัญหาเรื่องการประกอบอาชีพและ/หรือการศึกษา เป็นต้น โดยกระบวนการดังกล่าวทางสถานพินิจฯ ก็ได้มีการเชิญผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนมาร่วมทำกิจกรรม และเพื่อให้ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเป้าหมาย รวมถึงพูดคุยทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงข้อกังวลและข้อที่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญและติดตามเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนอกจากจะเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนแล้ว ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ทางสถานพินิจฯ ยังมีภารกิจในการติดตามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ อีกภารกิจหนึ่งด้วย

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

ในด้านของปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น จากการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้พบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 ปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน

การสร้างสัมพันธภาพกับเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย กล่าวคือ การสร้างสัมพันธภาพกับเด็กและเยาวชนเป็นแนวทางในการสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจกับเด็กและเยาวชน เป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน กระบวนการเตรียมความพร้อมในการสร้างสัมพันธภาพนี้จะส่งผลดีต่อกระบวนการในการติดตามหลังปล่อย กระบวนการในการจัดทำแผนการติดตามหลังปล่อย และการประเมินสภาพแวดล้อมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนอีกด้วย เช่น การประเมินเยี่ยมบ้าน ประเมินครอบครัวของเด็กและเยาวชน เพื่อประกอบการทำแผนการติดตามหลังปล่อย เป็นต้น อย่างไรก็ตามในบางพื้นที่หากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีก็อาจจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการในการวางแผนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และกระบวนการในการติดตามหลังปล่อยได้ หากเจ้าหน้าที่ไม่มีความคุ้นเคยกับเด็กและเยาวชนเท่าที่ควร ทำให้ข้อมูลที่ได้ในบางประเด็นอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ นอกจากนี้ปัญหาด้านสัมพันธภาพอาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น การไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนที่เพียงพอ หรือแม้กระทั่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการติดตามเด็กและเยาวชน จากการลงพื้นที่เป็นการใช้ระบบการประชุมทางไกล (VDO Conference) ในการพูดคุยกับเด็กและเยาวชน ซึ่งกรณีนี้มีเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น สำหรับพื้นที่ที่ไม่ได้มีการประชุมโดยระบบทางไกล โดยเฉพาะในบางศูนย์ฝึกฯ ที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากก็จะไม่สามารถที่จะทำการประชุมทางไกลเพื่อพูดคุยกับเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลได้เป็นเหตุให้การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างที่ดีควรจะเป็นมากนัก

2.2 ปัญหาในด้านการปรับเปลี่ยนแผนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

สภาพปัญหาในด้านการปรับเปลี่ยนแผนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนเกิดจาก การวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพ หรือกำหนดที่อยู่ให้แก่เด็กและเยาวชน ในการประกอบอาชีพต่างๆ รวมถึงเด็กและเยาวชนบางรายเลือกที่จะกลับไปประกอบอาชีพตามภูมิลำเนาของตนภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัว พบว่ามีปัญหาในการดำเนินการด้านการประกอบอาชีพ เนื่องจากสถานประกอบการบางแห่งได้ปิดตัวลง และบางสถานประกอบการมีการจำกัดพนักงาน (โดยเฉพาะช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019) เป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในด้านการส่งตัวไปทำงานในสถานประกอบการต่างๆ หรือส่งตัวเด็กและเยาวชนไปตามที่อยู่ที่ได้มีการกำหนดไว้ตามแผนได้ นอกจากนี้แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยต่างๆ ที่มีการกำหนดให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่ในช่วงแรกเข้าก็ยังอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงแรกเข้าสู่ศูนย์ฝึกฯ ตัวเด็กและเยาวชนเองอาจจะยังไม่

ทราบความต้องการ หรือเป้าหมายของตนเองอย่างชัดเจนว่าต้องการประกอบอาชีพใดภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว หรือ การปรับเปลี่ยนที่อยู่หรือสถานที่ทำงานของเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งทางศูนย์ฝึกฯ เองก็ได้มีการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการสอบถามจากครูที่ปรึกษาในทุกๆ รอบการประเมินเลื่อนชั้นของเด็กเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้การทำงานในส่วนนี้อาจจะมีความซ้ำซ้อน และอาจจะต้องเริ่มวางแผนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนอีกครั้ง ทั้งที่แผนเดิมอาจจะมีความสมบูรณ์อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามปัญหาด้านการปรับเปลี่ยนแผนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย รวมทั้งส่งผลเกี่ยวเนื่องกับการติดตามหลังปล่อยของเด็กและเยาวชนนั้น จากการสัมภาษณ์มีข้อเสนอในประเด็นการปรับเปลี่ยนคือ หากเด็กและเยาวชนมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินชีวิตหลังปล่อย ไม่ว่าจะเป็นการย้ายที่อยู่ตามผู้ปกครอง หรือการเปลี่ยนงาน หากมีความประสงค์ที่จะให้สถานพินิจในจังหวัดที่เด็กและเยาวชนจะไปอาศัยอยู่เป็นผู้มีหน้าที่ในการกำกับและติดตาม ควรมีการแจ้งเจ้าหน้าที่ที่จะกำกับติดตามและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมให้ทราบว่ามีการปรับเปลี่ยนแผน เพื่อความสะดวกในการประสานงานและการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกทางหนึ่งด้วย

2.3 ปัญหาทางด้านการส่งต่อข้อมูล

ปัญหาในประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับการประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกฯ หนึ่งในกรณีที่พักอาศัยหรือมีสถานที่ทำงานในเขตพื้นที่ของอีกศูนย์ฝึกฯ หนึ่ง ส่งผลให้การส่งต่อข้อมูลของเด็กและเยาวชนในระหว่างศูนย์ฝึกฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถทำให้ศูนย์ฝึกฯ ทั้งสองมีข้อมูลและมีความเข้าใจสภาพของเด็กและเยาวชน รวมถึงข้อจำกัดของเด็กและเยาวชนที่ต้องตรงกัน ดังนั้น การบันทึกชุดข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวจึงควรบันทึกและส่งต่อภายใต้รูปแบบเดียวกัน และมีความเข้าใจร่วมกันในด้านการส่งเอกสารและข้อมูลต่างๆ อย่างไรก็ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า ในแต่ละศูนย์ฝึกฯ จะมีลักษณะและรูปแบบของข้อมูลเช่นเดียวกัน ได้แก่ รายชื่อหรือ ข้อมูลสำคัญของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในแต่ละศูนย์ฝึกฯ และถึงแม้จะมีแบบฟอร์มในการบันทึกข้อมูลต่างๆ ในต่างเหมือนกัน แต่วิธีการหรือแนวทางในการเขียนบันทึกข้อมูลกลับมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละศูนย์ฝึกฯ ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อมูลดังกล่าวของศูนย์ฝึกฯ หนึ่งไปใช้งานต่อในอีกศูนย์ฝึกฯ หนึ่ง ในประเด็นนี้ควรมีการจัดทำรูปแบบและแนวทางในการบันทึกข้อมูลของหน่วยงานให้เป็นมาตรฐานและรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้ สำหรับกรณีที่ต้องมีการส่งต่อข้อมูลเด็กและเยาวชนที่มีการปรับแผนการติดตามหลังปล่อยฉุกเฉิน โดยมีความจำเป็นที่จะต้องส่งตัวเด็กและเยาวชนไปในเขตพื้นที่ของศูนย์ฝึกฯ อื่นภายหลังจากปล่อย กรณีดังกล่าวในการส่งต่อข้อมูลควรที่จะมีการแนบประวัติ หรือข้อมูลอื่นที่จำเป็นของเด็กและเยาวชน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกฯ ที่รับหน้าที่ในการติดตามเด็กและเยาวชนหลังปล่อยสามารถเข้าใจเด็กและเยาวชนได้มากขึ้น แต่ปัญหาในทางปฏิบัติที่พบคือ ใน

บางศูนย์ฝึกฯ จะใช้วิธีในการรวบรวมเอกสารและข้อมูลต่างๆ ของเด็กและเยาวชนหลายรายและนำแจ้งเพียงครั้งเดียวในลักษณะที่เป็นการรวบยอด ซึ่งในหลายกรณีการนำส่งข้อมูลในลักษณะดังกล่าวไม่เหมาะสม รวมถึงไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนที่อยู่ หรือที่ทำงานอย่างกะทันหัน ส่งผลให้การรวบรวมและนำส่งข้อมูลในลักษณะดังกล่าวไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และอาจนำมาสู่ปัญหาความคลาดเคลื่อนของข้อมูลโดยเฉพาะในเรื่องของสถิติคดีได้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาในเรื่องของขั้นตอนทางเอกสารที่ค่อนข้างมากและยุ่งยาก จึงควรมีการลดขั้นตอนดังกล่าวลงเพื่อให้การทำงานคล่องตัวและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนมากขึ้น

2.4 ปัญหาความน่าเชื่อถือของแบบประเมินที่นำมาใช้

แม้ว่าจากการสัมภาษณ์ทางคณะผู้วิจัยจะได้ทราบว่าแบบประเมินในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญและสามารถนำมาใช้ในการคัดกรอง ตลอดจนกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมทั้งช่วงก่อนปล่อย รวมถึงการติดตามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้วเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนรายนั้นหันกลับไปกระทำความผิดอีก อย่างไรก็ตามในการนำแบบประเมินฯ เดิมมาใช้กลับพบว่ายังคงมีปัญหายู้งายในบางประการ เช่น ในเรื่องของการกำหนดค่าคะแนน หรือ ข้อคำถามบางข้อที่ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยหรือแนวทางในการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนได้เท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่าในช่วงที่เด็กและเยาวชนแรกรับเข้ามาในศูนย์ฝึกฯ มีการกำหนดให้เด็กและเยาวชนทำแบบประเมินฯ ชุดหนึ่ง แต่ในช่วงก่อนเด็กและเยาวชนจะได้รับการปล่อยตัวกลับเป็นการนำเอาแบบประเมินฯ อีกชุดหนึ่งมาใช้ในการประเมินเด็กและเยาวชน ซึ่งแนวทางดังกล่าวอาจจะไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างที่เราจะเป็นมากนัก นอกจากนี้ปัญหาย่อยอีกประการหนึ่งของแบบประเมินในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชน คือ การที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบประเมินฯ ยังไม่เคยได้รับการอบรมในการใช้แบบประเมินฯ แต่อย่างใด ดังนั้น จึงควรมีการอบรมการใช้แบบประเมินฯ โดยเฉพาะการอธิบายในแต่ละหัวข้อ รวมถึงในแต่ละข้อคำถาม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้นำไปใช้ได้ทราบว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมีความหมายว่าอย่างไร ต้องใช้วิธีการประเมินแบบใด ซึ่งหากผู้ที่นำแบบประเมินฯ ไปใช้ไม่ได้มีความเข้าใจในตัวแบบประเมินฯ อย่างถ่องแท้ก็อาจจะเกิดปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการให้ค่าคะแนนขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินเป็นสำคัญก็อาจจะส่งผลให้การประเมินไม่เป็นไปตามมาตรฐานได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ในหลายๆ กรณีพบว่าผลที่ได้รับจากแบบประเมินฯ ไม่สามารถสะท้อนถึงข้อเท็จจริงหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น เด็กและเยาวชนบางรายได้รับผลการประเมินว่าเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่าเด็กและเยาวชนรายนั้นไม่ยอมมารายงานตัวหรือขาดการติดต่อ ซึ่งสาเหตุของ

กรณีดังกล่าว อาจเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ บางรายจะพยายามปฏิบัติตัวตามแผนบำบัด แก่ไข พ้นฟู รวมถึงข้อกำหนดทุกอย่างเพื่อที่ตนจะได้รับการปล่อยตัวในระยะเวลาไม่นานนัก โดยที่แท้จริงแล้ว เด็กและเยาวชนรายนั้นๆ อาจจะได้ไม่เข้าใจ หรือตระหนักถึงสาระสำคัญของแผนบำบัด แก่ไข พ้นฟูแต่อย่างใด รวมถึงเด็กหรือเยาวชนบางรายที่แจ้งว่ามีสถานที่ทำงาน โดยสถานประกอบการดังกล่าวอาจจะเป็นของญาติ หรือคนที่เด็กหรือเยาวชนรู้จักคุ้นเคย แต่เมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการปล่อยตัวแล้วก็อาจที่จะไม่ได้ไปทำงานในสถานประกอบการดังกล่าวแต่อย่างใดทั้งนี้เนื่องจากความรู้จักคุ้นเคย เป็นต้น รวมถึงเด็กและเยาวชนบางราย เลือกที่จะขอปฏิเสธการถูกติดตามตัวภายหลังจากการที่ได้รับการปล่อยตัวโดยอ้างว่าตนเองอายุพ้นวัยที่จะถูกติดตาม หรือถูกคุมความประพฤติแล้ว ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการอธิบายให้เด็กและเยาวชนได้เห็นถึงประโยชน์ และความจำเป็นที่ต้องติดตามดูแลภายหลังจากการที่ได้รับการปล่อยตัวอยู่ แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กและเยาวชนบางรายอาจจะยินดีและเต็มใจที่จะเข้ารับการบำบัด แก่ไข พ้นฟู ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกฯ และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามแผนในการให้ความช่วยเหลือหลังปล่อย แต่เมื่อได้รับการปล่อยตัวและกลับมาใช้ชีวิตในสภาพสังคมเดิม พบเพื่อนกลุ่มเดิม สภาพครอบครัวแบบเดิม ก็มีความเป็นไปได้ว่าเด็กและเยาวชนรายนั้นจะไปกระทำ ความผิดซ้ำ แม้ว่าเด็กและเยาวชนรายนั้นจะได้รับผลการประเมินในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ว่า เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำก็ตาม

ปัญหาในเรื่องของแบบประเมินฯ อีกประการหนึ่ง คือ ข้อคำถามบางข้อก็อาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในศูนย์ฝึกฯ เช่น ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วเด็กที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ จะต้องได้รับการฝึกอบรมตามแผนที่ถูกกำหนดไว้ เป็นต้น โดยการประเมินก่อนปล่อย นำแบบ IRC มาปรับใช้ ซึ่งหากผู้ที่นำแบบประเมินฯ ไปใช้ไม่ใช่นักสังคมสงเคราะห์ หรือ อยู่ในการดูแลของทาง IRC เองก็อาจจะยากต่อการทำความเข้าใจรวมถึงเป็นการยากที่จะค้นหาเป้าหมาย หรือแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้แบบประเมินฯ ได้ ตัวอย่างเช่น ในบางข้อคำถามที่เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการคบเพื่อนที่ดี ซึ่งการสอบถามเป้าหมายของการคบเพื่อนที่ดีจากเด็กอาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากการคบเพื่อนที่ดีอาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตั้งเป้าหมายในชีวิตแต่อย่างใด นอกจากนี้ในการสอบถามเป้าหมายของเด็กและเยาวชน ควรที่จะมีการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนด้วย เพื่อเป็นการช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถคาดเดาเป้าหมายเบื้องต้นของเด็กและเยาวชนได้ ซึ่งหากไม่ทราบปัญหาของเด็กและเยาวชนคืออะไรก็อาจจะไม่สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ไข และพัฒนาให้แก่เด็กและเยาวชนได้อย่างตรงประเด็น

2.5 ปัญหาในเรื่องการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในกระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนหลังปล่อย กล่าวคือ ในกรณีเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง มีกระบวนการตรวจเยี่ยมที่พิกอาศัย เพื่อพิจารณาสภาพครอบครัว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชน กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งโดยสถานการณ์การแพร่ระบาดทำให้เจ้าหน้าที่ไม่อาจที่จะเดินทางไปตรวจเยี่ยมได้ ดังนั้นการประเมินในประเด็นดังกล่าวของเด็กและเยาวชน จึงเป็นการพิจารณาจากเอกสารต่างๆ แต่เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะโครงการที่เป็นการจัดทำความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยกับหน่วยงานหรือเครือข่ายต่างๆ เช่น โครงการของหลวงพ่อลงกต วัดพระบาทน้ำพุ ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นการคัดเด็กและเยาวชนที่มีความประพฤติดีในระหว่างถูกควบคุมตัว และส่งตัวไปฝึกงานกับเครือข่าย โดยเมื่อเด็กและเยาวชนที่ถูกส่งตัวไปฝึกงานแล้ว เมื่อกลับมาที่ศูนย์ฝึกฯ ก็จะมีการนำความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้กับเด็กและเยาวชนคนอื่นในศูนย์ฝึกฯ แต่เมื่อมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส ก็ส่งผลให้โครงการดังกล่าวต้องยุติลง เนื่องจากทางศูนย์ฝึกฯ ไม่อาจที่จะส่งตัวเด็กและเยาวชนออกไปฝึกงานได้ เป็นต้น

3. แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

จุดประสงค์สำคัญในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย คือ การออกแบบประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการวัดผลและแปรผลการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะได้จัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยรวมถึงการติดตามภายหลังการปล่อยได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐาน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โดยหลักการแล้วในการประเมินพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์จะต้องสามารถกำหนดค่าคะแนนจากการประเมินได้ แต่อย่างไรก็ตามข้อคำถามบางข้อของแบบประเมินฯ ในปัจจุบันก็ยังค่อนข้างที่จะมีลักษณะเป็นนามธรรมทำให้ค่อนข้างยากต่อการกำหนดค่าคะแนน ตัวอย่างเช่น ในบางข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับการยอมรับ (ตัวอย่างเช่น ตามข้อคำถามที่ 4.7) ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการตีความว่าค่ายอมรับนั้นอยู่ในระดับใด หรือ การยอมรับมีความหมายอย่างไรที่จะสามารถนำมาใช้ในการแปรผลได้ เป็นต้น ดังนั้น ในแบบประเมินฯ ควรมีการกำหนดความหมาย หรือ อาจจะมีการจัดทำคู่มือในการใช้แบบประเมินฯ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ลดความสับสน และลดปัญหาในเรื่องของการใช้ดุลพินิจที่อาจจะแตกต่างกันไปได้ในเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแต่ละราย และเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการนำแบบประเมินฯ ไปใช้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อการติดตามหลังปล่อย คือ เพื่อที่จะกำหนดทราบได้ว่าเด็กและเยาวชนแต่ละรายควรที่จะได้รับการติดตามถี่มากน้อยเพียงใด ซึ่งการติดตามดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งในเด็กและเยาวชนบางรายอาจจะอยู่ภายใต้แผนการติดตามหลังปล่อยโดยใช้ระยะเวลานาน แต่เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกไปแล้วอาจจะมีเปลี่ยนแปลงบางประการที่ส่งผลให้การติดตามภายหลังปล่อยไม่จำเป็นที่จะต้องใช้เวลาตามแผนที่แผนเดิมได้เคยกำหนดไว้ นอกจากนี้ตามแนวทางการประเมินที่ทางกรมพินิจฯ กำหนดให้ต้องทำการประเมินครบทั้ง 5 ด้าน แต่หากว่าเด็กและเยาวชนบางรายมีปัญหาแค่เพียงด้านเดียว ก็อาจจะดำเนินการไปเพียงด้านเดียวโดยที่ไม่จำเป็นต้องเตรียมในทุกด้าน ดังนั้นการดำเนินการออกแบบแบบประเมินการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนจึงควรที่จะต้องคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย

3. ในการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น เป็นการประเมินเพื่อให้สามารถคาดเดาล่วงหน้าได้ว่าเด็กและเยาวชนอาจมีความเสี่ยงในเรื่องใดในอนาคตเพื่อที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้จัดเตรียมการในการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวไว้ก่อนในเบื้องต้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วทางศูนย์ฝึกฯ จะเป็นหน่วยงานที่ทราบถึงความเสี่ยงดังกล่าวได้เร็วกว่าหน่วยงานอื่นเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน ซึ่งหากเด็กและเยาวชนบางรายที่มีความเสี่ยงสูงขณะที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ เช่น มีปัญหาชกต่อยในศูนย์ฝึกฯ หรือ มีปัญหาด้านความประพฤติอื่นๆ ในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในส่วนงานอื่นที่รับช่วงต่อในการประเมินเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัว เช่น นักสังคมสงเคราะห์ อาจจะไม่ทราบถึงปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงควรมีแนวทางในการเชื่อมโยงข้อมูลของเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวในศูนย์ฝึกฯ กับหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่รับช่วงต่อการประเมินด้วย

4. ในการประเมินฯ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินทางด้านครอบครัว ด้านการศึกษา และด้านการคบเพื่อน รวมถึงปัจจัยด้านบวก (positive factors) ต่างๆ เพื่อที่จะช่วยให้ทราบว่าเด็กและเยาวชนมีความพร้อมในการที่จะใช้ชีวิตภายหลังจากการที่ได้รับการปล่อยตัวมากหรือน้อยเพียงใด หรือ มีปัจจัยความเข้มแข็งด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้นำเอาปัจจัยดังกล่าวมาเป็นปัจจัยเสริมในการสร้างความเข้มแข็ง โดยเฉพาะความเข้มแข็งทางด้านจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชนภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัวแล้ว

4. ปัญหาในเรื่องการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk and Need) มาใช้ในการประเมินเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

สำหรับแนวความคิดในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ในการประเมินเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า แนวทางดังกล่าวอาจมีความไม่เหมาะสมมากนัก เนื่องจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นอาจไม่สามารถประเมินเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น เด็กและเยาวชนบางรายมีความเสี่ยงสูงมากแต่จากการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นกลับพบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำ หรือความเสี่ยงปานกลาง ดังนั้น ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนจึงควรที่จะนำข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลที่ได้จากการตรวจเยี่ยมพื้นที่บ้านโดยครูที่ปรึกษา หรือ นักสังคมสงเคราะห์ มาใช้ในการประเมินจะมีความเหมาะสมและใกล้เคียงกับสภาพปัญหาตามความเป็นจริงของเด็กและเยาวชนมากกว่า

ปัญหาในการนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนประการต่อมา คือ ข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจะเป็นการรับทราบข้อมูลของพนักงานคุมประพฤติตั้งแต่ในช่วงแรกที่ได้พบกับเด็กและเยาวชน ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการตอบคำถามต่างๆ ในช่วงดังกล่าวเด็กและเยาวชนอาจจะตอบเพียงเพื่อให้ตนเองดูดี หรือเพื่อให้ดูเหมือนเด็กและเยาวชนไม่มีปัญหาอะไร เพื่อให้ตัวผู้ตอบได้รับประโยชน์ที่สุดจากการตอบคำถามตามแบบประเมินฯ นอกจากนี้กระบวนการในการจัดทำข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าวจะต้องเร่งจัดทำเพื่อให้ทันต่อระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมาจึงอาจมีความคลาดเคลื่อน อีกทั้งภายหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมแล้ว ความเสี่ยงบางอย่างของเด็กและเยาวชนอาจจะได้รับการแก้ไข หรือ ลดลงไป ดังนั้นข้อมูลในเรื่องความเสี่ยงและความจำเป็นที่ทางเจ้าหน้าที่ได้รับมาตั้งแต่วางแรกจึงอาจจะไม่เหมาะสม หรือ สอดคล้องกับสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในช่วงเวลาก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวได้

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า การนำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน อาจเกิดปัญหาในเรื่องของการ “ดึงคะแนน” เช่น จากการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นพบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงสูงในเรื่องของสิ่งเสพติด แต่ความเสี่ยงทางพฤติกรรมด้านอื่นอยู่ในระดับปกติ กรณีดังกล่าวก็จะส่งผลให้ค่าคะแนนของความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนรายนี้จัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงปานกลาง หรือ ความเสี่ยงต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากระบบการคิดคะแนนของการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นจะอยู่ในลักษณะของค่าเฉลี่ย นอกจากนี้เด็กและเยาวชนบางรายจะมีการวางแผนว่าควรตอบคำถามเจ้าหน้าที่ในส่วนงานใดด้วยคำตอบแบบใดจึงจะเป็น

ประโยชน์แก่ตนเอง เช่น ในการตอบคำถามเกี่ยวกับยาเสพติด หากเป็นการตอบคำถามดังกล่าวกับพนักงานคุมประพฤติเด็กและเยาวชนก็อาจจะตอบว่าไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากทราบว่าพนักงาน คุมประพฤติสามารถให้คุณหรือให้โทษกับเด็กและเยาวชนได้ แต่หากเป็นการตอบคำถามดังกล่าวกับนักสังคมสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนบางรายก็อาจจะมีความกล้าที่จะยอมรับว่าตนเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน เป็นต้น ส่งผลให้คำตอบของเด็กและเยาวชนมีความไม่แน่นอน หรือมีความคลาดเคลื่อนสูง

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นดังกล่าวมีผู้ให้ข้อมูลบางรายที่มีความเห็นด้วยต่อการนำแนวทางในการออกแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นมาใช้เป็นฐานในการออกแบบแบบประเมินเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเห็นว่าแนวคิดหรือทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังแบบประเมินทั้งสองประเภทยังมีความไม่แตกต่างกันมากนัก รวมถึงสามารถประเมินความเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนโดยใช้เครื่องมือการประเมินเพียงเครื่องมือเดียวในการประเมินเด็กและเยาวชนตั้งแต่ช่วงเวลาแรกรับเข้าและช่วงเวลาก่อนปล่อย ซึ่งจะส่งผลให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน

5. ข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ถึงประเด็นในเรื่องแนวทางหรือวิธีการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนมีข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อคำถามในแบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไม่ควรมีจำนวนมากจนเกินไป ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าหรือเบื่อจากการตอบคำถามของเด็กและเยาวชน และเพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการใช้แบบประเมินฯ และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการใช้ดุลยพินิจมากเกินไป รวมถึงควรมีแนวทางในการกำหนดค่าคะแนนในข้อคำถามต่างๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเป็นมาตรฐานอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. ในการจัดทำแบบประเมินฯ ควรคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถส่งผลให้ค่าคะแนนที่เคยได้รับการประเมินมาแล้วในช่วงเวลาหนึ่งอาจจะไม่สอดคล้องหรือไม่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้อ้างอิงในช่วงเวลาอื่นได้ ดังนั้น ในการจัดทำแบบ

ประเมินจึงควรที่จะมีแนวทางในการช่วยลด หรือทดแทนปัญหาหรือค่าความผิดพลาด (error) ที่อาจเกิดขึ้น ดังกล่าว อันจะช่วยส่งผลให้การประสานงานในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความราบรื่นอีกด้วย

4. ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน ควรมีความเป็นวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ การประเมินในแต่ละข้อคำถามควรจะต้องมีระดับของเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการประเมินที่สามารถ พิสูจน์ อธิบาย และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และสามารถช่วยลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่

5. ข้อคำถามในการประเมินฯ ควรจัดให้มีการประเมินข้อดี ข้อเด่น ความเข้มแข็ง รวมถึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนด้วย เนื่องจากแนวการประเมินดังกล่าวจะช่วยทำให้ทราบถึงปัจจัยทางด้านบวกที่จะเป็นอีก เครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการช่วยสร้างความเข้มแข็ง โดยเฉพาะความเข้มแข็งทางด้านจิตใจให้แก่เด็กและ เยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว

4.2 แนวทางการพัฒนาจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือการประเมิน ความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน

1. ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กและเยาวชน บางคนอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเป็นระยะเวลายาวนาน หากไม่มีกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ทั้งในมิติด้านการพัฒนาสภาพร่างกาย จิตใจ รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของตนเองแล้ว เมื่อเด็กและเยาวชนออกจากศูนย์ฝึกและอบรมไป อาจเกิดปัญหาในเรื่องการปรับตัวเข้ากับคนในสังคม ซึ่งแม้ว่าเด็กและเยาวชนจะมีโอกาสได้รับการฝึกอบรม รวมถึงการเพิ่มทักษะต่างๆ จากในศูนย์ฝึกฯ แล้วก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องมีการคำนึงถึงเสมออีกคือ กระบวนการต่างๆ ในการให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ที่เกิดขึ้นในศูนย์ฝึกฯ หรือ สถานพินิจฯ ล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการที่ถูกจัดให้มีขึ้น จึงอาจมีความแตกต่างจากสังคมภายนอกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก และเยาวชนให้สามารถปรับตัวและพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวจึงเป็น สิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนบางคนยังขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และยังไม่ตระหนักในคุณค่าตนเอง มากเพียงพอที่จะยืนหยัดในสังคมได้ รวมถึงบางกรณีคนในสังคมอาจจะมีการตีตราเด็กและเยาวชนว่าเคยเป็น ผู้กระทำความผิดมาก่อน ซึ่งหากเด็กและเยาวชนไม่มีสภาวะจิตใจที่เข้มแข็งเพียงพอหรือตระหนักในคุณค่าชีวิต

ของตนเองแล้ว อาจส่งผลกระทบทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเครียดสะสม มีความกดดันสูง จนเป็นเหตุทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่อต้านทางสังคม ประชดชีวิตตนเอง และกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

โดยที่วัตถุประสงค์หลักของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนก็คือเพื่อต้องการให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับตัวเป็นคนดี และสามารถป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่เพียงแต่เป็นการเตรียมความพร้อมทางร่างกายอันได้แก่ทางด้านสมรรถภาพต่างๆ แต่เพียงเท่านั้น หากยังหมายรวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนเจตคติ การให้การศึกษา การฝึกอาชีพ ตลอดจนครอบครัวของเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรที่จะต้องรวมอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกอาชีพที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน ที่ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันโดยเฉพาะงานทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ เนื่องจากการฝึกวิชาชีพถือได้ว่าเป็นการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความมั่นใจในตนเอง ทั้งยังเป็นกระบวนการที่สามารถช่วยให้สังคมภายนอก โดยเฉพาะเจ้าของสถานประกอบการต่างๆ มีความเชื่อมั่น หรือมีความมั่นใจในตัวเด็กและเยาวชนที่ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพว่ามีความสามารถในการประกอบอาชีพที่สุจริต และไม่คิดที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งหากกระบวนการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนถูกละเลย ก็อาจจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับไปสู่สภาพสังคมหรือสิ่งแวดล้อมเดิมประกอบกับการถูกตีตรา (labelling) จากสังคม ก็จะเป็นการยากต่อการกลับตัวเป็นคนดีและหันมากระทำความผิดซ้ำได้อีกในที่สุด ดังนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กและเยาวชนในการได้รับโอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่แล้ว ก็ยังเป็นประโยชน์ในเรื่องของการสร้างความปลอดภัยให้กับสังคมเพิ่มขึ้นได้อีกประการหนึ่งด้วย

นอกจากการจะต้องเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนแล้ว การเตรียมความพร้อมให้แก่สังคมเพื่อที่จะพร้อมรับและให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่ากัน เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดบางรายอาจจะมาจากสังคม หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาที่มีปัจจัยเอื้อต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งหากเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวภายหลังจากระยะเวลาในการถูกควบคุมตัวแล้วแต่ต้องกลับไปใช้ชีวิตในสภาพสังคมเช่นเดิมอีก ท้ายที่สุดแล้วเด็กและเยาวชนรายนั้นก็อาจจะกระทำความผิดซ้ำได้อีก ซึ่งการที่จะเตรียมความพร้อมให้กับสังคมดังกล่าวไม่อาจอาศัยเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมจึงจะส่งผลให้การเตรียมความพร้อมให้กับสังคมเกิดประสิทธิผลและตรงตามวัตถุประสงค์ในการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคมได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนจะเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ยังคงมีปัญหาสำคัญอยู่บ้างบางประการ เช่น การขาดแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนในกระบวนการในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนได้รับการปล่อยตัว กระบวนการนี้ควรเป็นกระบวนการที่นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน มีทิศทางในการดำเนินงานที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่มักจะเป็นไปตามความต้องการของผู้ที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย จึงทำให้แนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นไปอย่างกระจัดกระจาย และไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวควรที่จะเริ่มต้นจากความต้องการของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยไม่ควรกำหนดจากความชำนาญ ความถนัด หรือ จากความคิดของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายแต่เพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญและจะส่งผลให้การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนประสบความสำเร็จได้นั้น คือจะต้องสามารถทำให้เด็กและเยาวชนมีความกล้าที่จะเปิดใจ (open mind) เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวของเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง

จากการสัมภาษณ์ นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ รวมถึงการฝึกทักษะวิชาชีพต่างๆ ถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากในการยกระดับจิตใจของเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง และสร้างความตระหนักในคุณค่าชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน โดยการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเปรียบเสมือนการสร้างต้นทุนชีวิตให้เด็กและเยาวชน ให้เด็กและเยาวชนสามารถนำต้นทุนชีวิตดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เมื่อออกจากศูนย์ฝึกและอบรมต่อไปได้ ทั้งในเรื่องทักษะความรู้วิชาชีพต่างๆ ที่สามารถนำไปทำงานสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว หรือสามารถไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้เด็กและเยาวชนมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทน รู้จักการปฏิเสธกลุ่มเพื่อนที่จะชักจูงไปทำในสิ่งที่ไม่ดีได้ ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กและเยาวชนไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกได้

2. รูปแบบของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของกรมพินิจฯ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวไม่ได้เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กและเยาวชนทางด้านร่างกายแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านสภาพจิตใจ ครอบครัว สังคม และชุมชนที่เด็กและเยาวชนกลับไปใช้ชีวิตอยู่ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว หากกระบวนการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถช่วยลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การที่จะออกแบบข้อคำถาม และการจัดทำแบบประเมินฯ ที่จะสามารถนำมาใช้ในการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการปล่อยตัวเด็กและ

เยาวชนโดยเฉพาะการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำอีกได้นั้น จึงมีข้อควรพิจารณาที่สำคัญดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบและการออกแบบแบบประเมิน

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่ารูปแบบการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรจัดทำในรูปแบบผสมผสาน ดังนี้ 1) แบบประเมินในเชิงปริมาณ ที่มีตัวเลือกให้ผู้ประเมินตอบ หรือมีการวัดระดับความคิดเห็น เช่นในรูปแบบสอบถาม Likert Scale และ 2) แบบประเมินในเชิงคุณภาพควรมีคำถามปลายเปิดให้ผู้ถูกประเมินแสดงความคิดเห็น หรือถ่ายทอดความคิดออกมา รวมทั้งในบางกรณีอาจจะออกแบบการประเมินเป็นในรูปแบบการสร้างสถานการณ์จำลอง หรือเหตุการณ์สมมติ เพื่อสอบถามความคิดเห็นผู้ถูกประเมินว่าหากอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น จะมีวิธีการจัดการหรือแก้ไขปัญหาเช่นใด ตลอดจนอาจจะใช้วิธีการอื่นๆที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น ใช้วิธีการถ่ายทอดความคิด โดยการให้วาดรูป ระบายสี เพื่อสะท้อนมุมมองความคิด และสภาพจิตใจ อารมณ์ของเด็กและเยาวชน ณ ขณะนั้น เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ถูกประเมิน เช่น เด็กและเยาวชน ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ในการทำแบบประเมินควรมีนักสังคมสงเคราะห์หรือครูที่ปรึกษาช่วยอ่านประเด็นข้อคำถาม พร้อมทั้งอธิบายข้อคำถามในแบบประเมินร่วมด้วย

นอกจากนี้ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าแบบประเมินที่จะนำมาใช้ในการประเมินเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัวจากการถูกควบคุมนั้นควรจะต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ควรเป็นแบบสอบถามที่ใช้การทำเครื่องหมายลงในแบบแต่เพียงอย่างเดียว โดยในส่วนที่เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลก็ควรที่จะมีรายละเอียดหรือข้อคำถามที่มากหรือสอบถามลึกจนเกินไป โดยอาจออกแบบโดยนำวิธีการถามและได้รับคำตอบในรูปแบบอื่นๆที่สามารถสื่อแสดงถึงความคาดหวัง ความคิด หรือความรู้สึกที่ถูกเก็บซ่อนอยู่ภายในตัวของเด็กและเยาวชนออกมาได้อย่างชัดเจนและตรงกับความรู้สึกภายในได้มากที่สุด เช่น ให้เด็กใช้การวาดภาพเพื่ออธิบายความรู้สึกแทนการตอบคำถามหรือทำเครื่องหมายในแบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนี้ในแบบประเมินฯ ยังควรมีการประเมินถึงความพร้อมของเด็กทางด้านสภาพจิตใจ และความรู้สึกของเด็กก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอารมณ์และความรู้สึกทางด้านบวกที่สามารถลดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนได้ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง หรือ การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการออกแบบแบบประเมินควรแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนแรก คือ การประเมินความเสี่ยงของตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยทั่วไป รวมถึงโอกาสหรือสภาพแวดล้อมที่อาจจะเอื้อต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น และ ในส่วนที่สอง คือ การประเมินความพร้อมของตัวเด็กและเยาวชนในเรื่องของความคิด ทักษะคิดในการ

อยู่ร่วมกันกับคนในสังคม รวมถึงความพร้อมในการรับมือกับปัญหา การปรับตัว การจัดการกับอารมณ์ โดยวิธีการในการประเมินอาจใช้การสร้างสถานการณ์สมมติ และไม่ควรให้เด็กและเยาวชนรู้ตัวว่ากำลังได้รับการประเมินอยู่ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทราบผลการประเมินที่ถูกต้อง รวมถึงแบบประเมินควรจะต้องสามารถช่วยให้ทราบได้ว่าเด็กและเยาวชนมีความตั้งใจหรือมีความคาดหวังในการดำเนินชีวิตอย่างไรภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ แล้ว อันเป็นการช่วยทำให้ทราบถึงความต้องการ หรือความคาดหวังในชีวิตของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนหรือกำหนดอนาคตให้แก่เด็กและเยาวชนต่อไป

2.2 กลุ่มการประเมิน

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดมาก่อนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากกรณีดังกล่าวค่อนข้างที่จะละเอียดอ่อนจึงจำเป็นต้องอาศัยมุมมองจากหลากหลายศาสตร์และความร่วมมือจากหลายภาคส่วนของสังคมมาช่วยในการให้การดูแล บำบัด แก้ไข และฟื้นฟู รวมถึงการประเมินผลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตในฐานะพลเมืองดีคนหนึ่งของสังคมได้ต่อไป ซึ่งกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่ควรนำมาใช้ในการร่วมประเมินผลความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว ได้แก่

1) ควรมีสหวิชาชีพอันได้แก่ นักจิตวิทยา นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินเด็กและเยาวชน โดยพิจารณาจากประวัติของเด็กและเยาวชน ภูมิหลังของครอบครัว ความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะต่างๆ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระหว่างที่อยู่ในศูนย์ฝึก

2) ควรมีแบบประเมินให้เด็กและเยาวชนได้ประเมินตนเองในเบื้องต้น แต่ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ควรมีการพิจารณาจากกลุ่มสหวิชาชีพอีกหนึ่งชั้น เพื่อสอบถามผลลัพธ์การประเมินไม่ให้เป็นการทำแบบประเมินในลักษณะเข้าข้างตนเอง หรือได้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง นอกจากนี้ อาจจะใช้วิธีอื่นๆ ในการประเมินร่วมด้วย เช่น การให้เด็กและเยาวชนประเมินผลในระหว่างกันเอง เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ได้มาจากมุมมองของกลุ่มของเด็กและเยาวชนด้วยกันซึ่งอาจจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจนและรอบด้านมากขึ้น

3) สหวิชาชีพควรมีการประเมินครอบครัวของเด็กและเยาวชนร่วมด้วย เพื่อพิจารณาความพร้อมของครอบครัวของเด็กและเยาวชนในการอบรมและดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังจากออกจากศูนย์ฝึกฯ นอกจากนี้ยังควรมีการเชิญครอบครัวของเด็กและเยาวชนให้เข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มกับเด็ก โดยไม่ใช่เพียงแค่อนุญาต

ให้เข้าเยี่ยมแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้เป็นที่ทราบกันว่าครอบครัวยังเป็นหน่วยทางสังคมแรกที่จะต้องรับตัวเด็กและเยาวชนกลับไปภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว ดังนั้น กระบวนการดังกล่าวจึงอาจนำมาใช้เพื่อเป็นการวัดผลในเบื้องต้นว่าครอบครัวมีความพร้อมที่จะรับเด็กและเยาวชนกลับไปหรือไม่ รวมถึงยังสามารถให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำแก่พ่อแม่ผู้ปกครองในกรณีที่พบปัญหาในเรื่องความพร้อมดังกล่าวได้อย่างทัน่วงที่อีกด้วย

2.3 ลักษณะข้อคำถาม

ลักษณะของข้อคำถามที่จะนำมาใช้ในแบบประเมินฯ ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากลักษณะข้อคำถามที่ดี ก็สามารถที่จะช่วยสร้างให้เด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจในการให้ข้อมูลที่แท้จริงอันเป็นการช่วยลดความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการประเมินฯ ได้ รวมถึงสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็กและเยาวชนเกิดความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความจริงใจในการที่จะช่วยวางแผนการดำเนินชีวิต การให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นให้แก่เด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยลักษณะของข้อคำถามที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ข้อคำถามควรมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง จากการสัมภาษณ์นักวิชาการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีลักษณะข้อคำถาม ควรมีประเด็นคำถามปลายเปิดร่วมในแบบประเมินด้วย ซึ่งประเด็นคำถามปลายเปิดควรเป็นการให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือได้บอกเล่าถึงเป้าหมายในชีวิต การวางแผนการในอนาคตหลังจากออกจากศูนย์ฝึกและอบรม เพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินชีวิตและสามารถประเมินเบื้องต้นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีความคิดเห็นและได้วางแผนชีวิตของตนเองเช่นใดบ้าง

2) ข้อคำถามควรมีภาษาถ้อยคำที่เหมาะสม ไม่เป็นการตีตราเด็กและเยาวชน ลักษณะข้อคำถามควรเป็นคำถามเชิงบวก ไม่เป็นลักษณะคำถามที่เป็นการคุกคาม ตีตรา หรือสร้างความรู้สึกระแวงให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงควรพิจารณาถ้อยคำในแบบประเมินให้เหมาะสม เนื่องจากกลุ่มเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเป็นกลุ่มที่เปราะบาง หากมีการใช้ถ้อยคำที่เป็นเหมือนการตีตรา หรือถ้อยคำที่เน้นย้ำเกี่ยวกับการกระทำผิดจนเกินไป จะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ตอบแบบประเมิน และอาจส่งผลให้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการประเมินพฤติกรรมเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้

3) ข้อคำถามควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย จำนวนข้อในแบบประเมินควรมีจำนวนไม่มากลักษณะข้อคำถาม ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น กระชับ รวมถึงจำนวนข้อในแบบประเมินไม่ควรมีจำนวนมากจนเกินไป

กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้วในจัดทำแบบประเมิน 1 ชุด ควรสัมภาษณ์หรือทำแบบประเมินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15-20 นาที เนื่องจากหากมีจำนวนข้อคำถามหรือใช้ระยะเวลาในการทำแบบประเมินนานมากเกินไป อาจส่งผลทำให้สมาธิหรือความจดจ่อในการทำแบบประเมินของเด็กและเยาวชนลดน้อยลง

2.4 ประเด็น (ปัจจัยที่สำคัญ) ในการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย

โดยที่คำว่า การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เนื่องจากเกือบทุกอย่างสามารถถูกนำมาใช้เป็นความหมายของคำว่าเตรียมความพร้อมได้ทั้งหมด เช่น พร้อมที่จะได้รับการศึกษาหรือไม่ พร้อมที่จะหางานทำหรือไม่ พร้อมที่จะไม่กระทำความผิดซ้ำ หรือ กลับไปดูแลครอบครัวหรือไม่ ดังนั้น ในการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยจึงควรที่จะพิจารณาจากสิ่งที่เป็นเป้าหมายเป็นสำคัญ ซึ่งโดยเป้าหมายของกรมพินิจฯ ที่ตั้งไว้ก็คือ เด็กและเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้วควรที่จะต้องมีความมั่นใจในการกระทำความผิดซ้ำต่ำและไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของสังคม ดังนั้น สิ่งที่เราควรคำนึงถึงอันดับแรกๆ ในการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยก็คือข้อมูลของตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด อันประกอบไปด้วยข้อมูลที่เป็นปัญหาในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาวะทางจิตใจ สภาวะทางอารมณ์ ทักษะคิด รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ที่เป็นแนวโน้มที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำได้ จากการสัมภาษณ์นักวิชาการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรให้ความสำคัญ 2 ประเด็นหลัก คือ 1) ประเด็นการประเมินเด็กและเยาวชน และ 2) ประเด็นการประเมินจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนที่จะกลับคืนสู่สังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ประเด็นการประเมินเด็กและเยาวชน

การประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนทั้งมิติด้านสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ ความยับยั้งชั่งใจ มิติเรื่องทัศนคติ การใช้ชีวิต เช่น ทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์ต่างๆรอบตัว โดยจุดสำคัญควรมุ่งเน้นประเมินในเรื่องความก้าวหน้าหรือการพัฒนาในทักษะต่างๆ รวมถึงควรประเมินในประเด็นของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่ามีแนวโน้มเป็นลักษณะเช่นใด ทั้งนี้ เพื่อประเมินความเสี่ยงและความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งนอกจากการใช้วิธีการประเมินผลจากการทำแบบสอบถามแล้ว ยังควรนำวิธีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การตั้งคำถามเพื่อวัดทัศนคติของเด็กและเยาวชนในระหว่างการพูดคุย หรือการร่วมกิจกรรมตามปกติโดยไม่แจ้งบอกล่วงหน้าเพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการเตรียมคำตอบ จากนั้นก็จะนำคำตอบที่ได้มานั้นเป็นข้อมูล

เปรียบเทียบกับคำตอบที่เด็กและเยาวชนเคยให้ไว้ในช่วงแรกที่ถูกควบคุมตัว ซึ่งแนวทางดังกล่าวก็สามารถช่วยสะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจนเช่นกัน

2) ประเด็นการประเมินจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนที่จะกลับคืนสู่สังคม

การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ควรมีการพิจารณาในเรื่องความพร้อมของครอบครัวเด็กและเยาวชน ตลอดจนควรมีการประเมินสภาพแวดล้อมหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปอยู่ร่วมด้วย ว่ามีความเสี่ยงที่จะทำให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้สาเหตุที่ควรมีการเพิ่มประเด็นการประเมินครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนร่วมด้วย เนื่องจากวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนในสังคมวัฒนธรรมไทย ส่วนใหญ่จะมีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวค่อนข้างมากกว่าสังคมชาติตะวันตก ดังนั้นในการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมของครอบครัว และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนร่วมด้วย โดยอาจจะมีการเชิญครอบครัวมาร่วมให้สัมภาษณ์ หรือร่วมทำแบบประเมินด้วย

นอกจากนี้ นักวิชาการส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นว่าการประเมินเด็กและเยาวชน ควรมีการประเมินเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่องไม่ควรมีการประเมินเพียงครั้งเดียว รวมถึงยังควรต้องมีการประเมินสภาพปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนว่าปัจจัยดังกล่าวยังคงเหลืออยู่หรือไม่ หรือมีปัจจัยเสี่ยงใดเพิ่มเข้ามาอีก ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงในเรื่องพฤติกรรม รวมถึงทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชนในระหว่างที่อยู่ฟื้นฟูฝึกฝน ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดีต่อไป

3. กระบวนการและการเตรียมการในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

ดังที่ทราบกันว่าในการดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น ไม่อาจเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งแต่เพียงหน่วยงานเดียว หากแต่จะต้องมีการดำเนินการร่วมกันในทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการทั้งกระบวนการ โดยเริ่มต้นจากกรณีพิพาท ที่มีหน้าที่ในการให้การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาและการฝึกอาชีพ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน หรือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น เพื่อให้การศึกษาและฝึกอาชีพแก่เด็กและเยาวชนในระหว่างที่อยู่ในศูนย์ฝึกอบรมฯ รวมถึงการประสานงานหรือสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน

นอกจากนี้แล้วสังคม ชุมชน หรือครอบครัว ก็ควรที่จะต้องให้การยอมรับรวมถึงควรจะต้องมีความมั่นใจ และมีความจริงใจในการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนในการกลับตัวอีกด้วย จากการสัมภาษณ์นักวิชาการโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการและการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชนว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน โดยควรมีการจัดตั้งในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทางการ ตลอดจนควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อเด็กและเยาวชนสูงสุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน

มิติของการบูรณาการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับหน่วยงานภาครัฐ และ 2) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนมีหลายหน่วยงานด้วย ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีส่วนร่วมในการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบต่อเนื่อง โดยควรมีคำสั่งจัดตั้งเป็นคณะกรรมการทำงานอย่างเป็นทางการ โดยแบ่งตามภารกิจของหน่วยงานแต่ละแห่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะเป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือดูแล แก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมเสียของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงติดตามพฤติกรรมภายหลังการปล่อย และให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวไปแล้ว

(2) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดเตรียมด้านการศึกษาระดับพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน ตลอดจนการฝึกวิชาชีพต่างๆ ที่สอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมได้เตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องทักษะความรู้ด้านวิชาการ การอ่านออก เขียนได้ รวมไปถึงมีทักษะวิชาชีพขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปต่อยอดในการทำงานภายหลังออกจากศูนย์ฝึกและอบรมไปแล้ว

(3) กระทรวงแรงงาน ได้แก่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมการจัดหางาน ซึ่งมีหน้าที่ในการสนับสนุนเรื่องการจัดส่งวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงไปช่วยสนับสนุนและช่วยเหลือในการจัดหางานให้เด็กและเยาวชนที่อายุถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ให้สามารถฝึกงานและเข้าทำงานตามบริษัทหรือสถานประกอบการที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

(4) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหน้าที่ในการช่วยเหลือและดูแลเด็กและเยาวชนในกรณีที่เด็กและเยาวชนอาจจะไม่มีที่พักพิง หรือไม่มีผู้ปกครองดูแล โดยการจัดหาที่พักอาศัย และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ ซึ่งอาจมีการประสานงานส่งต่อหน่วยงานภายในสังกัดที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เปราะบางเหล่านี้ต่อไป

(5) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด ซึ่งจะมีหน้าที่ในการดูแลคนในชุมชน และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากออกจากศูนย์ฝึกและอบรมมาแล้ว โดยอาจจะมีการประสานงานกับ อสม. ในชุมชนเพื่อร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

2) การบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการเชิญกลุ่มภาคประชาสังคม หรือภาคเอกชน เช่น กลุ่มสถานประกอบการ มูลนิธิ กลุ่ม NGO เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจัดทำในรูปแบบเป็นคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ หรือมีการจัดทำ MOU ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งนี้ การดำเนินงานควรให้กลุ่มภาคเอกชน ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการดังนี้

- (1) กระบวนการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน
- (2) การร่วมกันแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
- (3) กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และควรมีส่วนร่วมในการออกแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยร่วมด้วย
- (4) การช่วยเหลือภายหลังการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนแล้ว

เนื่องจากเด็กและเยาวชนเมื่ออยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมจนครบกำหนดแล้ว ก็จะต้องกลับคืนสู่สังคมต่อไป หากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีการจัดทำระบบบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่ม

สถานประกอบการ มูลนิธิ กลุ่ม NGO ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนอย่างเข้มแข็งและเป็นระบบแบบไร้รอยต่อ กล่าวคือ มีการบูรณาการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบทุกกระบวนการแล้ว ก็จะทำให้สามารถช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ออกจากศูนย์ฝึกและอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างสถานประกอบการบางแห่งเข้าร่วมดำเนินการกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อเข้ามาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมวิชาชีพ จากนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนครบกำหนดที่จะปล่อยตัวแล้ว ก็จะมีการนัดสัมภาษณ์งานเพื่อพิจารณารับเด็กและเยาวชนที่จะออกจากศูนย์ฝึกและอบรมเข้าทำงานที่บริษัท ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีอาชีพ มีรายได้ประดับประดาในช่วงที่เพิ่งออกมาจากศูนย์ฝึกและอบรม ตลอดจนสถานประกอบการบางแห่งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย รวมถึงในกรณีหากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนประเมินเด็กและเยาวชนแล้วว่า เมื่อออกจากศูนย์ฝึกไปแล้วอาจจะไม่มีที่พักอาศัย หรือไม่มีที่พึ่ง ทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนอาจจะมีการประสานงานติดต่อกับมูลนิธิ หรือมีบ้านพักในรูปแบบบ้านกึ่งวิถี (Halfway house) รองรับเด็กและเยาวชนด้วย

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการ คณะผู้วิจัยพบว่ามีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือ กระทรวงยุติธรรม ควรจะมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนต่างๆ นอกจากด้านของเงินทุน และองค์ความรู้ต่างๆ แล้ว ก็ควรที่จะมีความร่วมมือในการสร้างศูนย์ฝึกวิชาชีพเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชนที่พ้นจากระยะเวลาควบคุมตัว โดยเชิญผู้ที่เป็นมืออาชีพในสาขาวิชาชีพต่างๆ มาทำการฝึกอบรมวิชาชีพให้ และจัดให้มีความหลากหลายทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเฉพาะในเรื่องของเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อผลิตให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างทัดเทียมกับเด็กและเยาวชนอื่นๆ โดยเด็กหรือเยาวชนรายใดที่มีความสามารถ หรือมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการก็อาจจะได้รับการทาบทามให้ไปร่วมงานกับสถานประกอบการอื่นต่อไป ซึ่งแนวทางดังกล่าวก็จะช่วยสร้างให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง และเป็นแรงจูงใจสำคัญในการประกอบสัมมาชีพโดยไม่คิดกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

3.2 การติดตามประเมินผล

เมื่อมีการดำเนินงานโดยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนแล้ว สิ่งสำคัญที่ควรเน้นย้ำคือ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบสภาพปัญหา หรือข้อจำกัดในการดำเนินงานเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป โดยระยะเวลาในการประเมินผลฯ ควรที่จะมีการจัดประเมินให้ต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในระหว่างการถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ เนื่องจากการประเมินเด็กและเยาวชนแต่เพียงช่วงแรกเข้าและช่วงก่อนปล่อย อาจจะทำให้ไม่ได้

ข้อมูลโดยเฉพาะในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจนมากนัก โดยหากสามารถทำได้ก็ควรที่จะจัดให้มีการประเมินผลเป็นรายอาทิตย์ หรือในทุกสิ้นรอบของการจัดโปรแกรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อที่จะได้สังเกตและติดตามผลการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ในการประเมินไม่ควรจะอยู่ในรูปแบบของเอกสารแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรที่จะต้องมีการจัดการประชุมโดยให้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญจากหลากหลายศาสตร์ เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือ จิตแพทย์ มาร่วมกันให้ความเห็น และข้อสังเกตประกอบด้วย

นอกจากนี้ทางกรมพินิจฯ ยังควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุม กำกับ และติดตามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วโดยอาจจะใช้การเฝ้าระวัง สังเกต และติดตามทั้งในระยะสั้นโดยเฉพาะในช่วงแรกหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวที่พบว่าเป็นช่วงเวลาของเด็กและเยาวชนที่เพิ่งจะได้รับการปล่อยตัวมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำสูงสุด และการกำกับติดตามในระยะยาวตั้งแต่ 5-10 ปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการตัดวงจรการเกิดของอาชญากรรม อย่างไรก็ตามการกำกับติดตามดังกล่าวไม่ควรที่จะใช้รูปแบบที่เป็นทางการมากนักเพื่อเป็นการลดความรู้สึกว่ายังคงถูกควบคุมอยู่โดยหน่วยงานของรัฐ โดยในประเด็นดังกล่าวอาจใช้แนวทางการแก้ปัญหาโดยการสร้างความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่เป็นหน่วยงานรัฐ (Non-Government Organizations: NGOs) ต่างๆ หรือ อาจจะอยู่ในรูปแบบของการรวมตัวกันของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่พ้นโทษแล้ว และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ หรือทำธุรกิจส่วนตัวเพื่อให้ความช่วยเหลือ ควบคุม กำกับ และติดตามภายหลังจากการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนในลักษณะที่เป็นเพื่อนช่วยเพื่อนก็จะช่วยลดความเป็นทางการ และสร้างความรู้สึกไว้วางใจให้แก่เด็กและเยาวชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. การกำหนดเกณฑ์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อประโยชน์ในการติดตามหลังปล่อย

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเกณฑ์ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรพิจารณาในประเด็นดังนี้ คือ 1) เกณฑ์การพิจารณาที่เด็กและเยาวชน และ 2) เกณฑ์การพิจารณาภูมิหลังครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 เกณฑ์การพิจารณาเด็กและเยาวชน

เกณฑ์ในการพิจารณาเด็กและเยาวชนในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรพิจารณาในเรื่องสภาพร่างกาย จิตใจ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ควบคู่กับคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด รวมทั้งควร

พิจารณาถึงเป้าหมายและการวางแผนในชีวิตของเด็กและเยาวชนว่ามีเป้าหมายหรือมีการวางแผนชีวิตไว้เช่นใด นอกจากนี้ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น ข้อพิจารณาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สามารถจำแนกให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนแต่ละรายว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารเสพติด ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับความรุนแรง ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือ ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น โดยอาจจะใช้ปัจจัยเดียวกันกับเรื่องของความเสี่ยงและความจำเป็น (risk and need) มากำหนดเป็นเกณฑ์ว่าเด็กและเยาวชนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูง ปานกลาง หรือต่ำ อย่างไร เนื่องจากการจำแนกในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู รวมถึงการประเมินผลพฤติกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะปล่อยเด็กและเยาวชนภายหลังจากระยะเวลาในการควบคุมตัวให้มีความเหมาะสมอันเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด อันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนเมื่อถึงเวลาในการกลับคืนสู่สังคมต่อไป

4.2 เกณฑ์การพิจารณาภูมิหลังครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชน

เกณฑ์การพิจารณาในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรมีการพิจารณาภูมิหลังของครอบครัว รวมถึงสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนร่วมด้วย เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนและดูแลเด็กและเยาวชนภายหลังที่ออกจากศูนย์ฝึกและอบรมมากที่สุด หากครอบครัวมีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชนสูง ทั้งในเรื่องฐานะทางครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวมีความอบอุ่น ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ทุกคนในครอบครัวไม่มีการใช้ความรุนแรง ตลอดจนไม่มีการใช้สารเสพติดภายในครอบครัวหรือมีแหล่งอบายมุขภายในชุมชน ก็จะส่งผลทำให้โอกาสเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปกระทำความผิดซ้ำมีค่อนข้างน้อย

4.3 ข้อสังเกตเพิ่มเติมในการกำหนดเกณฑ์การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

นอกจากหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 2 ประการดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ คณะผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่สำคัญบางประการ กล่าวคือ เนื่องจากเกณฑ์ที่ควรนำมาใช้ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนอาจจะมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ อาทิเช่น ลักษณะหรือความรุนแรงของคดี เกณฑ์ในเรื่องของการวัดความรู้ ทักษะ เจตคติ รวมถึงความพร้อมในเรื่องของการศึกษาและการประกอบอาชีพ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ทักษะ ความคิด เพื่อไม่ให้ง่ายต่อการถูกชักจูงให้กระทำความผิด รวมถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดังนั้น ผู้ประเมินจึงไม่ควรประเมินผลของกิจกรรมทุกอย่างรวมกัน เนื่องจากในแต่ละกิจกรรมที่มีการจัดให้เด็กและเยาวชนก็อาจจะใช้ตัวชี้วัดที่

แตกต่างกันออกไป ในการประเมินจึงควรมีการตั้งเกณฑ์ในการประเมินในเบื้องต้นให้ชัดเจนว่าจะวัดผลการประเมินจากกิจกรรมใด เช่น การวัดผลความรู้ที่เด็กและเยาวชนได้รับจากการฝึกอบรม การวัดอารมณ์ความรู้สึก หรือ การวัดความคิดในด้านบวก เหล่านี้เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยเน้นย้ำประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการประเมินได้อย่างตรงจุด

นอกจากนี้ยังควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การประเมินโดยใช้แบบสอบถาม หรือ การประเมินผลจากการสังเกตของเจ้าหน้าที่ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงควรกำหนดรอบระยะเวลาในการประเมินให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญของการประเมินอันประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความถี่ในการประเมิน เทคนิคในการประเมิน และ ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน โดยผู้ที่จะนำแบบดังกล่าวไปใช้ควรที่จะต้องทราบถึงหลักจิตวิทยาในการตั้งคำถามด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงจากเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด โดยวิธีที่ในการประเมินอาจจะใช้วิธีการประเมินแบบไขว้ เช่น หากจะพิจารณาในประเด็นเรื่องความพร้อมของตัวเด็กและเยาวชน กับความพร้อมของครอบครัวในการที่จะรับเด็กและเยาวชนกลับไปดูแล ก็อาจจะได้ผลการประเมิน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เด็กและเยาวชนมีความพร้อมและครอบครัวก็มีความพร้อม 2) เด็กและเยาวชนมีความพร้อมแต่ครอบครัวไม่พร้อม 3) เด็กและเยาวชนไม่มีความพร้อมแต่ครอบครัวมีความพร้อม และ 4) เด็กและเยาวชนไม่มีความพร้อมและครอบครัวก็ไม่มีความพร้อมด้วย ซึ่งผลการประเมินที่ได้มาแต่ละลักษณะก็จะนำไปสู่การกำหนดวิธีในการดำเนินการที่แตกต่างกันไป

5) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทย

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนางานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนางานด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลจากการติดตามประเมินผลดังกล่าว อาจเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนางานด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนไทยต่อไปในอนาคตได้

2) ลักษณะการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ไม่ควรประเมินแต่ในมิติของความเสี่ยงต่อการกลับไปกระทำความผิดซ้ำเพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งเน้นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชน

รวมถึงควรประเมินความพร้อมของครอบครัวเด็กและเยาวชนร่วมด้วย ว่าจะสามารถช่วยเหลือดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากออกจากศูนย์ฝึกและอบรมมากน้อยเพียงใด และมีสิ่งใดที่เด็กและเยาวชนต้องการการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือเพิ่มเติมหลังจากที่ออกจากศูนย์ฝึกมาแล้ว

3) ควรมีการบันทึกข้อมูลการจำแนกเด็กและเยาวชนอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งควรมีรายละเอียดในเชิงลึกเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่ในช่วงแรกรับของสถานพินิจ ไปจนถึงการเข้าสู่การฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ เนื่องจากหากมีการจำแนกเด็กไว้อย่างชัดเจน และมีข้อมูลของเด็กและเยาวชนครบถ้วนสมบูรณ์ทุกมิติ ก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์เด็กและเยาวชนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถส่งต่อข้อมูลเพื่อนำไปสู่การติดตาม เฝ้าระวังดูแลเด็กและเยาวชนหลังจากการปล่อยตัวได้

4) ควรมีแนวทางในการสร้างสติ (mindfulness) ให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างความตระหนักรู้ให้กับเด็กและเยาวชน การพิจารณาตั้งสติอยู่กับปัจจุบัน รวมทั้งการรับรู้ถึงสิ่งที่เรากำลังเผชิญอยู่หรือทำอยู่ หรือเป็นการสร้างแนวทางในการรับรู้สิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ในปัจจุบันนั่นเอง เนื่องจากถ้าเด็กและเยาวชนมีสติแล้วจะเป็นการง่ายต่อการสอดแทรกแนวคิด วิธีคิด หรือมุมมองทางด้านบวกต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่มีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอในการต้านทานสิ่งชั่วร้ายในการกระทำความผิด เช่น ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีสารเสพติด ทั้งยังเป็นการสร้างหลักการใช้เหตุผลและความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นจากภายในตัวของเด็กและเยาวชนอีกด้วย

5) กระบวนการในการให้ความรู้ (knowledge) แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการให้ความรู้ในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยศูนย์ฝึกฯ ควรจะต้องสร้างให้เด็กและเยาวชนรู้สึกถึงความเท่าเทียมกับโรงเรียนทั่วไปภายนอก เช่น มีการเชิญครู อาจารย์ จากโรงเรียนภายนอกมาให้ความรู้ ซึ่งก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการช่วยสร้างความภูมิใจ และเชื่อมั่นในตัวเองให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

6) ควรมีการให้ความรู้เด็กและเยาวชนทางด้านเทคโนโลยีก่อนที่จะมีการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ เหล่านั้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้ว

7) หน่วยงานภาครัฐเองก็ควรมีการกำกับ ระเบียบ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่เคยถูกควบคุมตัวในสถานพินิจฯ หรือ ในศูนย์ฝึกฯ สามารถเข้าทำงานในหน่วยงานดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ

หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางและเป็นการเพิ่มอนาคตให้แก่เด็กและเยาวชนในการประกอบอาชีพ

8) ควรมีการออกกฎหมายในการขอความร่วมมือจากสถานประกอบการกิจการต่างๆ ให้ต้องรับเด็กและเยาวชนที่เคยถูกควบคุมตัวในสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกฯ ในลักษณะเดียวกันกับการกำหนดให้สถานประกอบการจะต้องมีการจ้างงานผู้ที่มีความบกพร่องทางกายโดยคำนวณจากสัดส่วนของจำนวนลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการนั้นๆ หรืออาจนำกรณีดังกล่าวมาใช้กำหนดเป็นเงื่อนไขในการได้รับการลดหย่อนภาษีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่สถานประกอบการ ก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสในการจ้างงานเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะได้ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

4.3 ผลการพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน

ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไป สรุปแนวทางในการพัฒนา (ร่าง) แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนดังต่อไปนี้

1) เนื่องจากแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะต้องมีความสอดคล้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในขณะที่เด็กและเยาวชนยังอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม ดังนั้น จึงต้องแน่ใจว่าหลักสูตรตลอดจนโปรแกรมการฝึกอบรมต่างๆ ที่ได้มีการจัดให้กับเด็กและเยาวชนนั้นมีการออกแบบมาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนด้วย ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาเป็นอันดับแรกก็คือควรที่จะต้องมีการจัดประเมินหลักสูตรหรือเนื้อหาต่างๆ ที่จะมีการจัดอบรมให้กับเด็กและเยาวชนก่อน เพื่อที่จะสามารถเห็นผลได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ผ่านหลักสูตรการอบรมแล้วนั้นมีทักษะที่จำเป็นเพิ่มขึ้นจริง รวมถึงปัจจัยทางด้านครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ควรจะต้องได้รับการวิเคราะห์และพัฒนาควบคู่กันไปในระหว่างที่เด็กและเยาวชนยังอยู่ในระหว่างการฝึกอบรมเช่นกัน

2) การจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรที่จะเริ่มทำตั้งแต่ช่วงแรกๆ ที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัว และต้องพิจารณาว่าเด็กและเยาวชนนั้นได้รับการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมหรือไม่ อย่างไร จากนั้นจึงทำการประเมินซ้ำอีกครั้งเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

3) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและทักษะสังคม เช่น การเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง การมีความยืดหยุ่นทางจิตใจ ควรจะต้องมีการทบทวนว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวได้มีการเรียนรู้ หรือทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมในเรื่องเหล่านี้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ เพื่อที่จะได้สามารถทำการประเมินต่อไปได้ว่าเด็กและเยาวชนได้มีการเรียนรู้ในทักษะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว

4) ควรพิจารณาผลที่ได้จากการทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในครั้งนี้จะอยู่ในรูปแบบใด เช่น อยู่ในรูปแบบของเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำสูง กลาง ต่ำ หรือจะอยู่ในรูปแบบของเด็กและเยาวชนมีความพร้อมที่จะได้รับการปล่อยตัวมาก ปานกลาง น้อย โดยค่าคะแนนที่ออกมา หากเด็กและเยาวชนที่มีความพร้อมน้อยก็จะหมายถึงเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงใช่หรือไม่ ควรอธิบายในส่วนนี้ให้ชัดเจน

5) การนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน และการให้เด็กและเยาวชนทำแบบสอบถามนั้น ควรมีการอธิบายช่วงเวลาในการประเมินให้ชัดเจน เช่น ข้อคำถามในแบบวัดแต่ละด้านมีความจำเป็นที่ต้องทำพร้อมกันครบทุกด้านในคราวเดียวหรือไม่ หรือสามารถแยกส่วนแบบสอบถามในการสอบถามข้อมูลจากเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากในข้อคำถามบางประเด็น เช่น ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนด้านความรุนแรง ซึ่งความแตกต่างของเด็กและเยาวชนแต่ละรายสามารถนำไปกำหนดโปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่แตกต่างกัน รวมทั้งตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น กันควรมีการพิจารณาในเด็กและเยาวชนแต่ละราย ดังนั้นจึงอาจจะต้องทำการพิจารณาเป็นรายตัวแปร ซึ่งในแต่ละตัวแปรสามารถแยกทำการประเมินในระยะเวลาที่ต่างกันได้เช่นกัน

6) ควรมีการพิจารณากระบวนการดำเนินงานหลังการประเมินฯ ให้ชัดเจน เช่น หลังจากที่มีการประเมินเรียบร้อยแล้ว หากผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนบางรายยังไม่มีความพร้อมที่จะได้รับการปล่อยตัว กรณีเช่นนี้จะมีการวางแผนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนรายนั้นต่อไปอย่างไร เช่น ควรกำหนดให้เด็กและเยาวชนอยู่ในการถูกควบคุมตัวต่อไป หรือ ควรกำหนดให้เด็กและเยาวชนรายนั้นเข้ารับโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่อีกครั้ง เป็นต้น

7) นอกจากการนำแบบประเมินมาใช้ในการพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการที่จะได้รับการปล่อยตัวแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนแต่ละรายจากการทำกิจกรรมหรือการเข้ารับโปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ก็ถือได้ว่าเป็นข้อมูลของตัวเด็กและเยาวชนเช่นกัน และเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการสังเกตพัฒนาการของเด็กและเยาวชนได้ด้วยเช่นกัน

8) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินฯ ควรพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในแต่ละส่วนให้ชัดเจน

9) ข้อคำถามตามแบบประเมินสามารถที่จะทำได้แต่อาจจะมีบางส่วนที่ข้อมูลอาจจะขาดไปบ้าง อย่างไรก็ตามแบบประเมินนี้จะป็นประโยชน์ต่อทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการที่จะนำข้อมูลที่ยังขาดอยู่ไปทำการพัฒนาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ในข้อคำถามบางข้อจะมีความเกี่ยวข้องกับนักวิชาชีพ จึงควรกำหนดให้มีนักวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน รวมถึงการกำหนดค่าของข้อคำถามบางข้อควรมีความชัดเจน เช่น การมาเยี่ยมของผู้ปกครองที่ควรระบุว่แค่ไหน เพียงใด จึงจะถือว่ามีความสม่ำเสมอ

10) ข้อคำถามที่มีตัวแปรจำนวนค่อนข้างมากอาจจะเป็นประโยชน์ เนื่องจากแนวทางที่ใช้จะเป็นการพิจารณาเฉพาะกระบวนการก่อนปล่อยเท่านั้น แต่แบบประเมินนี้อาจจะนำไปใช้ในการประเมินในมิติด้านอื่นได้ด้วย เช่น การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเลื่อนชั้น เป็นต้น อย่างไรก็ตามแบบประเมินนี้อาจจะมีความเหมาะสมในการทำการประเมินเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระหว่างการควบคุมตัวในศูนย์ฝึกมากกว่าขณะที่อยู่ระหว่างการควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

11) ระยะเวลาที่จะใช้ในการทำแบบประเมินควรจะเป็นในช่วงเวลาใดในระหว่างที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ โดยในทางปฏิบัติของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ในช่วงแรกรับซึ่งเป็นไปตามระยะเวลาที่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายที่ได้มีการแก้ไขใหม่ แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจริงไม่เกิน 6 เดือน โดยจะจัดให้มีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยประมาณ 45 วัน โดยเป็นการประชุมรวมถึงการวางแผนการติดตามภายหลังการปล่อยเพื่อที่จะได้ทราบว่าควรจะต้องติดตามเด็กและเยาวชนหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วในระดับใด ดังนั้นแบบประเมินนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาด้านการวางแผนในการติดตามได้เช่นกัน

12) การประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรเริ่มทำการประเมินตั้งแต่ในช่วงแรกตั้งแต่ที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่การควบคุมตัว เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถสังเกตเห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้ชัดเจนขึ้น และยังช่วยให้สามารถกำหนดแผนในการบำบัดความเสี่ยงในแต่ละด้านที่เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

13) แบบประเมินนี้สามารถนำไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนและหลัง (pre-post) การเข้าร่วมโปรแกรมต่างๆ ซึ่งผลจากการประเมินสามารถนำมากำหนดแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้แก่เด็กและเยาวชนได้ด้วยเช่นกัน

14) หากแบบประเมินฯ นี้สามารถนำไปใช้ได้จริงก็จะสามารถนำมาใช้ช่วยในการลดภาระให้แก่ทางกรม พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการคิดค้นเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการประเมินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่ควรนำเอาผลการประเมินไปใช้เป็นฐานในการกำหนดการเลื่อนชั้นของเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนแต่ละคนก็จะมีที่มาหรือประเด็นที่ต้องได้รับการบำบัดที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ แบบประเมินนี้สามารถนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมหรือการเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแผนที่ได้กำหนดไว้ได้

บทที่ 5

การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ของเด็กและเยาวชน

บทนี้เป็นการนำปัจจัยและตัวแปรต่างๆ ในแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ รวมทั้งเสนอผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และการสรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนในการศึกษารั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์) และแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง)

5.1.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์) เป็นแบบประเมินที่นักสังคมสงเคราะห์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน ข้อมูลเอกสารประวัติของเด็กและเยาวชน (แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น) และการสอบถามบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กและเยาวชน แบบสัมภาษณ์ฯ นี้มีข้อคำถามทั้งในส่วนที่นำมาคิดค่าคะแนนสำหรับประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำหลังปล่อย และความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม และข้อคำถามที่เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนในการติดตามหลังปล่อยให้กับเด็กและเยาวชน โดยมีทั้งหมด 10 ด้าน และในส่วนนี้เป็นการนำเสนอ แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย มีตัวแปรที่กำหนดค่าคะแนนในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมในการปล่อยตัวคืนสู่สังคม ดังต่อไปนี้

1. ด้านประวัติการกระทำผิด

ประวัติการกระทำผิด เป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีความสำคัญมากต่อการกระทำผิดซ้ำ แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย มีตัวแปรด้านนี้ 3 ตัวแปร ที่กำหนดค่าคะแนนในการประเมิน ได้แก่

- 1) จำนวนครั้งที่ถูกดำเนินคดี
- 2) อายุขณะกระทำผิด
- 3) ประวัติการพิพากษาคดี

2. ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นการประเมินการมีประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน โดยปัจจัยด้านนี้มีตัวแปร 3 ตัวแปรที่กำหนดค่าคะแนนในการประเมิน ได้แก่

- 1) การติดยาเสพติด
- 2) การใช้สารเสพติด
- 3) การจำหน่ายสารเสพติด
- 4) การบำบัดรักษายาเสพติด

3. ด้านครอบครัว

สำหรับตัวแปรด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมในการปล่อยตัวคืนสู่สังคม มีทั้งหมด 3 ด้าน และในแต่ละด้านมีตัวแปรที่กำหนดค่าคะแนนในการประเมิน ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1) สถานภาพของบิดา/มารดา
- 2) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 3) การกระทำผิดของคนในครอบครัว
- 4) ประวัติการใช้สารเสพติดของคนในครอบครัว
- 5) ประวัติการติดแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว

ด้านที่ 2 ความพร้อมของครอบครัวในการดูแลเด็กและเยาวชน

- 1) สภาวะสุขภาพกายของคนในครอบครัว
- 2) สภาวะสุขภาพจิตของคนในครอบครัว
- 3) การติดต่อของครอบครัว
- 4) การให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและอาชีพ

ด้านที่ 3 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

- 1) ความผูกพันภายในครอบครัว
- 2) ความรุนแรงในครอบครัว

4. ด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ

ปัจจัยด้านนี้เป็นการประเมินประสบการณ์ด้านการเรียนของเด็กและเยาวชนก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และประสบการณ์ด้านการเรียนและการฝึกอาชีพ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยเสี่ยงด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ

- 1) ระดับการศึกษา
- 2) ประวัติการเรียนซ้ำชั้น
- 3) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน
- 4) ปัญหาการเรียนรู้อัน (ระหว่างควบคุมตัว)
- 5) การกระทำผิดด้านการเรียน/อบรม (ระหว่างควบคุมตัว)

ด้านที่ 2 ความพร้อมด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

- 1) ความพร้อมด้านการศึกษา (หลังปล่อย)
- 2) การฝึกวิชาชีพ
- 3) ความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ
- 4) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการศึกษา
- 5) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการประกอบอาชีพ

5. ด้านชุมชน (หลังได้รับการปล่อยตัว)

ปัจจัยด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยเป็นการประเมินความพร้อมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ / ดูแล ติดตาม เด็กและเยาวชนหลังปล่อย โดยเป็นการประเมินความพร้อมของชุมชนในการดูแลหลังปล่อย ใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) แหล่งที่พักหลังปล่อยตัว และ 2) ความพร้อมของชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อย

6. ด้านกลุ่มเพื่อน (ก่อนถูกควบคุมตัว)

การประเมินด้านกลุ่มเพื่อนนี้เป็นการประเมินด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยเสี่ยงด้านการคบเพื่อน

- 1) จำนวนเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มแก๊ง / กระทำความผิดกฎหมาย
- 2) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- 3) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดกฎหมาย
- 4) พฤติกรรมการชักชวนของเพื่อน
- 5) ความเกี่ยวข้องด้านการคบเพื่อนกับการกระทำความผิด

ด้านที่ 2 ความพร้อมในการคบเพื่อนเมื่อได้รับการปล่อยตัว

- 1) ทักษะการเข้ากลุ่มแก๊ง

7. ด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

การประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยเป็นการประเมินพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในสังคมของเด็กและเยาวชนและการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยมีตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่

- 1) พฤติกรรมเชิงบวกในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- 2) พฤติกรรมการควบคุมตนเอง

8. ด้านสภาวะสุขภาพกายและจิต

ปัจจัยด้านสภาวะทางกายและจิตใจ เป็นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนด้านร่างกายและจิตใจของเด็กและเยาวชนในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่

- 1) ปัญหาด้านร่างกาย
- 2) ปัญหาด้านสุขภาพจิต
- 3) ปัญหาด้านการทำร้ายตนเอง
- 4) ความเครียดของเด็กและเยาวชน

9. ด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด

ปัจจัยนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมาก เป็นการประเมินความคิด ความเชื่อของเด็กและเยาวชนในการกระทำผิด โดยมีตัวแปร 1 ตัวแปรในการประเมิน ได้แก่

- 1) ทัศนคติด้านการกระทำผิด

10. ด้านแนวทางในการดำเนินชีวิตหลังปล่อย

ปัจจัยในด้านนี้เป็นการนำแนวคิดส่วนหนึ่งของการมีชีวิตที่ดีหลังปล่อยมาประยุกต์เป็นข้อคำถาม เป็นการประเมินความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับการมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนหลังปล่อย รวมทั้งแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อไปสู่เป้าหมาย โดยมีตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่

- 1) เป้าหมายหลังจากกลับคืนสู่สังคม (การศึกษา อาชีพ ครอบครัว และการคบเพื่อน)
- 2) การเตรียมตัวสู่เป้าหมาย (การศึกษา อาชีพ ครอบครัว และการคบเพื่อน)

5.1.2 แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง)

แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยชุดนี้ เป็นการประเมินทักษะชีวิตและสมรรถนะทางจิตใจ ที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งสะท้อนความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมหลังปล่อย กล่าวได้ว่าปัจจัยด้านนี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องภายในของเด็กและเยาวชนในการเป็นเกราะป้องกันการกระทำผิดซ้ำต่อไป แบบประเมินชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่

1. ด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ

การประเมินความเข้มแข็งทางจิตใจของเด็กและเยาวชน เป็นการประเมินระดับความเข้มแข็งทางจิตใจในภาพรวม ซึ่งประยุกต์จากแบบประเมินความเข้มแข็งทางใจในเด็กอายุ 13 – 18 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2562) โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยประเมินความจริงที่เกิดขึ้น 3 ระดับ ได้แก่ ไม่จริง จริง บ้าง และจริงแน่นอน การประเมินนี้เปรียบเสมือนการประเมินพลังสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชน ความสามารถทางอารมณ์และจิตใจ ในการปรับตัวให้กลับสู่ภาวะปกติ หากเผชิญกับเหตุการณ์หรือความยากลำบากในชีวิต เด็กและเยาวชนที่มีคะแนนมาก แสดงให้เห็นว่ามีพลังสุขภาพจิต หรือความเข้มแข็งทางด้านจิตใจสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนน้อยกว่า

2. ด้านทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน

การประเมินทักษะสำหรับชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน เป็นการประเมินทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในการกลับคืนสู่สังคม เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปลอดภัย ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก รวมทั้งเป็นประเด็นความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์กักตักได้เช่นกัน แบบประเมินนี้ เป็นการประยุกต์มาจากการประเมินทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน (Skills for Everyday Living) โดย Mimcemoyer, C.C. and Perkins, D.F. (2005) โดยเป็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การตัดสินใจ
- 2) การคิดวิเคราะห์
- 3) ทักษะการสื่อสาร
- 4) ทักษะการตั้งเป้าหมาย
- 5) ทักษะการแก้ไขปัญหา

3. ด้านการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน

การประเมินในส่วนนี้เป็นการประยุกต์แนวคิด Positive youth development ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการมองถึงการพัฒนาภายตัวบุคคล (ปัจจัยภายใน) เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความคิดภายในตัวของเด็กและเยาวชน มากกว่าจะมองที่ปัญหาของเด็กและเยาวชน เปรียบเสมือนเกราะในการป้องกันตนเองในการลดพฤติกรรมเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ การประเมินในส่วนนี้ได้

ประยุกต์บางส่วนของกระบวนการประเมินการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน โดย Daniel T. L. Shek Andrew M. H. Siu, and Tak Yan Lee (2007) การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมิน 4 ด้านได้แก่

- 1) ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2) การเห็นใจผู้อื่น
- 3) ความคิดเชิงจริยธรรม
- 4) การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

4. ด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน

การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดการมีชีวิตที่ดีหลังปล่อยและการปรับตัวเข้ากับสังคมหลังปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน มาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินส่วนนี้ ซึ่งเป็นการประเมินใน 2 ส่วน ได้แก่

- 1) ความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม
- 2) ความวิตกกังวลในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

กล่าวได้ว่าเครื่องมือในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนในการศึกษานี้มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (นักสังคมสงเคราะห์) และแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง) สำหรับการคิดค่าคะแนนความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมเป็นการคิดค่าคะแนนของสองแบบประเมินนี้ร่วมกัน (รายละเอียดแบบประเมินและการคิดค่าคะแนน ในคู่มือการใช้แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย)

5.2 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน (กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบประเมิน)

กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด (กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบประเมิน) จากศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 194 คน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 50 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 244 คน จากตารางที่ 5.1 พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93) เป็นเพศชาย อายุต่ำสุด 14 ปี อายุสูงสุด 23 ปีและมีอายุเฉลี่ย 17.7 ปี ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กและเยาวชน (ร้อยละ 51.6) อยู่ในช่วงอายุ 16 – 17 ปี และกว่าร้อยละ 90 สถานภาพสมรสโสด และ นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 89.8) สำหรับภูมิลำเนาของ

เด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด (ร้อยละ 35.4) รองลงมาคือ ภาคใต้ (ร้อยละ 23.8) และภาคเหนือ (ร้อยละ 18.9) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า ร้อยละ 59.8 กระทำผิดครั้งแรก และ ร้อยละ 40.2 กระทำผิดซ้ำ ส่วนประเภทของการกระทำผิดนั้น เด็กและเยาวชนเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 74.7) กระทำผิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รองลงมาคือ กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ร้อยละ 12.4) และ กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย (ร้อยละ 6.9) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	227	93.0
เพศหญิง	17	7.0
รวม	244	100.0
กลุ่มอายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	14	5.7
14 – 15 ปี	97	39.8
16 – 17 ปี	126	51.6
17 ปีขึ้นไป	7	2.9
รวม	244	100.0
อายุต่ำสุดของเด็กและเยาวชนตัวอย่าง 14 ปี อายุสูงสุด 23 ปี อายุเฉลี่ย 17.7 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	219	90.1
มีคู่	24	9.9
รวม	243	100.0
ศาสนา		
พุทธ	219	89.8
อิสลาม	23	9.4
คริสต์	2	0.8
รวม	244	100.0
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	9	3.7

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	46	18.9
ภาคใต้	57	23.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	86	35.4
ภาคตะวันตก	2	0.8
ภาคตะวันออก	28	11.5
ภาคกลาง	15	6.2
รวม	243	100.0
การกระทำผิดซ้ำ		
กระทำผิดครั้งแรก	146	59.8
กระทำผิดซ้ำ	98	40.2
รวม	244	100.0
ประเภทการกระทำผิด		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	29	12.4
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	16	6.9
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	9	3.9
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	174	74.7
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	5	2.1
รวม	233	100.0

5.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ได้แก่ 1) การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยฯ (Validity) โดยทดสอบในรูปแบบของความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์ (Concurrent Validity) ซึ่งเป็นความสามารถของเครื่องมือที่วัดได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง และ 2) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (Reliability)

5.3.1 การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (Validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหานี้ เปรียบเสมือนกับการทดสอบความเป็นปรนัยของแบบประเมินอย่างหนึ่งก็คือ การตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม การตีความในด้านจุดประสงค์ของข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นการตรวจสอบในเรื่องความชัดเจนของเกณฑ์ในการให้คะแนน รวมทั้งการแปลความหมายของคะแนนในข้อคำถามแต่ละข้อ การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการตรวจสอบ 2 ครั้ง ได้แก่

1. การสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภายในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในประเด็นความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละด้านกับแนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 6 ท่านในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

2. การสอบถามความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำแบบประเมินฯ ไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในส่วนนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบสอบถาม หลังจากนำไปทดลองใช้ ได้แก่ ความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับวัยของผู้ตอบแบบประเมิน รวมทั้งประเด็นในการให้คะแนนการประเมินในแต่ละด้าน (รายละเอียดในส่วนนี้ นำเสนอในส่วนของการการประชุมเพื่อวิพากษ์ (ร่าง) แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในการทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน เป็นการทดสอบเฉพาะตัวแปรแฝง (Latent Variable) เท่านั้น โดยเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในตัวแปรแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ผลการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง)

สำหรับแบบประเมินชุดนี้ เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างในทุกตัวแปร ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ความเข้มแข็งทางจิตใจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ ซึ่งมีทั้งหมด 15 ข้อคำถาม ผลการศึกษา พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.849 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้าน ด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 28.10 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 28.10%

ตารางที่ 5.2 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1.ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ของฉันได้ เมื่อพบกับความยากลำบากในชีวิต	.457	KMO = 0.849 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 28.105)
2.ฉันมั่นใจว่า ฉันสามารถผ่านพ้นปัญหาอุปสรรค และความยากลำบากของชีวิตได้	.568	
3.ฉันมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	.473	
4.เมื่อฉันประสบปัญหาในชีวิต ฉันมีความเข้มแข็งที่จะสู้ต่อปัญหานั้น	.454	
5.ฉันเอาใจใส่การเรียนรู้โดยไม่ต้องมีใครมาเตือน	.455	
6.ฉันให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	.419	
7.ฉันมองปัญหาของฉันเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้	.558	
8.ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างจากฉัน	.445	
9. เมื่อประสบกับความยุ่งยากที่เกิดขึ้น ฉันจะพยายามทำด้วยตนเองอย่างเต็มที่	.452	

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
10.ฉันมีความมุ่งมั่น และพยายามไปถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แม้สิ่งนั้นจะยากเพียงใดก็ตาม	.552	
11.ฉันมีเป้าหมายของตนเอง ในเรื่องการเรียนรู้และ/หรือการทำงาน	.414	
12.ฉันรู้ว่าจะต้องความหวังในชีวิตอย่างไร จึงจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	.578	
13.ฉันมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่จะนำพาให้ฉันฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตได้	.636	
14.ฉันลงมือทำ เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิต	.727	
15.ฉันจะพยายามอย่างเต็มที่ ที่จะไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้	.645	

ด้านที่ 2 ทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน

การประเมินทักษะสำหรับชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตั้งเป้าหมาย และทักษะการแก้ไขปัญหา ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) ทักษะด้านการตัดสินใจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.795 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์สอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 52.60 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 52.60%

ตารางที่ 5.3 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. เมื่อฉันพบกับปัญหา ฉันมักจะค้นหาข้อมูล เพื่อช่วยให้ฉันเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น	.674	KMO = 0.795 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 52.606)
2. ฉันคิดก่อนที่จะตัดสินใจเสมอ	.803	
3. ฉันนึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้น หรือหาทางเลือกก่อนตัดสินใจเสมอ	.808	
4. เวลาที่ฉันต้องเลือก ฉันมักจะคิดทบทวนจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ฉันมีเสมอ	.780	
5. เมื่อต้องตัดสินใจ ฉันคิดถึงทางเลือกที่เคยใช้เสมอ	.520	

2) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.822 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 59.47 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 59.47%

ตารางที่ 5.4 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ฉันสามารถแสดงความคิดเห็น หรือวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างง่าย	.792	KMO = 0.822 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 59.477)
2. ฉันมักจะมีแหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งแหล่งก่อนที่ฉันจะตัดสินใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใด	.827	
3. ฉันจะหาแนวทางต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา มาเปรียบเทียบกันเพื่อหาทางเลือกที่หลากหลาย	.807	
4. เมื่อต้องตัดสินใจ ฉันมักจะเปิดใจรับความคิดต่าง ๆ เพื่อวางแผนเสมอ	.718	
5. ฉันสามารถบอกวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการปัญหาได้	.704	

3) ทักษะด้านการสื่อสาร

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาค้นพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.775 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 53.49 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.49%

ตารางที่ 5.5 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ในการสื่อสารกับผู้อื่น ฉันพยายามสบตากับบุคคลที่ฉันคุย	.736	KMO = 0.775 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 53.493)
2. ฉันจำได้เมื่อคนสองคนพูดเรื่องเดียวกัน แต่ใช้วิธีพูดที่แตกต่างกัน	.734	
3. ฉันมีวิธีการพูดหรือสนทนาที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าฉันกำลังคุยอยู่กับใคร	.700	
4. ฉันเรียบเรียงความคิดของฉันก่อนที่จะพูดเสมอ	.746	
5. ก่อนที่ฉันจะโต้ตอบอะไรกับใคร ฉันต้องแน่ใจว่า ฉันเข้าใจในสิ่งที่ผู้นั้นต้องการสื่อสารกับฉัน	.741	

4) ทักษะด้านการตั้งเป้าหมาย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตั้งเป้าหมาย ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาค้นพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.836 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตั้งเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์

ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 63.94 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 63.94%

ตารางที่ 5.6 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะชีวิตด้านการตั้งเป้าหมาย

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. เมื่อฉันตั้งเป้าหมายในชีวิต ฉันมักจะวางแผนเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น	.759	KMO = 0.836 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 63.947)
2. เมื่อฉันตั้งเป้าหมายในสิ่งใด ฉันจะคิดถึงวิธีการและระยะเวลาควบคู่เสมอ	.858	
3. เมื่อฉันตั้งเป้าหมายในสิ่งใด ฉันจะวางแผนเป็นระยะๆ เพื่อดำเนินการตามที่ตั้งไว้	.869	
4. ฉันสามารถทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้ แม้ว่าฉันจะพบกับเรื่องที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม	.763	
5. เมื่อฉันมีปัญหา สิ่งแรกที่ฉันพยายามค้นหาคือ ปัญหาที่แท้จริงคืออะไร	.741	

5) ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะชีวิตด้านการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.861 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะชีวิตด้านการแก้ไขปัญหา เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 66.16 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 66.16%

ตารางที่ 5.7 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะชีวิตด้านการแก้ไขปัญหา

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
21. เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันจะหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้น	.806	KMO = 0.861 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 66.167)
22. เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันจะพยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา	.822	
23. ในการแก้ไขปัญหานั้นเปรียบเทียบวิธีการในการแก้ปัญหาที่หลากหลายเพื่อหา...	.838	
24. หลังจากเลือกวิธีแก้ปัญหาได้แล้ว ฉันจะไตร่ตรองถึงวิธีที่เลือกอีกครั้งก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ	.834	
25. เมื่อฉันแก้ปัญหาได้แล้ว ฉันจะกลับมาคิดทบทวนวิธีการในแก้ปัญหานั้นอีกครั้งว่าแก้ไขได้อย่างไร	.765	

ด้านที่ 3 ทักษะเชิงบวกของเด็กและเยาวชน

การประเมินทักษะเชิงบวกของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นใจผู้อื่น ความคิดเชิงจริยธรรม และ การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างดังต่อไปนี้

1) ความเชื่อมั่นในตนเอง

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.845 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 55.39 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 55.39%

ตารางที่ 5.8 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ฉันมั่นใจว่าฉันสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วง อย่างที่ตั้งใจได้	.764	KMO = 0.845 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 55.397)
2. ฉันมีความมั่นใจว่าฉันสามารถจัดการกับอุปสรรคต่างๆ ที่ขัดขวางการไปสู่เป้าหมายของฉัน	.816	
3. ฉันสามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	.787	
4. ฉันมีความมั่นใจในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวของฉันเอง	.754	
5. หากมีปัญหาเกิดขึ้น ฉันสามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้	.688	
6. ฉันสามารถแสดงความคิดเห็นของฉัน เมื่อฉันอยู่ร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	.642	

2) การเห็นใจผู้อื่น

เบื้องต้นข้อคำถามของตัวแปรด้านการเห็นใจผู้อื่น มีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม เมื่อมีการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเห็นใจผู้อื่น ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีข้อคำถาม 3 ข้อที่ควรพิจารณาปรับออกเนื่องจากปัญหา Factor loading น้อยกว่าที่กำหนดไว้ ดังนั้น ทักษะเชิงบวกด้านการเห็นใจผู้อื่นจึงมีการทดสอบอีกครั้ง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.718 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเห็นใจคนอื่น เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์ระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 51.60 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 51.60%

ตารางที่ 5.9 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเห็นใจผู้อื่น

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ฉันมีความอดทนต่อผู้ที่ไม่สามารถทำในสิ่งต่างๆ ได้เหมือนฉัน	.644	KMO = 0.718 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 51.600)
2. ฉันสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้	.695	
3. ฉันรู้สึกเห็นใจเมื่อเพื่อนของฉันมีปัญหาหรือเศร้าใจ	.787	
4. เมื่อบุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ ฉันยินดีที่จะช่วยทันที	.739	

3) ความคิดเชิงจริยธรรม

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความคิดเชิงจริยธรรม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.779 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความคิดเชิงจริยธรรม เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 48.21 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 48.21%

ตารางที่ 5.10 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านความคิดเชิงจริยธรรม

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ฉันชอบแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่น	.696	KMO = 0.779 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 48.212)
2. ฉันคาดหวังว่าพฤติกรรมของฉันจะถูกต้องตามหลักศีลธรรมอยู่เสมอ	.606	
3. เมื่อมีคนทำให้ฉันไม่พอใจ หรือโกรธ ฉันสามารถให้อภัยได้เสมอ	.687	
4. ฉันจะไม่กระทำการที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้อื่น	.742	
5. ฉันสามารถแยกแยะด้านดีและด้านไม่ดีของสิ่งต่างๆ รอบตัวได้	.733	

4) การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (การเปลี่ยนแปลงตนเองระหว่างการถูกควบคุมตัว)

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (การเปลี่ยนแปลงตนเองระหว่างการถูกควบคุมตัว) ซึ่งมีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.875 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (การเปลี่ยนแปลงตนเองระหว่างการถูกควบคุมตัว) เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์กันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 55.84 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 55.84%

ตารางที่ 5.11 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทักษะเชิงบวกด้านการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (การเปลี่ยนแปลงตนเองระหว่างการถูกควบคุมตัว)

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ฉันได้เรียนรู้และได้ลองทำในสิ่งใหม่	.694	KMO = 0.875 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 55.841)
2. ฉันได้ปรับเปลี่ยนตัวเองให้เป็นคนที่ดีขึ้น	.766	
3. ฉันมีเป้าหมายในชีวิตต่อจากนี้ไป	.791	
4. ฉันได้คิดทบทวนสิ่งต่างๆ ที่ผ่านมา	.741	
5. ฉันได้ลองปฏิบัติตัวใหม่ต่อผู้อื่น	.792	
6. ฉันมีวินัยในตนเองมากขึ้น	.695	
7. ฉันได้เรียนรู้ทักษะในการใช้ชีวิตมากขึ้น	.744	

ด้านที่ 4 ความพร้อมก่อนปล่อยตัว

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งมีทั้งหมด 10 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.698 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในเบื้องต้นที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ความพร้อมก่อนปล่อย

ของเด็กและเยาวชนนั้น ประกอบด้วย 2 ปัจจัย โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมของทั้งสององค์ประกอบเท่ากับ 71.67 หมายความว่าทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างได้ 71.67 %

ตารางที่ 5.12 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ข้อคำถาม	Factor Loading		KMO Bartlett's Test
	ความวิตกกังวล	ความพร้อมในการใช้ชีวิต	
5. ฉันรู้สึกกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังการปล่อยตัว	-.757		KMO = 0.698 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 71.679)
6. ฉันรู้สึกกังวลในการกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวอีกครั้งหนึ่ง	-.725		
7. ฉันรู้สึกกังวลในการปรับตัวเข้ากับสังคม หรือการพูดคุยกับบุคคลภายนอกอีกครั้งหนึ่ง	-.839		
8. ฉันรู้สึกกังวลในการถูกเพื่อนชักชวนให้กระทำผิดอีกครั้งหนึ่ง	-.576		
1. ฉันมีความพร้อมในการเข้าสู่การเรียนในสถานศึกษา / ทำงานอีกครั้ง		.517	
2. ฉันมีการวางแผนเรื่องการศึกษาและ/หรือการประกอบอาชีพในอนาคต		.685	
3. ฉันรู้สึกมั่นใจว่าฉันจะได้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้เมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม		.593	
4. ฉันมีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอนเมื่อได้รับการปล่อยตัว		.595	
9. ฉันได้เรียนรู้จากการกระทำที่ผิดพลาดและจะไม่หันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก		.622	
10. ฉันรู้สึกมีความสุขในการเตรียมตัวกลับบ้าน		.451	

ปัจจัยที่ 1 ได้แก่ ความวิตกกังวลในการกลับคืนสู่สังคม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 ฉันรู้สึกกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตหลังการปล่อยตัว ข้อ 6 ฉันรู้สึกกังวลในการกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวอีกครั้งหนึ่ง ข้อ 7 ฉันรู้สึกกังวลในการปรับตัวเข้ากับสังคม หรือการพูดคุยกับบุคคลภายนอกอีกครั้งหนึ่ง และ ข้อ 8 ฉันรู้สึกกังวลในการถูกเพื่อนชักชวนให้กระทำผิดอีกครั้งหนึ่ง

ปัจจัยที่ 2 ได้แก่ ความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ฉันมีความพร้อมในการเข้าสู่งการเรียนในสถานศึกษา / ทำงานอีกครั้ง ข้อ 2 ฉันมีการวางแผนเรื่องการศึกษา และ/หรือการประกอบอาชีพในอนาคต ข้อ 3 ฉันรู้สึกมั่นใจว่าฉันจะได้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้เมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ข้อ 4 ฉันมีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอนเมื่อได้รับการปล่อยตัว ข้อ 9 ฉันได้เรียนรู้จากการกระทำที่ผิดพลาดและจะไม่หันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และ ข้อ 10 ฉันรู้สึกมีความสุขในการเตรียมตัวกลับบ้าน

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (นักสังคมสงเคราะห์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน ชุดนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยนักสังคมสงเคราะห์ทำการสัมภาษณ์หรือสอบถามเด็กและเยาวชน ในประเด็นดังต่อไปนี้

ด้านครอบครัว

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของการประเมินด้านครอบครัว ได้แก่ การประเมินความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว และความรุนแรงในครอบครัว ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1) ความผูกพันในครอบครัว

เบื้องต้นปัจจัยด้านความผูกพันในครอบครัวประกอบด้วย 7 ข้อคำถาม และเมื่อมีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่าข้อคำถาม 2 ข้อไม่มีความสอดคล้องกับปัจจัยด้านความผูกพันในครอบครัว จึงพิจารณาตัด 2 ข้อคำถาม ดังนั้นความผูกพันในครอบครัวจึงประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความผูกพันในครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.807 และค่า Barlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความผูกพันในครอบครัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 53.20 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.20%

ตารางที่ 5.13 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความผูกพันในครอบครัว

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. คุณสามารถพูดหรือกล่าวความรู้สึกให้ครอบครัวฟังได้ทุกเรื่อง	.712	KMO = 0.807 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 53.209)
2. คุณชอบที่จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับครอบครัว (เช่น การไปเที่ยว เล่นกีฬา ร้องเพลง เป็นต้น)	.688	
3. คุณมีความสุขและสนุกในการพูดคุยหรืออยู่กับครอบครัว	.803	
4. ครอบครัวมีความคาดหวังกับคุณมาก	.676	
5. ครอบครัวให้กำลังใจและให้เวลากับคุณเมื่อคุณมีปัญหาหรือมีความกังวลใจ	.761	

2) ความรุนแรงในครอบครัว

เบื้องต้นปัจจัยด้านความรุนแรงในครอบครัวประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม และเมื่อมีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่าข้อคำถามด้านความรุนแรงทางเพศนั้น ไม่มีความสอดคล้องกับปัจจัยด้านความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้นความรุนแรงในครอบครัว จึงประเมินด้วยข้อคำถาม 4 ข้อคำถาม การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.712 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 58.03 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 58.03%

ตารางที่ 5.14 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความรุนแรงในครอบครัว

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. คนในครอบครัวเคยกระทำรุนแรงต่อคุณ (เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย ตบ ต่อย หรือใช้ของมีคม)	.766	KMO = 0.712 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 58.035)
2. คนในครอบครัวเคยพูดจาไม่ดีกับคุณ (เช่น ตวาด ตะคอก ประจาน ประณาม คำว่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย)	.826	
3. คนในครอบครัวพูดจาทำร้ายจิตใจคุณ (เช่น พูดว่าไม่รัก ไม่น่าเกิดมาเลย พูดดูถูก ประชดประชัน เลือกปฏิบัติ)	.837	
4. คนในครอบครัวทำลายสิ่งของที่มีคุณค่าทางจิตใจคุณ	.595	

ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพนั้น ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะด้านการศึกษา และทัศนคติด้านการประกอบอาชีพ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างดังต่อไปนี้

1) ทักษะด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง เบื้องต้น พบว่า ทักษะด้านการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 6 ข้อคำถามนั้น มีข้อคำถาม 1 ข้อไม่มีความสอดคล้องกับปัจจัยด้านนี้ จึงพิจารณาตัดออก และการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทัศนคติด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชนอีกครั้ง โดยมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.768 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทัศนคติด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชน เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 58.52 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 58.52%

ตารางที่ 5.15 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทัศนคติด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชน

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. การศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต	.542	KMO = 0.768 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 58.527)
2. การทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก	.673	
3. คุณชอบไปเรียนหนังสือ / คุณชอบไปโรงเรียน	.878	
4. ไม่ว่าครูหรือเพื่อนที่โรงเรียนจะคิดอย่างไร คุณก็ยังชอบไปเรียนหนังสือ	.852	
5. การไปโรงเรียน/สถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสุข	.826	

2) ทัศนคติด้านการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างเบื้องต้น พบว่า ทัศนคติด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 7 ข้อคำถามนั้น มีข้อคำถาม 2 ข้อไม่มีความสอดคล้องกับปัจจัยด้านนี้ จึงพิจารณาตัดออก ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทัศนคติด้านการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.784 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทัศนคติด้านการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชน เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 57.55 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 57.55%

ตารางที่ 5.16 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทัศนคติด้านการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชน

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. คุณรู้สึกพร้อมที่จะทำงานอย่างจริงจัง	.783	KMO = 0.784 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 57.555)
2. คุณมีทักษะในด้านต่างๆ ที่เพียงพอในการทำให้งานออกมาดี	.831	
3. คุณมีความมั่นใจว่าจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานต่อไป	.812	
4. การขยันทำงานที่สุจริตส่งผลให้ประสบความสำเร็จได้	.769	
5. งานที่ดีคืองานที่ไม่ผิดกฎหมาย	.568	

ด้านกลุ่มเพื่อน

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านกลุ่มเพื่อน ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง ผลการทดสอบดังต่อไปนี้

1) ทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.786 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 54.70 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 54.70%

ตารางที่ 5.17 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. หากเข้าร่วมในกลุ่มแก๊งต่างๆ (กลุ่มอิทธิพล) จะมีความปลอดภัยและทำให้รู้สึกได้รับการคุ้มครอง	.768	KMO = 0.786 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 54.701)
2. มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่คุณจะเข้าร่วมอยู่ในกลุ่มแก๊งอีก	.835	
3. คุณมีความรู้สึกดีและชื่นชมเพื่อนที่เข้าร่วมในกลุ่มแก๊ง	.841	
4. คุณคิดว่าเป็นเรื่องเท่ ถ้าได้เข้าร่วมอยู่ในกลุ่มแก๊ง	.767	
5. สมาชิกในครอบครัวของคุณบางคนเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกในกลุ่มแก๊ง	.339	
6. คุณเคยเป็นสมาชิกในกลุ่มแก๊งมาก่อน และมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมอีกเมื่อมีโอกาส	.765	

ด้านพฤติกรรม (ความพร้อมก่อนปล่อย)

การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยด้านพฤติกรรมนั้น มี 2 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน และ พฤติกรรมการควบคุมตนเอง ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1) พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างเบื้องต้น การประเมินพฤติกรรมมีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ซึ่งผลการทดสอบพบว่า มี 2 พฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับปัจจัยด้านนี้ จึงพิจารณาตัดออก และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการประเมินพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งมีทั้งหมด 8 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.876 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการประเมินพฤติกรรม (ความพร้อมก่อนปล่อย) เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 53.46 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.46%

ตารางที่ 5.18 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านพฤติกรรมเชิงบวก

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. ง่ายต่อการพูดคุย	.650	KMO = 0.876 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 53.460)
2. มีความซื่อสัตย์และจริงใจ	.730	
3. มีส่วนร่วมกับกลุ่ม	.571	
4. มีแรงจูงใจในการปรับปรุงตนเอง	.725	
5. เป็นที่ชื่นชมของบุคลากร	.687	
6. มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น	.832	
7. มีระเบียบวินัย	.845	
8. มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนในสถานที่ควบคุม	.770	

2) พฤติกรรมการควบคุมตนเอง

การประเมินพฤติกรรมการควบคุมตนเอง ในเบื้องต้นมีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ซึ่งบางข้อคำถามมีความซ้ำซ้อนกัน และการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างเบื้องต้น พบว่า บางข้อคำถามเกิดปัญหาเรื่อง Low Factor Loading ดังนั้นจึงมีการปรับข้อคำถามออก 5 ข้อ เหลือข้อคำถามในด้านนี้ทั้งหมด 7 ข้อคำถาม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง มีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.919 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 68.420 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 65.57%

ตารางที่ 5.19 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านการควบคุมตนเอง (ความหุนหันพลันแล่น และ การควบคุมอารมณ์)

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. เมื่อมีสิ่งใด ๆ มากระตุ้น ให้คุณรู้สึกไม่พอใจ คุณมักจะตอบโต้มันทันที โดยไม่ยั้งคิด	.799	KMO = 0.919 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 68.420)
2. เมื่อมีใครมาขู่เหย้า ยั่วยุ คุณจะตอบโต้ทันที	.874	
3. เมื่อมีใครมาดูหมิ่น เหยียดหยาม คุณจะตอบโต้ทันที	.870	
4. เมื่อมีใครมาทำร้าย หรือทำดีทำต่อๆ คุณจะตอบโต้ทันที	.878	
5. เมื่อมีใครมาดุด่า ว่ากล่าว คุณจะตอบโต้ทันที	.760	
10. คุณมักจะขาดสติยังคิด เมื่อมีความขัดแย้งกับผู้อื่นอย่างรุนแรง	.679	
12. คุณเป็นคนอารมณ์เสื่อง่าย	.680	

ด้านสภาวะสุขภาพกายและจิต

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้านสภาวะสุขภาพกายและจิต มีเพียง 1 ปัจจัย ได้แก่ ความเครียดของเด็กและเยาวชน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนี้

1) ความเครียด

การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรด้านความเครียด ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่าค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.797 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรด้านความเครียด เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์ระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 53.83 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 53.83%

ตารางที่ 5.20 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรด้านความเครียด

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. มีปัญหาการนอน นอนไม่หลับ หรือนอนมาก	.689	KMO = 0.797 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 53.835)
2. มีสมาธิน้อยลง	.685	
3. หงุดหงิด/ กระวนกระวาย/ ว้าวุ่นใจ	.806	
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง	.767	
5. ไม่อยากพบปะผู้คน	.715	

ด้านทัศนคติการกระทำความผิด

การประเมินทัศนคติด้านการกระทำผิดเบื้องต้นมีทั้งหมด 15 ข้อคำถาม เมื่อได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า มี 5 ข้อคำถามที่มีปัญหาประเด็นความสอดคล้อง และปัญหาด้าน Low Factor Loading ดังนั้นจึงพิจารณาตัดข้อคำถามออก ดังนั้นการประเมินทัศนคติด้านการกระทำผิดมีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรทัศนคติด้านการกระทำผิด ซึ่งมีทั้งหมด 10 ข้อคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of sampling Adequacy) เท่ากับ 0.830 และค่า Bartlett's test of sphericity (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่าตัวแปรทัศนคติด้านการกระทำผิด เมื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ พบว่า ผลการวิเคราะห์พบความสอดคล้องกันระหว่างค่า Eigenvalues และ Scree test โดยองค์ประกอบที่มีค่า Eigenvalues > 1 มี 1 องค์ประกอบ โดยเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบดังกล่าวเท่ากับ 30.20 ซึ่งหมายความว่าองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างได้ 30.20%

ตารางที่ 5.21 การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตัวแปรทัศนคติด้านการกระทำความผิด

ข้อคำถาม	Factor Loading	KMO Bartlett's Test
1. การใช้สารเสพติดเป็นสิ่งที่ทำได้ หากสามารถควบคุมตนเองได้	.476	KMO = 0.830 Bartlett's Test = 0.000 (% cumulative = 30.205)
2. หากมีปัญหาเกิดขึ้นในชีวิต การใช้สารเสพติดหรือการดื่มสุรา เป็นสิ่งที่ทำได้	.582	
3. การขายสารเสพติด (การค้า) ให้กับคนที่ต้องการ เป็นสิ่งที่สามารถทำได้	.535	
4. การทำร้ายผู้อื่น หรือชกต่อยผู้อื่น สามารถทำได้ หากเราถูกทำร้ายก่อน	.516	
5. การขโมยสิ่งของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ทำได้หากมีความจำเป็น	.472	
6. การกระทำความผิดสามารถทำได้หากไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	.699	
7. คุณพร้อมที่จะทำทุกวิธีการเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ	.537	
8. การเก็บเงินหรือสิ่งของที่เจอแล้วเก็บไว้กับตนเองเป็นสิ่งที่ทำได้	.629	
9. คุณรู้สึกสนุกและตื่นเต้นกับการกระทำความผิดที่ผิดกฎหมาย	.552	
10. คนเรามีสิทธิทางของที่เคยเป็นของตนเองคืนมา ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม	.450	

การตรวจสอบความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

การตรวจสอบความตรงตามสภาพของเครื่องมือหนึ่งเป็นหนึ่งในการประเมินคุณภาพของเครื่องมือหรือแบบประเมินว่ามีคุณสมบัติที่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงและความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคมระหว่างเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงนั้นเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขณะที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนั้นก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมเมื่อมีการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยความเสี่ยงและความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมไม่ควรมีความแตกต่างกันในปัจจัย การศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติ independent t-test ในการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความเข้มแข็งทางจิตใจ

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำความผิดซ้ำด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ พบว่า ระดับความเข้มแข็งในจิตใจของเด็กและเยาวชนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.956, p = .340$)

ตารางที่ 5.22 การเปรียบเทียบความเข้มแข็งทางจิตใจจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ความเข้มแข็งทางจิตใจ	24.88	3.65	25.34	3.58	-.956	242	.340

2. ทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำด้านทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน 5 ด้าน ผลการเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านระดับการตัดสินใจ เด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.662, p = .508$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -1.312, p = .191$) รวมถึงสอดคล้องกับระดับทักษะการสื่อสาร พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.226, p = .821$) ทั้งยังสอดคล้องกับระดับทักษะการตั้งเป้าหมาย พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.279, p = .780$) และสอดคล้องกับระดับทักษะการแก้ไขปัญหา พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.758, p = .449$) ดังนั้นสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำนั้นไม่มีความแตกต่างกันในระดับทักษะชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 5.23 การเปรียบเทียบทักษะการใช้ชีวิตจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i> -value
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
ทักษะการตัดสินใจ	14.25	3.13	14.52	3.09	-.662	240	.508
ทักษะการคิดวิเคราะห์	13.50	3.57	14.11	3.58	-1.312	239	.191
ทักษะการสื่อสาร	14.28	3.59	14.38	3.33	-.226	239	.821
ทักษะการตั้งเป้าหมาย	15.06	3.64	15.19	3.51	-.279	240	.780
ทักษะการแก้ไขปัญหา	14.73	3.85	15.10	3.46	-.758	239	.449

3. การพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน

การพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชนประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นใจผู้อื่น ความคิดเชิงจริยธรรม และ การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้านการพัฒนาเชิงบวกของเด็กและเยาวชน พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .018, p = .985$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับการเห็นใจผู้อื่น พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .446, p = .656$) รวมถึงสอดคล้องกับระดับความคิดเชิงจริยธรรม พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.230, p = .220$) และสอดคล้องกับระดับการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .837, p = .403$)

ตารางที่ 5.24 การเปรียบเทียบทักษะเชิงบวกจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i> -value
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
ความเชื่อมั่นในตนเอง	19.11	3.52	19.10	3.48	.018	236	.985
การเห็นใจผู้อื่น	12.78	2.54	12.64	2.38	.446	236	.656
ความคิดเชิงจริยธรรม	15.30	3.11	14.79	3.19	1.230	235	.220
การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก	25.37	3.33	25.01	3.20	.837	236	.403

4. ความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับสู่สังคม

ความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน ช่วงก่อนปล่อยนั้น ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม และความวิตกกังวลในการกลับคืนสู่สังคม ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำด้านความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับสู่สังคม พบว่า ระดับความพร้อมในการปรับตัวสู่สังคม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .303, p = .762$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับความวิตกกังวลในการกลับคืนสู่สังคม พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .438, p = .662$)

ตารางที่ 5.25 การเปรียบเทียบความพร้อมในการคืนสู่สังคมจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำความผิดครั้งแรก		กระทำความผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม	21.76	2.11	21.67	2.30	.303	242	.762
ความวิตกกังวลในการกลับคืนสู่สังคม	4.41	3.29	4.21	3.64	.438	242	.662

5. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ความผูกพันในครอบครัว และความรุนแรงในครอบครัว ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำด้านครอบครัว พบว่า ด้านระดับความผูกพันในครอบครัวไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -1.083, p = .280$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับความรุนแรงในครอบครัว พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และกระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.234, p = .815$) เช่นกัน

ตารางที่ 5.26 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำความผิดครั้งแรก		กระทำความผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ความผูกพันในครอบครัว	10.63	3.10	11.07	3.17	-1.083	241	.280
ความรุนแรงในครอบครัว	1.57	2.03	1.63	1.85	-.234	241	.815

6. ทักษะด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ประเด็นทัศนคติด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ พบว่า ระดับทัศนคติด้านการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .515, p = .607$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับทัศนคติด้านการประกอบอาชีพ พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.409, p = .683$) เช่นกัน

ตารางที่ 5.27 การเปรียบเทียบทัศนคติด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ จำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ความพร้อมด้านการศึกษา	14.37	3.69	14.11	4.02	.515	242	.607
ความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ	16.83	3.02	17.00	3.45	-.409	242	.683

7. ทักษะด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้านทัศนคติการเข้ากลุ่มแก๊ง พบว่า ระดับทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = .187, p = .851$)

ตารางที่ 5.28 การเปรียบเทียบทัศนคติการเข้ากลุ่มแก๊งจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ทัศนคติด้านการเข้ากลุ่มแก๊ง	5.18	4.63	5.07	4.64	.187	242	.851

8. พฤติกรรมความพร้อมก่อนปล่อย

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน และพฤติกรรมการควบคุมตนเอง ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้านพฤติกรรม พบว่า ระดับพฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน ไม่

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.778$, $p = .077$) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับระดับการควบคุมตนเอง พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก และ กระทำผิดซ้ำ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.920$, $p = .056$) เช่นกัน

ตารางที่ 5.29 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน	25.06	4.68	23.95	4.94	1.778	242	.077
พฤติกรรมการควบคุมตนเอง	16.18	6.74	14.46	7.09	1.920	242	.056

9. ความเครียดของเด็กและเยาวชน

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้านความเครียดพบว่า ระดับความเครียดของเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -.886$, $p = .376$)

ตารางที่ 5.30 การเปรียบเทียบความเครียดจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ความเครียดของเด็กและเยาวชน	3.42	2.71	3.74	2.92	-.886	241	.376

10. ด้านทัศนคติด้านการกระทำผิด

ผลการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้านการกระทำผิดพบว่า ระดับทัศนคติด้านการกระทำผิด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -1.301$, $p = .194$)

ตารางที่ 5.31 การเปรียบเทียบทัศนคติด้านการกระทำผิดจำแนกตามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	กระทำผิดครั้งแรก		กระทำผิดซ้ำ		t	df	p -value
	M	SD	M	SD			
ทัศนคติด้านการกระทำผิด	2.43	2.33	2.85	2.54	-1.301	241	.194

5.3.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) แบบประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนทั้ง 2 ชุด นี้ เป็นการทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยค่า Alpha Coefficient ในการทดสอบความน่าเชื่อถือนี้สามารถทดสอบได้เฉพาะตัวแปรที่เป็นการวัดระดับความคิดความเชื่อ และ/หรือ คำถามที่เป็น Likert scale เท่านั้น ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง)

ผลการทดสอบความสอดคล้องภายในของปัจจัยในแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย จากตารางที่ 5.30 พบว่า ตัวแปรทุกตัว มีค่า Alpha Coefficient มากกว่า 0.700 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในระดับที่ค่อนข้างดี ยกเว้น ตัวแปรด้านความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งมีค่า Alpha Coefficient คือ 0.632 และตัวแปรด้านการเห็นใจผู้อื่น มีค่า Alpha Coefficient คือ 0.670 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้เช่นกัน ดังนั้นผลการทดสอบสะท้อนให้เห็นแบบประเมินฯ นี้มีความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 5.30 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (เด็กและเยาวชนประเมินตนเอง)

ตัวแปร/ตัวชี้วัด	จำนวนข้อ	Alpha Coefficient
1. ความเข้มแข็งทางจิตใจ	15	.803
2. ทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน		
ทักษะการตัดสินใจ	5	.760
ทักษะการคิดวิเคราะห์	5	.829
ทักษะการสื่อสาร	5	.781
ทักษะการตั้งเป้าหมาย	5	.858
ทักษะการแก้ไขปัญหา	5	.872
3. การพัฒนาทักษะเชิงบวกของเด็กและเยาวชน		
ความเชื่อมั่นในตนเอง	6	.836
การเห็นใจผู้อื่น	4	.670
ความคิดเชิงจริยธรรม	5	.723
การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก	7	.864
4. ความพร้อมก่อนปล่อยตัว		
ความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม	6	.632
ความวิตกกังวลในการกลับสู่สังคม	4	.705

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์)

ผลการทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของปัจจัยในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์) จากตารางที่ 5.31 พบว่า ตัวแปรทุกตัว มีค่า Alpha Coefficient มากกว่า 0.75 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในระดับที่ดี ดังนั้นผลการทดสอบสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยในแบบประเมินฯ นี้มีความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 5.31 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ในการประเมินเด็กและเยาวชน

ตัวแปร/ตัวชี้วัด	จำนวนข้อ	Alpha Coefficient
1. ความผูกพันในครอบครัว	5	.773
2. ความรุนแรงในครอบครัว	4	.758
3. ความพร้อมด้านการศึกษา (ทัศนคติเชิงบวก)	5	.820
4. ความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (ทัศนคติเชิงบวก)	5	.815
5. ทัศนคติการเข้ากลุ่มแก๊ง	6	.818
6. ความพร้อมของพฤติกรรมก่อนปล่อย	8	.867
7. การควบคุมตนเอง	7	.921
8. ความเครียด	5	.784
9. ทัศนคติด้านการกระทำผิด	10	.796

5.4 สรุปผลการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ของเด็กและเยาวชน

ผลจากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน โดยภาพรวมแบบประเมินมีประเด็นที่ค่อนข้างครบถ้วน ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชน แต่อย่างไรก็ตามมีบางประเด็นที่ควรปรับแก้ไข เช่น บางคำถามเข้าใจยาก และต้องอธิบายให้กับเด็กและเยาวชน ปรับข้อความในบางข้อให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งการปรับการให้ค่าคะแนนและระดับการตอบให้มีความเหมาะสม โดยผลการประชุมมีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาปรับปรุง สรุปดังต่อไปนี้

1. ประเด็นในเรื่องปัญหาในการกำหนดจำนวนระดับค่าคะแนนในแบบประเมิน

จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในด้านการกำหนดจำนวนระดับค่าคะแนนในแบบประเมิน พบว่ามีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญจากที่ประชุมที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ที่ประชุมมีข้อเสนอให้ควรมีการจำแนกระดับค่าคะแนนให้มีความละเอียดและชัดเจน โดยอาจจะจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการอธิบายข้อคำถามแต่ละข้อให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เข้าใจความหมายของข้อคำถาม เพื่อให้ค่าระดับคะแนนของเด็กและเยาวชนแต่ละคนมีค่าที่ตรงและสามารถเชื่อถือได้

2. การใช้ระดับค่าคะแนนที่ 5 ระดับมาใช้ในการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เป็นการวัดที่ค่อนข้างมีความละเอียด และช่วยให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน แต่ก็อาจเกิดปัญหาข้อขัดข้องในการนำไปใช้อยู่บ้าง เช่น ต้องใช้เวลาในการทำแบบสอบถามมากขึ้น นอกจากนี้ในเด็กและเยาวชนบางรายที่ยังมีความลังเล หรือ ไม่ค่อยแน่ใจกับความรู้สึกรู้สึกและความเข้าใจของตนเอง จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่แน่ใจว่าจะตอบข้อไหน จึงอาจไม่สามารถกำหนดระดับค่าคะแนนได้ เช่น แบบสอบถามในส่วนของการประเมินตนเอง ทักษะด้านที่ 3 ทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน และ ด้านที่ 4 การพัฒนาทักษะเชิงบวก ที่กำหนดข้อคำตอบในลักษณะที่ว่า ค่อนข้างจริง จริง จริงมาก การกำหนดข้อคำตอบในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้เด็กและเยาวชนบางรายค่อนข้างมีความลังเลในการตอบคำถาม เช่น คำตอบว่า “จริง” กับ “ค่อนข้างจริง” จะมีความใกล้เคียงกันทำให้เด็กและเยาวชนบางรายอาจจะแยกไม่ออก โดยอาจจะนำตัวเลข หรือ ความหมายเชิงสัญลักษณ์เข้ามาช่วย เช่น จริงมากที่สุดคือ 100 และ เรียงตัวเลขลงมาตามลำดับ หรืออาจจะใช้ในลักษณะที่เป็นเปอร์เซ็นต์แทน

3. มีข้อสังเกตว่า หากมีการแบ่งระดับของค่าคะแนนออกเป็น 3 หรือ 4 ระดับ หรือมีลักษณะของค่าระดับคะแนนที่เป็นเลขคู่ อาจจะช่วยให้อายุเด็กและเยาวชนสามารถตอบคำถามได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องลังเล และใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามที่น้อยกว่า แต่หากกำหนดค่าระดับคะแนนให้เป็น 3 ระดับ มีข้อกังวลว่าเด็กและเยาวชนอาจจะเลือกตอบข้อ “ปานกลาง” มากกว่าข้ออื่น อันจะส่งผลให้การวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมีความคลาดเคลื่อนขึ้นได้

4. ในบางข้อคำถามที่เข้าใจยาก เด็กและเยาวชนบางรายอาจมีการย้อนถามเจ้าหน้าที่กลับเพื่อให้เจ้าหน้าที่อธิบายให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นในความหมายของข้อคำถามและข้อคำตอบนั้นพร้อมกับยกตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชน จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการทำแบบสอบถามนานขึ้น

2. ประเด็นเรื่องความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในการทำแบบประเมิน

จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในการทดลองทำแบบประเมินในครั้งนี้ กล่าวคือ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่พออ่านออกเขียนได้จะใช้เวลาในการทำแบบสอบถามที่เร็วกว่าในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยในบางรายเจ้าหน้าที่จะต้องอ่านให้กับเด็กและเยาวชนทีละข้อ แต่หากเป็นข้อคำถามที่ไม่ใช่เชิงวิชาการมากเกินไปนักเด็กและเยาวชนก็จะสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามค่อนข้างที่จะละเอียดและมีจำนวนข้อคำถามที่ค่อนข้างมาก ทำให้ช่วงหลังในการทำแบบสอบถามเด็กและเยาวชนมีอาการล้า บางรายสมาธิหลุด และบางรายก็จะตอบแบบสอบถามแค่เพื่อให้เสร็จไป จึงมีข้อเสนอให้ควรลดจำนวนข้อคำถามให้น้อยลง นอกจากนี้มีข้อสังเกตจากที่ประชุมว่า ในบางข้อคำถามที่ยากต่อการทำความเข้าใจของเด็กและเยาวชนก็อาจจะใช้วิธีให้เจ้าหน้าที่ผู้ถามยกตัวอย่างการตั้งคำถามและการตอบคำถามให้กับเด็กและเยาวชนฟัง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจและสามารถตอบตามที่เด็กและเยาวชนเห็นภาพและเข้าใจตามจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามจริงและทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้

ในการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน พบว่า แบบประเมินที่จัดทำขึ้นมีความละเอียด และเป็นข้อมูลเชิงลึกที่เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นต่อได้ อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหาและข้อสังเกตในประเด็นปัญหาที่เกิดจากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้ อยู่บ้างบางประการซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ควรมีการทำความเข้าใจในแบบสอบถามให้ชัดเจนว่าแบบสอบถามในส่วนใด เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ส่วนงานใดเป็นผู้ประเมิน เช่น ให้นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ประเมิน หรือ ให้นักจิตวิทยาเป็นผู้ประเมิน
2. ส่วนของแบบประเมินอาจจะมีส่วนข้อที่ไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจน เช่น เรื่องวันปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่บางคนยังไม่แน่ใจในวันที่ได้รับการปล่อยตัว
3. ส่วนของแบบประเมินที่มีพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้สอบถามบันทึกข้อมูลเพิ่มเติม แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว ในแบบสอบถามที่ค่อนข้างมีจำกัด ทำให้การลงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ไม่อาจลงข้อมูลได้ลึกเท่าที่ควร โดยเฉพาะใน ส่วนของเป้าหมายและความคาดหวังของเด็กและเยาวชน ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการเขียนอธิบายให้เยอะมากขึ้น
4. ประเด็นข้อคำถามด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม พบปัญหาจากการนำไปทดลองใช้บางประการ เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางคนมาจากเขตอื่น เจ้าหน้าที่จึงอาจไม่สามารถเห็นภาพของชุมชนเดิมของเด็กและเยาวชนก่อนกระทำผิดว่ามีสภาพแวดล้อมชุมชนอย่างไร กรณีนี้เจ้าหน้าที่จึงสามารถคาดการณ์ได้เพียง สภาพแวดล้อมของชุมชนหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวแล้ว นอกจากนี้ในปัจจุบันก็อาจจะ เป็นการยากที่เจ้าหน้าที่จะสามารถรู้ได้ว่ามีแหล่งอบายมุข แหล่งพนัน แหล่งยาเสพติด อยู่บริเวณใดหรือมาก น้อยแค่ไหน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ต้องตอบในประเด็นนี้ก็อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลขึ้นได้
5. บางศูนย์ฝึกที่เด็กและเยาวชนบางส่วนอาจจะไม่ได้อยู่ที่ศูนย์ฝึก เนื่องจากถูกส่งตัวไปอยู่ตามสถาน ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งเกิดปัญหาในการทำแบบสอบถามโดยทางเจ้าหน้าที่จะต้องส่งแบบสอบถามไปให้เด็กและ เยาวชนที่อยู่ตามสถานประกอบการต่างๆ ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับข้อ คำถามด้วย โดยอาจจะใช้ช่องทางสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชันไลน์ ในการช่วยอธิบายข้อคำถามและ ตอบข้อสงสัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากจึงควรพิจารณาข้อจำกัดทางด้านเวลาด้วย เช่นกัน
6. บางศูนย์ฝึก พบปัญหาว่าเด็กและเยาวชนบางรายขณะที่อยู่ในสถานพินิจนั้นมาจากชุมชนหนึ่ง แต่ พอมาฝึกอบรมมาระยะเวลาหนึ่ง หรือ ช่วงใกล้ที่จะได้รับการปล่อยตัวปรากฏว่าผู้ปกครองมีการย้ายถิ่นฐานหรือ ที่อยู่อาศัย ทำให้เด็กและเยาวชนก็ต้องย้ายไปอยู่อีกที่หนึ่ง หรือบางรายมีการเปลี่ยนชุมชนไปเรื่อย ๆ ทำให้เด็ก และเยาวชนกลุ่มนี้ไม่มีความผูกพันกับชุมชนใด ๆ เลย แม้กระทั่งชุมชนใหม่ที่เพิ่งมาอยู่ก็ไม่ได้รู้จักหรือผูกพันกับ ชุมชน สมาชิกเดิมในชุมชนก็ไม่ได้รู้จักเด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้ ในแบบสอบถามจึงควรมีการออกแบบช่องใน การกรอกข้อมูลให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ด้วย
7. ข้อคำถามบางประเด็นหรือบางข้อในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์ ควรปรับให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ ประเมินตนเอง เช่น ความเครียด เป็นต้น

8. ข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับอายุในการกระทำความผิดครั้งแรกกับอายุที่กระทำความผิดก่อนหน้านี้ มีความแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากพบปัญหาจากการทดลองใช้แบบในเด็กและเยาวชนอยู่ 1 กรณี ซึ่งเป็นเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำโดยคดีแรกที่กระทำความผิดก็คือคดีก่อนหน้านี้

9. ปัญหาที่พบจากการทดลองใช้แบบในข้อคำถามข้อที่ 3 หน้าที่ 3 พบปัญหาเด็กและเยาวชนที่กำลัง จะได้รับการปล่อยตัวแต่ถูกดำเนินคดีเพิ่มอีก 1 คดี โดยยังไม่ถึงขั้นตอนของการฟ้องแต่กำลังอยู่ในขั้นตอนการ สอบสวน ในกรณีเช่นนี้ควรกรอกข้อมูลในส่วนดังกล่าวอย่างไร หรืออาจจะเพิ่มช่องในการกรอกข้อมูลส่วนนี้ลง ไปด้วย

10. ในข้อคำถามด้านครอบครัว ในส่วนของสถานภาพของบิดาหรือมารดา มีเด็กและเยาวชนบางรายที่ มีคำตอบในส่วนนี้หลายคำตอบ ควรมีวงเล็บอยู่ว่าสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

11. ในข้อคำถามด้านความพร้อมในด้านประกอบอาชีพก่อนปล่อยตัว พบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ใน ระหว่างการควบคุมของสถานแรกรับที่มีวิชาชีพให้ฝึกค่อนข้างน้อย เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จึงมักตอบในส่วน ดังกล่าวว่าได้รับการฝึกวิชาชีพน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ หรือ ได้รับการฝึกอาชีพที่ไม่ถนัดและไม่ ตรงต่อความต้องการ ซึ่งในสถานแรกรับโดยปกติจะมีหน่วยวิชาชีพที่น้อยอยู่แล้ว เช่น มีเพียงการสอนตัดผม ศิลปะ และเกษตร แต่เด็กและเยาวชนหลายคนอยากจะเรียนช่างที่ไม่ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน เป็นส่วนใหญ่

12. ในข้อคำถามส่วนของความพร้อมด้านการฝึกและประกอบวิชาชีพหลังจากปล่อยตัว ควรมีการเพิ่ม ข้อคำถามในส่วน of สถานที่จะไปทำงาน หรือ สถานที่ที่เด็กและเยาวชนจะประกอบอาชีพที่แน่นอนลงไป ใน แบบประเมินด้วย

13. ในข้อคำถามด้านพฤติกรรมที่เกิดจากการชักชวนของเพื่อน พบปัญหาในการตอบแบบสอบถามใน ข้อที่ 8 และ 9 ซึ่งกำหนดคำตอบว่า ทะเลาะวิวาทกับคนอื่น กับทำร้ายผู้อื่นหรือพยายามฆ่าผู้อื่น ทำให้เด็ก และเยาวชนเกิดความสับสนระหว่างการทะเลาะวิวาทกับการทำร้าย ซึ่งเด็กและเยาวชนเห็นว่าการทะเลาะ วิวาทก็ต้องมีการทำร้ายกันอยู่แล้ว จึงควรนำส่วนนี้มารวมกัน และแยกการพยายามฆ่าผู้อื่นออกไปอีกข้อหนึ่ง ต่างหาก

14. ในแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยที่กำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์ต้องเป็นผู้สัมภาษณ์ หากจะ ออกแบบให้แบบประเมินสามารถแปลผลการประเมินได้ด้วย เช่น อาจจะประเมินในเรื่องของความพร้อมว่าเด็ก และเยาวชนคนนี้มีความพร้อมก่อนปล่อยในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด ก็จะช่วยเอื้อต่อการทำงานและเหมาะแก่ การวางแผนให้กับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

ผลจากการประชุมวิพากษ์ผลการศึกษาในครั้งนี้ คณะที่ปรึกษานำข้อเสนอแนะไปปรับแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้ที่มีแบบประเมินฯ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป

5.5 แนวทางในการจำแนกเด็กและเยาวชนก่อนการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

การจำแนกเด็กและเยาวชนในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับการศึกษารั้งนี้ได้ แบ่งการจำแนกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การจำแนกตามปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และ การจำแนกตามความพร้อมในการปล่อยตัว (ความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม)

1. ปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยเสี่ยงในการประเมินครั้งนี้เป็นปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลพื้นฐานของเด็กและเยาวชนก่อนได้รับการจับกุม เป็นข้อมูลด้านการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวหากเด็กและเยาวชนมีระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูง เปรียบเสมือนข้อมูลให้ผู้ติดตามหลังปล่อยจัดทำแผนในการติดตามหลังปล่อยที่เป็นระบบ รวมทั้งเพื่อเป็นการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนต่อไป

ตารางที่ 5.32 ตัวชี้วัดและปัจจัยในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามปัจจัยเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ (ปัจจัย)	ค่าคะแนน
1. ด้านประวัติการกระทำผิด	1) จำนวนครั้งที่ถูกดำเนินคดี	0 เสี่ยงต่ำ
	2) อายุขณะกระทำผิด	1 เสี่ยงกลาง
	3) ประวัติการพิพาทคดี	2 เสี่ยงสูง
2. ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1) การดื่มแอลกอฮอล์	0 เสี่ยงต่ำ
	2) การใช้สารเสพติด	1 เสี่ยงกลาง
	3) การจำหน่ายสารเสพติด	2 เสี่ยงสูง
	4) การบำบัดรักษายาเสพติด	
3. ด้านครอบครัว	1) สถานภาพของบิดา/มารดา	0 เสี่ยงต่ำ
	2) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	1 เสี่ยงกลาง
	3) การกระทำผิดของคนในครอบครัว	2 เสี่ยงสูง
	4) ประวัติการใช้สารเสพติด	
	5) ประวัติการดื่มแอลกอฮอล์	

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ (ปัจจัย)	ค่าคะแนน
4. ด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ	1) ระดับการศึกษา	0 เสี่ยงต่ำ
	2) ประวัติการเรียนรู้ขั้น	1 เสี่ยงกลาง
	3) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน	2 เสี่ยงสูง
	4) ปัญหาการเรียนรู้ (ระหว่างควบคุมตัว)	
	5) การกระทำผิดด้านการเรียน/อบรม (ระหว่างควบคุมตัว)	
5. ด้านการคบเพื่อน	1) จำนวนเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มแก๊ง / กระทำผิดกฎหมาย	0 เสี่ยงต่ำ
	2) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	1 เสี่ยงกลาง
	3) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมาย	2 เสี่ยงสูง
	4) พฤติกรรมการชักชวนของเพื่อน	
	5) ความเกี่ยวข้องของเพื่อนกับการกระทำผิด	
คะแนนรวมด้านความเสี่ยงในการกระทำผิด..... / 10		

2. ปัจจัยด้านความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม

ปัจจัยด้านความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมเป็นการประเมินระดับความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการปรับตัวหรือการใช้ชีวิตในสังคมอีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากการถูกควบคุมตัว ปัจจัยด้านนี้เปรียบเสมือนปัจจัยในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนมีความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคมสูง ส่งผลให้เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ สามารถที่จะก้าวผ่านปัญหาได้ โดยไม่หันกลับมากระทำผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 5.33 ตัวชี้วัดและปัจจัยในการจำแนกเด็กและเยาวชนตามปัจจัยความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ	ค่าคะแนน
1. ด้านครอบครัว (ความพร้อมในการดูแล/ Family support)	1) สภาวะสุขภาพกายของคนในครอบครัว	0 พร้อมต่ำ
	2) สภาวะสุขภาพจิตของคนในครอบครัว	1 พร้อมกลาง
	3) การติดต่อของครอบครัว	2 พร้อมสูง
	4) การให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและอาชีพ	

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ	ค่าคะแนน
2. ด้านครอบครัว (ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว) (ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี – มีความพร้อมในการปล่อยตัวสูง)	1) ความผูกพันภายในครอบครัว	0 พร้อมต่ำ
	2) ความรุนแรงในครอบครัว	1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
3. ด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ	1) ความพร้อมด้านการศึกษา (หลังปล่อย)	0 พร้อมต่ำ
	2) การฝึกวิชาชีพ (ระหว่างถูกควบคุมตัว)	1 พร้อมกลาง
	3) ความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ	2 พร้อมสูง
	4) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการศึกษา	
	5) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการประกอบอาชีพ	
4. ชุมชนและสภาพแวดล้อม	1) ลักษณะชุมชนที่พักอาศัยหลังปล่อย	0 พร้อมต่ำ
	2) ความพร้อมของชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชน	1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
5. ทักษะคิดด้านการคบเพื่อน	1) ทักษะคิดเชิงบวกในการเข้ากลุ่มแก๊ง	0 พร้อมต่ำ 1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
6. ด้านพฤติกรรม	1) พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน	0 พร้อมต่ำ
	2) การควบคุมตนเอง	1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
7. สภาวะสุขภาพกายและจิต	1) ปัญหาด้านร่างกาย	0 พร้อมต่ำ
	2) ปัญหาด้านสุขภาพจิต	1 พร้อมกลาง
	3) ปัญหาด้านการทำร้ายตนเอง	2 พร้อมสูง
	4) การบำบัดรักษายาเสพติด	
	5) ความเครียดของเด็กและเยาวชน	
8. ทักษะคิดด้านการกระทำผิด	1) ทักษะคิดด้านการกระทำผิด	0 พร้อมต่ำ 1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
9. แนวทางในการดำเนินชีวิตหลังปล่อย	1) เป้าหมาย	0 พร้อมต่ำ
	2) แนวทางไปสู่เป้าหมาย	1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ	ค่าคะแนน
10. ความเข้มแข็งด้านจิตใจ	ความเข้มแข็งทางจิตใจโดยรวม	0 พร้อมต่ำ 1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
11. ทักษะในการดำเนินชีวิต	1) การตัดสินใจ	0 พร้อมต่ำ
	2) การคิดวิเคราะห์	1 พร้อมกลาง
	3) ทักษะการสื่อสาร	2 พร้อมสูง
	4) ทักษะการตั้งเป้าหมาย	
	5) ทักษะการแก้ไขปัญหา	
12. การพัฒนาเชิงบวก	1) ความเชื่อมั่นในตนเอง	0 พร้อมต่ำ
	2) การเห็นใจผู้อื่น	1 พร้อมกลาง
	3) ความคิดเชิงจริยธรรม	2 พร้อมสูง
	4) การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก	
13. ความพร้อมก่อนปล่อยตัว	1) ความพร้อมในการใช้ชีวิตหลังปล่อย	0 พร้อมต่ำ
	2) ความวิตกกังวลในการใช้ชีวิต	1 พร้อมกลาง 2 พร้อมสูง
คะแนนรวมด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน...../ 26		

การจำแนกคะแนนความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมก่อนปล่อยในภาพรวมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ	ค่าคะแนนความเสี่ยง (10 คะแนน)
เสี่ยงต่ำ	0 - 2
เสี่ยงปานกลาง	3 - 5
เสี่ยงสูง	6 - 10

ระดับความพร้อมในการปล่อยตัว	ค่าคะแนนความพร้อม (26 คะแนน)
พร้อมต่ำ	0 - 13
พร้อมปานกลาง	14 - 20
พร้อมสูง	21 - 26

บทที่ 6

สรุป และข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอบทสรุปแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยจากข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รวมทั้งแนวทางในการนำแบบประเมินฯ ไปใช้ในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

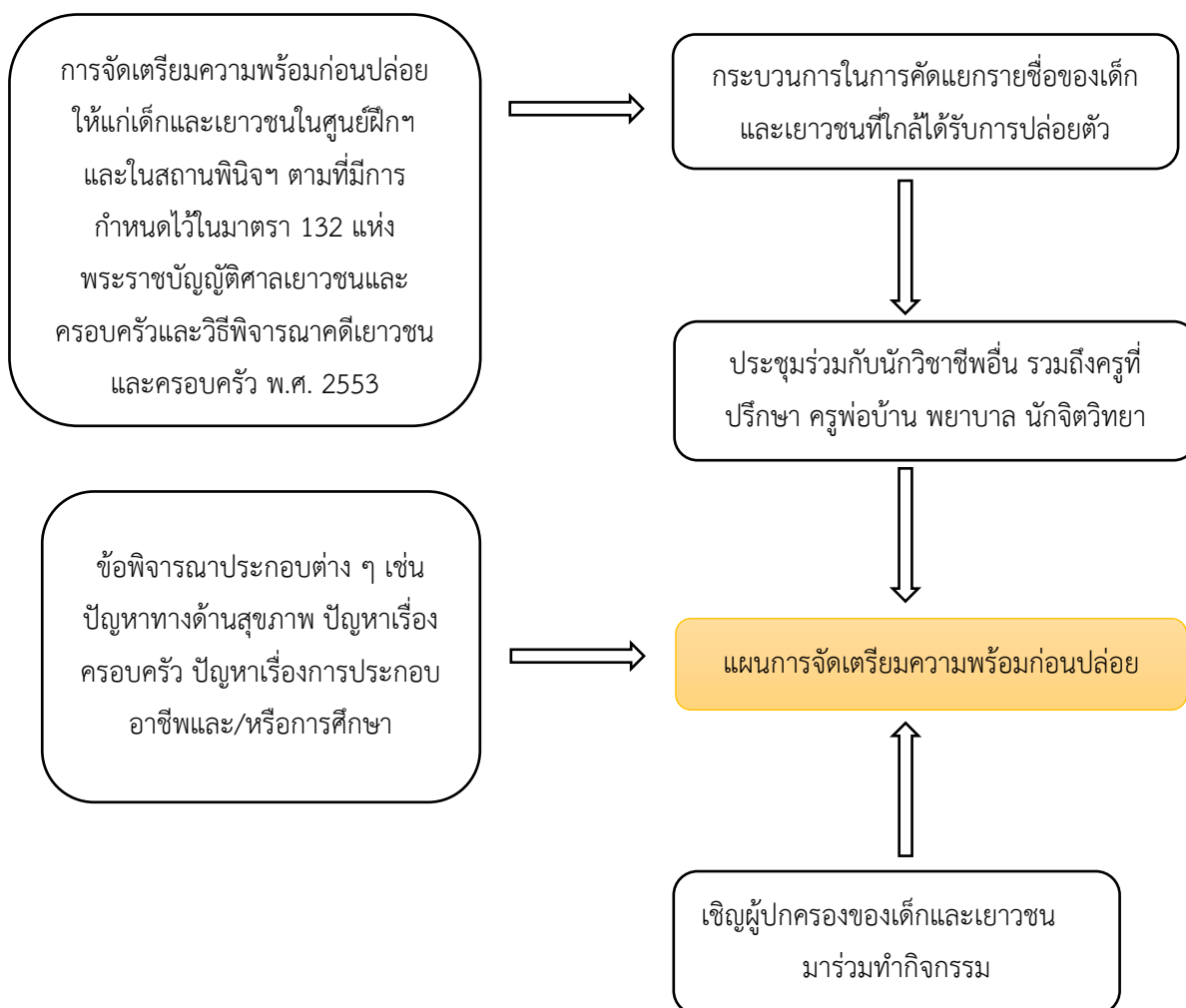
6.1 แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

แนวทางในการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน ในการศึกษาครั้งนี้ กระบวนการในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 6.1 แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน

สำหรับข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน ได้สรุปแนวทางในการออกแบบกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยดังนี้

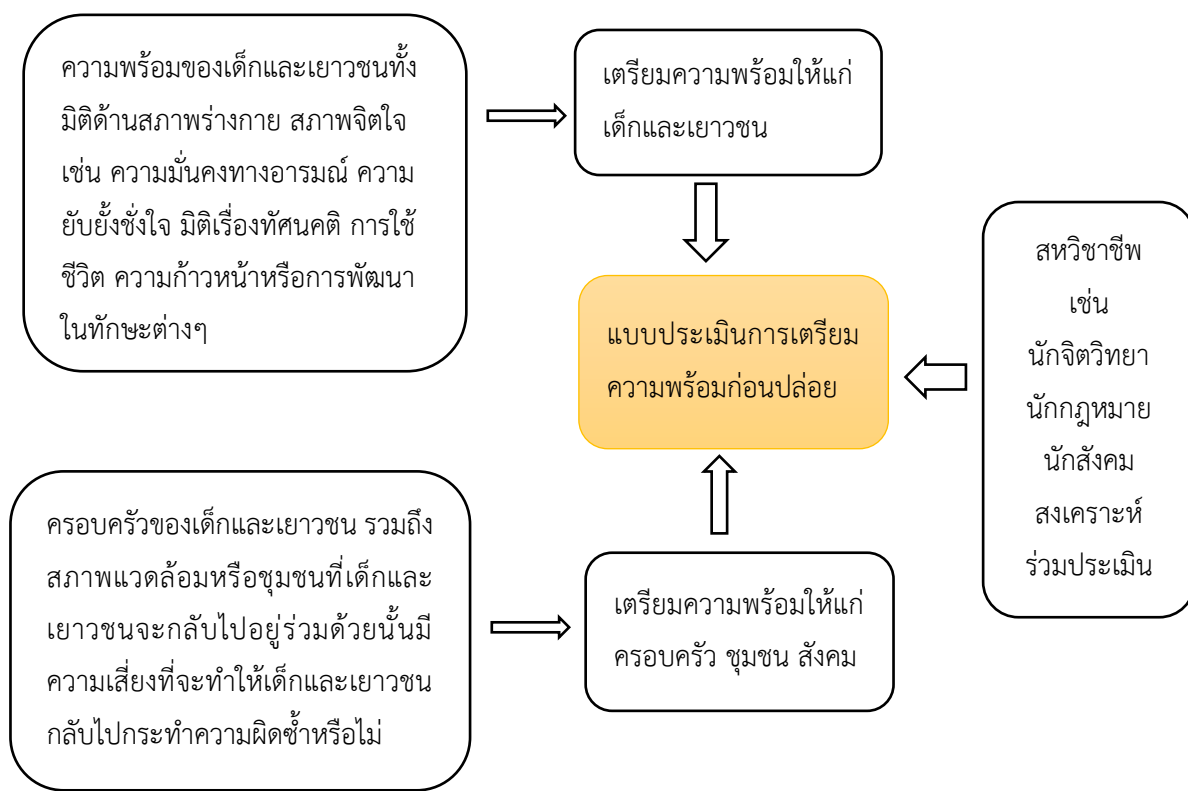
แผนภาพที่ 6.2 แนวทางการจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจากผู้ปฏิบัติงาน

สำหรับแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยจากความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชนในการพัฒนาเครื่องมือการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชนได้ มีข้อเสนอเสนอในประเด็นคำถามในการออกแบบประเมินฯ ควรมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง มีการใช้ภาษาง่ายๆที่เหมาะสมไม่เป็นการตีตราเด็กและเยาวชน ข้อคำถามควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย จำนวนข้อในแบบประเมินควรมีจำนวนไม่มากจนเกินไป แต่ยังคงสามารถประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนได้อย่างครอบคลุมทั้ง 2 ประเด็นหลัก กล่าวคือ

1) ประเด็นการประเมินเด็กและเยาวชน โดยมีการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนทั้งมิติด้านสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ ความยับยั้งชั่งใจ มิติเรื่องทัศนคติ การใช้ชีวิต เช่น ทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์ต่างๆรอบตัว โดยจุดสำคัญควรมุ่งเน้นประเมินในเรื่องความก้าวหน้าหรือการพัฒนาในทักษะต่างๆ รวมถึงควรประเมินในประเด็นของแนวโน้มการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของเด็กและเยาวชน

2) ประเด็นการประเมินจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนที่จะกลับคืนสู่สังคม โดยเป็นการประเมินเพื่อทราบว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชน รวมถึงสภาพแวดล้อมหรือชุมชนที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปอยู่ร่วมด้วยนั้นมีความเสี่ยงที่จะทำให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ โดยอาจจะมีการเชิญครอบครัวมาร่วมให้สัมภาษณ์หรือร่วมทำแบบประเมินด้วย และควรมีการประเมินเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรมีการประเมินเพียงครั้งเดียว ทั้งยังควรต้องมีการประเมินสภาพปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนว่าปัจจัยดังกล่าวยังคงเหลืออยู่หรือไม่ หรือมีปัจจัยเสี่ยงใดเพิ่มเข้ามาอีก

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงแนวทางการพัฒนาแบบประเมินฯ จากกลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน สามารถสรุปเป็นแผนผังเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนาแบบประเมินฯ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6.3 แนวทางในการพัฒนาแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยจากนักวิชาการฯ

6.2 สรุปการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย

เครื่องมือในการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (สำหรับนักสังคมสงเคราะห์) และแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อย (สำหรับเด็กและเยาวชน) โดยทั้งสองแบบเป็นการประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน 2 ประเด็น ได้แก่ ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน (ความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม และปัจจัยในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ) ตัวแปรในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 ตัวแปรด้านการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยเสี่ยงด้านการกระทำผิดซ้ำ	องค์ประกอบ (ปัจจัย)
1. ด้านประวัติการกระทำผิด	1) จำนวนครั้งที่ถูกดำเนินคดี
	2) อายุขณะกระทำผิด
	3) ประวัติการพิพาทคดี
2. ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	1) การดื่มแอลกอฮอล์
	2) การใช้สารเสพติด
	3) การจำหน่ายสารเสพติด
	4) การบำบัดรักษายาเสพติด
3. ด้านครอบครัว	1) สถานภาพของบิดา/มารดา
	2) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
	3) การกระทำผิดของคนในครอบครัว
	4) ประวัติการใช้สารเสพติด
	5) ประวัติการดื่มแอลกอฮอล์
4. ด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ	1) ระดับการศึกษา
	2) ประวัติการเรียนซ้ำชั้น
	3) การกระทำผิดกฎระเบียบโรงเรียน
	4) ปัญหาการเรียนรู้ (ระหว่างควบคุมตัว)
	5) การกระทำผิดด้านการเรียน/อบรม (ระหว่างควบคุมตัว)
5. ด้านการคบเพื่อน	1) จำนวนเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มแก๊ง / กระทำผิดกฎหมาย
	2) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
	3) การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมาย
	4) พฤติกรรมชักชวนของเพื่อน
	5) ความเกี่ยวข้องของเพื่อนกับการกระทำผิด

ตารางที่ 6.2 ตัวแปรด้านความพร้อมก่อนปล่อย (การกลับคืนสู่สังคม)

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ
1. ด้านครอบครัว (ความพร้อมในการดูแล/ Family support)	1) สภาวะสุขภาพกายของคนในครอบครัว 2) สภาวะสุขภาพจิตของคนในครอบครัว 3) การติดต่อของครอบครัว 4) การให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและอาชีพ
2. ด้านครอบครัว (ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว)	1) ความผูกพันภายในครอบครัว 2) ความรุนแรงในครอบครัว
3. ด้านการศึกษาและประกอบอาชีพ	1) ความพร้อมด้านการศึกษา (หลังปล่อย) 2) การฝึกวิชาชีพ (ระหว่างถูกควบคุมตัว) 3) ความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ 4) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการศึกษา 5) ทักษะคิดเชิงบวกด้านการประกอบอาชีพ
4. ชุมชนและสภาพแวดล้อม	1) ลักษณะชุมชนที่พักอาศัยหลังปล่อย 2) ความพร้อมของชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชน
5. ทักษะคิดด้านการคบเพื่อน	1) ทักษะคิดเชิงบวกในการเข้ากลุ่มแก๊ง
6. ด้านพฤติกรรม	1) พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน 2) การควบคุมตนเอง
7. สภาวะสุขภาพกายและจิต	1) ปัญหาด้านร่างกาย 2) ปัญหาด้านสุขภาพจิต 3) ปัญหาด้านการทำร้ายตนเอง 4) การบำบัดรักษายาเสพติด 5) ความเครียดของเด็กและเยาวชน
8. ทักษะคิดด้านการกระทำผิด	1) ทักษะคิดด้านการกระทำผิด
9. แนวทางในการดำเนินชีวิตหลังปล่อย	1) เป้าหมาย 2) แนวทางไปสู่เป้าหมาย
10. ความเข้มแข็งด้านจิตใจ	ความเข้มแข็งทางจิตใจโดยองค์รวม
11. ทักษะในการดำเนินชีวิต	1) การตัดสินใจ

ตัวชี้วัด	องค์ประกอบ
	2) การคิดวิเคราะห์
	3) ทักษะการสื่อสาร
	4) ทักษะการตั้งเป้าหมาย
	5) ทักษะการแก้ไขปัญหา
12. การพัฒนาเชิงบวก	1) ความเชื่อมั่นในตนเอง
	2) การเห็นใจผู้อื่น
	3) ความคิดเชิงจริยธรรม
	4) การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก
13. ความพร้อมก่อนปล่อยตัว	1) ความพร้อมในการใช้ชีวิตหลังปล่อย
	2) ความวิตกกังวลในการใช้ชีวิต

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการทดสอบความตรง (Validity) ได้แก่ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) รวมทั้งการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบประเมินฯ (Reliability) หลังจากที่มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 6 ท่าน ได้นำแบบประเมินฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้าโปรแกรมเตรียมพร้อมก่อนปล่อยในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (มาตรา 132 วรรค 2) จำนวนทั้งสิ้น 244 ราย

ผลการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง สรุปได้ว่า ข้อคำถามหรือตัวแปรในแบบประเมินฯ นั้นสามารถอธิบายปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ และในบางข้อคำถามได้มีการตัดข้อคำถามออกเพื่อความสอดคล้องในการประเมินความตรงเชิงโครงสร้างในแต่ละด้าน จากนั้นได้นำไปตรวจสอบความตรงตามสภาพ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินในแต่ละด้านกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ พบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตั้งแต่แรกเข้าไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชนกลับสู่สังคมนั้น การประเมินความพร้อมควรที่จะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

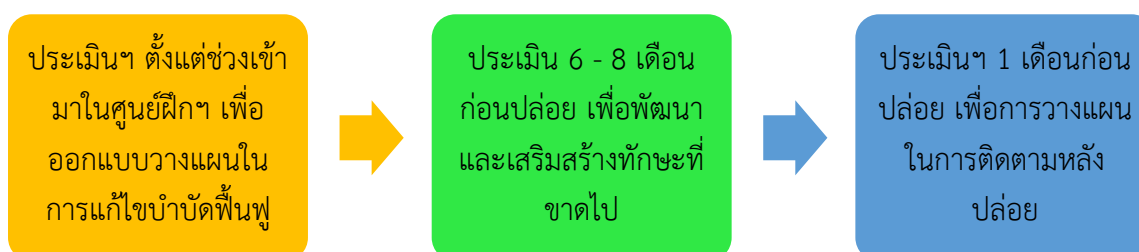
สำหรับการทดสอบความน่าเชื่อถือ หรือความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยโดยการทดสอบค่า Cronbach's Alpha Coefficient พบว่ามีค่าในช่วง 0.632 – 0.921 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ โดยมีตัวแปรเพียงตัวเดียวเท่านั้น คือ ความพร้อมในการกลับสู่สังคม (0.632) ที่มีค่าน้อยกว่า 0.700 ส่วนตัวแปรหรือปัจจัยด้านอื่นๆ มีความน่าเชื่อถือในระดับค่อนข้างดี ถึงมีความน่าเชื่อถือดีมาก

กล่าวโดยสรุปสำหรับการตรวจสอบคุณภาพขอบแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชน แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินฯ สามารถนำมาใช้ในการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัวสู่สังคมได้ระดับหนึ่ง และสามารถนำเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผน ติดตามและการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนหลังปล่อยได้เช่นกัน หลังจากที่มีการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินฯ แล้ว ได้มีการปรับแก้แบบประเมินฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ที่นำไปทดลองใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการใช้งานและเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเด็กและเยาวชนต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะทางในการใช้แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน

จากผลการจัดทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในการศึกษาครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนได้ และมีข้อควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยฉบับนี้ นอกจากเป็นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนในระยะเวลาประมาณ 30 วันก่อนปล่อย แบบประเมินฯ นี้แล้วสามารถนำไปใช้ในการคัดกรองเด็กและเยาวชนเบื้องต้นในการออกแบบและการวางแผนในการจัดทำกระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลได้เช่นกัน โดยการพิจารณาประเมินฯ ตามระยะเวลาดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินความพร้อมก่อนปล่อย ตั้งแต่เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ผลการประเมินฯ สามารถนำมาพิจารณาในการออกแบบและจัดเตรียมโปรแกรมฯ ในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อความเหมาะสมต่อไป

ระยะที่ 2 การเตรียมการก่อนการเข้าสู่การเตรียมพร้อมปล่อยตัวเด็กและเยาวชน การประเมินฯ ในช่วงนี้เป็นระยะเตรียมการก่อนที่เด็กและเยาวชนจะเข้าสู่โปรแกรมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการประเมินฯ สามารถทำให้ทราบว่าเด็กและเยาวชนนั้นควรมีการเสริมสร้าง ทักษะ สมรรถนะทางจิตใจ หรือการปรับแนวคิดต่างๆ เพิ่มเติมในด้านใดบ้าง เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำหลัง ได้รับการปล่อยตัว

ระยะที่ 3 คือ ระยะสุดท้าย เป็นการประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับไปใช้ชีวิตใน สังคมได้อย่างปกติสุข โดยไม่หันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดยในระยะนี้ควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ชุมชนและสภาพแวดล้อมหลังปล่อยของเด็กและเยาวชนประกอบด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ในขั้นตอนสุดท้ายของการถูกควบคุมตัว และเป็นแนวทางในการวางแผน ติดตามการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชน หลังปล่อยตัวว่าควรเป็นอย่างไร เพื่อการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แบบประเมินฯ ฉบับนี้เป็นแบบประเมินฯ เบื้องต้นเท่านั้น ควรมีการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อ ความเหมาะสมในการนำไปใช้ต่อไป กล่าวได้ว่าในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินฯ ครั้งนี้เป็นการ ตรวจสอบคุณภาพในกลุ่มเด็กและเยาวชนในช่วงระยะเวลาก่อนปล่อยเท่านั้น หากแบบประเมินฯ นี้นำไปใช้กลุ่ม เด็กและเยาวชนในระยะเริ่มต้น และระยะกลาง ควรมีการทดสอบหรือการทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังกล่าวด้วย นอกจากนี้หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ได้มีการปรับปรุงประเด็นข้อคำถาม การให้ค่าคะแนนต่างๆ รวมทั้งการปรับแก้ไขแบบประเมินฯ ในบางส่วน เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้ใช้ แบบประเมินฯ ดังนั้นควรมีการพิจารณาในการติดตามการนำแบบประเมินฯ ไปใช้ว่าสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน หรือไม่อย่างไร และการตรวจสอบความสอดคล้องของค่าคะแนนหลังจากการนำแบบประเมินฯ ใช้ได้ระยะหนึ่ง แล้ว

3. ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรมีการออกแบบกระบวนการในการดำเนินงาน รวมทั้ง ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กและเยาวชนตั้งแต่กระบวนการในคดีครองเด็กและเยาวชนแรกจับ เด็กและเยาวชนที่อยู่ ระหว่างการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และ กลุ่มเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยให้มีข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน เพื่อประโยชน์ใน การพิจารณา ประเมินความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการออกแบบ โปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กและเยาวชนในแต่ละราย

4. การใช้แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยของเด็กและเยาวชนนั้น เนื่องจากแบบประเมินฯ มีทั้งหมด 2 ชุด สำหรับนักสังคมสงเคราะห์ และสำหรับเด็กและเยาวชนประเมินตนเอง ในการประเมินทั้งสองแบบสามารถทำแยกกันได้ (ไม่จำเป็นต้องทำพร้อมกัน หรือทำให้เสร็จภายในวันเดียวกัน) เนื่องจากแบบประเมินฯ มีหลากหลายประเด็น และค่อนข้างในเวลาในการทำ ผู้ปฏิบัติสามารถจัดระยะเวลาในการทำแบบประเมินได้ตามความเหมาะสม

5. แบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยชุดนี้ ส่วนใหญ่เป็นข้อคำถามปลายปิด เพื่อนำมาประเมินค่าคะแนนความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำและความพร้อมในการปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน ข้อมูลในบางส่วนที่เป็นลักษณะของข้อคำถามปลายเปิดนั้น หรือข้อมูลที่เป็นเหตุผลหรืออธิบายความที่มีความสำคัญในการพิจารณาวางแผนก่อนปล่อย ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถเพิ่มประเด็นคำถามปลายเปิดได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อค่าคะแนนแต่อย่างใด

6. การใช้ประเมินความพร้อมของเด็กและเยาวชนนั้น ควรมีการจัดทำโปรแกรมหรือระบบฐานข้อมูลในการเก็บข้อมูล และประมวลผลความเสี่ยงและความพร้อมของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างทันทั่วที่ต่อไป

7. การพิจารณาค่าคะแนนในแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยชุดนี้ นอกจากพิจารณาค่าคะแนนในภาพรวมของความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความพร้อมในการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนแล้ว ในการวางแผนกระบวนการในการติดตามหลังปล่อยของเด็กและเยาวชน หรือการวางแผนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ควรมีการพิจารณาเป็นรายด้าน และรายปัจจัยควบคู่กันด้วย เนื่องจากเด็กและเยาวชนบางรายอาจจะมีปัจจัยในการเฝ้าระวังเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการนำไปใช้ จึงควรพิจารณาค่าคะแนนทั้งภาพรวม รายด้านหรือรายปัจจัยประกอบกันในการดำเนินการต่อไป

8. แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นกระบวนการขั้นต้นในการปรับตัวคืนสู่สังคมของเด็กและเยาวชน (Social Reintegration /re-entry) เท่านั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังการปล่อยตัว ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปรับตัวกลับสู่สังคมหลังปล่อยของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั้งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีการกระทำผิดซ้ำในรอบ 12 เดือน และไม่ได้กระทำผิดซ้ำในรอบ 12 เดือน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว เพื่อเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง

แบบประเมินก่อนปล่อยและแบบประเมินหลังปล่อย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการเฝ้าระวังการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รวมทั้งการนำข้อมูลมาพัฒนาโปรแกรมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และโปรแกรมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรวรรณ คำเกิด. (2559). แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำ
โครงสร้างเบา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัลยา ตาสา, นุชนาถ บรรทมพร, และชมชื่น สมประเสริฐ (2563). ผลของโปรแกรมการบำบัดความคิดและ
พฤติกรรมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นที่กระทำความผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
วารสารพยาบาลทหารบก. 21(3), 262 – 274.
- ฐิติมา ประเสริฐ. (2554). การจำคุกในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม.* 4(3), 45-54.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล (2553). *การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดี
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในประเทศไทย : แนวทางในการป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยเป็นตัว
ทำนายทางด้านอาชญาวิทยา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2548). *อาชญากรรม: การป้องกัน: การควบคุม.* กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมนึก พงษ์เพชร และ ปราณี ทองคำ. (2551). ปัจจัยที่สำคัญกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ
จังหวัดนราธิวาส. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* 13(1), 119-133.
- สุชา จันท์เอม. (2541). *จิตวิทยาทั่วไป.* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดจิต เจนนพกาญจน์. (2546) กระบวนทัศน์ ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำหรับเด็กและเยาวชนไทย .
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์/กรุงเทพฯ.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Altschuler, D.M. and Armstrong, T.L. (2001). Reintegrating High-Risk Juvenile Offenders into
Communities: Experiences and Prospects. *Corrections Management Quarterly.* 5, 72 – 88.
- Barnes-Lee, A. R. and Campbell, C. (2020). Protective Factors for Reducing Juvenile
Reoffending: An Examination of Incremental and Differential Predictive Validity. *Criminal
Justice and Behavior.* Doi:10.1177/0093854820952115
- Basantaa, J. L., Fariña, F. and Arceb, R. (2018). Risk-need-responsivity model: Contrasting
criminogenic and noncriminogenic needs in high and low risk juvenile offenders. *Children
and Youth Services Review.* 85, 137-142.

- Basanta J. L., Farina, F. and Arce, R. (2018). Risk-need-responsivity model: Contrasting criminogenic and noncriminogenic needs in high and low risk juvenile offenders. *Children and Youth Service Review*. 85, 137-142.
- Benson, P. L., Scales, P. C., Hamilton, S. F., & Sesma, A., Jr. (2006). *Positive youth development: Theory, research, and applications*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/229797177_Positive_Youth_Development_Theory_Research_and_Applications
- Birgden, A. (2002). Therapeutic jurisprudence and "good lives": A rehabilitation framework for corrections. *Australian Psychologist*, 37(3), 180–186
- Boar, D. and Watler, C. (2012). *Reentry Court Tool Kit A Guide for Reentry Court Practitioners*. Center for Court Innovation.
- Andrews, D.A. and Bonta, J. (2007) The Risk-Need-Responsivity Model of Assessment and Human Service in Prevention and Corrections: Crime-Prevention Jurisprudence. *The Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 49, 439-464.
- Butorac, K., Gracin, D. and Stanić, N. (2017). The challenges in reducing criminal recidivism. *Public Security and Public Order*. 18, p. 115-131.
- Chu, C. M., Yu, H., Lee, Y. and Zeng, G. (2014). The Utility of the YLS/CMI-SV for Assessing Youth Offenders in Singapore. *Criminal Justice and Behavior*. 41, (12), 1437–1457.
- Chung, H. L., Schubert, C. A., & Mulvey, E. P. (2007). An empirical portrait of community reentry among serious juvenile offenders in two metropolitan cities. *Criminal Justice and Behavior*, 34(11), 1402–1426.
- Crews, T. K. (2017). *Offender re-entry risk assessment: How using risk need responsivity, criminogenic factors and assessment can reduce recidivism rates*. In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Masters of Science in Criminal Justice. Graduate Facilit, University of Wisconsin-Platteville.
- Cuevas, C., Wolff, K. T. and Baglivio, M. T. (Article in Press). Dynamic risk factors and timing of recidivism for youth in residential placement. *Journal of Criminal Justice*, <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2018.10.003>

- Development Services Group, Inc. (2015). "Protective Factors for Delinquency." Literature review. Washington, D.C.: Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.
<https://www.ojjdp.gov/mpg/litreviews/Protective%20Factors.pdf>
- Farabe, D., Knight, K., Garner, B. and Calhoun, S. (2007). The Inmate Prerelease Assessment for Reentry Planning. *Criminal Justice and Behavior*. 34(9), p. 1188-1197.
- Farabe และคณะ (2005). *Inmate Pre-Release Assessment*. Brief Report Series.
- Fraser-Thomas, J. L., Côté, J., & Deakin, J. (2005). Youth sport programs: an avenue to foster positive youth development. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 10(1), 19–40.
- Gest, S., Madill, R., Zadzora, K., Miller, A., and Rodkin, P. (2014). Teacher Management of Elementary Classroom Social Dynamics: Associations with Changes in Student Adjustment. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*. 22. 107-118.
- Hanby, L. (2013). *A Longitudinal Study of Dynamic Risk, Protective Factors, and Criminal Recidivism: Change Over Time and The Impact of Assessment Timing*. Faculty of Graduate and Postdoctoral Affairs. Carleton University.
- Hanson, R. K., Bourgon, G., McGrath, R. J., Kroner, D., D'Amora, D. A., Thomas, S. S. and Tavaréz, P. L. (2017). *A Five-Level Risk and Needs System: Maximizing Assessment Results in Corrections through the Development of a Common Language*. The National Reentry Resource Center. Justice Center, The Council of State Government.
- Hillege, S., Brand, E. F. J. M., Vermeiren, R. R. J. M. and Domburgh, L. V. (2017). Serious juvenile offenders: classification into subgroups based on static and dynamic characteristics. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*. 11:67 <https://doi.org/10.1186/s13034-017-0201-4>
- Jain, V., Pingle, S. and Daswani, A. (2012), "Understanding Indians purchase behavior process: luxury apparel sector", *Metamorphosis: A Journal of Management Research*, 11 (1), 82-94.
- Jenson, J. and Fraser, M. W.. (2011). *A risk and resilience framework for child, youth, and family policy*. Report

- Jessica, S. (2015). *Assessing women's risk of recidivism: An investigation into the predictive validity of the Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry (DRAOR) with matched samples of community-sentenced women and men*. Master of Science, School of Psychology, Victoria University of Wellington.
- Latessa, E. J. and Lowenkamp, C. (2005). What are Criminogenic Needs and Why are they Important? Community Corrections: Research and Best Practices. *Ohio Judicial Conference*.
- Lerner, R. M., Lerner, J. V., Almerigi, J. B., Theokas, C., Phelps, E., Gestsdottir, S., Von Eye, A. (2005). Positive Youth Development, Participation in Community Youth Development Programs, and Community Contributions of Fifth-Grade Adolescents. *The Journal of Early Adolescence*, 25(1), 17–71.
- Lerner, R. M., Lerner, V. J., Lewin-Bizan, S., Bowers, E., Boyd, M., Mueller, M. and Napolitano, C. (2011). Positive Youth Development: Processes, Programs, and Problematics. *Journal of Youth Development*. 6. 40-64.
- Lipsey, M. W. (2009). The primary factors that characterize effective interventions with juvenile offenders: A meta-analytic overview. *Victims and Offenders*, 4, 124-147.
- Logan-Greene, P., Kim, B. K. and Nurius, P. (2016). Childhood Adversity Among Court-Involved Youth: Heterogeneous Needs for Prevention and Treatment. *Journal of Juvenile Justice*. 5.
- Lösel, F. and Farrington, D. (2012). Direct Protective and Buffering Protective Factors in the Development of Youth Violence. *American Journal of Preventive Medicine*. 43. S8-S23.
- Lowenkamp, C.T., Latessa, E., and Holsinger, A., 2006a. The risk principle in action: what have we learned from 13,676 offenders and 97 correctional programs? *Crime and Delinquency*, 51 (1), 1–17.
- Masten, A. (2007). Resilience in developing systems: Progress and promise as the fourth wave rises. *Development and Psychopathology*. 19. 921-30.
- Otu, M. S. (2015). Analysis of causes and effects of Recidivism in the Nigerian Prison System. *International Journal of Development and Management Review*. 10, 136-145.

- Oliver, R., Wehby, J. and Reschly, D. (2011). Teacher classroom management practices: Effects on disruptive or aggressive student behavior. *Campbell Systematic Reviews*. 4. 1-55.
- Osgood, D., Ragan, D., Wallace, L., Gest, S., Feinberg, M. and Moody, J. (2013). Peers and the Emergence of Alcohol Use: Influence and Selection Processes in Adolescent Friendship Networks. *Journal of research on Adolescence : The official Journal of the Society for Research on Adolescence*. 23.
- Scanlan, J., Yesberg, J. A., Fortune, C.A. and Polaschek, D.L. (2020). Predicting Women's recidivism Using the Dynamic Risk Assessment for Offender Re-Entry: Preliminary Evidence of Predictive Validity With Community-Sentenced Women Using a "Gender-Neutral" Risk Measure. *Criminal Justice and Behavior*. 47(3). 251-270
- Serin, R. C., Mailloux, D., & Wilson, N. (2010). *Practice manual for use with Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry (DRAOR) scale*: Revised version. Unpublished manuscript, Carleton University, Ottawa, Canada.
- Steinberg, Chung and Little (2004). Reentry of Youth Offenders from the Justice System: A developmental Perspective. *Youth Violence and Juvenile Justice*. 2, 21 – 38.
- Taylor, A. J. W. (1968). A Brief Criminal Attitude Scale. *The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Sciences*. 51(1), p. 37-40.
- The Victorian Ombudsman (2015). *Investigation into the rehabilitation and reintegration of prisoners in Victoria*. Victorian government printer
- Tegeng, G. and Abadi, H. (2018). Exploring Factors Contributing to Recidivism: The Case of Dessie and Woldiya Correctional Centers. *Arts Social Sciences Journal*. 9: 384. doi: 10.4172/2151-6200.1000384
- Tibbetts, S. G. (2015). *Criminological theory: the essentials*. 2nd Edition. California: Sage.
- Truijens, T. L., Tram, J. M. and Caceres-Licos, C. E. (2021). The Importance of Dynamic Risk Factors for First Time Juvenile Offenders. *Justice Policy Journal*, 18(1). p. 1-18.
- Turner, R. N., Hewstone, M., Voci, A., Paolini, S., and Christ, O. (2007). Reducing prejudice via direct and indirect cross-group friendship. *European Review of Social Psychology*, 18, 212-255.

- Vanderbilt-Adriance, Ella & Shaw, Daniel. (2008). Protective Factors and the Development of Resilience in the Context of Neighborhood Disadvantage. *Journal of Abnormal Child Psychology*. 36. 887-901.
- Vigne, L. N. and Halberstadt, R. (2010). Release Planning for Successful Reentry: A Self-assessment tool for corrections. Urban Institute Justice Policy Center.
- Vincent, G. M., Guy, L. S. and Grisso, T. (2012). *Risk Assessment in Juvenile Justice: A Guidebook for Implementation*. MacArthur Foundation.
- Vincent, G. M., Paiva-Salisbury, L. M., Cook, N. E., Guy, L. S., and Perrault, R. T. (2012). Impact of risk/needs assessment on juvenile probation officers' decision making: Importance of implementation. *Psychology, Public Policy, and Law*. Advance online publication. doi: 10.1037/a0027118
- Voorhis, V. P., Wright, E. M., Salisbury, E., and Bauman, A. (2010). Women's Risk Factors and Their Contributions to Existing Risk/Needs Assessment: The Current Status of a Gender-Responsive Supplement. *Criminal Justice and Behavior*. 37, (3), 261-288.
- Ward, T. and Stewart, C. (2003). Criminogenic Needs and Human Needs: A Theoretical Model. *Psychology, Crime & Law*. 9(2). 125-143.
- Ward, T., Mann R. E., and Gannon T. A. (2007). The good lives model of offender rehabilitation: Clinical implications. *Aggression and Violent Behavior*. 12, 87-107.
- Ward, T., Yates P. M., and Willis G. M. (2012). The Good Lives Model and The Risk Need Responsivity Model: A Critical Response to Andrews, Bonta, and Wormit. *Criminal Justice and Behavior*. 39 (1), 94-110.
- Watt, B., Howells, K. and Delfabbro, P. (2004). Juvenile Recidivism: Criminal Propensity, Social Control and Social Learning Theories. *Psychiatry, Psychology and Law*. 11(1),141 – 153.
- Wooditch, A., Tang, L. L., and Taxman, F. S. (2013). Which Criminogenic Need Changes Are Most Important in Promoting Desistance from Crime and Substance Use? *Criminal Justice and Behavior*. <https://doi.org/10.1177/0093854813503543>.

Yesberg, J. A., & Polaschek, D. L. L. (2014). Assessing dynamic risk and protective factors in the community: Examining the validity of the Dynamic Risk Assessment for Offender Re-entry. *Psychology, Crime, & Law*, 21, 88-99. doi: 10.1080/1068316X.2014.935775

ภาคผนวก

รายงานการประชุม
การประชุมเพื่อพัฒนา (ร่าง) เครื่องมือแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน

วันจันทร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.

ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom Meeting

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. นายโกลม พรหมเพ็ญ	รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๒. นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๓. นางสาววัชริน แม่นยำ	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร
๔. นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๕. นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
๖. นางสาวฉัตรนที ศิลากุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๗. นายศักดิ์ รักกอบชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ หัวหน้าส่วนพัฒนาระบบ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๘. นางสาวอัญชลี อรามบุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๙. นางเจริญรักษ์ เนรนนท์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๑๐. นางสาวทัศนวรรณ สุมาลัย	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
๑๑. นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ กองพัฒนาระบบสุขภาพ เด็ก และเยาวชน
๑๒. นางสาวไตรพร ชิวไศภิชฐ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ สถาบันวิจัยและพัฒนา
๑๓. นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ สถาบันวิจัยและพัฒนา
๑๔. นางสาวอิสริยา สันติธรรม	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันวิจัยและพัฒนา
๑๕. นางสาวนันทยา ศิริ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สถาบันวิจัยและพัฒนา
๑๖. นางสาวเบญจมาภรณ์ ฤ ระนอง	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

๑๗. น.ส.รัชชา วัฒนกุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.บ้านกรูณา
๑๘. น.ส.อังสุการ อะภูะวินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.บ้านกรูณา
๑๙. น.ส.ชนิตา สกลธนบุรณ์	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.บ้านกรูณา
๒๐. น.ส.คุณिता กัลยาดี	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.บ้านกรูณา
๒๑. น.ส.คณพิชญ์ จันธิมา	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.บ้านกรูณา
๒๒. นาง กนกรัตน์ เนตรเพ็ง	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.มุกดา
๒๓. นายคมกฤช ศิริตระกูล	ผอ.ศฝ.อุเบกขา	ศฝ.อุเบกขา
๒๔. น.ส.มธุรส วงศ์ชัย	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.อุเบกขา
๒๕. น.ส.เมตตา ชูจันทร์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ศฝ.อุเบกขา
๒๖. น.ส.ชนิษฐา เอกนัย	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.อุเบกขา
๒๗. น.ส.อาทิตย์สุวรรณ เป้งไชโยโม	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.อุเบกขา
๒๘. น.ส.ปริญญญา เรืองฉิม	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ศฝ.บ้านปราณี
๒๙. น.ส.วัชริน แม่นยำ	ผอ.ศฝ.สิรินธร	ศฝ.สิรินธร
๓๐. นายวาณิช ธรรมจง	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ศฝ.สิรินธร
๓๑. นางพัชรินทร์ บัวแก้ว	ผอ.สพ.อยุธยาฯ รักษาการแทน ผอ.ศฝ.อยุธยา	ศฝ.อยุธยา
๓๒. นายธันวา ชมชื่น	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ศฝ.อยุธยา
๓๓. นายสมพักษ์ สืบศรี	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ พิเศษ	ศฝ.บ้านบึง
๓๔. น.ส.เฉลิมรัฐ อินทร์เพ็ญ	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.บ้านบึง
๓๕. นายอภิชาติ ภูพานิช	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๑ ระยอง
๓๖. น.ส.อรรพรรณ พงษ์ธิตีปัญญากร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๓๗. น.ส.สายรุ้ง ฉานำ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๓๘. น.ส.สุพัตรา ไพเราะ	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๓๙. น.ส.ปิยพร พองคำ	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๔๐. น.ส.วรรณฤดี ศรีเดช	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๔๑. น.ส.ปณณนุช นาคเฉลิม	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๔๒. น.ส.สุธิดา เกตุนรินทร์	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๒ ราชบุรี
๔๓. นายรัตน์ะ วรบัณฑิต	ผอ.ศฝ.เขต ๓	ศฝ.เขต๓ นครราชสีมา
๔๔. นางวรรณษา สุขวาจา	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๓ นครราชสีมา
๔๕. น.ส.เมตตา คงสินธกร	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๓ นครราชสีมา
๔๕. น.ส.วิภาดา คงมีเงิน	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๓ นครราชสีมา
๔๖. น.ส.สุทิดา ศาสตร์เณร	ผอ.ศฝ.เขต๔	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น
๔๗. นาย นิธิทนต์ คาคหมาย	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น

๔๘.น.ส.ขวัญชนก ปัญญา	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น
๔๙.ว่าที่ร.ต.หญิงณัฏฐณิชา รอดพระ	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น
๕๐.น.ส.ธัญญาภรณ์ แก้วเอื้อง	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น
๕๑.น.ส.นันทพร อุ่นเรือน	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๔ ขอนแก่น
๕๒.นางสาว จิรรัตน์ ไชยงค์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๕ อุบลราชธานี
๕๓.นายกิตติชนม์ อาจมิตร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๖ นครสวรรค์
๕๔.น.ส.โชติรส พลอยรัมย์	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๗ เชียงใหม่
๕๕.น.ส.นุชนาฏ ทองหัวเตย	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๘ สุราษฎร์ธานี
๕๖. นายสรวิทย์ นพคุณ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการอบรมและฝึก วิชาชีพชำนาญการพิเศษ รักษาการแทนผอ. ศฝ.เขต ๙	ศฝ.เขต๙ ยะลา
๕๗.นายพันธศักดิ์ นาครอด	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	ศฝ.เขต๙ ยะลา
๕๘. น.ส.สุทธิพร บุญยประสาธ	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๙ ยะลา
๕๙. นายนุช ยาแม่	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๙ ยะลา
๖๐. น.ส.อุไรรัตน์ เจริญสุข	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ รักษาการใน ตำแหน่งผู้ช่วย ผอ.ศฝ.เขต ๑๐	ศฝ.เขต๑๐ พังงา
๖๑. น.ส.ศิวาภรณ์ กาญจนสิงห์พันธ์	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๐ พังงา
๖๒. น.ส.อรพิชญ์ หลิมกุล	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๐ พังงา
๖๓. นายศุภสิทธิ์ ศุภชัยศิริจันทร์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ศฝ.เขต๑๑ ลพบุรี
๖๔. น.ส.ธิตยา จันทไชย	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๑ ลพบุรี
๖๕. น.ส.พรรณทิพา ปทุมรัตน์ไพศาล	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๑ ลพบุรี
๖๖. นายธนภุต ปิงมา	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๑ ลพบุรี
๖๗. น.ส.กุลวิตรี ห่อทอง	นักสังคมสงเคราะห์	ศฝ.เขต๑๑ ลพบุรี
๖๘. นายชรัมภ์ โปร่งจันทิก	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	สพ.นครราชสีมา
๖๙. น.ส.ศศิธร ชัยภูมิ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	สพ.นครราชสีมา
๗๐.นางดวงดาว บุญลักษณ์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	สพ.อุบลราชธานี
๗๑.นายพงษ์ศักดิ์ อิสลามชาติไทย	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	สพ.สกลนคร
๗๒.น.ส.นันทวรรณ อินตาวงค์	นักสังคมสงเคราะห์	สพ.เชียงใหม่
๗๓.นายจิรประวัติ ชุมสาย ณ อยุธยา	หน.แกร็บ	สพ.นครสวรรค์
๗๔.น.ส.หทัยทิพย์ สัมกลีป	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	สพ.นครสวรรค์
๗๕.นายชูเกียรติ บุญทัน	ผอ.สพ.จ.พิษณุโลก	สพ.พิษณุโลก

๗๖.น.ส.บุศยา งามจักร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ	สพ.พิษณุโลก
๗๗.นายณรศักดิ์ ส่งศรีบุญสิทธิ์	ผอ.สพ.สุราษฎร์ธานี	สพ.สุราษฎร์ธานี
๗๘.น.ส.ธัญพร ขาวสังข์	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	สพ.สุราษฎร์ธานี
๗๙.นายอภิชาติ สุวรรณมาลี	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสถานแรกรับ	สพ.สุราษฎร์ธานี
๘๐.นายธฤต ศรีโยธา	นักสังคมสงเคราะห์	สพ.สุราษฎร์ธานี

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายโกลม พรหมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมวิพากษ์ร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาระเพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมเพื่อรับทราบถึงความเห็น ตลอดจนปัญหาของแบบประเมิน จึงเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ทดลองใช้แบบฯ ฉบับปรับปรุงใหม่เข้ามาแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งขอความเห็นจากที่ประชุมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแบบฯ เพื่อให้ที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

รองศาสตราจารย์ ดร. วินันทกานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ แนวทางในการออกแบบเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน รวมถึงนำเสนอตัวอย่างของแบบประเมินพฤติกรรมเพื่อจัดเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการนำสถิติในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้ผู้เข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะผู้แทนจากสถานพินิจฯ ต่าง ๆ ที่ได้ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการนำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไปทำการทดลองใช้กับเด็กและเยาวชน โดยมีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้:

ประเด็นข้อสังเกต

๑. แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่ทางคณะผู้วิจัยจัดทำมามีความน่าสนใจ แต่อาจจะเป็นปัญหาว่าในการนำไปปฏิบัติจริงจะสามารถทำได้มากน้อยหรือไม่เพียงใดเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อาจจะต้องมีการจัดประชุม หรือพูดคุยเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

๒. ในข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะชีวิตและทักษะสังคม เช่น การเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง การมีความยืดหยุ่นทางจิตใจ ควรจะต้องมีการทบทวนว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวได้มีการเรียนรู้หรือทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมในเรื่องเหล่านี้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ เพื่อที่จะได้สามารถทำการประเมินต่อไปได้ว่าเด็กและเยาวชนได้มีการเรียนรู้ในทักษะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว

๓. ผลที่ได้จากการทำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในครั้งนี้อยู่ในรูปแบบใด เช่น อยู่ในรูปแบบของเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำสูง กลาง ต่ำ หรือจะอยู่ในรูปแบบของเด็กและเยาวชนมีความพร้อมที่จะได้รับการปล่อยตัวมาก ปานกลาง น้อย โดยค่าคะแนนที่ออกมาหากเด็กและเยาวชนที่มีความพร้อมน้อยก็จะหมายถึงเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำสูงใช่หรือไม่ นอกจากนี้ในการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้ในครั้งนี้ จะทำการทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนประมาณกี่คน และจะใช้ระยะเวลาเท่าใด

๔. ข้อคำถามในแบบวัดแต่ละด้านมีความจำเป็นที่ต้องทำพร้อมกันครบทุกด้านในคราวเดียวหรือไม่ หรือสามารถแยกส่วนแบบสอบถามในการสอบถามข้อมูลจากเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากในข้อคำถามบางประเด็น เช่น ทศนคติของเด็กและเยาวชนด้านความรุนแรง ที่เด็กและเยาวชนแต่ละรายอาจจะได้รับปัจจัยที่นำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (intervention) ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงอาจจะต้องทำการพิจารณาเป็นรายตัวแปร ซึ่งในแต่ละรายตัวแปรก็อาจจะสามารถแยกทำการประเมินในระยะเวลาที่ต่างกันก็ได้

๕. เนื่องจากแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะต้องมีความสอดคล้องกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในขณะที่เด็กและเยาวชนยังอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม ดังนั้น จึงต้องแน่ใจว่าหลักสูตรตลอดจนโปรแกรมการฝึกอบรมต่างๆ ที่ได้มีการจัดให้กับเด็กและเยาวชนนั้นมีการออกแบบมาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนด้วยหรือไม่ ฉะนั้น สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาเป็นอันดับแรกก็คือควรที่จะต้องมีการจัดประเมินหลักสูตรหรือเนื้อหาต่างๆ ที่จะมีการจัดอบรมให้กับเด็กและเยาวชนก่อน เพื่อที่จะสามารถเห็นผลได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ผ่านหลักสูตรการอบรมแล้วนั้นมีทักษะที่จำเป็นเพิ่มขึ้นจริง รวมถึงปัจจัยทางด้านครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่ควรจะต้องได้รับการวิเคราะห์และพัฒนาควบคู่กันไปในช่วงที่เด็กและเยาวชนยังอยู่ในระหว่างการฝึกอบรมเช่นกัน ดังนั้น แบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงควรที่จะเริ่มทำตั้งแต่ช่วงแรกที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัว และต้องพิจารณาว่าเด็กและเยาวชนนั้นได้รับการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมหรือไม่ อย่างไร จากนั้นจึงทำการประเมินซ้ำอีกครั้งเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน

๖. หลังจากที่มีการประเมินเรียบร้อยแล้ว หากผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนบางรายยังไม่มีความพร้อมที่จะได้รับการปล่อยตัว กรณีเช่นนี้จะมีการวางแผนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนรายนั้นต่อไปอย่างไร เช่น ควรกำหนดให้เด็กและเยาวชนอยู่ในการถูกควบคุมตัวต่อไป หรือ ควรกำหนดให้เด็กและเยาวชนรายนั้นเข้ารับโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูใหม่อีกครั้ง เป็นต้น

๗. แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) มีวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้ประเมินเด็กและเยาวชนในชั้นก่อนฟ้องเท่านั้น ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนถูกส่งตัวมาที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนก็จะต้องมีการประเมินพฤติกรรมใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น จึงควรจะต้องตอบคำถามได้ด้วยว่าการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจะทำการประเมินในช่วงใด และเป็นการประเมินประเด็นใดบ้าง รวมถึงเมื่อทำการประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำผลการประเมินที่ได้ไปทำอะไรต่อไป

๘. โดยทั่วไปแล้วข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมาในชั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมาในชั้นศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจะค่อนข้างต่างกัน ซึ่งข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมาในชั้นศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมักจะตรงหรือใกล้เคียงกับข้อมูลของเด็กและเยาวชนตามความเป็นจริงมากกว่า เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะรับรู้ว่าจะต้องถูกควบคุมตัวและใช้ชีวิตในศูนย์ฝึกต่อไปอีกระยะหนึ่งดังนั้นการให้ข้อมูลในชั้นนี้จึงค่อนข้างจะเชื่อได้ว่าเด็กและเยาวชนจะให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

๙. นอกจากการนำแบบประเมินมาใช้ในการพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการที่จะได้รับการปล่อยตัวแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนแต่ละรายจากการทำกิจกรรมหรือการเข้าร่วมโปรแกรมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ก็ถือได้ว่าเป็นข้อมูลของตัวเด็กและเยาวชนเช่นกัน และเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการสังเกตพัฒนาการของเด็กและเยาวชนได้ด้วยเช่นกัน

๑๐. ค่าคะแนนของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยหากอยู่ในรูปแบบของค่าสูงกลาง ต่ำ โดยปัจจัยที่จะนำมาใช้ในแบบประเมินก็ควรที่จะเป็นปัจจัยที่มีความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้น หากปัจจัยตัวใดในแบบประเมินที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดก็ควรที่จะตัดออก

๑๑. ปกติทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะมีวิธีในการประเมินเด็กและเยาวชนทุก ๒-๓ เดือน โดยใช้การพิจารณาจากการได้รับการเลื่อนชั้นของเด็กและเยาวชนอันเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้า ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะสามารถเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนได้ในระยะเวลาทุกๆ ๓ เดือน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วการได้รับการเลื่อนมาอยู่ที่ชั้น ๑ ก็จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการกลับคืนสู่สังคม ดังนั้น แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับเด็กและเยาวชนที่กำลังจัดทำนี้จะสามารถเชื่อมกับสิ่งที่ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ทำอยู่แล้วนี้อย่างไร

๑๒. ค่าอำนาจจำแนกหรือค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเป็นค่าชุดเดียวกันหรือไม่ เนื่องจากหากเป็นค่าเดียวกันการตัดข้อคำถามบางข้อออกก็อาจจะส่งผลกระทบต่อค่าอำนาจจำแนกหรือค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับได้

๑๓. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการประเมินจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่คนเดียวทำหน้าที่ในการประเมินหรือสามารถทำการประเมินโดยแยกตามประเภทของนักวิชาชีพได้

๑๔. ข้อคำถามตามแบบประเมินสามารถที่จะทำได้แต่อาจจะมีบางส่วนที่ข้อมูลอาจจะขาดไปบ้าง อย่างไรก็ตามแบบประเมินนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการที่จะนำข้อมูลที่ยังขาดอยู่ไปทำการพัฒนาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ในข้อคำถามบางข้อจะมีความเกี่ยวข้องกับนักวิชาชีพ จึงควรกำหนดให้นักวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน รวมถึงการกำหนดค่าของข้อคำถามบางข้อควรมีความชัดเจน เช่น การมาเยี่ยมของผู้ปกครองที่ควรระบุว่แค่ไหน เพียงใด จึงจะถือว่ามีความสม่ำเสมอ

๑๕. ในส่วนของข้อคำถามที่มีตัวแปรจำนวนค่อนข้างมากอาจจะเป็นประโยชน์ เนื่องจากเดิมทีเดียวจะเป็นการพิจารณาแค่เฉพาะกระบวนการก่อนปล่อยเท่านั้น แต่แบบประเมินนี้อาจจะนำไปใช้ในการประเมินในมิติด้านอื่นได้ด้วย เช่น การประเมินเด็กและเยาวชนเพื่อเลื่อนชั้น เป็นต้น อย่างไรก็ตามแบบประเมิน

นี้อาจจะมีความเหมาะสมในการทำการประเมินเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระหว่างการควบคุมตัวในศูนย์ฝึกมากกว่าขณะที่อยู่ระหว่างการควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑๖. ในการเก็บข้อมูล หากว่ามีตัวแปรในการประเมินจำนวน ๒๐ ตัวแปร มีความจำเป็นหรือไม่ที่เด็กหรือเยาวชนคนเดียวต้องทำให้ครบทุกตัวแปร โดยในแต่ละตัวแปรจะมีผลกระทบที่มีต่อระดับการกระทำ ความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑๗. ในผลการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรมีการคำนึงถึงปัญหาว่าหากผลการประเมินปรากฏว่าเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำต่ำ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมีความพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมสูง แต่ค่าการกระทำความผิดซ้ำต่ำนั้นอาจจะมีปัญหาทางพฤติกรรมบางอย่างแฝงอยู่เช่นเดียวกันกับที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ได้ จึงควรที่จะต้องให้ความระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะ

๑. ระยะเวลาที่จะใช้ในการทำแบบประเมินควรจะเป็นในช่วงเวลาใดในระหว่างที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ โดยในทางปฏิบัติของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ในช่วงแรกซึ่งเป็นไปตามระยะเวลาที่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายที่ได้มีการแก้ไขใหม่ แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจริงไม่เกิน ๖ เดือน โดยจะจัดให้มีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยประมาณ ๔๕ วัน โดยเป็นการประชุมรวมถึงการวางแผนการติดตามภายหลังการปล่อยเพื่อที่จะได้ทราบว่าควรจะต้องติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วในระดับใด โดยทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่งริเริ่มจัดให้มีการประเมินเพื่อติดตามผลภายหลังปล่อยเมื่อรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๓) แต่ก็เป็นการใช้รูปแบบการประเมินแบบเดิมโดยการนำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยมาทำการประเมินเด็กและเยาวชนอีกครั้งหนึ่ง โดยแบบประเมินที่ใช้อยู่นั้นก็ก็เป็นแบบที่ปรับปรุงมาจากแบบ IRC (Individual Routing Counselor) ซึ่งก็ยังไม่ได้มีการติดตามผลที่ได้จากการนำแบบดังกล่าวมาใช้มากนัก โดยมีข้อเสนอแนะว่าการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ไม่ควรที่จะใช้แบบประเมินพฤติกรรมแบบเดียวกัน แต่ควรเป็นการใช้แบบประเมินที่ได้รับการพัฒนามาให้ใช้กับการประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยโดยเฉพาะ ซึ่งปัญหาดังกล่าวทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยินดีที่จะรับประเด็นปัญหาดังกล่าวไปพิจารณาดำเนินการแก้ไขต่อไป

๒. การประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยควรเริ่มทำการประเมินตั้งแต่ในช่วงแรกตั้งแต่ที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่การควบคุมตัว เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถสังเกตเห็นถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนได้ชัดเจนขึ้น และยังช่วยให้สามารถกำหนดแผนในการบำบัดความเสี่ยงในแต่ละด้านได้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วพบว่าปัจจัยตามที่ปรากฏในแบบประเมินบางตัวได้มีการทำการวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว เช่น ความยึดหยุ่นในตนเอง แต่ปัจจัยบางตัวไม่ได้มีการทำการวัดพฤติกรรมเนื่องจากเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ดังนั้น หากจะมีการนำแบบประเมินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยมาใช้ประเมินเด็กและเยาวชนตั้งแต่ช่วงแรก ก็อาจจะต้องมีการทบทวนเพื่อปรับแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอีกครั้ง

๓. แบบประเมินนี้สามารถนำไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนและหลัง (pre-post) เพื่อกำหนดปัจจัยที่จะนำมาสอดแทรก (intervention) เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมให้แก่เด็กและเยาวชนได้ด้วยเช่นกัน

๔. หากเครื่องมือนี้สามารถนำไปใช้ได้จริงก็จะสามารถนำมาใช้ช่วยในการสวดาระให้แก่ทางกรม พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการคิดค้นเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการประเมินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็ก และเยาวชน แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่ควรนำเอาผลการประเมินไปใช้เป็นฐานในการกำหนดการเลื่อนชั้นของเด็ก และเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนแต่ละคนก็จะมีที่มาหรือประเด็นที่ต้องได้รับการบำบัดที่แตกต่างกัน แต่ ทั้งนี้ แบบประเมินนี้สามารถนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของเด็กและเยาวชนในการทำ กิจกรรมหรือการเข้ารับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูตามแผนที่ได้กำหนดไว้ได้

ข้อสรุป

ที่ประชุมได้ข้อสรุปว่า ควรทดลองเก็บข้อมูลทั้งหมดจากร่างแบบประเมินการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยตามที่คณะผู้วิจัยได้เสนอมา โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากทุกข้อคำถามโดยไม่ตัดข้อคำถามใดออก และ ภายหลังจากการทดลองใช้แล้วจึงค่อยนำผลการเก็บข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณาเพื่อตัดข้อคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องออก อีกครั้ง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้ที่ปรึกษาไปประมวลความเห็น ปัญหาและอุปสรรคจากการประชุมวิพากษ์
๒. ให้ที่ปรึกษาปรับแก้แบบประเมินฯ ตามผลการวิพากษ์

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

รายงานการประชุม
การประชุมวิพากษ์เครื่องมือประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัวของเด็กและเยาวชน
วันพุธที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๘.๓๐-๑๐.๓๐ น.
ในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยระบบ Zoom

รายชื่อผู้มาประชุม

๑. นางสาววัชริน แม่นยำ	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร
๒. นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๓. นางสาวดวงพร อุกฤษณ์	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๒
๔. นางสาวโรจนา วิโรจน์กุล	ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน
๕. นางสาวฉัตรทิ ศิลากุล	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์
๖. นางสาวอัญชลี อารามบุญ	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
๗. นางเจริญรักษ์ เนรนนท์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
๘. นางสาวชนิดา วิชัยคำ	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๙. นางสาวไตรพร ชิวไศยภักดิ์	นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ
๑๐. นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์	พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
๑๑. นางสาวอิสริยา สันติธรรม	นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติการ
๑๒. นางสาวนิตยา ศิริ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๓. นางสาวอังสุมาร อะภูะวินทร์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
๑๔. นางสาวพลอยณภัส สร้อยสุวรรณ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
๑๕. นางสาวอาทิตย์สุวรรณ เป้งไชโย	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย
บ้านอุเบกขา
๑๖. นายวาณิช ธรรมจง	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ
เยาวชนสตรีนคร
๑๗. นางสาวปิยาภัทร เชนฉลาด	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ
เยาวชนพระนครศรีอยุธยา
๑๘. นางสาวเฉลิมรัฐ อินทร์เพ็ญ	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง
๑๙. นายอภิชาติ ภูพานิช	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ
เยาวชนเขต ๑
๒๐. นางสาวอรรพรรณ พงศ์ศิริปัญญากร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก
และเยาวชนเขต ๒
๒๑. นางสาวรุ่ง ฉาน้ำ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก
และเยาวชนเขต ๒

๒๒.นางสาวเมตตา คงสินธกร	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓
๒๓.นายเอกรัตน์ รัตนวิจิตร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๔
๒๔.นางสาวจิรารัตน์ ไชยวงศ์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๕
๒๕.นายกิตติชนม์ อัจฉิธร	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๖
๒๖.นางนุชนาฏ ทองหัวเตย	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘
๒๗.นายพันธศักดิ์ นาครอด	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙
๒๘.นางสาวสุทธิพร บุญยประสาธ	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙
๒๙.นายณัฐ ยามะ	นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙
๓๐.นางสาวเบญจมาภรณ์ ฤ ระนอง	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจกรุงเทพมหานคร
๓๑.นางสาวจิตราภรณ์ ชิตชม	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจจังหวัดเชียงใหม่
๓๒.นางสาวนันทวรรณ อินตาวงค์	นักสังคมสงเคราะห์ สถานพินิจจังหวัดเชียงใหม่
๓๓.นายชรัมภ์ โปร่งจันทิก	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ สถานพินิจจังหวัดนครราชสีมา
๓๔.นางสาวศศิธร ชัยภูมิ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจฯ จังหวัดนครราชสีมา
๓๕.นางสาวหทัยทิพย์ สัมกลีป	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจจังหวัดนครสวรรค์
๓๖.นายชูเกียรติ บุญทัน	ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ จังหวัดพิษณุโลก สถานพินิจฯ จังหวัดพิษณุโลก
๓๗.นางดุจดาว บุญลักษณ์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ สถานพินิจฯ จังหวัดอุบลราชธานี

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นางสาวดวงพร อุกฤษณ์ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๒ ประธานในการประชุม กล่าวเปิดการประชุมวิพากษ์ร่างเครื่องมือจำแนกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงจุดประสงค์ของการประชุมในวันนี้ โดยสืบเนื่องจากการนำแบบฯ ฉบับปรับปรุงลงทดสอบเสร็จสิ้นไปเรียบร้อยแล้ว ทางที่ปรึกษาโครงการและกรมฯ ยอมรับทราบถึงความเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของแบบฯ ฉบับปรับปรุง จึงเปิดพื้นที่ให้กลุ่มผู้ทดลองใช้แบบฯ ฉบับปรับปรุงใหม่เข้ามาแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และปัญหาอุปสรรคที่พบจากการทดลองใช้แบบฯ รวมถึงให้ที่ปรึกษาโครงการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติของแบบฯ ฉบับปรับปรุงในเบื้องต้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งขอความเห็นจากที่ประชุมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแบบฯ เพื่อให้ที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

รองศาสตราจารย์ ดร. วินัยกานต์ รุจิภักดิ์ ที่ปรึกษาโครงการ นำเสนอข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือฯ ในประเด็นการปรับแยกปัจจัยบางประเด็นเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ที่ปรึกษาโครงการเสนอให้ผู้เข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะผู้แทนจากสถานพินิจฯ ต่าง ๆ ที่ได้นำร่างแบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงเข้าทดลองใช้ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่ได้ประสบในขณะนำแบบฯ ลงทดลองใช้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงการนำสถิติในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้โดยมีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้:

๑. ประเด็นในเรื่องปัญหาในการกำหนดจำนวนระดับค่าคะแนนในแบบประเมิน

จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชนในด้านการกำหนดจำนวนระดับค่าคะแนนในแบบประเมิน พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญจากที่ประชุมที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีข้อเสนอให้ควรมีการจำแนกระดับค่าคะแนนให้มีความละเอียดและชัดเจน โดยอาจจะจำเป็นจะต้องให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการอธิบายข้อคำถามแต่ละข้อให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เข้าใจความหมายของข้อคำถาม เพื่อให้ค่าระดับคะแนนของเด็กและเยาวชนแต่ละคนมีค่าที่ตรงและสามารถเชื่อถือได้

๒. การใช้ระดับค่าคะแนนที่ ๕ ระดับมาใช้ในการวัดและประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เป็นการวัดที่ค่อนข้างมีความละเอียด และช่วยให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้อย่างชัดเจน แต่ก็อาจเกิดปัญหาข้อขัดข้องในการนำไปใช้อยู่บ้าง เช่น ต้องใช้เวลาในการทำแบบสอบถามมากขึ้น นอกจากนี้ในเด็กและเยาวชนบางรายที่ยังมีความลังเล หรือ ไม่ค่อยแน่ใจกับความรู้สึและความเข้าใจของตนเอง จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่แน่ใจว่าจะตอบข้อไหน จึงอาจไม่สามารถกำหนดระดับค่าคะแนนได้ เช่น แบบสอบถามในส่วนของการประเมินตนเอง ทักษะด้านที่ ๓ ทักษะสำหรับชีวิตประจำวัน และ ด้านที่ ๔ การพัฒนาทักษะเชิงบวก ที่กำหนดข้อคำถามในลักษณะที่ว่า ค่อนข้างจริง จริง จริงมาก การกำหนดข้อคำถามในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้เด็กและเยาวชนบางรายค่อนข้างมีความลังเลในการตอบคำถาม เช่น คำตอบว่า “จริง” กับ “ค่อนข้างจริง” จะมีความใกล้เคียงกันทำให้เด็กและเยาวชนบางรายอาจจะแยกไม่ออก โดยอาจจะนำตัวเลข หรือ ความหมายเชิงสัญลักษณ์เข้ามาช่วย เช่น จริงมากที่สุดคือ ๑๐๐ และ เรียงตัวเลขลงมาตามลำดับ หรืออาจจะใช้ในลักษณะที่เป็นเปอร์เซ็นต์แทน

๓. มีข้อสังเกตว่า หากมีการแบ่งระดับของค่าคะแนนออกเป็น ๓ หรือ ๔ ระดับ หรือมีลักษณะของค่าระดับคะแนนที่เป็นเลขคู่ อาจจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถตอบคำถามได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องลังเล และใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามที่น้อยกว่า แต่หากกำหนดค่าระดับคะแนนให้เป็น ๓ ระดับ มีข้อกังวลว่าเด็กและเยาวชนอาจจะเลือกตอบข้อ “ปานกลาง” มากกว่าข้ออื่น อันจะส่งผลให้การวัดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมีความคลาดเคลื่อนขึ้นได้

๔. ในบางข้อคำถามที่เข้าใจยาก เด็กและเยาวชนบางรายอาจมีการย้อนถามเจ้าหน้าที่กลับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่อธิบายให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นในความหมายของข้อคำถามและข้อคำตอบนั้นพร้อมกับยกตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชน จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการทำแบบสอบถามนานขึ้น

๒. ประเด็นเรื่องความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในการทำแบบประเมิน

จากการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน พบว่ามีข้อสังเกตและข้อแนะนำที่สำคัญในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจของเด็กและเยาวชนในการทดลองทำแบบประเมินในครั้งนี้ กล่าวคือ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่พออ่านออกเขียนได้จะใช้เวลาในการทำแบบสอบถามที่เร็วกว่าในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยในบางรายเจ้าหน้าที่จะต้องอ่านให้กับเด็กและเยาวชนทีละข้อ แต่หากเป็นข้อคำถามที่ไม่ใช่เชิงวิชาการมากเกินไปนักเด็กและเยาวชนก็จะสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามค่อนข้างที่จะละเอียดและมีจำนวนข้อคำถามที่ค่อนข้างมาก ทำให้ช่วงหลังในการทำแบบสอบถามเด็กและเยาวชนมีอาการล้า บางรายสมาธิหลุด และบางรายก็จะตอบแบบสอบถามแค่เพื่อให้เสร็จไป จึงมีข้อเสนอให้ควรลดจำนวนข้อคำถามให้น้อยลง นอกจากนี้มีข้อสังเกตจากที่ประชุมว่า ในบางข้อคำถามที่ยากต่อการทำความเข้าใจของเด็กและเยาวชน ก็อาจจะใช้วิธีให้เจ้าหน้าที่ผู้ถามยกตัวอย่างการตั้งคำถามและการตอบคำถามให้กับเด็กและเยาวชนฟัง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจและสามารถตอบตามที่เด็กและเยาวชนเห็นภาพและเข้าใจตามจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามจริงและทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓. ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้

ในการประชุมวิพากษ์แบบประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็กและเยาวชน พบว่าแบบประเมินที่จัดทำขึ้นมีความละเอียด และเป็นข้อมูลเชิงลึกที่เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นต่อได้ อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหาและข้อสังเกตในประเด็นปัญหาที่เกิดจากการนำแบบประเมินไปทำการทดลองใช้อยู่บ้างบางประการซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ควรมีการทำความเข้าใจในแบบสอบถามให้ชัดเจนว่าแบบสอบถามในส่วนใด เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่วนงานใดเป็นผู้ประเมิน เช่น ให้นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ประเมิน หรือ ให้นักจิตวิทยาเป็นผู้ประเมิน

๒. ในส่วนของแบบประเมินอาจจะมีส่วนข้อที่ไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจน เช่น เรื่องวันปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่บางคนยังไม่แน่ใจในวันที่ได้รับการปล่อยตัว

๓. ในส่วนของแบบประเมินที่มีพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้สอบถามบันทึกข้อมูลเพิ่มเติม แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวในแบบสอบถามที่ค่อนข้างมีจำกัด ทำให้การลงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ไม่อาจลงข้อมูลได้ลึกเท่าที่ควร โดยเฉพาะในส่วนของการเป้าหมายและความคาดหวังของเด็กและเยาวชน ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการเขียนอธิบายให้เยอะมากขึ้น

๔. ในประเด็นข้อคำถามด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม พบปัญหาจากการนำไปทดลองใช้บางประการเนื่องจากเด็กและเยาวชนบางคนมาจากเขตอื่น เจ้าหน้าที่จึงอาจไม่สามารถเห็นภาพของชุมชนเดิมของเด็กและเยาวชนก่อนกระทำผิดว่ามีสภาพแวดล้อมชุมชนอย่างไร กรณีนี้เจ้าหน้าที่จึงสามารถคาดการณ์ได้เพียง

สภาพแวดล้อมของชุมชนภายหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวแล้ว นอกจากนี้ในปัจจุบันก็อาจจะเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่จะสามารถรู้ได้ว่ามีแหล่งอบายมุข แหล่งพนัน แหล่งยาเสพติด อยู่บริเวณใดหรือมากน้อยแค่ไหน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ต้องตอบในประเด็นนี้ก็อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลขึ้นได้

๕. ในบางศูนย์ฝึกที่เด็กและเยาวชนบางส่วนอาจจะไม่ได้อยู่ที่ศูนย์ฝึก เนื่องจากถูกส่งตัวไปอยู่ตามสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งเกิดปัญหาในการทำแบบสอบถามโดยทางเจ้าหน้าที่จะต้องส่งแบบสอบถามไปให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ตามสถานประกอบการต่าง ๆ ทำ ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับข้อคำถามด้วย โดยอาจจะใช้ช่องทางสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ หรือ แอปพลิเคชันไลน์ ในการช่วยอธิบายข้อคำถามและตอบข้อสงสัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากจึงควรพิจารณาข้อจำกัดทางด้านเวลาในกรณีนี้ประกอบด้วย

๖. ในบางศูนย์ฝึก พบปัญหาว่าเด็กและเยาวชนบางรายขณะที่อยู่ในสถานพินิจนั้นมาจากชุมชนหนึ่ง แต่พอมาฝึกอบรมมาระยะเวลาหนึ่ง หรือ ช่วงใกล้ที่จะได้รับการปล่อยตัวปรากฏว่าผู้ปกครองมีการย้ายถิ่นฐานหรือที่อยู่อาศัย ทำให้เด็กและเยาวชนก็ต้องย้ายไปอยู่อีกที่หนึ่ง หรือบางรายมีการเปลี่ยนชุมชนไปเรื่อย ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่มีความผูกพันกับชุมชนใด ๆ เลย แม้กระทั่งชุมชนใหม่ที่พักมาอยู่ก็ไม่ได้รู้จักหรือผูกพันกับชุมชน สมาชิกเดิมในชุมชนก็ไม่ได้รู้จักเด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้ ในแบบสอบถามจึงควรมีการออกแบบช่องในการกรอกข้อมูลให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ด้วย

๗. ในข้อคำถามที่ ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๔ และ ๑๕ มีข้อเสนอให้ข้อคำถามเหล่านี้ควรจัดอยู่ให้เด็กและเยาวชนประเมินตนเองน่าจะเหมาะสมและช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าที่จะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้สัมภาษณ์

๘. ในข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับอายุในการกระทำความผิดครั้งแรกกับอายุที่กระทำความผิดก่อนหน้านี้มีความแตกต่างกันอย่างไร (ในข้อคำถามหน้า ๓) เนื่องจากพบปัญหาจากการทดลองใช้แบบในเด็กและเยาวชนอยู่ ๑ กรณี ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำโดยคดีแรกที่กระทำความผิดก็คือคดีก่อนหน้านี้

๙. ปัญหาที่พบจากการทดลองใช้แบบในข้อคำถามข้อที่ ๓ หน้า ๓ พบปัญหาเด็กและเยาวชนที่กำลังจะได้รับการปล่อยตัวแต่ถูกดำเนินคดีเพิ่มอีก ๑ คดี โดยยังไม่ถึงขั้นตอนของการฟ้องแต่กำลังอยู่ในขั้นตอนการสอบสวน ในกรณีเช่นนี้ควรกรอกข้อมูลในส่วนดังกล่าวอย่างไร หรืออาจจะเพิ่มช่องในการกรอกข้อมูลส่วนนี้ลงไปด้วย

๑๐. ในข้อคำถามด้านครอบครัว ในส่วนของสถานภาพของบิดาหรือมารดา มีเด็กและเยาวชนบางรายที่มีคำตอบในส่วนนี้หลายคำตอบ ควรมีวงเล็บอยู่ว่าสามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

๑๑. ในข้อคำถามด้านความพร้อมในด้านประกอบอาชีพก่อนปล่อยตัว พบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในระหว่างการควบคุมของสถานแรกรับที่มีวิชาชีพให้ฝึกค่อนข้างน้อย เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จึงมักตอบในส่วนดังกล่าวว่าได้รับการฝึกวิชาชีพน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ หรือ ได้รับการฝึกอาชีพที่ไม่ถนัดและไม่ตรงต่อความต้องการ ซึ่งในสถานแรกรับโดยปกติจะมีหน่วยวิชาชีพที่น้อยอยู่แล้ว เช่น มีเพียงการสอนตัดผม ศิลปะ และเกษตร แต่เด็กและเยาวชนหลายคนอยากจะเรียนช่างที่ไม่ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชนเป็นส่วนใหญ่

๑๒. ในข้อคำถามส่วนของความพร้อมด้านการฝึกและประกอบวิชาชีพหลังจากปล่อยตัว ควรมีการเพิ่มข้อคำถามในส่วนของสถานที่ที่จะไปทำงาน หรือ สถานที่ที่เด็กและเยาวชนจะประกอบอาชีพที่แน่นอนลงไปแบบประเมินด้วย

๑๓. ในข้อคำถามด้านพฤติกรรมที่เกิดจากการชักชวนของเพื่อน พบปัญหาในการตอบแบบสอบถามในข้อที่ ๘ และ ๙ ซึ่งกำหนดข้อคำตอบว่า ทะเลาะวิวาทกับคนอื่น กับ ทำร้ายผู้อื่นหรือพยายามฆ่าผู้อื่น ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความสับสนระหว่างทะเลาะวิวาทกับการทำร้าย ซึ่งเด็กและเยาวชนเห็นว่าการทะเลาะวิวาทก็ต้องมีการทำร้ายกันอยู่แล้ว จึงควรนำส่วนนี้มารวมกัน และแยกการพยายามฆ่าผู้อื่นออกไปอีกข้อหนึ่งต่างหาก

๑๔. ในแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยที่กำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์ต้องเป็นผู้สัมภาษณ์ หากจะออกแบบให้แบบประเมินสามารถแปลผลการประเมินได้ด้วย เช่น อาจจะประเมินในเรื่องของความพร้อมว่าเด็กและเยาวชนคนนี้มีความพร้อมก่อนปล่อยในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด ก็จะช่วยเอื้อต่อการทำงานและเหมาะแก่การวางแผนให้กับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้ที่ปรึกษาไปประมวลความเห็น ปัญหาและอุปสรรคจากการประชุมวิพากษ์
๒. ให้ที่ปรึกษาปรับแก้แบบประเมินฯ ฉบับปรับปรุงตามผลการวิพากษ์

ปิดประชุมเวลา ๑๐.๓๐ น.

Certificate of MUSSIRB Approval

Certificate of Approval No.: 2021/095.0308
MUSSIRB No.: 2021/112 (B2)
Title of Project: THE DEVELOPMENT OF PRE-RELEASE ASSESSMENT OF JUVENILE DELINQUENCY
Principal Investigator: ASSOC. PROF. DR. VEENUNKARN RUJIPRAK
Co-Investigator: ASST. PROF. DR. SANYAPONG LIMPRASERT
LECT. DR. KRISDA SAENGCHAROENSAP
Name of Institution: FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
Approval includes:
1) MUSSIRB Submission Form version received date 2 August 2021
2) Participant Information Sheet version date 2 August 2021
3) Informed Consent Form version date 5 July 2021

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, and CIOMS Guidelines.

Date of Approval: 3 August 2021

Date of Expiration: 2 August 2022

(Assoc. Prof. Pichet Kalamkasait)

Chairman

(Asst. Prof. Dr. Porntida Visaetsilapanonta)

Deputy Dean for Research and Academic Services,
Faculty of Social Sciences and Humanities

**โครงการวิจัยที่ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน
สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แล้ว**

ระเบียบในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ขอให้ผู้วิจัยนำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ ที่มีตราประทับรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ ไปสำเนาให้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยของโครงการวิจัยนี้เท่านั้น
- 2) หากผู้วิจัยต้องการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนขอโครงการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม “แบบขอปรับเปลี่ยนโครงร่างวิจัย (Protocol Amendment)” เพื่อขอรับการพิจารณารับรองก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมฯ พิจารณารับรองแล้ว จะมีหนังสือตอบรับ (Acceptance Letter) แจ้งไปยังผู้วิจัย โดยระบุวันที่พิจารณารับรอง ผู้วิจัยจึงสามารถเริ่มดำเนินการวิจัยต่อไปได้
- 3) หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์อย่างร้ายแรง รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้ล่วงหน้ามาก่อนเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยรายงานมายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม “รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์” หรือส่งสำเนาการรายงานที่ส่งไปยัง ผู้ให้ทุนวิจัยมาให้สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ด้วย เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมฯ พิจารณารายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์แล้ว จะมีหนังสือแจ้ง ไปยังผู้วิจัย โดยระบุวันที่พิจารณา
- 4) หากผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี ขอให้ผู้วิจัยดำเนินการส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยตามแบบฟอร์ม “แบบติดตามผลการดำเนินการวิจัยประจำปี” มายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ได้รับรายงานแล้ว จะมีหนังสือตอบรับการรายงานโครงการวิจัยและแจ้งปิดโครงการมายังผู้วิจัย
- 5) ในกรณีที่โครงการวิจัยของผู้วิจัย มีระยะเวลานานกว่า 1 ปี ผู้วิจัยจะต้องส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยตามแบบฟอร์ม “แบบฟอร์มการต่ออายุโครงการวิจัย” เพื่อขอต่ออายุโครงการวิจัย มายังสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมฯ ได้รับรายงานแล้ว จะมีหนังสือตอบรับการรายงานโครงการวิจัยและต่ออายุโครงการมายังผู้วิจัย (**ทั้งนี้ตามประกาศคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณาโครงการวิจัยเสนอขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน ของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUSSIRB) พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2557 ข้อ 1.2 (1) การต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย เก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณา จำนวน 1,000 บาท**)

This research project had been certified by MUSSIRB.

Research methodology was as follows:

- 1) The researcher had to use the copies of Participant Information Sheet and Informed Consent Form with the seal of MUSSIRB for research project participants only.
- 2) If the researcher wanted to amend some details of the research project, the researcher had to inform MUSSIRB by completing the Protocol Amendment Form for consideration and certification before beginning doing the research. After considering and certifying, MUSSIRB would send the researcher an acceptance letter with date of consideration and certification. After that, the researcher was able to begin doing the research.
- 3) If research participants severely faced an adverse event and an unexpected event, the researcher had to report this issue to MUSSIRB by completing the Adverse Event Report Form or send MUSSIRB the report copy sent to scholarship givers. After considering the adverse event report, MUSSIRB would send the researcher a letter with consideration date.
- 4) If the researcher completely did the research within a year, the researcher has to send MUSSIRB the research project progress report called “Annual Research Report Form”. After receiving the report, MUSSIRB would send the researcher an acceptance letter with closure of the project.
- 5) If the research project was done for more than a year, the researcher had to send MUSSIRB the research project progress report called “Approval Extension Request Form”. After receiving the report, MUSSIRB would send the researcher the acceptance letter with renewal of the research project (**according to The Announcement of The Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University on Fee Collection Criteria and Rate for Consideration of the Research Project Requesting Research Ethics Certification of MUSSIRB, 2014 dated 17th November 2014, Article 1.2 (1) renewal of certification of research project having to pay fees at the amount of 1,000 baht **).

คณะที่ปรึกษา
โครงการจัดทำแบบประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ของเด็กและเยาวชน

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์

นางสาวมนต์ภักดิ์ พฤตธิดาวร

หัวหน้าโครงการฯ

ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ

ดร. กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์

นักวิจัย

ผู้ช่วยนักวิจัย